TIGHT BINDING BOOK

brown book

UNIVERSAL LIBRARY
OU_206250
UNIVERSAL LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T181·4/S94B Accession No. T 654

Author

Title బ్రహ్మగీతా

This book should be returned on or before the date last marked below.

శ్రీరస్తు.

బ్రహ్మగీతా ప్రకటన.

ఇందువలన సకలసుజనులకుం దెలియంబరచునది యేమనిన:—

అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుండైన, శ్రీమహావిష్ణుదేవుని, నాభికంజాతసంజాతుండగు, చతుర్ముఖుని నాలుగుముఖంబులం బుట్టిన వేదంబులు, పర్వతాకారంబులై, యెట్టివారికిం దురవగాహంబులై, సకలలోకంబులం బ్రవర్తిల్లె, వానిం గాంచి, సర్వరక్షకుండగు పుండరీకాక్షుండు, శ్రీకృష్ణద్వైపాయనుండై, యవతరించి ఆ వేదంబుల నెల్ల విభజించి, వానికిబహుశాఖ లేర్పరచి,

వేదవ్యాసుండనఁ బ్రసిద్ధిఁబొందెను. పిమ్మట, నెల్లపి ద్రులు, సకలదేవతలు, ఆ వేదంబులఁ బలుమారులు, పఠించి యు, వానియర్థంబు, గ్రహింపంజాలక సందేహాగత మానసులై, బ్రహ్మకడ కేగి, బహువిధంబులం బ్రార్థింప నా దేవతాగ్రజుండు, వారలం గరుణాదృష్టి నవలోకించి వేదార్థంబెల్ల విశదంబుగా నెరింగించె, దాని వేదవ్యా సమునీంద్రుండు, తాఁ జేసిన స్కాందపురాణంబున సూ తసంహితయందు జెప్పి యది బ్రహ్మచే నుపదేశింపంబడి నదిగాన బ్రహ్మగీతయని నామంబొనర్చె, దానికనేకుల నేకవ్యాఖ్యానంబులు జేసిరి. అట్లయినను అది యెల్లవ రుం దెల్లంబుగాఁ దెలియ నసాధ్యంబుగానున్నది. కావున నా బ్రహ్మగీతకథం బెల్ల రసం దెల్లంబుగా, కరతలామల కంబురీతిం దెలియునట్లు యీ దిగువ కనుపరచిన మాలో నాకరగు నేటూరు॥ వెంకటసుబ్బాశాస్త్రులవారేర్పరచి న తాత్పర్యంబుతోడ వారి సరస్వతీవిలాసముద్రాక్షరశా

శ్రీరస్తు

బ్రహ్మగీతాయాం విషయానుక్రమణిక.

అధ్యాయములు,	విషయములు,	పుటసంఖ్య,	శ్లోకములు,
	సకలమునికృత ప్రశ్నము,	౪	౬౨
౨	వేదార్థవిచారము,	౩౪	౬౦
౩	సాక్షిశివస్వరూప కథనము,	౬౪	౧౧౯
౪	సాత్త్విస్త్రిత్వకథనము,	౧౨౩	౧౫౪౫
	సామశాఖాంతరోపనిషది అ౬ వాక్య ఆదేశకథనము,	౨౦౦	
౬	మంత్రదహారహా విద్యానిరూపము,		

*

౭	వస్తుస్వరూపవిచారము,	౩౨౫	౯౫
౮	బ్రహ్మాత్మైక్య పరతత్త్వవిచారము,	౩౭౬	౫౨
౯	ఆనంద స్వరూప కథనము,	౪౦౪	౫[illegible]
౧౦	ఆత్మకుబ్రహ్మత్వ ప్రతిపాదనము,	౪౩౪	[illegible]
౧౧	బ్రహ్మదేవునిసర్వ శరీరస్థితి	౬౬౪	౭
౧౨	శివుని అహంప్రత్యయాశ్రయత్వము,	౫౦౨	[illegible]

=(*)=

ఱయుండు. మేమిద్వారము అచ్చువేయించి, సులభక్రయం బునకు విక్రయించుచున్నారము.

కావలయుసుజనులెల్ల మా పేరట వ్రాసి యీ బ్రహ్మగీతం దెప్పించుకొనిగాని యర్థంబు గ్రహించి, బ్రహ్మానంద భరితులు గావలయునని భగవంతుని ప్రార్థించెదము.

పెద్దినాయని పేట	ఇట్లు,
శాలవీధిలో చేరిన	
మకిరా-ముత్యాలు	తమమిత్రులు,
దలిసందు ౨౨౮. నెం	వే॥ వెంకటసుబ్బాశాస్త్రులు.
యిరుసప్పమేస్త్రి	నా తా॥ నమ్మాళ్వశెట్టిగారు.
వీధి ౮౮- నెంబరు	

శ్రీరస్తు.

బ్రహ్మగీతా ప్రారంభః.

ప్రథమోధ్యాయః.

శ్రీమునయః॥ భవతాసర్వమాఖ్యాతం సంక్షేపాద్విస్తరాదపి। ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామో బ్రహ్మగీతామనుత్తమాం॥ ౧॥

సర్వవిజ్ఞానరత్నానా మాకరస్యమహాత్మనః। కృష్ణద్వైపాయనస్యైవ భవాన్శిష్యస్సుశిక్షితః॥ ౨॥

త్వయైవావిదితంసర్వం నాస్తిసత్యంప్రభాషితం। యదిప్రసన్నోభగవాన్ తన్నోవక్తుమిహార్హసి॥ ౩॥

శ్రీరస్తు.

బ్రహ్మగీతాతాత్పర్యము.

ప్రథమాధ్యాయము.

శౌనకాదిమహామునులు పౌరాణికోత్తముండగుసూతుంగాంచి యోమహాత్మా నీవుమాకు సకలపురాణంబులగొన్ని సంగ్రహంబుగా కొన్నిసవిస్తారంబుగా నెరింగించితివి గనుక ఇప్పుడు బ్రహ్మగీతవినంగోరెదము॥ ౧॥

నీవు సకలజ్ఞానంబులను, రత్నంబులకుంగని వంటివాడును మహాత్ముండయిన వేదవ్యాసమహామునిచే మిక్కిలి శిక్షింపంబడినవాడవు॥ ౨॥

నీకుం దెలియనిదొకటియులేదు, ఇదినిజంబు షడ్గుణసంపన్నుండవైన నీవు మాకుంబ్రసన్నుండవైతివేని యాబ్రంహాగీతంజెప్పుమనివేడిరి॥ ౩॥

శ్రీసూతః॥ వక్ష్యే తామాదరేణైవ బ్రహ్మగీతామను
త్తమాం। శ్రద్ధయాసహితా యూయం శృణుత బ్రహ్మవి
త్తమాః॥ ౪॥

పురాకల్పాంతరే దేవా స్సర్వే సంభూయ సాదరం। వి
చార్య సుచిరం కాలం వేదానామర్థ ముత్తమం॥౫॥

సంశయావిష్టచిత్తాస్తు తపస్తప్త్వా మహత్తరం।
అభిజగ్ముర్విధాతారం ప్రష్టుం దేవా మునీశ్వరాః॥ ౬॥

యతస్త్రిజగతాం నాథ స్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్ప్రభుః।
మహాకారుణికశ్శ్రీమాన్ బ్రహ్మభక్తహితే రతః॥ ౭॥

మేరుశృంగే వరే రమ్యే సర్వయోగిసమావృతే

సూతుండు జెప్పుచున్నాఁడు, ఓ మునీంద్రులారా నేనాదరణంబున బ్రంహగీతంజెప్పెద మీరెల్లరు నతిశ్రద్ధఁ 'వినుండు॥ ౪॥

పూర్వకల్పాంతరంబున దేవతలెల్లంగుమిగూడియత్యాదరంబునంబహుదినంబులు వేదార్థంబును విచారించి॥ ౫॥

దానిందెలియనేరక సందేహాగతమానసులై బహుదుస్తరతపంబాచరించి యావేదార్థజ్ఞానంబునకై విధాతకడకుంబోయిరి॥ ౬॥

యేమేరు పర్వతంబుమీద సకలలోకనాయకుండును. సర్వజ్ఞుండును, భక్తులకుం బ్రియుండును, యతివయాళుండును, ఆగు బ్రహ్మదేవుండు నివసించియుండునో॥ ౭॥

ఆమేరుపర్వతంబు అతిరమణీయంబును మహాయోగిసేవితంబును నై యుండు॥ ౮॥

యక్షరాక్షసగంధర్వ సిద్ధాద్యైశ్చసుసేవితే॥౮॥

నానారత్నసమాకీర్ణే నానాధాతువిచిత్రితే।
శకుంతసంఘసంఘుష్టే నానాతీర్థసమావృతే॥౯॥
గుహాకోటిసమాయుక్తే గిరిప్రస్రవణైర్యుతే।
మధురాదిరసైష్షడ్భి స్సమృద్ధేతీవశోభనే॥౧౦॥

తతః సంనామ శతయోజనమాయతం।
శతయోజనవిస్తీర్ణం దీర్ఘికాభిస్సమావృతం॥౧౧॥

నానాపక్షిసమాయుక్తం నానామృగసమాకులం।
స్వాదుపానీయసంయుక్తం ఫలమూలైశ్చసంయుతం॥

భ్రమద్భ్రమరసంఛన్న సుగంధికుసుమద్రుమం।

మఱియు యక్షులు-రాక్షసులు-గంధర్వులు మొదలయి న దేవయోజనులెల్ల నందధివసించియుందురు మఱియు,

నానారత్నంబులచే వెలసి నానాధాతుశోభితం బై॥ ౯॥

యనేకపక్షి సమూహ సమేతంబై బహువిధంబు లనేకగుహలు గిరిప్రస్రవణంబులుగలిగి మధురాదిషడ్రసోపేతంబై యతిశుభకరంబై వెలయుచుండును॥ ౧౦॥

ఆమేరుపర్వతంబుమీద బ్రహ్మవనంబను నొక వనంబు గలదు అదిశతయోజనం వెడల్పును అంతియునిడుపునుం గలిగి బహువిధంబులగునడబావులుగలిగి॥ ౧౧॥

బహువిధంబులగు పక్షులు, అనేకంబులగు వృక్షం బులు గలిగి యతిరుచికరంబైన జలంబుచే వెలసినానా విధఫలమూలాదుల నొప్పి॥ ౧౨॥

ఝుమ్మని మ్రోయుతుంమెలుగల పుష్పవృక్షంబుగలిగి

మందానిలసమాయుక్తం మందాతపసమావృతం॥౧౩॥
నిశాకరకరైర్యుక్తం వనముస్తిసుమోత్తరం॥౧౩½॥

తత్రజాంబూనదమయం తరుణాదిత్యసన్నిభం।
నవప్రాకారసంయుక్తం అశీతిద్వారసంయుతం॥ ౧౪½॥

మహాబలసమోపేతైః ద్వారపాలైశ్చకోటిభిః।
ఖడ్గతోమరచాపాది శస్త్రైర్యుక్తైశ్చరక్షితం॥౧౫½॥
పుష్పప్రకరసంకీర్ణం పూర్ణకుంభైశ్చసంయుతం॥ ౧౬॥

జ్వలద్దీపైస్సమాయుక్తం పుష్పమాలావిరాజితం।
విచిత్రచిత్రసంయుక్తం భిత్తికోటిసుశోభితం॥౧౭॥

ముక్తాదామసమాయుక్తం వితానైర్మౌక్తికైర్యుతం। అభ్రగామిధ్వజైర్యుక్తం ప్రాంశుతోరణసంయుతం॥౧౮॥

మందమారుతంబునుమందాతపంబును, కలిగి
చంద్రకిరణాహ్లాదకారియై ప్రకాశించుచుండు॥ ౧౩॥

ఆవనంబున సువర్ణమయంబయి బాలసూర్యకాంతికలిగి నవపారిజాతంబులతో బహువర్ణంబుగలిగి॥ ౧౪॥

మహాబలవంతులు ఖడ్గతోమరచాపాది బహుశస్త్రధారులునగు ననేకద్వారపాలురచే రక్షితంబై ॥౧౫॥

బహువిధ పుష్పమాలికలు జలపూర్ణ ఘటంబులు యతిప్రకాశమానదీపంబులు కలిగి॥ ౧౬॥

బహువిచిత్రశోభిత భిత్తులచే వెలసి॥ ౧౭॥

ముత్యాలసరులును మౌక్తికవితానంబులుగలిగి యాకాశంబున విహరించుపక్షులంగూడి యున్న తోరణంబులచే వెలసి॥౧౮॥

నృత్తగీతాదిభిర్యుక్తమప్సరోగణసేవితం। నానా
విధమహానాదైర్నానాతాళైశ్చసంయుతం॥ ౧౯॥

మృదుమధ్యోగ్రశబ్దాఢ్యం నానాకాహళసంయుతం।
వేదఘోషసమాయుక్తం స్మృతిఘోషసమన్వితం॥ ౨౦॥

పురాణఘోషసంయుక్తమితిహాసరవాన్వితం। సర్వ
విద్యారవైర్యుక్తం సర్వజ్ఞైశ్చసమావృతం॥ ౨౧॥

అగాధజలపర్యంతమవరోధసమన్వితం। రథకోటి
సహస్రాయుక్తం కోటికోటిగజావృతం॥ ౨౨॥

కోటికోటిసహస్రైశ్చ మహాశ్వైశ్చసమావృతం।

అస్త్రశస్త్రాస్త్రసంయుక్తైరసంఖ్యాతబలాన్వితైః। అ
సంఖ్యాతైర్బలైస్సైన్యం రక్షితంపురముత్తమం॥ ౨౩॥

నృత్యంబులు గీతంబులంగావించు యప్సరలు సేవింప నానావిధధ్వనులుగల తాలంబులచేనొప్పి॥ ౧౯॥

మృదుపుమధ్యంబు ఉగ్రశబ్దంబులుగల కాహళవాద్యశోభితంబై ॥౨౦॥

వేదఘోషంబులు స్మృతిరవంబులు పురాణధ్వనులుఇతిహాసరవంబులుగలసర్వవిద్యలచే నొప్పినసర్వవేత్తలతో గూడి॥౨౧॥

అగాధజలంబుగలయవరోధయుతంబై ॥౨౨॥

అనేకకోటిరధంబులు బహుగజంబులు లెక్కకుమించినయశ్వంబులు గలిగి॥ ౨౩॥

అస్త్రశస్త్రధారులు మహాబలులు అసంఖ్యాతులగు మహాశూరులచే రక్షితంబగు పురంబొండుగలదు॥ ౨౪॥

అస్తి పుణ్యవతాం ప్రాప్యమప్రాప్యం పాపకర్మణాం

తస్మిన్నంతఃపురే శుద్ధే సహస్రస్థూణసంయుతే।
సర్వాంగుణసంయుక్తే సర్వాలంకారసంయుతే॥ ౨౬॥

వృక్షతోరణసంయుక్తే కల్పవృక్షసమన్వితే
కంఠీరవముఖైర్యుక్తే షట్పదస్వనసంయుతే॥ ౨౭॥

వృక్షతల్పసమాసీనే రత్ననిర్మితమంటపే॥
దేవ్యాసహాసరస్వత్యా వటాజ విగ్రహం సహాసదా॥ ౨౮॥

ఆదిపూజంబులు జేయువారలు భావసుకరంబుపాత్రు
లకు భావనగమ్యంబునునై యుండు॥ ౨౪॥

నాపురంబున వేయి స్తంభంబులతో గూడి॥ ౨౫॥

సర్వశుభలక్షణంబులు గలిగి॥ ౨౬॥

అనేకవిధంబులనలంకరింపంబడి॥ ౨౭॥

కస్తూరితోరణంబులు కల్పవృక్షంబులుగట్టంబడి॥ ౨౮॥
సింహాముఖులు సేవింప తుమ్మెదలు ఝూంకరింప॥

మృదుతల్పంబుగలరత్నమయమంటపంబుమీద॥
సకలవర్ణస్వరూపిణియగు సరస్వతీదేవింగూడి॥

సర్వైర్బ్రాధఃభూషితస్తు బహిస్స్థానివసత్ప్రభుః।
తత్ర దేవాద్విజాగత్వా దదృశుర్లోకనాయకం ॥౨౯॥

నానారత్నసమోపేత విచిత్రమకుటోజ్జ్వలం।
రత్నకుండలసంయుక్తం ప్రసన్నవదనంశుభం॥౩౦॥

నానారత్నసమోపేత తుందబంధవిరాజితం। చం
దనాగరుకర్పూర కస్తూరీదిగ్ధతనూరుహం॥౩౨॥

సుగంధకుసుమోత్పన్న నానామాలావిరాజితం। శు
క్లవస్త్రపరీధానం తప్తజాంబూనదప్రభం॥౩౩॥

స్వభాసాసకలంనిత్యం భాసయంతంపరాత్పరం ।
సురాసురమునీంద్రైశ్చ వంద్యమానపదాంబుజం॥౩౪॥

సకలశబ్ద శాస్త్రార్థపరిజ్ఞాన స్వరూపుండై బ్రహ్మదేవుండునివసించియుండు॥ ౨౭॥

నాప్రదేశంబున కమరులు మునీంద్రులేగి సకల లోకనాథుండై ౨౮॥

యనేకరత్నఖచితంబగు కిరీటంబును రత్నకుండలంబులు ధరియించి యతిప్రసన్నాననుండై॥ ౩౦॥

నానావిధ రత్నమయ ఖచితంబయిన మొలత్రాడు చేవిరాజితుండై మంచివాసనగల చందనంబు అగరుకర్పూరంబును ధరియించి॥ ౩౨॥

అనేకవిధ పుష్పమాలికలను శుక్లవస్త్రంబును ధరియించి. అనేక పుటంబువేయంబడి పరిశుద్ధంబయిన బంగారుచాయగలిగి॥ ౩౩॥

తనదేహకాంతిచే సకలంబును బ్రకాశింపంజేయుచు సురలు యసురులు మునీంద్రులు దనపదంబుసేవింపుచుండ॥ ౩౪

నానారత్నసమోపేతం
హారాభరణభూషితం।
మహావా[illegible]మణిసంయుక్తం
కేయూరకరశోభితం॥ ౩౫॥

విచిత్రకటకోపేత
మంగుళీయకశోభితం।
ఉత్తరీయకసంయుక్తం
శుక్లయజ్ఞోపవీతినం॥ ౩౬॥

తందృష్ట్వాసర్వకర్తారం
సాక్షిణంతమసఃపరం॥
మహాప్రీతిసమోపేతాః
ప్రసన్నవదనేక్షణాః। ౩౭॥

సంజాతపులకైర్వ్యాప్తా
వివశాగద్గదస్వరాః॥

అనేకరత్న హారంబులు కేయూరంబులు ధరి
యించి॥ ౩౫॥

చిత్రవిచిత్రంబులయినకటకంబులునానావిధంబు
లగు ముద్రికలుధరియించి ఉత్తరీయంబును తెల్లయజ్ఞో
పవీతంబుధరియించి॥ ౩౬॥

సర్వకర్తయు సకలంబునకుసాక్షియునై తమం
బునకు వెలపల ప్రకాశించునాబ్రహ్మదేవుంగాంచిఅతిప్రీ
తిచే దమముఖకమలంబులు వికసింప॥ ౩౭॥

శరీరంబులు పులకరింపహర్షగద్గద స్వరంబు
లుగలిగి

ప్రకాశితసుఖాభ్యంత
నిజమగ్నానిమజ్జలావృత:॥ ౩౮॥

సిరస్తనిఖిలధ్వాంతా:
ప్రణమ్యావసుధాతలే।
శిరస్యంజలిమాధాయ
సర్వేదేవాస్సమాగతా:॥ ౩౯॥

తుష్టువుర్హృష్టమీశానం
సర్వలోకపితామహం।
ముక్తిదంపుణ్యనిష్ఠానాం
దు:ఖదంపాపకర్మిణాం॥ ౪౦॥

దేవాఊచు:

బ్రహ్మణేబ్రహ్మవిజ్ఞా
నదుగ్ధోదధివిధాయినే।
బ్రహ్మతత్వదిదృక్షూణాం
బ్రహ్మదాయనమోనమ:॥ ౪౧॥

అంతస్సుఖార్ణవంబునమునింగి॥ ౩౮॥

సకలాజ్ఞానతిమిరంబులనిరసించి భూమిమీఁదఁబడిన మనస్కరించి నిటలతటఘటితాంజలులై యెల్లరుంగుమిఁ గూడి॥ ౩౯॥

సకలలోకనాయకుండును సకలపితామహుండును నుపుణ్యపురుషులకు ముక్తినిచ్చువాఁడును పాపాత్ములకు దుఃఖంబుగలుగఁజేయువాఁడునునైన యాబ్రహ్మదేవునివిధంబునఁబొగడిరి॥ ౪౦॥

దేవతలుచెప్పన్నారు.

బ్రహ్మజ్ఞానంబునుపాలసముద్రంబువలె వెలుంగఁజేయుచు దాసగోరువారలకుపదేశించుచుండుబ్రహ్మదేవునకునమస్కరించెదము॥ ౪౧॥

క్లప్తసంసారమగ్నానాం
సంసారోత్తారహేతవే।
సాక్షిణేసర్వభూతానాం
సాక్షిహీనాయవై నమః॥ ౪౨॥

సర్వధాత్రేవిధాత్రేచ
సర్వద్వంద్వాపహారిణే।
సర్వావస్థాసుసర్వేషాం।
సాక్షిణేవైనమోనమః॥ ౪౩॥

పరాత్పరవిహీనాయ
పరాయపరమేష్ఠినే।
పరిజ్ఞానవతామాత్మ
స్వరూపాయనమోనమః॥ ౪౪॥

పద్మజాయపవిత్రాయ
పద్మనాభసుతాయచ।
పద్మపుష్పైఃపూజ్యాయ
నమఃపద్మధరాయచ॥ ౪౫॥

సంసారసముద్రంబున మునింగి సకల కష్టంబుల నొందు వారల నుద్ధరించువాడును సర్వభూతసాక్షియు సాక్షిహీనుండైయుండు బ్రహ్మదేవునకు నమస్కరించెదను॥ ౪౨॥

సకలధాతయు విధాతయు సుఖదుఃఖాదిద్వంద్వదుఃఖనివారియు సమస్తజనంబుల కెల్లప్పుడు సాక్షియై యుండు బ్రహ్మదేవునకు నమస్కరించెదము॥ ౪౩॥

పరాత్పరహీనుండును పరుండును పరమేష్ఠియు జ్ఞానవంతులకాత్మస్వరూపియునైన దేవతాగ్రజునకు నమస్కరించెదము॥ ౪౪॥

కమలసంభవుండును పవిత్రుండును పద్మనాభుని పుత్రుండును పద్మంబులచేత పూజితుండును అయిన దేవదేవునకు నమస్కరించెదము॥ ౪౫॥

సురశ్రేష్ఠాయసూర్యాది
దేవతాతృప్తికారిణే।
సురాసురనరాదీనాం
సుఖదాయనమోనమః॥ ౪౬॥

వేధసేవిశ్వనేత్రాయ
విశుద్ధజ్ఞానరూపిణే।
వేదవేద్యాయవేదాంత
నిధయేవైనమోనమః॥

విధయేవిధిహీనాయ
విధివాక్యవిధాయినే।
విధ్యుక్తకర్మనిష్ఠానాం
నమోవిద్యాప్రదాయినే॥ ౪౭॥

విరించాయవిశిష్టాయ
విశిష్టార్తిహరాయచ।
విషణ్ణానాంవిషాదాబ్ధి
వినాశాయనమోనమః॥ ౪౮॥

సకలదేవతాశ్రేష్ఠుండును సూర్యాది సురలకుం
దృష్టికారియు సకలదేవనరాదులకుసుఖంబొసంగుచుం
డు దేవదేవునకు నమస్కరించెదము॥ ౪౬

వేధయు సర్వలోకంబులకు నేత్రంబులవంటివా
డును విమలజ్ఞానస్వరూపియు వేదాంతవేద్యుండును వే
దనిధియగుమహాత్మునకువందనంబులు గావించెదము॥ ౪౭॥

విధియు విధిహీనుండయి విధివాక్యంబుల విధించెడు
వాడయి విధ్యుక్తకర్మంబుల జేయువారలకు విద్యాదా
యియగు దేవునకునమస్కరించెదము॥ ౪౮॥

విరించియు విశిష్టుండును సకలలోకోపద్రవనివారి
యు దీనజనుల దైన్యంబుపోగొట్టువాడునైన దేవునికినమ
స్కరించెదము॥ ౪౯॥

నమో హిరణ్యగర్భాయ
హిరణ్యగిరివర్తినే
హిరణ్యదానలభ్యాయ।
హిరణ్యాద్రిప్రియాయచ॥ ౫౦॥

శతానందాయశాంతాయ
శాంకరజ్ఞానదాయినే।
శమాదిసహితస్యైవ
జ్ఞానదాయనమోనమః॥ ౫౧॥

శంభవేశంభుభక్తానాం
శంకరాయశరీరిణాం।
శాంకరజ్ఞానహీనానాం
శత్రవేవైనమోనమః॥ ౫౨॥

నమస్స్వయంభువేనిత్యం
స్వయంభుబ్రహ్మదాయినే।
స్వయంబ్రహ్మస్వరూపాయ
స్వతంత్రాయపరాత్మనే॥ ౫౩॥

హిరణ్యగర్భుండును హిరణ్యగిరినివాసియు హిరణ్యదాన లభ్యుండును హిరణ్యాదులయందతిప్రియుండును॥ ౫౦॥

శతానందుడును శాంతుండును ఈశ్వరజ్ఞానోపదేష్టయు శమాది సద్గుణవంతులకుజ్ఞానోపదేశియునైన వానికినమస్కరించెదము॥ ౫౧॥

శివభక్తులకు శుభంబులనిచ్చుచు శరీరధారులనెల్లంబోషించుచు యీశ్వరభక్తిలేనివారలకు ప్రత్యర్థియైయుండువానికి నమస్కరించెదము॥ ౫౨

స్వయంభూతుండై బ్రంహరూపియైయెల్లరకుబ్రంహజ్ఞానంబుపదేశించుచు స్వతంత్రుండైపరాత్పరుండై॥ ౫౩॥

బుద్ధిహీనాయ దురాచార
నిరతస్య దురాత్మనః ।
దుఃఖదాయాన్యజంతూనా
మాత్మదాయ నమో నమః ॥ ౫౪ ।

వంద్యహీనాయ వంద్యాయ
వరదాయ పరస్య చ ।
వరిష్ఠాయ వరిష్ఠానాం
చతుర్వక్త్రాయ తే నమః ॥ ౫౫ ॥

ప్రజాపతిసమాఖ్యాయ
ప్రజానాం పతయే నమః ।
ప్రాజాపత్యనిఃష్ఠాయ
నమః ప్రజ్ఞాప్రదాయినే ॥ ౫౬ ॥

పితామహాయ పిత్రాది
కల్పనారహితాయ చ ।
పిశునాగమ్యదేహాయ
పేశలాయ నమో నమః ॥ ౫౭ ॥

ద్రుహిణనామునంబై దురాచారులకు దుఃఖదాయి
నై సకలజనంబులకాత్మజ్ఞానోపదేశియగు దేవునకువందనం
బులొనర్చెదము॥ ౫౪॥

తన్ను సేవింపనివారలకగమ్యుండై వందనంబులు
జేయువారలంబోషింపుచు శ్రేష్ఠులలో శ్రేష్ఠుండయిచతు
ర్వక్త్రుడయి వెలయు దేవునకు నమస్కృతులుగావించె
దము॥ ౫౫॥

ప్రజాపతినామంబుగలిగి ప్రజలబ్రోచుచుపరబ్ర
హ్మజ్ఞానంబెల్లరకుపదేశించువానింగొల్చెదము॥ ౫౬॥

సకలపితామహుండై పితృకల్పనాహీనుండై పిశు
నులకగమ్యుండై పేశలుండై వెలయువాని సేవించెదము॥

జగత్రాత్రే జగద్భోక్త్రే
జగద్భర్త్రే పరాత్మనే।
జగదైశ్వర్యహీనాయ
చిన్మాత్రజ్యోతిషే నమః॥ ౫౮

విశ్వోత్తీర్ణాయ విశ్వాయ
విశ్వహీనాయ సాక్షిణే।
స్వప్రకాశైకమానాయ
నమః పూర్ణపరాత్మనే॥ ౫౯॥

స్తుత్యాయ స్తుతిహీనాయ
స్తోత్రరూపాయ తత్త్వతః।
స్తోతౄణామపి సర్వేషాం
సుఖదాయ నమో నమః॥ ౬౦॥

జగత్కర్తయు జగద్భోక్తయు జగద్భర్తయు
పరాత్పరుండును జగద్దృశ్యహీనుండయి చిన్మాత్రజ్యోతి
స్వరూపియునైనవానికి నమస్కరించెదము॥ ౫౮॥

విశ్వోత్తరుండును విశ్వరూపియు విశ్వసాక్షి
యయు స్వప్రకాశుండును పూర్ణుండును పరాత్పరుండయి
నమహాత్మునకు వందనంబులుగావించెదము॥ ౫౯॥

స్తుతిరూపియుస్తుతిహీనుండును స్తుతించువారికెల్ల
సుఖంబొసంగుచుండు బ్రహ్మదేవునకు నమస్కరించెద
ము॥ ౬౦॥

శ్రీసూతః.

ఏవంబ్రహ్మాణమాదీ
త్యాస్తుస్తుత్వాభక్తిపురస్సరం।
పృష్టవంతస్తుసర్వేషాం
వేదానామర్థమాదరాత్॥ ౬౧॥

బ్రహ్మాపిబ్రహ్మవిస్తుష్ట
స్సర్వదేవైరభిష్టుతః।
ప్రాహగంభీరయావాచా
వేదానామర్థముత్తమం॥ ౬౨॥

ఇతి శ్రీస్కాందేమహాపురాణే సూతసంహితా

యాం యజ్ఞవైభవఖండే ఉపరిభాగే

బ్రహ్మగీతాయాంప్రథమోధ్యాయః.

ఈవిధంబున దేవతలెల్ల భక్తిపూర్వకంబుగా బ్రహ్మదేవునిస్తుతించి యత్యాదరంబుగా వేదార్థం బెఱిగింపుమని వేడిరి॥ ౬౧॥

బ్రహ్మజ్ఞానవంతులలో శ్రేష్ఠుడగు బ్రహ్మదేవుం డిట్లు దేవతలచే ప్రార్థింపంబడి వారికి గంభీరంబుగా నుత్తమంబయిన వేదార్థం బెఱింగించెను॥ ౬౨॥

ఇది స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు

యజ్ఞవైభవఖండంబున బ్రహ్మగీతయం

దలి మొదటియధ్యాయము.

—— ౦ ——

శ్రీ బ్రహ్మోవాచ.

అవాచ్యేవ వేదార్థా
స్స్వార్థదాస్స్వచేతనైః।
తథాపి వక్ష్యే భక్తానాం
యుష్మాకం శృణుతాదరాత్॥ ౧॥

ఆత్మసంజ్ఞశ్శివశ్శుద్ధ
ఏక ఏవాద్వయస్సదా।
అగ్రే సర్వమిదం దేవా
ఆసీత్తన్మాయయా స్థితాః॥ ౨॥

తతోనాస్యస్మిన్మతిభ్రాంచి
త్స్వపుసః కాలపాకతః।
ప్రాణినాంకర్మసంసారా
త్స్వశక్తిగతసత్త్వతః॥ ౩॥

సఐక్షతజగత్సర్గం
సుస్పృహాత్మశంకరః।
సత్రసస్సాలానేతా
లోకాన్సాష్టిర్యోగశక్తితః॥ ౪॥

బ్రహ్మదేవుని వాక్యము.

బ్రహ్మదేవుండు చెప్పుచున్నాడు ఓ దేవతలారా వేదార్థంబెల్లరకు నెరింగింపంబడగలదైనను భక్తులగు మీకె రింగించెద నాదరంబుగా వినుండు॥ ౧॥

పరమాత్మసంజ్ఞగలిగి పరతత్త్వంబగు నిత్యంబు యద్వయంబయి యుండె ప్రకాశించుచుండు॥ ౨॥

సకలంబాతనియగ్రభాగంబున మాయచేనొప్పు చుండును ఆతనికన్న వేరొకండును లేడు॥ ౩॥

ఆతండు కాలరూపియై పాపిష్ఠసమూహంబుల సకలజనసంసారంబుచేత నాసక్తిచేఁగలిగిన సత్త్వంబున।

యధాపూర్వ్వం త్రిషుత్రైవ
సురా అస్పృజత్ప్రభుః।
శంహారం కేచిదిచ్ఛంతి
కేచిద్విష్ణుం సురోత్తమమ్॥ ౫॥

కేచిన్నామోతి చేచ్ఛంతి
కేచిదింద్రాది దేవతాః।
కేచిత్ప్రధానం త్రిగుణం
స్వతంత్రం కేవలం జడం॥ ౬॥

అణవః కేచిదిచ్ఛంతి
శబ్దం కేచన మోహితాః।
క్షణప్రధ్వంసివిజ్ఞానం
కేచన భ్రాంతచేతసః॥ ౭॥

శూన్యసంజ్ఞం సురాః కేచి
న్నిరుపాఖ్యాం విమోహితాః।
కేచిద్భూతాని చేచ్ఛంతి
నిసర్గం కేచన బ్రూయాత్॥ ౮॥

నాశంకరుండీజగంబుల నెల్ల స్వేచ్ఛచే సృజింపం
గోరితనశక్తివలనపూర్వవిధంబునగలిగించె॥ ౫॥

కొందరాశంకరుని కొందరువిష్ణుదేవునిఁ కొందరు
మాయను కొందరిబ్రాహ్మణులను కొందరుగ్రహంబులప్ర
ధానులుగానెంచుచున్నారు॥ ౬॥

మరియుంగొందరు కేవలంబుననజడంబును కొం
దరణువులను కొందరుశబ్దంబును కొందరు విజ్ఞానంబును
భ్రాంతి చేసుకొనియై ప్రధానులుగా నెంచుచున్నారు॥ ౭॥

మరియుంగొందరుశూన్యంబును కొందరుచైత
న్యంబును కొందరుపంచభూతంబులను కొందరుస్వభా
వంబునుంగా॥ ౮॥

తత్రతత్రైవతత్రాహుంశ్చ
ప్రవదంతి[illegible]ధాబలం|
సర్వే వేదాశ్రితస్మృత్యోర్
గ్విరుద్ధాఇతి మేమతిః॥ ౯॥

పాపిష్ఠానాంతుజంతూనాం
తత్రతత్రసురర్షభాః|
పాక్సంసారవశాదేవ
జాయతేరుచిరాస్తికాః॥ ౧౦॥

తేపికర్మః పాకేన
శ్రద్ధయాపూతయాపిచ|
పురాతనేనపుణ్యేన
దేవతానాంప్రసాదతః॥ ౧౧॥

కాలేనమహతాదేవా
స్సోపానక్రమతః పునః
వైదమార్గమిమంముఖ్యం
ప్రాప్నువంతిచిరంతనం॥ ౧౨॥

ఇట్లనేకవిధంబుల వారివారి బుద్ధికొలంది ముఖ్యాం
బులుగా లెక్కించుచున్నారు

సకల సాంఖ్యాది శాస్త్రంబులెల్ల శ్రుతిస్మృతులకు
విరుద్ధంబు గానున్నవి॥ ౯॥

ఓ దేవతలారా పాపాత్ములకైనను పూర్వజన్మ
కృత ఫలపరిపాక వశంబున వేదంబులయందు రుచిపుట్టు
చున్నది॥ ౧౦॥

వారలు శ్రద్ధాయుక్తులై పూర్వకృత పుణ్యంబునను
దేవతానుగ్రహంబునను బహుకాలంబునకు॥ ౧౧॥

సోపానక్రమంబున మరల ముఖ్యంబున పురాతనం
బయిన వేదమార్గంబునుం బొందుచున్నారు॥ ౧౨॥

ప్రాక్సంస్కారవశాదేవ
మేవిచింత్యబలాబలే।
వివశా వేదమాపన్నాః
తేపి కైవల్యభాగినః॥ ౧౩॥

వేదమార్గమిమం ముక్త్వా
మార్గమన్యం సమాశ్రితః।
మార్గస్థం సాధుసంత్యక్త్వా
విహాంత్యాచారమాత్మనః॥ ౧౪॥

వినా వేదేన జన్తూనాం
ముక్తిమార్గాన్తరేణ చేత్
తమసాపి విశేషేణ
తే పశ్యన్తి ఘటాదికం॥ ౧౫॥

తస్మాద్వేదోదితో హ్యర్థః
సత్యం సత్యం మయోదితం।
అస్యైవ వేదితా హ్యర్థో
న సత్యః పరమార్థతః॥ ౧౬॥

పూర్వజన్మసంసార వశంబున నెవ్వరైన బ
లాబలంబులనాలోచించి వేదమార్గంబునం బ్రవేశింతు
రో వారలు కైవల్యపదంబునకర్హులు॥ ౧౩॥

యీ వేదమార్గంబు విడిచి మరియొకమార్గం
బవలంబించువాడు తనచేతనున్నపాయసంబువిడిచి మో
చేతిని నాకినవాడగును॥ ౧౪॥

వేదమార్గంబులేక మరియొకమార్గంబున ము
క్తిగలుగుననుట అంధకారంబున ఘటాదులంగను వి
ధంబగు॥ ౧౫॥

కావున పరమార్థంబు వేదంబువలన నెఱుంగం
దగు యితరశాస్త్రంబులచే పరమార్థంబెఱుంగ నలవి
కాదిదిసత్యంబు॥ ౧౬॥

పరమార్థో ద్విధా ప్రోక్తో
మయా హే స్వగణావాసినః।
ఏకస్స్వభావతస్సాక్షాత్
పరమార్థస్స దైవతు॥ ౧౬॥

సశివస్సత్యచైతన్య
సుఖానంతస్వలక్షణః।
అపరః కల్పితస్సాక్షా
ద్బ్రహ్మాద్యైస్తమాయయా॥ ౧౭॥

కల్పితానామవస్తూనాం
మధ్యే కేచన మాయయా।
పరమార్థతయా క్లిప్తా
వ్యవహారేషు రక్షణాః। ౧౮॥

వ్యవహారేషు సంక్లిప్తా
కేచనా పరమార్థతః।
ఆకాశాదిజగద్భ్రాన్తి
రూపాద్యాః కథితా మయా॥ ౧౯॥

ఓ దేవతలారా నాపరమార్థంబు రెండువిధంబులు అందొకటి స్వభావంబుగా శుద్ధంబై చైతన్యరూపంబయి శివస్వరూపంబుగానుండు అదిపరమానందకారిణియై యుండును॥ ౧౭॥

మరియొకటి బ్రంహమాయాకల్పితంబయిన స్వరూపంబులుగలిగి వ్యవహారపరమార్థంబుగాగనంబడును॥ ౧౮॥

ఓ దేవతలారా మాయాకల్పితంబులయిన వస్తువులలోపల ఆకాశాదివస్తువులు సత్యంబుగా కనుపడుచున్నవి శుక్తియందుతోచపడిన రజతాదివస్తువులు సత్యంబులని చెప్పచున్నవి॥ ౧౯॥

వ్యవహారదశయందసత్యంబులుగా చెప్పచున్నది॥

వ్యవహారికసత్యార్థం|
సాక్షాత్సత్యార్థవిఘ్నకం
ఉభయంచక్షితివేదస్తు
మాంగాః నైవంవదంతిహి| ౨౧||

స్వప్నావస్థాసుసంక్లిప్తా
సత్యార్థేనసమానిమాః|
అథానేవామనంత్యన్యే
మాంగాః హ్యేస్వప్నవాసినః|| ౨౨||

జాగ్రత్కాలేతుసంక్లిప్తా
సత్యార్థేనసమానిమాః|
మాంగాః ఏవామనంత్యన్యే
కాకథాసత్యవిఘ్నకే|| ౨౩||

తస్మాదజ్ఞైకయాసృష్టాః
మాంగాస్సత్యార్థభాషిణః|
దృష్టవ్యరూపిణోభాంతా
ఇతిసమ్యఙ్నిరూపణం|| ౨౪||

వ్యవహారికసత్యంబును చిత్స్వరూపసత్యంబును యీ రెంటిని వేదంబులు జెప్పుచున్నది, బౌద్ధమార్గంబులిట్లు చెప్పవు॥ ౨౧॥

ఓ జీవతలారా యీ బౌద్ధమార్గంబులు స్వప్న పదార్థములతో సమంబులగు జాగ్రత్పదార్థంబులను చెప్పుచున్నవి సత్యజ్ఞానానంద స్వరూపంబగు పరమాత్మను జెప్పబడును॥ ౨౨॥

జాగ్రత్కాలమందు జూడఁబడిన యితరపదార్థములసత్యంబులు చెప్పుచున్నవి పరమాత్మను బౌద్ధమార్గంబునసత్యంబుగా జెప్పబడును॥ ౨౩॥

అందువలన యొకవిధంబు నన్నియుసత్యంబులుగా గనుబడుచున్నవి మాడంజూడన విభ్రాంతంబులగుచున్నవి॥ ౨౪॥

చైతన్యాపేక్షయా ప్రోక్తం
వ్యోమాదిసకలం జగత్ ।
అసత్యం సత్యరూపం తత్
కుంభకుడ్యాద్యపేక్షయా ॥ ౨౧ ॥

కుంభకుడ్యాదయో భావా
అపి వ్యోమాద్యపేక్షయా ।
అసత్యాస్సత్యరూపాస్తే
శుక్తిరూపాద్యపేక్షయా ॥ ౨౨ ॥

జాగ్రదిత్యాదికావస్థా
మహేత్యస్వపదాభిధా ।
అవస్థాసత్యరూపా హి
నసత్యా హేదివాకరః ॥ ౨౩ ॥

తథా హి స్వప్నదృష్టం తు
వస్తుస్వగృహనివాసినః ।
సూచకం హి భవత్యేవ
జాగ్రత్సత్యార్థసిద్ధయే ॥ ౨౪ ॥

చైతన్యాపేక్షచే అసత్యంబయిన ఆకాశాది సక
లంబును కుంభకుడ్యాద్యపేక్షచే సత్యంబుగాగనంబడుచు
న్నది॥ ౨౫।

కుంభకుడ్యాదులెల్లవ్యోమాద్యపేక్షచేన సత్యం
బులైయును శుక్తిరూప్యాద్యపేక్షచే సత్యంబులగుచు
న్నవి॥ ౨౬॥

జాగ్రత్కాలపదార్థంబులెల్ల అసత్యంబులైన
ను సత్యంబులుగాగనంబడుచున్నవి॥ ౨౭॥

ఆవిధంబుననే స్వప్నదృష్ట పదార్థంబుజాగ్రత్కా
లసత్యార్థసిద్ధికొఱకుసూచకంబులగుచున్నవి॥ ౨౮॥

తద్దైవమార్గాస్సంభ్రాంతా
అపివేదోదితస్యతు
అర్థస్యప్రాప్తిసిద్ధ్యర్థా।
భవత్యేవనసంశయః॥ ౨౯॥

తస్మాద్వేదోదితామార్గా
నైవత్యాజ్యాసిరూపణే।
వేదనిష్ఠస్తుతాన్మార్గాన్
కదాచిదపినస్పృశేత్॥ ౩౦॥

వేదనిష్ఠస్తుతాన్మార్గా
న్మోహేనాపిస్పృశేద్యది।
ప్రాయశ్చిత్తీభవత్యేవ
నాత్రకార్యావిచారణా॥

ఏకస్యామపితైస్సార్ధం
పంక్తౌవైదికసంస్థితః
మోహేనాపిచభుంజీత
భుక్త్వాచాంద్రాయణంచరేత్॥ ౩౧॥

ఓ కుమారులారా వేదమార్గంబులెల్ల సంక్రాంతంబులయి అర్థసిద్ధికొరకగుచున్నది, ఇందుకు సందియంబులేదు॥ ౨౯॥

కావున వేదమార్గంబులెల్ల నిరూపింపవిడువం దగినవికావు॥ ౩౦॥

వేదనిషిద్ధంబైన మార్గంబుల నొకానొకప్పుడు స్పృశింపకుండినను మోహంబున స్పృశించినను ప్రాయశ్చిత్తంబునకర్హులగుదురు ఇందుకువివాదంబులేదు॥ ౩౧॥

అట్టివారితోఁగూడియొకపంక్తిని మోహంబున భుజించినవాడు వేదనిష్ఠుండయినను చాంద్రాయణంబు చరింపవలయు॥ ౩౨॥

ఇజ్యాదానవివాహాది
కార్యమధ్యయనం శ్రుతేః
యది త్రైవర్ణికః కుర్యాత్
కుర్యాచ్చాంద్రాయణత్రయం॥ ౩౩॥

ధర్మాధర్మార్థవిజ్ఞానం
నాదదీత శ్రుతౌ స్థితః।
తేభ్యో మోహాదపి ప్రాజ్ఞ
శ్రేయస్స్యాన్నహి కదాచన। ౩౪॥

వేదబాహ్యేషు మార్గేషు
సంస్థితా యే నరాస్సురాః।
తే హి పాషండినస్సాక్షా
త్తథా తైస్సహ వాసినః॥ ౩౫॥

కలౌ జగద్విధాతారం
శివం సత్యాదిలక్షణం।
నార్చయిష్యంతి వేదేన
పాషండోపహతా జనాః॥ ౩౬॥

భ్రష్టవారితో వివాహ దాన ఇజ్యాదుల వేదాధ్యయనంబు జేయుందగదు మోహంబున జేసినవాఁడు చాంద్రాయణంబు జేయువలయును॥ ౩౩॥

శ్రీనిష్ఠుండగువాఁడు ధర్మాధర్మజ్ఞానంబును గ్రహింపనివాఁడే నాస్తికునితో మోహంబునఁ జేరినవాఁడు శ్రేయస్సాధకుఁ గానేరఁడు॥ ౩౪॥

ఓ దేవతలారా వేదబాహ్యంబులయిన మార్గంబవలంబించినవాఁడు పాషండియగు వానితోఁ జేరినవాఁడు నష్టుఁడగు॥ ౩౫॥

ఈకలియుగంబున జగన్నిర్మాతయు సత్యాది లక్షణుఁడయిన బ్రహ్మదేవుని పాపంబులచే చెడింపఁబడిన బుద్ధిగలవారు పూజింపరు॥ ౩౬॥

వేదసిద్ధం మహాదేవం
సాంబం చంద్రార్ధశేఖరం।
నార్చయిష్యంతి వేదేన
పాషండోపహతా జనాః॥ ౩౭॥

వేదోక్తేనైవ మార్గేణ
భస్మనైవ త్రిపుండ్రకం।
ధూళనం నాచరిష్యంతి
పాషండోపహతా జనాః॥ ౩౮॥

రుద్రాక్షధారణం భక్త్యా
వేదోక్తేనైవ వర్త్మనా।
నాచరిష్యంతి మోహేన
పాషండోపహతా జనాః॥ ౩౯॥

లింగే దినే దినే దేవం
శివం రుద్రాదిసంజ్ఞితం।
నార్చయిష్యంతి వేదేన పా
షండోపహతా జనాః॥ ౪౦॥

మరియు వేదసిద్ధుండై చంద్రార్ధశేఖరుండై అం
బాసహితుండై వెలయు నా మహాదేవుని పాషండులచే చర
చంబడిన బుద్ధివారలు పూజింపరు॥ ౩౭॥

పాషండులచే చరచంబడిన బుద్ధిగలవారు వేద
మార్గంబున భస్మధారణంబున త్రిపుండ్రంబు ధరిం
పరు॥ ౩౮॥

మరియును వారలు వేదోక్తమార్గంబున భక్తి
చే రుద్రాక్షధారణంబు మోహంబునం జేయరు॥ ౩౯॥

మరియును వారలు దినదినంబును మహాదేవుని
లింగంబునం బూజింపరు॥ ౪౦॥

వేదకార్యం నకుర్వంతి
విప్రకార్యంపి సేవతః।
ఔపాసనం నకుర్వంతి
పాషండోపహతాజనాః॥ ౪౧॥

పంచయజ్ఞాన్నకుర్వంతి
తథైవాతిథిపూజనం।
వైశ్వదేవం నకుర్వంతి
పాషండోపహతాజనాః॥ ౪౨॥

వేదబాహ్యానమార్గేణ
పూజయంతిజనార్దనం।
నిందంతిశంకరం మోహా
త్పాషండోపహతాజనాః॥ ౪౩॥

బ్రహ్మాణం కేశవం రుద్రం
భేదభావేన మోహితాః।
పశ్యంత్యేకం నజానంతి
పాషండోపహతాజనాః॥ ౪౪॥

మరియు వారలు దేవకార్యంబును పితృకార్యంబు ను నాచరింపరు॥ ౪౧॥

మరియు వారలు పంచమహాయజ్ఞంబుల నవిధి పూజనంబులంగావింపరు॥ ౪౨।

మరియు వారలు వేదబాహ్యంబగు మార్గం బున జపాదికానుంబూజించుచు మోహంబున శంకరునిం దింతురు॥ ౪౩॥

మరియు ఆ పాషండములచే మోహింపబడిన బుద్ధిగలవా రలు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరుల భేదబుద్ధిచే మోహంబున అవలోకించుచు వారలెల్లబద్ధులు నరకగాములగుదురు ౪౪॥

అదక్షిణమసభ్యంగ
మఘౌతపసనంతథా।
కుర్వంత్యనగ్నికంశ్రాద్ధం
పాషండోపహతాజనాః॥ ౪౫॥

ఏకాదశ్యామథాష్టమ్యాం
చతుర్దశ్యాంవిశేషతః।
ఉపవాసంనకుర్వంతి
పాషండోపహతాజనాః॥ ౪౬॥

శతరుద్రీయచమకైః
తథాపౌరుషసూక్తకైః।
నాభిషించంతిదేవేశం
పాషండోపహతాజనాః॥ ౪౭॥

చిరంతనానిస్థానాని
శివస్యపరమాత్మనః।
నద్రక్ష్యంతిమహాభక్త్యా
పాషండోపహతాజనాః॥ ౪౮॥

మరియు వారలు దక్షిణయు అభ్యంగంబులను తే
కవస్త్రంబులను తెకక అగ్నిహోత్రంబున హోమంబు
చేయక శ్రాద్ధంబాచరింతురు॥ ౪౫॥

మరియు వారలు ఏకాదశియందును అష్టమియం
దును చతుర్దశియందును విశేషంబుగానుపవాసంబులనా
చరింపరు॥ ౪౬॥

మరియు వారలు శతరుద్రీయచమకంబుల చేతను
పురుషసూక్తంబులచేతను యీశ్వరునినభిషేకింపరు॥ ౪౭

మరియువారు పురాతనంబులైన మహాస్థలంబుల
పరమాత్ముండైన మహాదేవునిభక్తిచేనవలోకింపరు॥ ౪౮॥

శ్రీమద్దక్షిణకైలాసే
వర్తనం శ్రద్ధయా సహ ॥
వత్సరం న కరిష్యంతి
పాషండోపహతాజనాః ॥ ౪౯ ॥

శ్రీమద్వ్యాఘ్రపురే పుణ్యే
వర్తనం భుక్తిముక్తిదమ్ ।
వత్సరం న కరిష్యంతి
పాషండోపహతాజనాః ॥ ౫౦ ॥

అన్యేషు చ విశిష్టేషు
శివస్థానేషు వర్తనమ్ ।
వత్సరం న కరిష్యంతి
పాషండోపహతాజనాః ॥ ౫౧ ॥

దినే దినే తు వేదాంత
మహావాక్యార్థనిర్ణయమ్ ।
ఆచార్యాన్న కరిష్యంతి
పాషండోపహతాజనాః ॥ ౫౨ ॥

మరియువారలు శ్రద్ధాశోగాపి దక్షిణకైలాసంబ నం బ్రసిద్ధంబయిన శ్రీకాళహస్తియందొక సంవత్సరం వసింపరు॥ ౪౯॥

మరియువారలు ఆపాషండులచే చరచఁబుద్ధిగల వారలుపవిత్రంబయిన వ్యాఘ్రపురంబున నొకవత్సరంబు వసింపరు॥ ౫౦॥

మరియు విశేషంబులగు శివక్షేత్రంబుల వత్సర కాలంబు వాసంబుఁజేయరు॥ ౫౧॥

మరియు పాషండులచే చరచంబడిన బుద్ధిగల వారలు ప్రతిదినంబునుగురుముఖంబున వేదాంత మహా వాక్యార్థనిర్ణయంబు నెఱుంగరు॥ ౫౨॥

సన్న్యాసం పరమం సాంఖ్యం
నాంగీకుర్వంతి మోహితాః।
ప్రశ్నం చ కరిష్యంతి
పాషండోపహతా జనాః॥ ౫౩॥

అన్యాని యాని కర్మాణి
వేదైర్నోదితాని తు।
నాచరిష్యంతి తాన్యేవ
పాషండోపహతా జనాః॥ ౫౪॥

ఊర్ధ్వపుండ్రం లలాటేషు
వక్షఃస్థలం చార్ధచంద్రకమ్।
ధారయిష్యంతి మోహేన
పాషండోపహతా జనాః॥ ౫౫॥

స్మార్తాన్యపి చ కర్మాణి
యాని యాని సురోత్తమాః।
నాచరిష్యంతి తాన్యేవ
పాషండోపహతా జనాః॥ ౫౬॥

మరియు వారలు పరమహంసాఖ్యంబయిన సన్న్యాసంబంగీకరింపక దానినిందితురు॥ ౫౩॥

మరియు వారలు వేదోక్తకర్మంబులనెల్ల జేయుచుందురు॥ ౫౪॥

మరియు వారలు లలాటంబున ఊర్ధ్వపుండ్రంబును వర్తులంబును మోహంబునధరింపకుందురు॥ ౫౫॥

ఓ దేవతలారా మరియువారలు స్వాతంత్రకర్మంబునెల్లజేయుచుందురు॥ ౫౬

శంఖచక్రగదావజ్రై
రంకసంవిగ్రహేస్వకే।
మోహాస్సైవకరిష్యంతి
పాషండోపహతాజనాః॥ ౫౭॥

మనుష్యాణాంచనామ్నాతు
తేషామాకారణోపిచ।
లాంఛితాశ్చభవిష్యంతి
పాషండోపహతాజనాః॥ ౫౮॥

బహవోత్రనకింవేద
మర్యాదాభేదనంసురాః।
శ్రద్ధామైవకరిష్యంతి
పాషండోపహతాజనాః॥ ౫౯॥

ధీరావిశిష్టాశ్చమహేశ్వరస్య
ప్రసాదయుక్తాశ్చమహాత్తమాశ్చ।
వేదోదితంకేవలమేవదేవా
ముదాకరిష్యంతిహిముక్తిసిద్ధ్యై॥ ౬౦॥

మరియువారలు తమతమశరీరంబుల శంఖచక్రగ
దావజ్రంబుల మోహంబునసంకంబుగావింతురు॥ ౫౭॥

మరియు వారలు మనుజ నామంబులవారివారి
యాకారంబులలాంఛనంబులుధరింతురు॥ ౫౮॥

ఓ దేవతలారా బహువిధంబులేలఁజెప్పవలయు వే
దమర్యాదలనెల్లపాషండులచేఁజెరపంబడిన బుద్ధిగల
వారలు చేయుచుందురు॥ ౫౯॥

ఓ దేవతలారా యీశ్వరప్రసాదంబున కహు
లుఁధీరులుమహాత్ములునగుశివభక్తులెల్ల వేదోక్తమార్గం
బును ముక్తిసిద్ధికై ముదంబుననాచరింతురు॥ ౬౦॥

ఇతి శ్రీస్కాందే మహాపురాణే సూతసంహి
తాయాం యజ్ఞవైభవఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం వేదార్థ
విచారో నామ
ద్వితీయోఽధ్యాయః.

—o—

అథ సాక్షిశివస్వరూప కథనం.

ఓమ్ బ్రహ్మోవాచ.

సర్వాత్మా శంకరో నామ
సాక్ష్యేవ సకలస్య తు।
సాక్ష్యభావే జగత్సాక్ష్యం
కథం భాతి సురోత్తమాః॥ ౧॥

స్వతో భానవిహీనం హి
జగత్సర్వం చరాచరమ్।
జడత్వాజ్జడలాభస్య
జగతో భానవత్తయా॥ ౨॥

ఇదిస్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు యజ్ఞవైభవ ఖండంబున బ్రహ్మగీత యందు వేదార్థవిచారంబను

రెండవయధ్యాయము.

✻ — ✻

శివసాక్షిస్వరూపకథనము

బ్రహ్మదేవుండు చెప్పుచున్నాఁడు॥

ఓ దేవతలారా సర్వాత్మకుండైన శివుండు సకలంబునకు సాక్షియైయుండు సాక్షిలేక పోయెనేని యీజగంబెట్లు వెలుంగు॥ ౧॥

సకలచరాచరా[illegible]ంబైన జగంబెల్ల జడంబుగా నతనంతట ప్రకాశ[illegible]యుగు॥ ౨॥

భానం విజ్ఞానతో౽న్యత్స్యా
దితి శ్రుతిరుదీర్యతే।
తస్య సంగతమేవ స్యా
జ్జన్యం చేజ్జన్మమేవ తత్॥ ౩॥

జడానామేవ జన్యత్వం
కుంభాదీనాం హి సమ్మతం।
విజ్ఞానం చాపి భానస్య
నైవోత్పాదకమిష్యతే॥ ౪॥

జ్ఞానస్య భానరూపేణ
పరిణామో న సిద్ధ్యతి।
అవిక్రియత్వాత్ జ్ఞానస్య
యది తస్యాపి విక్రియా॥ ౫॥

తప్తక్షీరాదివచ్ఛైత్యం
భవేత్తత్రైవ వేదనం।
తథా భానస్య విజ్ఞానం
నైవారంభకమిష్యతే॥ ౬॥

యీజగత్ప్రకాశంబు పరబ్రహ్మంబు వలనం గల్గె
ననికొందరువచింతురదియుసంగతంబు అదిజన్యంబైనదిగా
నజడంబుగానుండవలయు॥ ౩॥

అజడంబులకు జన్యత్వంబుగల్గు దానికి కుంభకు
డ్యాదులునిదర్శనంబు పరమాత్మ యీజగత్ప్రకాశంబున
కుత్పాదకంబుగానేరదు॥ ౪॥

పరమాత్మ జగద్రూపంబుగా నెట్లుపరిణయించు
ఆపరమాత్మ వికారంబులులేనివాడు యీజగంబులకనే
కవికారంబులుగలవు॥ ౫॥

స్త్రీరాగులవలెను పరమాత్మకునాశనంబులేకపో
వుటకేతగు యీజగంబునకు పరబ్రహ్మంబు ఆరంభకంబు
గానేరదు॥ ౬॥

అద్రవ్యత్వాద్గుణత్వేన
పరైరంగీకృతత్వతః॥
అసద్రూపస్యభానస్య
జ్ఞానంనారంభకంభవేత్॥ ౭॥

వంధ్యాసూనోరపిజ్ఞానం
తదాప్యారంభకంభవేత్।
ప్రాగసద్రూపభానస్య
జ్ఞానంనారంభకంభవేత్॥ ౮॥

అసతఃప్రాక్త్వపూర్వాణాం
విశేషాణామభావతః
అతోవిజ్ఞానజన్యత్వం
నాస్తిభానస్యసర్వదా॥ ౯॥

జ్ఞానస్యాపిజన్యత్వ
మస్తిహేస్వర్గవాసినః
ఉక్తన్యాయేనజన్యత్వ
ప్రతీతిర్భ్రాంతిరేవహి॥ ౧౦॥

ఆద్రవ్యంబగుటవలనను గుణత్వంబుచేత పరులంగీ
కరించుటవలన అసద్రూపంబైన జగంబునకు బ్రహ్మంబా
రంభకంబుగా నేరదు గొడ్రాలివలనపుత్రుండుపుట్టెనని చె
ప్పినట్లు పరబ్రహ్మంబువలన నీజగంబు పుట్టె ననుట న
యుక్తము॥ ౭॥

జగత్తునకు పరమాత్మకువలెనిత్యత్వాదిధర్మములు
లేకపోవుటవలననిత్యుండైనపరమాత్మవలనఅనిత్యమైనజగ
త్తునకెల్లప్పుడుఉత్పత్తిగలుగనేరదు॥ ౮॥

ఓ దేవతలారా జ్ఞానరూపుండైనపరమాత్మకితరవ
స్తులవలననుత్పత్తిగలుగనేరదు॥ ౯॥

కొందరుజనులునిష్కారణమైన పరమాత్మయం
దుత్పత్తినిభ్రమచేత నారోపించుచున్నారు॥ ౧౦

భానస్యాపి కథా భ్రాంతి
జన్యత్వం ప్రతిభాసురాః
భానత్వే సత్యజన్యత్వా
జ్ఞానం నిత్యం సురోత్తమాః॥ ౧౧॥

యజ్జగద్భాసకం భానం
నిత్యం భాతి స్వతస్సురాః
స ఏవ జగతస్సాక్షీ
సర్వాత్మా శంకరాభిధః॥ ౧౨॥

తేన కల్పితసంబంధా
దజ్ఞానం భాతి సర్వతః
అజ్ఞానజన్యం చిత్తం చ
రాగద్వేషాదయస్తథా॥ ౧౩

అజ్ఞానసంసృష్టచైతన్యా
దేవ భాతి నదస్స్వతః
ప్రాణాశ్చాపి తథా బాహ్య
కరణానీ వపుస్సదా॥ ౧౪॥

అట్లు జగంబునకును జన్మాద్యభ్రాంతి గల్గునని కొం
దరు చెప్పుదురదియే వెలుంగునిత్యంబున జగంబు ప్రకాశిం
పఁజేయును॥ ౧౧॥

అదియే జగంబునకు సాక్షిస్వరూపై కలిగియుండును పేరం
బరగుయాతని చైతన్యంబైన మహాత్మజ్ఞానంబు ప్రకా
శించుచుండును॥ ౧౨॥

అయజ్ఞానంబున చిత్తంబున రాగద్వేషాదులు బు
ట్టు అజ్ఞానస్పృష్టంబై చైతన్యంబు వెలుంగు ప్రాణంబులు
బాహ్యవృత్తులు శరీరంబులు॥ ౧౮॥

చిత్తస్యాక్షిసంబాధ
ద్వారేణైవదృగస్యయాత్
విభాంతినస్వతోబాహ్యా
విషయాశ్చతతైవచ ౧౫॥

అనుమానాదివృత్తిస్థ
చైతన్యంసురసత్తమాః
అర్థానామపిశేషాంచ
ద్యోతకంతేనశంకరః॥ ౧౬॥

సర్వావభాసకఃప్రోక్త
స్తేనభాతమిదంజగత్
అతోరూపాణితేనైవ
పశ్యతీశేనమానవః ౧౭॥

శృణోత్యనేనశబ్దాంశ్చ
గంధాన్‌జిఘ్రతిప్రియాన్
అనేనైవసదావాచం
వ్యాకరోతిచమానవః ౧౮॥

చిత్తవృత్తిసంబంధంబులై వెలుఁగుంగాని స్వతంత్రంబులుగావు॥ ౧౫॥

ఓ దేవతలారా అనుమానాది వృత్తులంగూడ చైతన్యంబుకొన్ని యర్థంబులం బ్రకాశింపచేయు దానిచేసీశ్వరుండు సర్వావభాసకుండనంబరగు॥ ౧౬॥

ఆతనిచేసీజగంబులెల్ల వెలుంగువానిచే మానవుండనేకరూపంబులంగాంచు ఆదేవునిచేసరుండనేకశబ్దంబుల వినుచుండు ప్రియంబులైనగంధంబు నాఘ్రాణించు నెల్లప్పుడుమాటలాడుచుండు॥ ౧౭॥

అనేనస్వానుపాస్వాదు
విజానాతిపుమాంసదః
శంకరాఖ్యంతువిజ్ఞానం
బహుధాశబ్దభేదతః ౧౯||

కేచిత్ప్రశయమిత్యాహు
బాహ్యప్రజ్ఞానామహాంసురోత్తమాః
మనఇత్యపరేసంత
స్సంజ్ఞానమితికేచన ౨౦

అజ్ఞానమితివిద్వాంసః
కేచిద్ధిష్వగవాసినః
విజ్ఞానమితిచాప్యన్యే
ప్రజ్ఞానమితికేచన ౨౧

మేధేతిబ్రాహ్మణాఃకేచిత్
దృష్టిరిత్యపరేబుధాః
ధృతిరిత్యపరేప్రాజ్ఞా
మతిరిత్యపికేచన|| ౨౨||

రుచిరయు నరుచియు నెయుంగు విజ్ఞానవాద్యుండైన యీశుండు డిట్లనేకవిధంబుల పండితులచే జెప్పంబడుచే దేవతలారా। ఆయీశునిఁ గొందరు మనంబనియుఁ గొందరు సంజ్ఞానంబనియుఁ గొందరు విజ్ఞానంబనియుఁ గొందరు ప్రజ్ఞానంబనియుఁ గొందరజ్ఞానంబనియు చెప్పుదురు॥ ౧౭

మరియుంగొందరు బుద్ధియనియు దృష్టియనియు నన్న ౨౦

మనీషేతిమహాప్రాజ్ఞా
బాతిరిత్యపరేబుధాః
స్మృతిరిత్యాస్తికాః కేచి
త్సంకల్పఇతికేచన॥ ౨౩॥

క్రతురిత్యపరేప్రాజ్ఞా
కామఇత్యపరేజనాః
వశఇత్యాస్తికాః కేచి
త్సర్వాణ్యేతానిసంతతం॥ ౨౪

ప్రజ్ఞానస్యశివస్యాస్య
నామధేయాన్యసంశయః
ఏషబ్రహ్మైషఏవేంద్ర
ఏషఏవప్రజాపతిః॥ ౨౫॥

ఏషఏవహిదేవాశ్చ
భూతానిభువనానిచ
అండజాజారుజాశ్చైవ
స్వేదజాశ్చోద్భిజాఅపి॥ ౨౬

తియనియు మతియనజయు జూతియనియుం జెప్పుదురు॥ ౨౩॥

ఓ దేవతలారా మరియుం గొందరు సంకల్పంబని
యు క్రతువనియు కామంబనియు వశంబనియు పలుకుదురు॥
ఇవి యెల్ల ప్రజ్ఞానరూపుండైన నీశుని నామంబులై
వెలుంగునిందు సందియంబు లేదు॥ ౨౪॥

ఈశ్వరుండె బ్రహ్మయు నింద్రుండు సకల దేవతలు స
కల భూతంబులు లోకంబులు అండజంబులు స్వేదజంబులు ఉద్భి
జాదులునై వెలుంగు॥ ౨౫॥

అశ్వాగావశ్చపుత్రాద్యాశ్చ
హస్తిప్రాణ్యాస్తథైవచ
స్థావరం జంగమం చైవ
తథాన్యత్ప్రాణికించన ॥ ౨౭ ॥

సర్వమేతదణుం శంభుః
ప్రజ్ఞానఘనలక్షణః
ప్రతిష్ఠా సర్వవస్తూనాం
ప్రజ్ఞైషా పారమేశ్వరీ ॥ ౨౮ ॥

ప్రజ్ఞానమేవ తద్బ్రహ్మ
శివరుద్రాదిసంజ్ఞితం
ఏకం హ్యపసంజ్ఞానా
దేవమర్త్యాదిష్వపి భవేత్ ॥ ౨౯ ॥

నకర్మణా దాన ప్రజయా
నచాన్యేనాపి కేనచిత్
బ్రహ్మవేదనమాత్రేణ
బ్రహ్మాప్నోత్యేవ మానవః ॥ ౩౦ ॥

మఱియుఁ బ్రజ్ఞానతత్త్వుండైన యా దేవుం డశ్వంబు లాపనంబులు స్థావరజంగమాదులు సర్వంబును దానయై వెలుంగు॥ ౨౮॥

ఆ దేవ దేవుని ప్రజ్ఞ యొసఁగిన వస్తువులకుఁ బ్రతిష్ఠాపకంబై వెలుంగుఁ బ్రజ్ఞానరూపుండైన యా దేవుండు గవయు ద్రాదిసంజ్ఞల వెలుంగుచును బుండా రూపంబుల నెఱింగె నేని వృత్తి నొందదు॥ ౨౯॥

మనుజుండు అనేకకోటి జన్మంబులొనర్చినను సంతతము లంగాంచినను మఱియు సత్కార్యంబులాచరించినను ముక్తిఁ బొందఁజాలఁడు॥ ౩౦॥

బ్రహ్మజ్ఞానమాత్రంబునను ముక్తిఁ బొందును.

అత్రనాస్త్యేవసందేహః

స్త్రీర్వశ్నపథయోర్వ్యహం
తద్విద్యావిషయం బ్రహ్మ
సత్యజ్ఞానసుఖాద్వయం॥ ౩౧॥

సంసారకేగుహావాచ్యే
మాయాజ్ఞానాదిసంమితే
నిహితం బ్రహ్మయోవేద
పరమేవ్యోమసంజ్ఞితే॥ ౩౨॥

సోఽశ్నుతేసకలాన్కామా
సక్రమేణసురర్షభాః
విదితబ్రహ్మయోగీశః
జీవన్ముక్తోనసంశయః॥ ౩౩॥

ప్రత్యగ్జ్ఞానవిజ్ఞాన
మాయాశక్తేస్తుసాక్షిణం
ఏకంబ్రహ్మచసంపశ్యన్
సాక్షాద్బ్రహ్మవిదుత్తమః॥ ౩౪॥

ఇందుకు సందియంబులేదు ముమ్మారు శపథంబు రూపంబుగా వచించెద॥ 30॥

ఓ దేవతలారా సత్యజ్ఞాన సుఖాద్వయంబయిన యాబ్రహ్మంబు॥ 3౧॥

మాయాజ్ఞానసమేతంబయి సంసారపరమవ్యోమ సంజ్ఞచె వెలుంగు మహాగుహాయందు॥ 3౨॥

నిహితంబయి యుండు దాని నెఱింగిన మానవుండు సకలకామంబుల క్రమాక్రమంబున ననుభవించి బ్రహ్మజ్ఞానప్రాప్తిచే జీవన్ముక్తుండగు సందియంబు లేదు॥ 33॥

ప్రత్యజ్ఞాన విజ్ఞాన మాయాశక్తులకెల్ల సాక్షియగు బ్రహ్మనెఱింగినవాడు బ్రహ్మజ్ఞానవిదులలో శ్రేష్ఠుండనంబరగు॥ 3౪॥

బ్రహ్మరూపాత్మనస్తస్మా
చ్చేతస్స్వాచ్ఛక్తిమిశ్రితాత్ ।
అపంచీకృతఆకాశ
స్సంభూతోరజ్జుసర్పవత్ ॥ ౩౫॥

ఆకాశాద్వాయుసంజ్ఞస్తు
స్పర్శోపంచీకృతః పునః ।
వాయోరగ్నిస్తథాచాగ్నే
రాపఅద్భ్యోవసుంధరా ॥ ౩౬॥

తానిభూతానిసూక్ష్మాణి
పంచీకృత్యశివాజ్ఞయా ।
తేభ్యఏవసురాసృష్టం
బ్రహ్మాండాఖ్యమిదంమయా ॥ ౩౭॥

భువనానివిచిత్రాణి
నిర్మితాఃశివాజ్ఞయా ।
బ్రహ్మాండస్యోదరేదేవా
దేవాశ్చవివిధాఅమీ ॥ ౩౮॥

ఓ దేవతలారా మాయాసమేతుండై శక్తితోగూడి వెలుంగుయా పరబ్రహ్మవలననాకాశంబు రజ్జుసర్పభ్రాంతింబుట్టె॥ ౩౫॥

దానివలన స్పర్శతో వాయువుగల్గె ఆవాయువు వలన నగ్నిగల్గె ఆయగ్నివలన నుదకంబుగల్గె దానివలన భూమియుదయించె ఇట్లు పంచభూతంబులు॥ ౩౬॥

పంచీకృతంబులై యీశ్వరాజ్ఞంగల్గె॥ ౩౭॥

ఓ దేవతలారా ఆపంచభూతంబులచే సకలలోకంబులంగూడిన యీబ్రహ్మాండంబెల్ల యీశ్వరాజ్ఞచేతనే నిర్మింపంబడితె॥ ౩౮॥

దేవాదయోమనుష్యాశ్చ
తథాపశ్వాదయోజనాః।
తత్తత్కర్మానురూపేణ
మయాసృష్టాశ్శివాజ్ఞయా॥ ౩౯॥

అస్థిస్నాయ్వాదిరూపం
యచ్ఛరీరంభాతిదేహినాం।
తస్మాత్ప్రాణమయోహ్యాత్మా
విభిన్నశ్చాంతరోయతః॥ ౪౦॥

యోయంప్రాణమయోహ్యాత్మా
భాతిసర్వశరీరిణాం।
తతోమనోమయోహ్యాత్మా
విభిన్నశ్చాంతరస్స్వతః॥ ౪౧॥

యోయంమనోమయోహ్యాత్మా
భాతిసర్వశరీరిణాం।
విజ్ఞానమయఆత్మావ
తతోన్యశ్చాంతరోయతః॥ ౪౨॥

ఆబ్రహ్మాండగర్భంబున దేవతలు మనుష్యులు పశు
పక్ష్యాదులు వారివారి కర్మానురూపంబుగా నాచేసృజిం
పంబడిరి॥ ౩౯॥

అస్థులు మెదడు మొదలయిన వానితో గూడి మ
నుష్యుల శరీరంబులు ప్రకాశించు దానికే జీవాత్మ ప్రా
ణమయంబగు పరమాత్మ దానికన్న వేరుగానుండు॥ ౪౦॥

యే ప్రాణమయంబయిన యాత్మ సర్వశరీరంబుల
వెలుంగు దానివలన మనోమయంబుగల పరమాత్మ దాని
కన్నభిన్నుడై స్వయంప్రకాశుండు గానుండు। ౪౧॥

యే మనోమయంబైన యాత్మ సర్వశరీరంబుల వె
లుంగు దానివలన విజ్ఞాన మయంబుగలుగు పరమాత్మ
దానికన్నభిన్నుండై ప్రకాశించుచుండు॥ ౪౨॥

విజ్ఞానమయ ఆత్మాయో
విభాతిసకలాత్మనాం।
ఆనందమయ ఆత్మాచ
తతోన్యశ్చాంతరోయతః॥ ౪౩॥

యోయమన్నమయస్సోయం
పూర్ణః ప్రాణమయేనతు।
మనోమయేన ప్రాణోపి
తథాపూర్ణస్స్వభావతః॥ ౪౪॥

తథామనోమయోహ్యాత్మా
పూర్ణోజ్ఞానమయేనతు।
ఆనందేనసదాపూర్ణ
స్తథాజ్ఞానమయస్స్వరాట్॥ ౪౫॥

తథానందమయశ్చాపి
బ్రహ్మణాన్యేనసాక్షిణా।
సర్వాంతరేణసంపూర్ణో
బ్రహ్మణాన్యేనకేనచిత్॥ ౪౬॥

అవిజ్ఞానమయాత్మ సర్వశరీరంబుల వెనుంగుదాని వలన ఆనందమయంబుగల్గు పరమాత్మ దానికన్న భిన్నుండై వెలుంగుచుండు॥ ౪౩॥

అన్నమయంబైన యాత్మ పూర్ణంబై ప్రాణమయంబుగా గూడియుండు॥ ౪౪॥

ప్రాణంబు మనోమయంబుతో గూడు మనోమయంబు స్వభావసంపూర్ణంబై జ్ఞానమయంబుతో జేరి వెలుంగు ఓ దేవతలారా అజ్ఞానమయాత్మ ఆనందంబుతో గూడియుండు॥ ౪౫॥

ఆయానందంబు సర్వసాక్షియగు పరబ్రహ్మంగూడి సంపూర్ణంబై వెలుంగు॥ ౪౬

యదిదం బ్రహ్మపుచ్ఛాఖ్యం
సత్యజ్ఞానాద్వయాత్మకం।
సరసస్సర్వదాపాత్రా
నాన్యథా సురపుంగవాః॥ ౪౭॥

ఏకమేవరసంపాత్రా
లబ్ధ్వా దేహీ సనాతనం।
సుఖీ భవతి సర్వత్ర
నాన్యథా సురసత్తమాః॥ ౪౮॥

అసత్యస్మిన్పరానందే
స్వాత్మభూతేఖిలాత్మనాం।
వతినరోజేదా
ంవిశేష్టతే॥ ౪౯॥

సత్యజ్ఞానాత్మకంబై బ్రహ్మశబ్దంబునం బరగు యీ పరబ్రహ్మంబు సర్వసాక్షియై సరసంబై ప్రవర్తిల్లు॥ ౪౭॥

ఓదేవతలారా ఈరసస్వరూపంబు మానవుండెరింగనేని యంతటసుఖంబునొందు మరియొక విధంబున సుఖంబునొందంజాలడు॥ ౪౮॥

పరమాత్మ అఖిలాత్మయందు నుండకపోయేనేని యేనరుండు జీవించును యేనరుండుసంచరించును ॥ ౪౯॥

కావున సకలాత్మల మనంబున భాసమానుండై వారుండు దుఃఖితులనెల్ల కృపచే సంతసింప జేయుచున్నాడు॥ ౫౦॥

*

యదాహ్యేవైషఏతస్మి
న్నదృశ్యత్వాదిలక్షణే।
నిర్భయంపరమేకత్వం
విందతేసురసత్తమాః॥ ౫౧॥

తదైవాభయమత్యంతం
కల్యాణంపరమామృతం।
స్వాత్మభూతంపరబ్రహ్మ
సయాతిస్వర్గవాసినః॥ ౫౨॥

యదాహ్యేవైషఏతస్మిన్
అల్పమప్యంతరంనరః।
విజానాతితదాతస్య
భయంస్యాన్నాత్రసంశయః॥ ౫౩॥

సర్వేషామాత్మభూతంయ
ద్బ్రహ్మసర్వావలక్షణం
ఉదాస్తేతత్స్వంశ్రేష్ఠా
యథాజాతేజనప్రభౌ॥ ౫౪॥

ఓ దేవతలారా యేనరుండైన అదృశ్యంబయిన
పరబ్రహ్మంబునకు యీజీవలోకంబునకు నభేదంబుమెఱిం
గ నేని నాతండేభయంబులనొందడు కల్యాణరూపంబైన
పరబ్రహ్మంబుగాందు॥ ౫౧॥

నరుండు యెప్పుడైన పరమాత్మయందు స్వల్పం
బయిన భేదంబుదలంచె నేని యాతనికప్పుడే భయంబుకల్గు
నిందుకు సంశయంబులేదు॥ ౫౨॥

సకలంబునకాత్మభూతుండయి సత్యాదిలక్షణం
బులంగలిగియుండు॥ ౫౩॥

పరమాత్మను నుపాసించుటయే జ్ఞానవంతులకు
పరమపదంబు॥ ౫౪॥

బ్రంహగీతాయాం ఆ తే

సమ్యజ్ఞానైకనిష్ఠానాం
తదైవ పరమంపదం।
సదా స్వాత్మతయా భాతి
కేవలంకృపయాసురాః॥ ౫౫॥

తత్త్వేనాధీతవేదస్య
సహాంగైస్సురపుంగవాః।
మాననేనవిహీనస్య
భయహేతుస్సదాభవేత్॥ ౫౬॥

భీషాస్మాత్పవతేవాయు
భీషోదేతిదివాకరః।
భీషాస్మాదగ్నిరింద్రశ్చ
మృత్యుర్ధావతిపంచమః॥ ౫౭॥

అస్యైవానందలేశేన
స్తంబాంతాః విష్ణుపూర్వకాః।
భవంతిసుఖినో దేవా
స్తారతమ్యక్రమేణతు॥ ౫౮॥

వేదంబుల అంగంబులతో గూడ నెఱింగినమనుజునకు సర్వాత్మరూపంబై పరబ్రహ్మంబు ప్రకాశించు మననంబు లేనివానికి యెల్లప్పుడుభయంబుగల్గు|| ౫౫||

యీ పరబ్రహ్మవలనిభయంబున వాయువు సంచరించుచుండు సూర్యుండుదయాస్తమయంబుల నొందుచుండు అగ్నిదేవుండు ప్రజ్వలిస్చు మృత్యువు పరువిడుచుండు ౫౭

ఆపరబ్రహ్మఫలనం గలిగిన యానందలేశంబున విష్ణుదేవుండు మొదలు స్తంబంబులవరకు తారతమ్యంబుల సుఖంబులంబొందుచుందురు|| ౫౮||

తత్తత్పదవిరక్తస్య
శ్రోత్రియస్యప్రసాదినః।
స్వరూపభూతఆనంద
స్స్వయంభాతిపదేయథా॥ ౫౯॥

అయమేవశివస్సాక్షా
దాదిత్యహృదయేయథా।
అన్యేషాంహృదయేచైవ
భాతిసాక్షితయాస్వయం॥ ౬౦॥

విహాయసాక్ష్యందేహాది
మాయాంతంతద్వివేకతః।
సర్వసాక్షిణమాత్మానం
యఃపశ్యతిసపశ్యతి॥ ౬౧॥

రుద్రనారాయణాదీనాం
స్తంబాంతానాంచసాక్షిణం।
ఏవంతర్కప్రమాణాభ్యాం
యఃపశ్యతిసపశ్యతి॥ ౬౨॥

ఇంద్రాదిపదంబులవిరక్తినొంది శ్రోత్రియుండగు
వానికి ఆనందంబు స్వరూపసిద్ధంబగు॥ ౫౯॥

ఆదియగుసూర్యుండు హృదయంబున వెలుంగువిధం
బున యితరుల మనంబునసర్వసాక్షియైప్రకాశించు॥ ౬౦॥

శరీరంబులాదిగా మాయవరకు సాక్ష్యంబుమాని
సర్వసాక్షిగా భావించుచు యేనరుండు వర్తించు
నో యాతండు పరమాత్మ నెరుంగు॥ ౬౧॥

రుద్రనారాయణాదులకు స్తంబాంతంబులకుసా
క్షియగువాని యేనరుండు తర్కప్రమాణంబుల నెరుంగు
నాతండు పరబ్రహ్మంగాంచు॥ ౬౨॥

యస్మైన్నవంతరబ్రహ్మాణాభ్యా
మస్తివిజ్ఞానపూస్తికాః।
సలోకాదఖిలాదస్మా
ద్విభిద్యాత్మానమాత్మనా॥ ౬౩॥

అన్నాదీనఖిలాన్లోకా
నాభాసేనవిభాసితాన్।
ఉపసంహృత్యతీశస్య
ప్రసాదాదేవకేవలాత్॥ ౬౪॥

యతోవాచోనివర్తంతె
నిమిత్తానామభావతః।
నిర్విశేషేశివేశబ్దః
కథందేవాఃప్రవర్తతె॥ ౬౫॥

విశేషంకంచిదాశ్రిత్య
ఖలుశబ్దఃప్రవర్తతె।
యస్మాదేతన్నవస్త్వాత్మం
వ్యావృత్తంసర్వగోచరం॥ ౬౬॥

యేనరుండు తర్కప్రమాణంబుల విజ్ఞానంబు
నొందు నాతండు॥ ౬౩॥

సకలలోకంబుల భేదించి పరమాత్మజ్ఞానంబు
చే నాభాసకంబులయిన యన్నాదికోశంబులనడచి యీ
శ్వరుంజేరు॥ ౬౪॥

యేమహాదేవుని వర్ణింపంజాలక వేదవచనంబులు
నిమిత్తాభావంబున॥ ౬౫॥

నివృత్తంబులౌనో అట్టినిర్విశేషుండైన మహాత్ముని
యూహ తర్కంబెట్లుప్రవర్తించు॥ ౬౬॥

యాస్వాచ్ఛోత్రీత్రిత్వగత్వాది
జ్ఞానికర్మేంద్రియాణిచ।
వ్యావృత్తానిపరాగ్వస్తు
విషయాణిసురోత్తమాః॥ ౬౭॥

తద్వృత్తిస్థానందమద్వంద్వం
నిర్గుణంసత్యచిద్ఘనం।
విదిత్వాస్వాత్మరూపేణ
నబిభేతికుతశ్చన॥ ౬౮॥

తస్యతాపకరూపేణ
విభాతమఖిలంజగత్।
ప్రత్యగాత్మతయాభాతి
జ్ఞానాద్వేదాంతవాక్యజాత్॥ ౬౯॥

కర్త్రాకారయితాకర్మ
కరణంకార్యమాస్తికాః।
సర్వమాత్మతయాభాతి
ప్రసాదాత్పరమేశ్వరాత్॥ ౭౦॥

ఓ దేవతలారా సూక్ష్మంబయిన మనంబును శ్రో
త్రత్వక్చక్షురాదులగు కర్మేంద్రియంబులే యూతు నెఱుంగ
జాలవో॥ ౬౭॥

ద్వంద్వరహితంబును నిర్గుణంబును సత్యచిద్ఘనం
బుననైన అట్టి పరబ్రహ్మంబును నరుండాత్మరూపంబున
నెఱింగెనేని నెచ్చసిట నిర్భయుండైవర్తిల్లు॥ ౬౮॥

ఆపరమాత్మప్రకాశంబునున సర్వంబును వెలుం
గు ప్రత్యగాత్మరూపంబుచే వేదాంతవాక్యజ్ఞానంబువల
న నదిదృశంబగు॥ ౬౯॥

చెయువాడును చేయించువాడును కరణంబు కా
ర్యంబు నివియెల్ల నీశ్వరప్రసాదంబున ఆత్మరూపంబున
వెలుంగు॥ ౭౦॥

నియోజ్యశ్చనియోగశ్చ
సాధనానినియోజకః।
సర్వమాత్మతయాభాతి
ప్రసాదాత్పరమేశ్వరాత్॥ ౭౧॥

ప్రమాతాచప్రమాణంచ
ప్రమేయంప్రమితిస్తథా।
సర్వమాత్మతయాభాతి
ప్రసాదాత్పరమేశ్వరాత్॥ ౭౨॥

భోక్తాభోజయితాభోగో
భోగోపకరణానిచ।
సర్వమాత్మతయాభాతి
ప్రసాదాత్పరమేశ్వరాత్॥ ౭౩॥

గ్రాహకశ్చతథాగ్రాహ్యం
గ్రహణంసర్వతోముఖం।
సర్వ॥ ॥౭౪

నియమించువాడునియమించుకార్యంబును తత్సాధనంబులివియెల్ల నీశ్వరప్రసాదంబున నాత్మరూపంబున వెలుంగు॥ ౭౧॥

ప్రమాతయు ప్రమాణంబును ప్రమితియు ప్రమేయంబు నివియెల్ల ఈశ్వరప్రసాదంబున నాత్మరూపంబై వెలుంగు॥ ౭౨॥

భోక్తయు భుజింపఁజేయువాఁడును భోగంబును భోగోపకరణంబు లివియెల్ల నీశ్వరప్రసాదంబున నాత్మరూపంబయి వెలుంగు॥ ౭౩॥

గ్రహించువాడునుంగ్రధయు గ్రాహ్యంబున ఇవియెల్ల నీశ్వర ప్రసాదంబున నాత్మ రూపం బయి వెలుంగు॥ ౭౪॥

అన్యథాజ్ఞానమజ్ఞానం
సంశయజ్ఞానమేవచ।
సర్వ॥ ౭౫॥

ఘటజ్ఞానం పటజ్ఞానం
పటసూత్రంచ సర్వశః।
సర్వ॥ ౭౬॥

ఘటః కుడ్యం కుసూలంచ
ఘటసూత్రంచ సర్వశః।
సర్వ॥ ౭౭॥

పాతాళాద్యాశ్చ లోకాశ్చ
సర్వలోకాదయోపిచ।
సర్వ॥ ౭౮॥

బ్రహ్మాండంతత్రక్షిప్రాణాం
మండానాంశతకోటయః।
సర్వ॥ ౭౯॥

అన్యజ్ఞానంబున జ్ఞానంబు సంశయజ్ఞానంబు నివి యెంతయు నీశ్వర ప్రసాదంబున నాత్మరూపంబయి వెలుంగు॥ ౭౫॥

ఘటజ్ఞానంబు పటజ్ఞానంబు కుడ్యాది జ్ఞానంబు నివియెల్ల నీశ్వరానుగ్రహంబున ఆత్మ రూపం బయి వెలుంగు॥ ౭౬॥

ఘటంబు పటంబు కుడ్యంబుకు సూలంబు ఘట సూత్రంబు పర్వతంబుల నివియెల్ల నాత్మరూపంబయి వెలుంగు॥ ౭౭॥

పాతాళాదులు సత్యలోకాదులివియెల్ల నీశ్వర ప్రసాదంబున నాత్మరూపంబయి ప్రకాశించు॥ ౭౮॥

బ్రహ్మాండంబునందు ననేకాండంబు లివియెంతయు నీశ్వరానుగ్రహంబున నాత్మరూపంబుగా వెలుంగు॥ ౭౯॥

సముద్రాశ్చతటాకాశ్చ
సర్వాస్సర్వానదాఅపి।
సర్వ॥ ౮౦॥

మేరుమందరపూర్వాశ్చ
పర్వతాశ్చమహత్తరాః।
సర్వ॥ ౮౧॥

వనానివనదేశాశ్చ
వన్యానివివిధానిచ।
సర్వ॥ ౮౨॥

వృక్షాశ్చవివిధాఃక్షుద్ర
తృణగుల్మాదయోపిచ।
సర్వ॥ ౮౩॥

ఆకాశాదీనిభూతాని
భౌతికాన్యఖిలాన్యపి।
సర్వ॥ ౮౪॥

సముద్రంబులు తటాకంబులు నదులు నదంబులు ఇవియెల్ల యీశ్వర ప్రసాదంబు నాత్మ రూపంబయి వెలుంగు॥ ౮౦॥

మేరుమందరాదిమహాపర్వతంబులెల్ల నీశ్వరానుగ్రహంబున నాత్మ రూపంబయి వెలుంగు॥ ౮౧॥

వనంబులు వనదేశంబులెల్ల నీశ్వర ప్రసాదంబు నాత్మరూపంబగు॥ ౮౨॥

వివిధవృక్షంబులు తృణగుల్మాదులెల్ల నీశ్వరప్రసాదంబు నాత్మరూపంబుగా వెలుంగు॥ ౮౩॥

ఆకాశాదిభూతంబులుభౌతికాదులివియెంతయు నీశ్వరానుగ్రహంబున ఆత్మరూపంబయి వెలుంగు॥ ౮౪॥

శబ్దస్పర్శాదితన్మాత్ర
రూపాణిసకలానిచ।
సర్వ॥ ౮౫॥

క్రిమికీటపతంగాశ్చ
క్షుద్రా అపిచజంతవః॥
సర్వ॥ ౮౬॥

పశవశ్చమృగాశ్చైవ
పన్నగాః పాపయోనయః।
సర్వ॥ ౮౭॥

మహిషాశ్చైవమాతంగా
అశ్వాఉష్ట్రాః ఖరాఅపి।
సర్వ॥ ౮౮॥

యక్షరాక్షసగంధర్వ
ప్రముఖాస్సిద్ధకిన్నరాః।
సర్వ॥ ౮౯॥

శబ్దస్పర్శాదులు తన్మాత్రరూపంబులెల్ల నీశ్వరాను
గ్రహంబున నాత్మమై వెలుంగు॥ ౮౫॥

క్రిమికీటకాది క్షుద్రజంతువులెల్ల ఈశ్వరానుగ్రి
హంబున పరమాత్మమై వెలుంగు॥ ౮౬॥

పశుపక్షి పన్నగాది పాపజంతువులనెల్ల నీశ్వ
రానుగ్రహంబున పరమాత్మమై వెలుంగు॥ ౮౭॥

మహిషంబులు మాతంగంబులు అశ్వంబులుష్ట్రం
బులివియెల్ల శివానుగ్రహంబున నాత్మమై వెలుంగు॥ ౮౮॥

యక్షరాక్షసగంధర్వ సిద్ధకిన్నరాదులెల్ల శివప్రి
సాదంబున ఆత్మరూపంబయి వెలుంగు॥ ౮౯॥

కమలా దేవాశ్చ దేవాశ్చ
దేవర్షిర్జో విరాట్స్వరాట్।
సర్వ॥ ౯౦॥

అహంచ మద్విభూతిశ్చ
మమభక్తాశ్చ దేహినః।
సర్వ॥ ౯౧॥

విష్ణుర్విష్ణు విభూతిశ్చ
విష్ణుభక్తాశ్చ దేహినః।
సర్వ॥ ౯౨॥

రుద్రో రుద్రవిభూతిశ్చ
రుద్రభక్తాశ్చ దేహినః।
సర్వ॥ ౯౩॥

ఈశ్వరస్తద్విభూతిశ్చ
తదీయాస్సర్వదేహినః।
సర్వ॥ ౯౪॥

కమఁ దేవతలు దేవరాజును విరాట్టు స్వరాట్టు వీరెల్ల శివానుగ్రహంబు పరమాత్మయయి ప్రకాశింతురు॥ ౯౦॥

నేనును నాయయిశ్వర్యంబు నాభక్తులు యెల్లరు శివానుగ్రహంబున పరమాత్మగా వెలుంగుదురు॥ ౯౧॥

విష్ణుదేవుండు నాతని విభూతియు నతని భక్తులు యెల్లరు శివప్రసాదంబున పరమాత్మయయి వెలుంగు॥ ౯౨

రుద్రుండు నాతని భూతియు అతని భక్తులెల్లరు ను శివ ప్రసాదంబును పరమాత్మయయి వెలుంగుదురు॥ ౯౩॥

ఈశ్వరుండాతని యయిశ్వర్యంబును శివానుగ్రహంబున పరమాత్మయయి వెలుంగుదురు॥ ౯౪॥

సదాశివసమాఖ్యస్తు
శివస్తస్యవిధూతయః|
సర్వ॥ ౯౫॥

దిశశ్చవిదిశశ్చైవ
సాద్రినక్షత్రమండలం|
సర్వ॥ ౯౬॥

సంకర్షణోవాసుదేవః
ప్రద్యుమ్నశ్చానిరుద్ధకః
సర్వ॥ ౯౭॥

మత్స్యఃకూర్మోవరాహశ్చ
నారసింహశ్చవామనః|
తద్భక్తాశ్చతథాభ్రాంతా
ప్రసాదాత్పరమేశ్వరాత్॥ ౯౮॥

ఆశ్రమాశ్చతథావర్ణాః
సంకరావివిధాఅపి|
సర్వ॥ ౯౯॥

సదాశివుండాతని విభవంబును యీశ్వరానుగ్ర
హంబున పరమాత్మయయి ప్రకాశించు॥ ౯౫॥

దిశలు విదిశలు ఆకాశంబు నక్షత్ర మండలం
బు ఇవి యీశ్వరాజ్ఞచే పరమాత్మయయి వెలుంగు॥ ౯౬

సంకర్షణుండు వాసుదేవుండు ప్రద్యుమ్నుండనిరుద్ధుం
డు వీరెల్ల శివప్రసాదంబును ఆత్మరూపంబుగా గనంబడు
దురు॥ ౯౭॥

మత్స్యకూర్మాద్యవతారంబులు తద్భక్తులు యీ
శ్వరాజ్ఞచే భ్రాంతులగుచుందురు॥ ౯౮॥

ఆశ్రితంబులు వర్ణంబులు వివిధ సంకరంబులివి
యెల్ల యీశ్వరానుగ్రహంబున పరమాత్మయయి ప్ర
కాశించు॥ ౯౯।

నిషిద్ధంచానిషిద్ధంచ
నిషేధావిధయోపిచ
సర్వ॥ ౧౦౦॥

శరీరమింద్రియంప్రాణో
మనోబుద్ధిరహంకృతిః
సర్వ॥ ౧౦౧॥

కామక్రోధాదయస్సర్వే
తథాశాంత్యాదయోపిచ।
సర్వ॥ ౧౦౨॥

జీవాత్మాపరమాత్మాచ
తయోర్భేదశ్చభేదకః।
సర్వ॥ ౧౦౩॥

జడశక్తిప్రభేదాశ్చ
చిచ్ఛక్తిస్తద్భిదాచయా।
సర్వ॥ ౧౦౪॥

నిషిద్ధంబునిషేధంబులు ఈశ్వరానుగ్రహంబున ఆత్మయయి వెలుంగు॥ ౧౦౦॥

శరీరంబు లింద్రియంబులు మనోబుద్ధ్యహంకారంబులెల్ల శివానుగ్రహంబున పరమాత్మ స్వరూపంబులగు॥ ౧౦౧॥

కామక్రోధాదులు శాంత్యాదులీశానుగ్రహంబుచేపరమాత్మయయివెలుంగు॥ ౧౦౨॥

జీవాత్మయు పరమాత్మయు తద్భేదంబును యీశ్వరానుగ్రహంబున పరమాత్మయయివెలుంగు॥ ౧౦౩॥

శక్తులుతద్భేదంబులెల్ల శివానుగ్రహంబున పరమాత్మయయివెలుంగు॥ ౧౦౪॥

అస్తిశబ్దాదితా అర్థా
నాస్తిశబ్దాదితా అపి।
సర్వ॥ ౧౦౫॥

ఆత్మానామసురాస్స్వేన
భాసాయోభాతిసంతతం।
త్వమేవత్వమహంశబ్దః
ప్రత్యయాభ్యాంతుజంతవః॥ ౧౦౬॥

వ్యవహారోవిజానంతి
నజానంత్యేవతేర్థతః।
అర్థతశ్చాన్యవేత్తారో
నవిద్యంతేద్వయత్వతః॥ ౧౦౭॥

ఏవమాత్మానమద్వైత
మాత్మనా వేదయఃస్థిరం।
సోయమర్థాభిమంనిత్యం
గాయన్నాస్తేస్వభావతః॥ ౧౦౮॥

అస్తినాస్తిశబ్దార్థంబులు శివానుగ్రహంబు పరమాత్మయయి వెలుంగు॥ ౧౦౫॥

ఓ దేవతలారా పరమాత్మయను నామంబునకాంతచే నిర్వాండ నిత్యంబు వెలుంగు॥ ౧౦౬॥

నీవనియును త్వమహమనియు మాటచే సకల జంతువులు వ్యవహరింతురుగాని దాని యర్థం బెఱుంగు॥ ౧౦౭॥

వారలన్యంబుల నెఱుంగుదురుగాని యద్వయం బెఱుంగంజాలరు॥ ౧౦౮॥

ఏవమాత్మానమద్వైత మాత్మనాంవేదయస్థిరం।
సోయమర్థమిమంనిత్యా గాయన్నాస్తేస్వభావత॥౧౦౯॥

యథానర్తనమీశస్య స్వభావాల్లోకరక్షకం।
తథావిద్యావిరోధాఖ్య గీతిర్లోకోపకారిణీ॥ ౧౧౦॥

యద్వైదికగీతి
లోకానాం హితకారిణీ।
తద్వైవాస్యగీతి
ర్లోకానాం హితకారిణ్యయా॥ ౧౧౧॥

అ [illegible] స్య
గీతివ్యాఖ్యా [illegible]
పరోపకారి [illegible]
[illegible]॥ ౧౧౨॥

లోకేష్వపి [illegible]షు
ప్ర [illegible] కురు [illegible]।
కిం [illegible] కే గానే
[illegible] గానం స [illegible] ప్రమేత్॥ ౧౧౩॥

ఈప్రకారంబుగా అద్వైతుండగు పరమాత్మను
ఆత్మజ్ఞానంబున నశ్వరంబుగా నెవ్వండెఱుంగునో వాఁడేయు
ద్ధంబున నిరంతరంబుగా గానంబు చేయు॥ ౧౦౯॥

యీశ్వరుని నర్తనంబెట్లు స్వభావంబుగా లోక
రక్షకంబగుచున్నదో అట్లు ఈగీతి లోకోపకారంబయి
వెలుఁగు॥ ౧౧౦॥

ఆదిగురుండగు పరమేశ్వరుని గీతియట్లు లోకోప
కారకంబాయట్లు గీతియు లోకహితకారకంబయి యొప్పు
చుండును॥ ౧౧౧॥

పరిపూర్ణకాముండయిన సదాశివుని వ్యాఖ్యాన
లక్షణంబయిన గానంబు పరోపకారిచేయగు అట్లిదియు
పరోపకారకంబయి వెలయు॥ ౧౧౨॥

పరమేశ్వరుండు లౌకిక గానంబులయందును ప్ర
సన్నుండగు వయిదిక గానంబుల సేలప్రసన్నుండు గాఁడు
గావున నరుండు గానంబుఁ జేయందగు॥ ౧౧౩॥

వ్యాఖ్యాగానేవ్యశక్తస్తు
శివముద్దిశ్యభక్తితః।
లౌకికీమపివాగీతిం
కుర్యాన్నిత్యమతంద్రితః॥ ౧౧౪॥

గీతిగానంశివప్రీత్యై
స్వతరాంకారణంభవేత్।
గీతిగానేనయోగస్స్యా
ద్యోగాదేవశివైక్యతా॥ ౧౧౫॥

గీతజ్ఞోయదియోగేన
సయాతిపరమేశ్వరం।
ప్రతిబంధకబాహుళ్యా
త్తస్యైవానుచరోభవేత్॥ ౧౧౬॥

కేవలంలౌకికంగానం
నకుర్యాన్మోహతోపివా।
యదికుర్యాత్ప్రమాదేన
ప్రాయశ్చిత్తీభవేద్ద్విజః॥ ౧౧౭॥

మహాదేవుంగూర్చి నరుండు వయిదికగానంబు జేయనసమర్థుండయినను నిరంతరంబు లౌకికగానంబు జేయందగు॥ ౧౧౪॥

ఆగానంబు శివప్రాప్తికి గారణంబగు దానివలన యోగంబు గలుగును యోగంబుచేత వయిక్యత్వంబు గలుగు॥ ౧౧౫॥

గీతజ్ఞుండగువాడు యోగంబున సిద్ధుండౌను దానికి ప్రతిబంధకంబులు గలిగా నేనియు నా దేవుని యనుచరుండుగా నుండవలయు॥ ౧౧౬॥

మోహంబున నరుండు లౌకికగానంబు జేయరాదు ప్రమాదంబున నట్లుగావించువాడు ప్రాయశ్చిత్తంబున కర్హుండు॥ ౧౧౭॥

అతస్తుసంసారవినాశహేతోః
శ్రుతిస్మృతీనాంచతరర్ణవర్త్మనా।
ప్రిబోధమాసాద్యశివస్యతంపున
స్సాదైవగాథాన్వవదేదమాంమహాః॥ ౧౧౪

ఇత్యుపనిషత్పరతమత్వవిషయావ
స్సత్యాముదితాసకలదుఃఖవినివృత్త్రి
కృష్టహృదయస్యమనుజస్య నచదేయా
భక్తిసహితస్యసుజనస్యఖలుదేయా॥ ౧౧౫ ॥

ఇతి శ్రీస్కాందే మహాపురాణే సూతసంహితాయాం
యజ్ఞవైభవఖండే . బ్రహ్మగీతాయాం
తృతీయోఽధ్యాయః॥

—*—

కావున ద్విజుండు సంసార విమోచనంబుగోరి శ్రుతిప్రమాణంబుల తర్క వాక్యంబుల పరమేశ్వరు ప్రసన్నుం జేయుచు నాతని నిరంతరంబు గానంబు జే యుందగు॥ ౧౧౮॥

ఓ దేవతలారా ఉపనిషత్తత్త్వంబు మీకెఱింగించితి యిది సకలదుఃఖనివారకంబు దీనిసుజనునకుపదేశింపంద గుగాని దుష్టచిత్తునకుపదేశింపందగదు॥ ౧౧౯॥

ఇదిస్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు యజ్ఞవయిభవ ఖండంబున బ్రహ్మగీత యందలి మూ డవ యధ్యాయము॥

సాక్ష్యస్తిత్వకథనం.

బ్రహ్మోవాచ॥ అస్తిదేవస్వతస్సిద్ధ
స్సాక్షిసర్వస్యసర్వదా।
సంసారార్ణవమగ్నానాం
సాక్షాత్సంసారమోచకః॥ ౧॥
సర్వేషాంచమనస్తేన
ప్రేరితంనియమేనతు।
విషయేగచ్ఛతిప్రాణ
శ్చేష్టతేవాగ్వదత్యపి॥ ౨॥
చక్షుఃపశ్యతిరూపాణి
శ్రోత్రంశబ్దంశృణోత్యపి।
అన్యానికానిసర్వాణి
తేనైవప్రేరితానితు॥ ౩॥
స్వంస్వంవిషయముద్దిశ్య
ప్రవర్తంతేనిరంతరం।
ప్రవర్తకత్వంచాప్యస్య
మాయయానస్వభావతః॥ ౪॥

సాత్త్వికత్వకథనము.

బ్రహ్మదేవుండు చెప్పుచున్నాడు॥ ఓదేవతలారా స్వతస్సిద్ధుండయిసంసారసముద్రమగ్నులగువారి సంసారమోచకుండయిన మహాదేవుండు సకలంబునకు సాక్షియయి వెలయుచుండు॥ ౧॥

ఎల్లవారిమనంబాతనిచే ప్రేరేపింపంబడు ప్రాణంబు విషయంబులఁబొందు వాక్కువచించు నేత్రంబులు చూచుచుండు శ్రోత్రంబులు శబ్దంబులవిను॥ ౨॥

యితరేంద్రియంబు లెల్ల యాదేవుని ప్రేరణచే తమతమనియమంబులం బ్రవర్తించు॥ ౩॥

ప్రవర్తింపంజేయుట యాతని మాయగాని స్వభావంబుగాదు॥ ౪॥

ఇంద్రియాణాంచసర్వేషా
నైవస్వాభావికీమతా॥
తస్మాద్యఃపిండవత్తస్య
సత్తయాయవసురర్షభాః॥ ౫॥

శ్రోత్రమాత్మనిచాధ్యస్తం
స్వయంజ్ఞోమహేశ్వరః।
అనుప్రవిశ్యశ్రోత్రస్య
దదాతిశ్రోత్రతాంహరః॥ ౬॥

మనస్స్వాత్మనిచాధ్యస్తం
ప్రవిశ్యపరమేశ్వరః।
మనస్త్వంతస్యతస్యస్థో
దదాతినియమేనతు॥ ౭॥

వాచోవాక్త్వమనుప్రాప్య
ప్రాజ్ఞస్యప్రాణతాంహరః॥
దదాతినియమేనైవ
చక్షుస్త్వంచక్షుషస్తథా॥ ౮॥

ఇంద్రియంబుల సత్తయు వానిస్వభావంబుగాదు
తత్ప్రాణః పిండంబువలె నాదేవుని సత్తయే వానిలో
వెలుంగు॥ ౫॥

మహేశుండు తనయందుండు శ్రోత్రంబునంజేరి
శ్రోత్రకార్యంబాచరించుచుండు॥ ౬॥

తనలోనున్న మనంబునంజేరి నియమంబున మ
నఃకార్యంబుజేయు॥ ౭॥

వాక్కునంజేరి వక్తృత్వంబునొందు ప్రాణంబు
నంజేరి ప్రాణత్వంబునొందు చక్షువుంజేరి చక్షుస్త్వం
బునొందు॥ ౮॥

అన్యేషామింద్రియాణాంతు
కల్పితానామపీశ్వరః।
తత్తద్రూపమనుప్రాప్య
దదాతినియమేనతు॥ ౯॥

తత్రచక్షుశ్చవాక్చైవ
మనశ్చాన్యానిఖానిచ।
నగచ్ఛంతిస్వయంజ్యోతి
స్స్వభావేపరమాత్మని॥ ౧౦॥

సదేవోవిదితాదన్య
స్తథైవావిదితాదపి।
వాచాచమనసాచైవ
చక్షుషాచతథైవచ॥ ౧౧॥

శ్రోత్రేణాపిసురశ్రేష్ఠాః
ఘ్రాణేనాన్యేనకేనచిత్।
నశక్యోగోచరీకర్తుం
సత్యమేవమయోదితం॥ ౧౨॥

కల్పితంబులగు నితరేంద్రియంబులనెల్ల నాదేవుం
డాయాకారరూపంబుల ప్రవేశించి నియమంబునవానికార్యం
బులాచరించు॥ ౯॥

పరమాత్మయైపరంజ్యోతియైన యాదేవునందు
చక్షువువాక్కుమనంబుమరియు నితరేంద్రియంబులు ప్ర
వేశింపజాలవు॥ ౧౦॥

ఆదేవుండు వానినెల్ల నెరుంగు అతని యామ
నంబు వాక్కునేత్రంబు ఇతరేంద్రియంబులు నెరుంగం
జాలవు నేజెప్పుటనిశ్చయంబు॥ ౧౧॥

యస్యేదమఖిలం నిత్యం
గోచరం రూపవద్భవేః।
తదేవ పరమం బ్రహ్మ
విత్తయూయం సనాతనం॥ ౧౩॥

ఏవం జానంతి యే ధీరా
స్తరంతి తచ్ఛప్రిపూణతః।
గురూక్త్యా శాస్త్రానుభూత్యా చ
భవంతి ఖలు తే౽మృతాః॥ ౧౪॥

సుజ్ఞానమితి తద్బ్రహ్మ
జానీథ యయా యే సురాః।
దభ్రిమానహితత్సాక్షీ
బ్రహ్మవేద్యం కథం భవేత్॥ ౧౫॥

యస్య సార్వాత్మతయా బ్రహ్మ
విదితం కమలాం వినా।
తస్యైతత్ జ్ఞానకల్పనాత్సై
విహీనస్యాపి తం హీయతే॥ ౧౬॥

సూర్యునిరూపంబువలె నే దేవునిరూపంబు సర్వ గోచరంబయి వెలుంగునది యే పరబ్రహ్మంబని యెఱుంగుదు॥ ౧౩॥

యే విద్వాంసులు తర్కప్రమాణంబుల గురూప దిష్టమార్గంబుల స్వానుభవంబు యొక్క ఫలం బెఱుంగుదు రో వారలు మరణంబునొందరు॥ ౧౪॥

యా బ్రహ్మసుజ్ఞానంబని యెఱుంగుము దానికి సాక్షి యాకాశంబు నాబ్రహ్మంబెట్లు వేద్యంబగు॥ ౧౫॥

యే నరునికి ఆత్మరూపంబున క్రమణంబులేక బ్రహ్మంబు విదితంబగునో అతనికి జ్ఞానకర్మకర్తృత్వంబు సంభవింతంబగు॥ ౧౬॥

యస్యామతం తస్య మతం
మతం యస్య న వేద సః।
అవిజ్ఞాతం విజానతాం
విజ్ఞాతమవిజానతాం॥ ౧౮॥

బ్రహ్మజ్ఞానే ఘటజ్ఞానే
భ్రాంతిజ్ఞానేపి నాస్తికాః।
నైవకల్ప్యేన.
బ్రహ్మవిత్తే

యస్యకల్ప్యతయా భాతం
బ్రహ్మకల్ప్యం సురోత్తమాః।
తస్య బ్రహ్మామతం యస్య
కల్ప్యం తస్య మతం హి యత్॥ ౧౯॥

యస్యకర్తృతయా భాతం
బ్రహ్మకర్తృ సురోత్తమాః।
తస్య బ్రహ్మామతం యస్య
కర్తృ తస్య మతం హి యత్॥ ౨౦॥

యేనరునకు అమతంబుమతంబగు అతం
డు మతంబెఱుంగు తెలియనివారలకు తెలియక నుండు
జ్ఞానులకు విజ్ఞానంబుగానుండు॥ ౧౭॥

బ్రహ్మజ్ఞానంబున ఘటజ్ఞానంబున జాగ్రం
తిజ్ఞానంబునకర్తృత్వంబుకర్తృయును లేము కేవలంబ్రహ్మం
బెయగు॥ ౧౮॥

యేనరునకు అకర్తృకంబయిన బ్రహ్మ
కర్తృరూపంబయి ప్రకాశించు ఆతనికి బ్రహ్మకర్తృ
రూపంబునమతంబగు॥ ౧౯॥

కర్మహీనంబయిన బ్రహ్మంబేనరునకు క
ర్మరూపంబుగా గానంబడు ఆతనికి బ్రహ్మకర్మ మతంబు
గానగు॥ ౨౦॥

అకృత్స్నవిషయం ప్రత్య
క్షంకాశం స్యాత్తత్త్వైవ తు।
వినాంతరప్రమాణాభ్యాం
బ్రహ్మణో వేద వేదనః॥ ౨౧॥

సర్వరూపపరిజ్ఞాన
మపికృత్స్నాత్మనైవ తు।
యస్మాద్భ్రాంతిసతత్త్వాత్తో
బుధ్యేత బ్రహ్మాత్మ విరుద్ధం॥ ౨౨॥

బ్రహ్మవిద్యాపిజాతా చే
ద్విద్యాధఃపతితం భవేత్।
అవేద్యం బ్రహ్మ వేద్యం స్యా
ద్వేద్యవిద్యాభిసంగమాత్॥ ౨౩॥

వేద్యాపి విద్యసంబంధా
త్స్వవిశేషో భవేద్ధ్రువం।
నిర్విశేషం పరం బ్రహ్మ
తతోఽవిద్యాన్న చాత్మవత్॥ ౨౪॥

తత్త్వావిషయంబుగాని ప్రకాశం బాత్మ చేగల్గి తెలియ ప్రమాణంబులమాని యోగయుం దాత్మ్యమానంబన్వేషించు నాతండే పరబ్రహ్మవిదుండగు నా బ్రహ్మరూపం బన్యశ్యంబుగానదానికి సాక్షిభేదంబునగలుగుసు॥ ౨౨॥

బ్రహ్మజ్ఞానంబు గల్గినారి ఆనేద్యంబగు బ్రహ్మ వేద్యంబుగానగు విద్యాసంబంధంబున వేత్తయగునేని అది విశేషంబు ఇదినిశ్చయంబు॥ ౨౩॥

పరబ్రహ్మనిర్విశేషంబుగాన విద్యగలవారాత్మ వేత గాఁజెరదు॥ ౨౪॥

విద్యాయా ఆశ్రయత్వేన
విషయత్వేన భాసతే।
బ్రహ్మైవాన్యథా తత్ర
బ్రహ్మ బ్రహ్మ భవేత్కథం॥ ౨౫॥

బ్రహ్మసంబంధహీనా చే
ద్విద్యా బ్రహ్మ తు వేదితుం।
అశక్యం తత్ర యో దేవా
కోవా బ్రహ్మత్వవిద్భవేత్॥ ౨౬॥

బ్రహ్మణ్యధ్యస్తమాయాయా
సిద్ధిం కురుతే తు సా।
విద్యాయ వినమాయాయాః
ప్రత్యగాత్మని సంభవాత్॥ ౨౭॥

ప్రత్యగాత్మా పరంజ్యోతి
ర్మాయా సా తు మహత్తమః।
తథా సతి కథం మాయా
సంభవః ప్రత్యగాత్మని॥ ౨౮॥

విద్యాశ్రయించుటచేతను విషయమ్యంబుచేతను బ్రహ్మానందంగనేరందేని విద్య బ్రహ్మసంబంధంబుగాదేని యావిద్యచే బ్రహ్మానందంగవెల్లను ఓ దేవతలారా యెవ్వ రుందు బ్రహ్మవేత్తయగు॥ ౨౮॥

బ్రహ్మసంజనితంబయిన యే మాయ నివృత్తించే యునది విద్యయద్యోనేని పరమాత్మయందు మాయా సంభవంబు లేకున్న, పరమాత్మ పరంజ్యోతియగు మాయ చీకటియునై పరమాత్మయందు మాయా సంభవంబు గలుగదు॥ ౨౯॥

తస్మాత్సర్వప్రమాణాభ్యాం
స్వానుభూత్యావిచక్షణైః।
స్వప్రకాశైకసంసిద్ధే
నాస్తిమాయాపరాత్మని॥ ౨౯॥

వ్యావహారికదృష్ట్యేయం
విద్యావిద్యానచాన్యథా।
తత్త్వదృష్ట్యాతునాస్త్యేవ
తత్త్వమేవాస్తికేవలం॥ ౩౦॥

వ్యావహారికదృష్టిస్తు
ప్రకాశావ్యభిచారతః।
ప్రకాశఏవసతతం
తస్మాదద్వైతమేవహి॥ ౩౧॥

అద్వైతమితిచోక్తిశ్చ
ప్రకాశావ్యభిచారతః।
ప్రకాశఏవసతతం
తస్మాన్మౌనంహియుజ్యతే॥ ౩౨॥

దానిచే తెరల్ప్రమాణంబుల స్వానుభవంబున
చిన్స్వరూపంబు స్వప్రకాశకంబయిన పరమాత్మయం
దు మాయగల్గ నేరదు॥ ౨౯॥

వ్యవహారమార్గంబునకు విద్యాగావలయు తత్వ
దృష్టిఁ జాలోచింప పరతత్వంబు గానంబడు॥ ౩౦॥

వ్యావహారిక దృష్టివలనంగలుగు ప్రకాశంబు ద
్వైతంబు॥ ౩౧॥

అద్వైతంబు ప్రకాశవ్యభిచారంబునగు కారున
నరయందు హానియయి యుండవలయు॥ ౩౨॥

ప్రత్యక్షాదిప్రమాణైశ్చ
తత్రైకత్వప్రత్యక్తదైవత।
స్వానుభూత్యుపదేశేన
ప్రసాదేన శివస్య తు॥ ౩౩॥

అజ్ఞానైరపి ధర్మైశ్చ
కాలపాకేన ధర్మిణాం।
అత్యంతమహతాం భ్రాంతి
శాంకరేణ ప్రసాదస్య తు॥ ౩౪॥

యస్య ప్రకాశితస్సాక్షా
దత్యంతమహతాం త్వరః।
తస్యానంతి కీయానర్థ్యః
జ్ఞానం చాస్య దృఢయత్నతః॥ ౩౫॥

అత్యంతమహతస్యాస్య
స్వప్రకాశప్రకాశితః।
న స జీవో న చ బ్రహ్మ
న చాన్యదపి కించన॥ ౩౬॥

ప్రత్యక్షాది ప్రమాణంబులచేతను శ్రుతులచేత
సద్గురూపదేశంబునను శివప్రసాదంబునను మనుజునకు
శివసంబంధియగు సకలంబు నెఱుంగంబడు॥ ౩౪॥

యేనరునకీయర్థంబు ప్రకాశింపబడు నాతనికి
సర్వక్రియలేల అవి యుద్వేగంబు॥ ౩౫॥

మహత్తరంబయిన యీయర్థంబు ప్రకాశించుట
యెవనికింగల్గునతండు జీవుండు బ్రహ్మయుంగాడు మఱి
మైద్ధియుంగాడు॥ ౩౬॥

అయమర్థో మహానస్య
స్వయమేవ పరికాశితః|
నతస్య వర్ణా విద్యంతే
నాశ్రమాశ్చ తథైవ చ|| ౩౭||

అయమర్థో మహానస్య
స్వతఏవ ప్రకాశితః|
నతస్య ధర్మోధర్మశ్చ
ననిషేధో విధిర్నచ|| ౩౮||
ఏతమర్థం మహాంతం యః
ప్రాప్తశ్శంభోః ప్రసాదతః|
సశంభురేవ నైవాన్య
ఇతి మేనిశ్చితా మతిః|| ౩౯||

ఏతమర్థం మహాంతం యః
ప్రాప్తశ్శంభోః ప్రసాదతః|
తస్యాహం వై భవాంవిష్ణుః
నశక్తస్సత్యమీరితం|| ౪౦||

యీయర్థంబు మేసరకుం బ్రకాశించు నాతనికి వర్ణాశ్రమాచారంబుల ధర్మంబుల ధర్మంబులు నిషేధా నిషేధంబులేలనాతండీశ్వరానుగ్రహంబున శివస్వరూపుండెయగు నిది నామతంబు॥ ౩౯॥

మహత్తరంబయిన యోగసిద్ధిం బీశ్వరానుగ్రహంబున నెవ్వండెఱుంగు నాతని విభవంబు వచింపంజాలనిది నిశ్చయంబు॥ ౪౦॥

ఏతమర్థంమహాంతంయః
ప్రాప్తశ్శంభోః ప్రసాదతః।
వైభవంతస్యవిష్ణుశ్చ
నశక్తోవక్తుమాస్తికాః॥ ౪౧॥

ఏతమర్థంమహాంతంయః
ప్రాప్తశ్శంభోః ప్రసాదతః।
వైభవంతస్యరుద్రశ్చ
నశక్తోవక్తుమాస్తికాః॥ ౪౨॥

ఏతమర్థంమహాంతంయః
ప్రాప్తశ్శంభోః ప్రసాదతః।
వైభవంతస్యవేదాశ్చ
నశక్తావక్తుమాస్తికాః॥ ౪౩॥

అస్మిన్దేహేయదిజ్ఞాతః
పూర్వోక్తార్థోమహానయమ్।
ససాక్షాత్సత్యమద్వైతం
నిర్వాణంయాతిమానవః॥ ౪౪॥

ఓ దేవతలారా యీయర్థం బీశ్వరప్రసాదంబున నొందినవానివైభవంబువచింప విష్ణుదేవుండును రుద్రుండును నెఱుంగంజాలరు వేదంబులు నెఱుంగనేరవు॥ ౪౩॥

యీదేహంబున పూర్వోక్తంబయిన యర్థంబు జ్ఞాతంబయ్యెనేని యదియద్వైతంబు దానినెఱుంగువాడు ముక్తినొందును॥ ౪౪॥

అస్తి నైవేహ విజ్ఞాతః
పూర్వోక్తో ధర్మమహాన్యది।
విశిష్టే దేవమహతి
తస్యైవైవ సదాగతిః॥ ౪౫॥

స్వకీయేన్య దేహేషు
సమం నిశ్చిత్య సంపృథక్।
అథ ధీరా న జానంతే
వ్యాప్తా తాశ్చ భవంతి హి॥ ౪౬॥

బద్ధో ముక్తో పరవిద్వా
సజ్ఞ ఇత్యాది భేదతః।
ఏక ఏవ సదా భాతి
నానేవ స్వప్నవత్స్వయం॥ ౪౭॥

అతస్స్వయముక్తే గవాస్త్యహో
మహాభాసా నానా విస్ఫుర్తిమం।
ముక్తిం జానాతి హే దేవా
ఆత్మనాత్మ విచ్చరః॥ ౪౮॥

ఈ యర్థం బెఱుంగం జాలని మానవునికి గతులు
నులేవు॥ ౪౫॥

ధీమంతులు సాధనంబున తమ శరీరంబుల నన్యశరీరం
బుల స్థిరంబుగాదలంచిరేని వారలు ముక్తిఁబొందుదురు
మరల జన్మంబులు వారలకు లేవు బద్ధుండనియు ముక్తుండ
నియు విద్వాంసుండనియు అజ్ఞుండనియు నొకండై స్వ
ప్నంబునందుఁ దానె ప్రకాశించుచుండు గాన స్వముక్తికై
యుపాధానంబులకు ఆత్మ వేత్త ముక్తినొందును॥ ౪౬॥

స్వసంసారదశాయాంతు
స్వభ్రాన్త్యాసర్వదేహినామ్।
అభాసానాంచసంసారం
వేదముక్తింతథైవచ॥ ౪౯

ప్రారబ్ధకవశపర్యంతం
కదాచిత్పరమార్థతః।
జగజ్జీవాదికంవేద
కదాచిన్నైవవేదతత్॥ ౫౦

కదాచిద్బ్రహ్మజానాతి
ప్రతీతమఖిలంసురాః।
కదాచిన్నైవజానాతి
స్వభావాదేవతత్త్వతః॥ ౫౧

జగజ్జీవాదిరూపేణ
యదాబ్రహ్మవిభాసతే।
తదాసుఖాదిభోగోపి
భాతిబాధాదిరూపతః॥ ౫౨

కొంతానొకప్పుడు ప్రారబ్ధపుణ్యకర్మ పరిపాకంబున వేదంబులయందాసక్తిపొడము పాపకర్మ పరిపాకంబున నాయాసక్తిలేకపోవుచున్నది॥ ౫౦॥

తత్వవేత్తయగువాడు యొకప్పుడు బ్రహ్మప్రకాశంబుగాంచు యొకప్పుడు దానిగననేరడు సకలజంతురూపంగా బ్రహ్మయొప్పుడు ప్రకాశించునో అప్పుడు భోగాదులు సుఖాదులు ఆభాసకంబులుగానొప్పును॥ ౫౨॥

యదా బ్రహ్మాత్మనా సర్వం
విజ్ఞాతి స్యాత్స ఏవ తు।
తదా దుఃఖాదిభోగోఽయ
మాభాసోఽనవభాసతే॥ ౫౩॥

జగజ్జీవాదిరూపేణ
పశ్యన్నపి పరాత్మవిత్।
న తత్పశ్యతి సద్రూపం
బ్రహ్మవస్త్వేవ పశ్యతి॥ ౫౪॥

బ్రహ్మణోఽన్యత్సదా నాస్తి
వస్తుతోఽవస్తుతోఽపి చ।
తథా సతి శివాదన్య
త్కథం పశ్యతి తత్త్వవిత్॥ ౫౫॥

బ్రహ్మరూపేణ వా సాక్షా
జ్జగజ్జీవాత్మనాథవా।
యథా యథా ప్రథా సాక్షా
త్ప్రతిష్ఠా భాతి తథా తథా॥ ౫౬॥

కావున సర్వంబును బ్రహ్మరూపంబుగా గనం
బడు నప్పుడు భోగసుఖాదులు దాని నాభాసకంబులు
గా ప్రకాశించు ఆత్మవేదియగువాడు బ్రహ్మజగత్స్వరూ
పంబుగా జూచుచుండియు దానిం జూడక బ్రహ్మమాత్రం
గాంచు॥ ౫౪॥

బ్రహ్మకన్న మరియొకవస్తువు లేదు, అట్లుండ తత్త్వ
వేది శివునికి వేరువస్తువు నెట్లు గాంచు॥ ౫౫॥

సాక్షాద్బ్రహ్మరూపంబుచేతగాని యెట్లు తేజం
బు ప్రకాశించునట్లు బ్రహ్మంబు వెలుంగు॥ ౫౬॥

యథాయథావభాసోఽయం
స్వభావాదేవ భాసతే।
తథాతథానుసంధానం
యోగినస్స్వాత్మవేదనమ్॥ ౫౭॥

నామతశ్చార్థతశ్చాపి
మహాదేవో యదిప్రభుః।
కిం జహాతి తథావిద్యాం
కింస్పృష్టోతి సురర్షభాః॥ ౫౮॥

గ్రాహ్యం వా శంకరాదన్య
త్త్యాజ్యం వా యది విద్యతే।
మహత్త్వం తస్య హీయేత
స్వభావో నపిహన్యతే॥ ౫౯॥

మహత్త్వం నైవ ధర్మోఽస్య
భేదాభావాత్పరాత్మనః।
ధర్మధర్మిత్వవార్తాపి
భేదే సతి హి విద్యతే॥ ౬౦॥

యేవిధంబున స్వభావంబున బ్రహ్మావభాసకంబ
గునో నట్లుయోగులాత్మ నెరుంగుదురు|| ౫౭||

నామభేదంబున నర్థభేదంబున మహాదేవుండు వి
భువద్వ్యాపిసి మనుజుండు దేనివిడుచు దేని గ్రహించు|| ౫౮||

ఈశ్వరునికంటె యన్యంబు విడువందగినదియు గ్ర
హింపందగినదియుం గల్గదేనియా దేవునికి మహాత్వంబుహీ
నంబగు స్వభావంబుహీనంబు గాదు|| ౫౯||

ఈపరమాత్మకు భేదంబులేకపోవుటవలన మహా
త్త్వంబు నష్టంబుగాదు, భేదంబుగలిగెనేని ధర్మాత్వం
బెట్లుగలుగు|| ౬౦||

భేదోభవస్తథాభేదా
భేదస్స్యాత్స్వాత్పరాత్మనః।
నాస్తిస్వాత్మాతిరేకేణ
స్వయమేవాస్తిసర్వదా॥ ౬౧॥

బ్రహ్మైనవిద్యతేసాక్షా
ద్వస్తుతోవస్తుతోపిచ।
తథాసతిశివజ్ఞానీ
కింగృహ్ణాతిజహాతికిం॥ ౬౨॥

మాయయావిద్యతేసర్వ
మితికేచనమోహితాః।
శివరూపాతిరేకేణ
నాస్తిమాయాచవస్తుతః॥ ౬౩॥

మాయయావాశివాదన్య
ద్విద్యతేచేచ్ఛివస్యతు।
మహత్త్వంపరమంసాక్షా
ద్ధీయతేసురపుంగవాః॥ ౬౪॥

పరమాత్మకు భేదాభేదంబులు లేవు యెల్లప్పుడు తనంతట ప్రకాశించును వస్తువుల యందు అవస్తువుల యందు బ్రహ్మప్రకాశించుగాన శివజ్ఞానియగువాడు దేని గ్రహించు దేనివిడుచు॥ ౬౨॥

కొందరివి యెల్ల మాయచేతం గల్గునని మోహితులయి వచింతురు శివవ్యతిరేకంబున మాయలేదు॥ ౬౩॥

మాయదేయీశ్వరునికన్న నన్యంబుగ లేనేని యాదేవునికి మహత్త్వం బెట్లుగలుగు॥ ౬౪॥

మహాత్త్వస్యతు సంకోచా
న్నాస్తి సమ్యగ్విరూపణే।
అస్తి చేదప్రమాణం స్యా
చ్ఛ్రుతిస్మృత్యర్థవాదినీ॥ ౬౫॥

తస్మాన్నాస్తి మహాదేవ
ఏవ సాక్షాత్స్వయం ప్రభుః।
ఆనందరూపస్సంపూర్ణో
న తతోన్యత్తు కించన॥ ౬౬॥

ఇయమేవ తు తర్కాణాం
సాకాష్ఠా సురోత్తమాః।
ప్రత్యక్షాదిప్రమాణానాం
వేదాంతానామపీశ్వరాః॥ ౬౭॥

స్మృతీనాం చ ప్రమాణానాం
భ్రాంతి తస్యైత దైవ చ।
వేదానుసారివిద్యానాం
మాన్యానాం మతికోత్తమా॥ ౬౮॥

మహత్త్వంబునకు సంకోచంబుగల్గిన నిరూపింప ప్రమాణంబులేదు అట్లైన శ్రుతియ ప్రమాణంబగు ౬౫ ||

కావున మహాదేవుండు స్వయంప్రకాశుండయి యానంద పరిపూర్ణుండైయుండు నాతనికన్న మరియొ ద్దియు లేదు || ౬౬ ||

యీయర్థంబు తర్కంబుల ప్రత్యక్షప్రమాణంబుల వేదాంతంబున స్మృతుల భారతంబున వేదానుసారి విద్యలందెలియవలయు || ౬౭ ||

శైవాగమానాం సర్వేషాం
విష్ణుప్రోక్తాగమస్య చ।
అస్మదుక్తాగమస్యాపి
సుతరాం స్వాత్మనిరూపణే॥ ౬౯॥

బుద్ధాగమానాం సర్వేషాం
తథైవార్హతాగమస్య చ।
చతుష్కంధర్వసిద్ధాది
నిర్మితస్యాగమస్య చ॥ ౭౦॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞానం
కస్య మర్త్యస్య సిద్ధ్యతి।
కస్య దేవస్య వా సాక్షా
చ్ఛివస్యైవ హి సిద్ధ్యతి॥ ౭౧॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞానం
శివస్యాఖిలతేజసః।
స్వభావసిద్ధం దేవ్యాశ్చ
శివాయా అస్తికోత్తమాః॥ ౭౨॥

మఱియు శైవాగమంబులు విష్ణుప్రోక్తాగమంబు
లు బుద్ధాగమంబుల యుక్తిగంధర్వాద్యాగమంబుల పర
మాద్వైతం బీశ్వరానుగ్రహంబున సిద్ధించు॥ ౭౩॥

ప్రసాదాదేవరుద్రస్య
శివాయాశ్చతథైవచ।
పరమాద్వైతవిజ్ఞానం
విష్ణోస్సాత్మనామాపిచః ౨౩॥

విరాట్సంజ్ఞస్య దేవస్య
స్వరాట్సంజ్ఞస్య చాత్మనః।
సంరాట్సంజ్ఞస్య చాన్యేషాం
ప్రసాదాదేవ వేదనం॥ ౨౪॥

యుష్మాకమపిసర్వేషాం
శివస్యపరమాత్మనః।
పరమాద్వైతవిజ్ఞానం
ప్రసాదాదేవనాన్యథా॥ ౨౫॥

యక్షరాక్షసగంధర్వ
సిద్ధాదీనామపీశ్వరాః।
పరమాద్వైతవిజ్ఞానం
ప్రసాదాదేవశూలినః॥ ౨౬॥

యీపరమాద్వైతంబు సదాశివునియొక్కయు
పార్వతియొక్కయు పిష్ణుదేవునియొక్కయు విరాట్స్వం
రాట్టులయొక్కయు నాయొక్కయు అనుగ్రహంబుననరుం
డు తెలియవలయు॥ ౭౪॥

మనుష్యాణాంచసర్వేషాం
పశ్వాదీనాంతథైవచ।
పరమాత్మైకవిజ్ఞానం
ప్రసాదాదేవశూలినః॥ ౨౭

ప్రసాదాదసకీటోవా
పతంగోవానరోథవా।
దేవోవాదానవోవాపి
లభతేజ్ఞానముత్తమం॥ ౨౮

ఏవమేవహిజంతూనాం
పరిజ్ఞానందదాతివ।
నవిస్తరాన్మహామస్య
సత్యమేవమయోదితం॥ ౨౯

ఆదావేవతథాదానే
నస్వతంత్రోస్తిప్రపంచకః।
తస్మాద్వాక్యంసురశ్రేష్ఠా
సత్యమేవమయోదితం॥ ౩౦

మీకెల్లను యక్షరాక్షసులకును మనుష్యులకు పశ్వాదిజంతువులకును నాయత్తంబీశ్వరానుగ్రహంబున తెలియందగు॥ ౭౭॥

ఈశ్వరానుగ్రహంబు కలిగిన నేకీటంబు గాని పశుపక్ష్యాదులు గాని నరుండు గాని దానవుండు గాని యాత్మవిజ్ఞానంబు నొందును॥ ౭౮॥

ఈశ్వరుండే సకలజంతువులకు పరిజ్ఞానంబు నొసంగును విస్మరింపజేయుచుండు నేనును నిర్వంజాలను గ్రహింపుటకు నిచ్చుచు విస్మృతి నేనును సమర్థుఁడను కాను ఇది సత్యంబు॥ ౭౯॥

స్వతంత్రశ్శివ ఏవాయం
సహిసంసారమోచకః।
తంవినానమయోద్ధర్తుం
శక్యతెసంస్పతేజనాః॥ ౮౧

విష్ణునాచపరేణాపి
మహాదేవంఘృణానిధిం।
వినాజంతుంసముద్ధర్తుం
శక్యతెనహిసత్తమాః॥ ౮౨

దర్వ్యాన్యాయేనసంసారా
దుద్ధరామిజనానిమాన్।
నస్వాతంత్ర్యేణహేదేవా
స్సాక్షాద్విష్ణుస్తథైవచ॥

దేవదేవస్యరుద్రస్య
స్వరూపంతస్యవైభవం।
కోవాజానాతినాస్త్యేవ
స్వయంజానాతివానవా॥ ౮౪

యాశివుండే సర్వస్వతంత్రుండు యాతని విడిచి విష్ణువుగాని నేను జనంబు నుద్ధరింప సమర్థులము కాము॥ ౮౩॥

నేనును విష్ణువును దర్వీన్యాయంబుగా జనులరక్షించెదము మాకు స్వాతంత్ర్యంబులేదు, మహాదేవుని రూపంబును వైభవంబును మెఱుగ నెవ్వండు సమర్థుండగు॥ ౮౪॥

దుర్నిక్షేత్రో మహాదేవో
మహాతాపపీడితానాం।
ప్రసాదేన వినా దేవా
స్సత్యమేవ మయోదితం॥ ౬౬॥

ఘోరాసురాణాం సర్వేషా
మసురాణాం దురాత్మనాం।
మహామోహేన సంగ్రామ
స్సంజాతో దుర్నివారకః॥ ౬౭॥

అసురైః పీడితా దేవా
బలవద్భిస్సురాభృశం।
తాందృష్ట్వా భగవానీశ
స్సర్వజ్ఞః కరుణాకరః॥ ౬౮॥

దేవానాం విజయం దేవా
అసురాణాం పరాజయం। ౬౯॥
[illegible]దేశేన సురైశ్శీఘ్ర
మసురాస్తు పరాజితాః॥ ౭౦॥

దేహధారుకా మహాదేవునాతని యనుగ్రహంబు
లేక నెఱుంగఁదరంబుగాదు ఇదిసత్యంబు॥ ౮౫॥

పూర్వకాలంబున సురాసురుల కతిమోహంబున
భయంకరరణంబుగలిగె॥ ౮౬॥

ఆయుద్ధంబున బలవంతులగు రాక్షసులచేత పీడిం
పఁబడిన దేవతలం గాంచి సర్వజ్ఞుండును అతిదయాపరుం
డయిన సదాశివుండా దేవతులకు జయంబు నసురులకప
జయంబునొసంగె॥ ౮౭॥

అవిజ్ఞాయ మహాదేవా
వైభవం పరిమోహితాః।
వయం విజయమాపన్నా
అసురాశ్చ పరాజితాః॥ ౮౯॥

ఇత్యహంమానసంభ్రాన్తా
స్సర్వే దేవాః పురాతనాః।
అతీవ ప్రీతిమాపన్నా
అభవన్ సురపుంగవాః॥ ౯౦॥

పునర్విశ్వాధికో రుద్రో
భగవాన్ కరుణానిధిః।
స్వస్వదర్శయితుం తేషాం
దుర్జ్ఞేయాత్యంతదైవత॥ ౯౧॥

తేషాం భ్రాంతినివృత్త్యర్థ
మపి సాక్షాన్మహేశ్వరః।
ఆవిర్బభూవ సర్వజ్ఞో
యక్షరూపేణ హేసురాః॥ ౯౨॥

ఇట్లు పరాజితులయిన రాక్షసులంగాంచి మేమె
ల్ల జయంబుఁబొందితిమని యహంకారంబుతోఁగూడి యతి
ప్రీతిఁబొందిన దేవతలం జూచి॥ ౯౦॥

మరల నాదైవంబు తన మహాత్మ్యం బెఱింగించి
వారి భ్రాంతిఁబోఁగొట్టుటకు దర్శనంబు వారలకుఁ జూపం
గోరి నా యక్షరూపంబున నావిర్భవించె॥ ౯౧॥

తేఽదృష్ట్వా మహదాశ్చర్యంతం
విస్మయేన సహామరాః।
విచార్య సర్వే సంభూయ
కిమిదం యక్షమిత్యపి॥ ౩॥

పునరగ్నిం సమాహూయ
దేవాస్సర్వే విమోహితాః।
అబ్రువంస్త్వం విజానీహి
కిమేతద్యక్షమిత్యపి॥ ౪॥

అగ్నిస్తథాకరోమీతి
ప్రోచ్య యక్షంగతోఽభవత్।
యక్షరూపో మహాదేవః
కోఽసీత్యాహానలం ప్రతి॥ ౫॥

అగ్నిర్వా అహమస్మీతి
యక్షం ప్రత్యాహ సోఽపి చ।
సోఽపి ప్రోవాచ భగవాం
స్త్వయి కిం వీర్యమిత్యపి॥ ౬॥

ఆదేవతలెల్ల నాయక్షుం గాంచి యుత్స్మయంబున నందఱుంజేరి యగ్నిదేవుం బిలిచి యిదియేమొ విచారింపుమని మోహితులయి పలికిరి॥ ౯౪॥

ఆయగ్నియు నట్లచేయుదునని యక్షుం గాంచి నీవెవ్వండవని పలికిన నాయక్షుండు నీవెవ్వండవని యడిగెను॥ ౯౫॥

ఇదంసర్వం దహేయం య
దిదం భూమ్యాం వ్యవస్థితం।
ఇత్యాహాగ్నిస్తృణం తస్మై
నిధాయ పరమేశ్వరః॥ ౯౭॥

ఏతద్దహేతి భగవాన్
స్మయమానోఽభ్యభాషత॥ ౯౭½॥
అగ్నిస్సర్వజవేనైవ
తద్దగ్ధుం తృణమాస్థితః॥ ౯౮॥

అశక్తో లజ్జయా యుక్తో
భీతో గచ్ఛత్సురాన్ ప్రతి।
మయా తత్సైవ విజాతుం
న శక్యం వైభవం సురాః॥ ౯౯॥

విస్తయయూయుం మహాసురాః
మిత్యాహాగ్నిస్సురాన్ ప్రతి।
తచ్ఛ్రుత్వా వాయుమూహాయ
విజానీహీతి బాబుద్ధిమాన్॥ ౧౦౦॥

అంత నాయగ్నిదేవుండు నేనగ్నియనువాడ స
ర్వంబు దహింతునని వచించె॥ ౨౭॥

అంత నాయక్షుండు నవ్వుచు యీతృణంబు నుద
హింపుమని పలికె॥ ౨౮॥

ఆయగ్నియు తనకుంగల బలంబుకొలఁది యాతృ
ణంబు నుదహింపం జాలక భీతుండయి దేవతలకడకే
గి ఓ దేవతలారా నా దేవుని వైభవంబెఱుంగ నాదరంబు
గాదు మీరలెఱుంగుండని పలికె నామాటలవిని దేవతలె
ల్ల వాయుదేవుంగాచి నీవెఱింగిరమ్మని వచించిరి॥ ౨౯॥

సోపిగత్వా తథా తేన
యక్షరూపేణ శంభునా।
భృశం ప్రతిహతో భూత్వా
తథాగచ్ఛత్పురందరః॥ ౧౦౧॥

పునరింద్రస్స్వయం మోహా
దహంకారేణ చావృతః।
విజ్ఞాతుం యక్షమగమ
త్సోపి తైర్వతిరోధథే। ౧౦౨॥

ఇంద్రోతీవ విషణ్ణస్తు
మహాతాపసమన్వితః।
విద్యారూపాముమాందేవీం
ధ్యాత్వా కారుణికోత్తమామ్॥ ౧౦౩॥

లౌకికైర్వైదికైస్స్తోత్రై
స్తుష్టావ పరమేశ్వరీమ్॥ ౧౦౪॥
సా శివాకరుణామూర్తి
ర్జగన్మాతా త్రయీమయీ॥ ౧౦౫॥

ఆ వాయుదేవుండును ఆ యక్షుం జేరి వానిచేతం
ప్రతిహతినొంది సురలం జేరె॥ ౧౦౧॥

అంత నింద్రుండహంకారకంచుక యుతుండయి
యా యక్షు కడకేగిననాతం డంతర్ధానంబునొందె॥ ౧౦౨

అంత నింద్రుండు విషణ్ణచిత్తుండయి విద్యాస్వ
రూపిణియు మహాకారుణికయు నయినయు మా
దేవింజూచి లౌకిక వైదికమంత్రంబుల ననేక విధంబుల
స్తుతించెను॥ ౧౦౩౪॥

శివాభిన్నా పరానందా
శంకరస్యాపి శంకరీ।
స్వేచ్ఛయా హిమవత్పుత్రీ
స్వభక్తజనవత్సలా॥ ౧౦౫॥

మహాదేవస్య మాహాత్మ్యం దు
ర్జ్ఞేయం సర్వజంతుభిః।
అపి దర్శయితుం దేవీ
తత్రైవావిరభూత్స్వయమ్॥ ౧౦౬॥

తామారాధ్య శివామింద్ర
శ్శోభమానాంతు సర్వతః।
ఉమాం పర్వతరాజేంద్ర
కన్యకామామహావ్రజభృత్॥ ౧౦౭॥

కిమేతద్యక్షమత్రైవ
ప్రాదుర్భూతం తిరోహితం।
వక్తుమర్హసి దేవేశి
మమ కారుణికోత్తమే॥ ౧౦౮॥

అంత కరుణాయుతమాతీయయుత్రయీ స్వరూపియు శంకరునకిని శుభంబిచ్చునదియు నయినమహాదేవి భక్తవత్సలగానయాతనికి దర్శనంబిచ్చి మహాదేవుమాహాత్మ్యంబెట్టి వారికి దుష్టత్వంబువచించి యంతర్ధానంబునొందె॥ ౧౦౬॥

అంత దేవేంద్రుండాపార్వతిని ఆరాధనంబుజేసి యోదేవి యీయుత్కృష్టుండెవ్వండు నాకుం దెలియంజేయుమని వేడెను॥ ౧౦౭॥

దేవీపరమకారుణ్యా
ద్దృష్ట్వా మే పతితం ప్రభుః|
ప్రాప్తుమభూత్తంతతో భూత
మిత్యాహ శేష నాయికా|| ౧౦౯||

దుర్విజ్ఞేయో మహాదేవో
విష్ణో బ్రహ్మాదజస్య చ|
అస్యాహమపి దేవానాం
తథాపి ముఖవక్తృకం|| ౧౧౦||

హ్రీవశీయుతమీశానో
దుర్జ్ఞేయత్వం స్వకం పరం|
అపి భూతాత్ నచాన్యేన
కారణేన సురాధిప|| ౧౧౧||

స ఏవ సర్వదేవానాం
తథాపి జయప్రదః|
ఇదా జయకరో స్యాహం
తమేవ శరణం వ్రజ|| ౧౧౨||

అంత నాదేవియతికారుణ్యంబుననిట్లనియె ఓపురం
దరా యిప్పుడావిర్భవించితిరోహితంబయిన భూతం
బు నాపతియగు పరబ్రహ్మంబు ఆమహాదేవుండు విష్ణువు
మొదలగు దేవతలకెల్ల దుర్జ్ఞేయుండు తన మాహా
త్మ్యంబు మీకెరుంగించుటకై యక్షరూపంబున నావిర్భ
వించితిరోహితుండయ్యె మరివేరెకారణంబులేదు॥౧౧౧

అతండే సమస్తదేవతలకు నీకును జయంబిచ్చి
నవాఁడాతని శరణంబునొందుము॥ ౧౧౨॥

ఇత్యుక్త్వాసామహాదేవీ
చిద్రూపా సర్వసాక్షిణీ।
భక్తానాం పాశహంత్రీ తు
తత్రైవాంతర్హితాభవేత్॥ ౧౧౩॥

పునర్దేవా మహాదేవం
మహాకారుణికోత్తమం।
దుర్విజ్ఞేయం సురశ్రేష్ఠా
స్స్వతంత్రం భుక్తిముక్తిదం॥ ౧౧౪॥

విదుస్స్వాశ్రితం త్యక్త్వా
మాత్సర్యం భవకారణం।
ప్రసాదేన హి విజ్ఞాతుం
శక్యతే పరమేశ్వరః॥ ౧౧౫॥

ప్రసాదేన వినా నైవ
శక్యతే సర్వజంతుభిః।
ప్రసాదేన వినా విష్ణు
ర్నజానాతి మహేశ్వరం॥ ౧౧౬॥

అని యానతిచ్చి భక్తపాశవినాశినయైన యాదేవి తిరోహితయయ్యె॥ ౧౧౩॥

అంతట దేవతలెల్ల మాత్సర్యంబుమాని యాదేవి సభజించిరి॥ ౧౧౪॥

ఓ దేవతలారా యామహాదేవుండు స్వతంత్రుండు అతిదయాళుండు అతనిప్రసాదంబు గలిగిన ఆతనిప్రభావంబెఱుంగవచ్చు లేకున్న ఎట్టివారలకు దుర్జ్ఞేయంబు॥ ౧౧౫॥

తథాహంచనజానామి
నైవతాస్సకలాఅపి।
ప్రసాదస్యతుసిద్ధ్యర్థం
ఖలుసర్వంసురర్షభాః॥ ౧౧౭॥

ప్రసాదేనవినాదేవం
నజానంతిసురర్షభాః।
తేజానంతవినాఘూర్ణం
గంధంహాస్తైనకేవలం॥ ౧౧౮॥

ప్రసాదోనామరుద్రస్య
కరుణాసామ్యేవదేహినాం।
దేశికాలోకనాజ్ఞాతో
విశిష్టాతిశయస్సురాః॥ ౧౧౯॥

ప్రసాదస్యస్వరూపంతు
మయానారాయణేనచ।
బ్రహ్మణాపిసురావక్తుం
నశక్యంకల్పకోటిభిః॥ ౧౨౦॥

నేనును విష్ణుదేవుండును ఆతని ప్రసాదంబునకై ప్రయత్నంబు చేయుచున్నారము॥ ౧౨౮॥

యాతని ప్రసాదంబులేక యాతనిని యెఱుంగుట ఘ్రాణంబులేక హస్తంబుచేత గంధంబెఱుంగు విధంబు సకల జనంబులకు యా దేవుని యనుగ్రహంబు గురూపదేశంబునగలుగు॥ ౧౨౯॥

ఆ దేవుని యనుగ్రహస్వరూపంబు నేనును విష్ణుదేవుండును యనేక కల్పంబుల కయినను నెఱుంగము॥ ౧౩౦॥

కేవలం లింగగమ్యం తు
న ప్రత్యక్షం శివస్య తు।
శివాయాశ్చ మహేశస్య
స్వమహాన్యస్య చాస్తికాః॥ ౧౨౧॥

ప్రహాసస్స్వగసేతాంగ
విక్రియాకంపనం తథా।
స్తోభశ్శరీరపాతశ్చ
భ్రమణంచోద్గతిస్తథా॥ ౧౨౨॥

ఆకాశేన స్థితిర్దేవాః
శరీరాంతరసంస్థితిః।
అదర్శనంచ దేహస్య
ప్రకాశత్వేవ భాసనం॥ ౧౨౩॥

అనధీతస్య శాస్త్రస్య
స్వతఏవ ప్రకాశనం।
నిగ్రహానుగ్రహే శక్తిః
సర్వతాదేశ్చ భోవనం॥ ౧౨౪॥

యోగేశుని యనుగ్రహంబు లింగదర్శనంబునం
గలుగు ప్రవాహపతనంబు స్వరనక్షత్రక్రియయును శరీరకంప
నంబు శరీరపాతనంబు శరీరభ్రమణంబు ఆకాశస్థితియు
శరీరాంతరప్రవేశంబు అనధీత శాస్త్రంబుల నెఱుంగుట
యు నిగ్రహానుగ్రహసామర్థ్యంబు పర్వతాది భేదనంబు
యునివియెల్ల యీశ్వర ప్రసాద చిహ్నంబులు॥ ౧౭౪॥

ఏవమాదీని లింగాని
ప్రసాదస్య సురర్షభాః।
తీవ్రాత్తీవ్రతరశ్శంభోః
ప్రసాదేన సమో భవేత్॥ ౧౨౫॥

ఏవంరూపప్రసాదశ్చ
శివయా చ శివేన చ।
జ్ఞాయతే న మయా నాన్యైః
నైవ నారాయణేన చ॥ ౧౨౬॥

అతస్సర్వం పరిత్యజ్య
శివాదన్యత్తు దైవతం।
తమేవ శరణం గచ్ఛే
త్సద్యో ముక్తిం యదీచ్ఛతి॥ ౧౨౭॥

విష్ణుభక్త్యా చ మద్భక్త్యా
నాస్తి నాస్తి పరాగతిః।
శంభుభక్త్యైవ సర్వేషాం
సత్యమేవ మయోదితం॥ ౧౨౮॥

ఇలాటి యీశ్వరప్రసాదంబు వాడును విష్ణుదే
వునకును పార్వతీ దేవికిని యెఱుంగందరంబుగాదు॥౧౭౬॥

కావున సకలంబును విడిచి యితర దైవంబుల భ
జించుటమాని యీశంభుని శరణంబు వొందుడు మీకు స
ద్యోగముక్తి గలుగు విష్ణుభక్తి చేతను నాయందు భక్తి
చేతను మీకు పరమగతిగలుగ నేరదు సకలజంతువులకును
యీ దేవదేవుని భక్తిచేముక్తి గలుగు॥ ౧౭౭॥

శంభుభక్తస్య దేహాన్తే
ప్రసాదోఽస్త్యశేయాధా।
నతథా విష్ణుభక్తస్య
నమద్భక్తస్య దేహినః॥ ౧౨౯॥

తస్మాన్స్రమత్సుర్తాంస్తు
పరిత్యక్త్వా మహేశ్వరం।
ఆశ్రమేష్వస్వభావేన
ప్రసాదం కురుతే హి సః॥ ౧౩౦॥

ప్రసాదేనతి దపేశో
దక్షేణయోపి సురర్షభాః।
శక్త్యైతేన సుబద్ధస్తుం
ప్రత్యగాత్మతయా సదా॥ ౧౩౧॥

ప్రసాదేనతి దపేశో
దక్షేణయోపి సువర్షభాః।
శక్త్యతేనను జైద్రస్తుం
సహామూర్త్యాత్మనైకతః॥ ౧౩౨॥

శంభుభక్తుని దేహంబున ప్రసాదంబు గలుగునట్లు
నాభక్తుని దేహంబునను విష్ణుభక్తుని దేహంబు గలుగదు॥

కావున మోక్షంబు గోరువారు నన్నును విష్ణువును
విడిచి యామహాత్ముని యాశ్రయింపవలయు॥ ౧౩౦॥

అంతడనుగ్రహంబు సేయు అతని ప్రసాదంబు గలిగె
నేని సకలంబు గానంబడు॥ ౧౩౧॥

ప్రసాదేసతిదేవశో
దుర్జ్ఞేయోపిసురర్షభాః।
శక్యతేమనుజైర్ద్రష్టుం
సదాసర్వాత్మ్యయాపతేః॥ ౧౩౩॥

సర్వసాక్షిణమీశానం
విదిత్వాసకలంజగత్।
సాక్షిమాత్రతయానిత్యం
యఃపశ్యతిసపశ్యతి॥ ౧౩౪॥

పరమాద్వైతసంస్థాహి
సంస్థాకాష్ఠాసుదుర్లభా।
శివాదన్యతయాభ్రాంత్యా
దేవోవావేదకౌత్వశః॥ ౧౩౫॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞాని
స్వాయంతుపరదేవతా।
తస్యైవపరమాముక్తి
ర్నహిసంశయాకారణం॥ ౧౩౬॥

యీదేవుని యనుగ్రహంబుగలిగిన ప్రత్యగాత్మ స్వరూపంబునను మూర్తి స్వరూపంబునను యాతని నెరుంగుట సుకరంబు యీదేవుండు సర్వసాక్షియైయుండుటనెరింగినవాడు సకలంబు నెరుంగు అది యెరుంగక భ్రాంతినొందినవాడు పశువుతో సమానుండగును పరమాద్వైతజ్ఞానంబెరింగినవాడు పరదేవతాసమానుండు ఆతనికి ముక్తికరస్థంబుగానుండు యిందుకు సందియంబులేదు॥ ౧౩౬॥

గౌతమస్యమునేశ్శాపా
ద్దధీచేశ్చాపిశాపతః
జన్మాంతరకృతాత్పాపా
దయమర్థోనరోచతే॥ ౧౩౭॥

మహాపాపవతాంనృణాం
పరమాద్వైతవేదనే।
ప్రద్వేషోజాయతేసాక్షా
ద్వేదధర్మేశివేపిచ॥ ౧౩౮॥

మహాపాపవతాంనృణాం
శివజ్ఞానస్యసాధనే।
సర్వాంగోద్ధూళనేతిస్య
త్త్రిపుండ్రస్యచధారణే॥ ౧౬౯॥

రుద్రాక్షధారణేరుద్ర
లింగస్యైవతుపూజనే।
ప్రద్వేషోజాయతేనిత్యం
శివశబ్దజపేపిచ॥ ౧౪౦॥

గౌతమ మహామునియొక్కయు దధీచమునియొ
క్కయు శాపంబులచేతను పూర్వజన్మకృత పాపం
బులచేతను ఈ యద్వైతంబు కొన్ని జనంబులకు రు
చింపదు॥ ౧౩౭॥

మహాపాపాత్ములగు వారలకు యీ పరమాద్వై
తంబెరుంగుటకు ద్వేషంబుగలుగుచున్నది॥ ౧౩౮॥

మహాపాపాత్ములకు శివజ్ఞానసాధకంబులగు స
ర్వాంగోద్ధూళనంబునందును త్రిపుండ్రధారణంబునందును
రుద్రాక్షధారణంబునందును శివజపంబులయందును ద్వే
షంబుగలుగుచున్నది॥ ౧౪౦॥

అనేకజన్మసిద్ధానాం
శ్రౌతస్మార్తానువర్తినాం।
పరమార్థైక్యవిజ్ఞాన
పాంథానిత్యం ప్రజాయతే॥ ౧౪౧॥

పరమార్థైక్యవిజ్ఞానీ
మయూతాస్వస్సదైవతు।
నారాయణేనరుద్రేణ
తథాదవైర్న్యవేనతః॥ ౧౪౨॥

పరమార్థైక్యవిజ్ఞానీ
యత్రకుత్రస్థితస్సురః।
తత్రసన్నిహితాముక్తి
ర్మోక్షశ్రీకార్యవిచారణా॥ ౧౪౩॥

పరమార్థైక్యవిజ్ఞాన
నిష్ఠస్సైవమహాత్మనః।
శుశ్రూషాక్రియతేయేన
తత్పాదామమమస్తకే॥ ౧౪౪॥

అనేకజన్మంబుల శాస్త్రోక్తకర్మంబులాచరించుచు పరిశుద్ధులగువారికి అద్వైతజ్ఞానంబుగలుగుచున్నది॥

పరమాద్వైతవేత్తయగు వాడు నెచ్చటనున్నను నాచేతను విష్ణువు మొదలగు దేవతలచేతపూజింపంబడు నాతనికి ముక్తిసిద్ధంబయియుండు నిందుకు సందియంబులేదు॥ ౧౪౩॥

అద్వైతజ్ఞానియగు మహాత్మునకు అపకారింపగా నిందువానిపాపంబులనే శిరంబునధరింతు॥ ౧౪౪॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞాన
నిష్ఠస్యపరయోగినః।
సమంచైవానపశ్యామి
నహరిర్నసురేశ్వరః। ౧౪౫॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞాన
నిష్ఠాయపరయోగినే।
శరీరమక్షరంప్రాణాంశ్చ
ప్రదద్యాచ్ఛ్రద్ధయాసహ॥ ౧౪౬॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞాన
నిష్ఠస్యపరయోగినః।
శుశ్రూషాశుద్ధవిద్యాయా
స్సాధనంహినసంశయః॥ ౧౪౭॥

వేదబాహ్యేషుతంత్రేషు
నరాణాంవాసనాపిచ।
దేహేంద్రియమనోబుద్ధి
ప్రాణాదౌవాసనాపిచ॥ ౧౪౮॥

అతనిసమంబే దేవతలుగారు॥ ౧౪౫॥

ఆతనికి శరీరంబులనర్థంబుల ప్రాణంబుల శ్రద్ధతో గూడి వంచనలేకనివ్వందగు, మొట్టివారికాతనికి శుశ్రూషచేయుట విశుద్ధజ్ఞానంబునకు సాధనంబగు॥ ౧౪౬॥

ఈతరర్థావాసనాలోక
వాసనా చ సురర్షభాః।
పుత్రమిత్రకళత్రాదౌ
వాసనా చార్థవాసనా॥ ౧౪౯॥

పాండిత్యవాసనా భోగ
వాసనా కాంతివాసనా।
ప్రత్యేవవాసనా రుద్ర
వేదపారాయణాదిషు॥ ౧౫౦॥

జ్ఞానసాధనభూతేషు
త్రిపుండ్రోద్ధూళనాదిషు।
ప్రత్యేవవాసనా పాప
వాసనా సురపుంగవాః॥ ౧౫౧॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞాన
జన్మనః ప్రతిబంధకం। ౧౫౧౪॥
తస్మాన్ముముక్షుర్విద్వాను
ర్వాసనాం సఖిలామిమాం॥ ౧౫౨॥

వేదబాహ్యతంత్రంబుల నాసక్తియు యింద్రియ
మనోబుద్ధిప్రాణాదుల నాసక్తియు పుత్రమిత్రకళత్రాదు
లయందభిమానంబును పాండిత్య భోగకాంతుల వా
సనయు॥ ౧౪౯॥

వేదపారాయణంబుల జ్ఞాన సాధనంబు లయిన
త్రిపుండ్రోద్ధూళనాదులయందు ద్వేషంబును పాపకార్యం
బు నాసక్తియు ఆయద్వైతజ్ఞానంబునకు ప్రతిబంధకం
బులగు॥ ౧౫౦॥

కావున మోక్షంబుగోరువాడు యీవాసనల వెల్ల
గు విడిచి॥ ౧౫౧॥

విసృజ్యపరమాద్వైత
జ్ఞాననిష్ఠాంభవేత్సదా।
వేదోదితమహాద్వైత
పరిజ్ఞానస్యవైభవం॥ ౧౫౩॥

నశక్యంవక్తుమస్మాభి
స్తస్మాదేవోపరమ్యతే॥ ౧౫౩౪॥

కథితమఖిలదుఃఖ ధ్వంసకంవస్తమస్తం।
పరమశివసుఖాత్మ ప్రాపకంసద్యఏవ।
విగతసకలదోషా వేదవేదాంతనిష్ఠా।
హృదయకుహరనిష్ఠం శతఽమహాఽంతుచైతత్॥౧౫౪౪॥

ఇతి శ్రీ స్కాందే మహాపురాణే సూతసంహితాయాం
యజ్ఞవైభవఖండే ఉపరిభాగే బ్రహ్మగీతాయాం
చతుర్థోఽధ్యాయః.

ఆయద్వైతజ్ఞాన నిష్ఠుండు గావలయు, అయద్వైత జ్ఞాన వైభవం బెఱింగింప మావంటివారికిం దరంబు గాదు॥ ౧౫౩౪॥

ఓ దేవతలారా సకలదుఃఖవినాశకంబును పరమ శివసుఖప్రాపకంబునైన యీయద్వైతంబు మీకెఱింగించితి మీరెల్ల విని వేదాంతనిష్ఠచే మీమనంబుల నుంచుడు॥౧౫౪

ఇది స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు
యజ్ఞవైభవఖండంబున బ్రహ్మగీతయందలి
నాలవయధ్యాయము.

—❋—

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥

అతీవగుహ్యమాదేశ
మనంతార్థప్రకాశకం।
వక్ష్యేయుష్మాకమద్యాహం
శృణుతశ్రద్ధయాసహ॥ ౧॥
యస్యస్మరణమాత్రేణ
శ్రేతమేవాశుసంభవేత్।
అమతంచమతంజ్ఞాత
మవిజ్ఞాతంచసత్తమాః॥ ౨॥
ఏకైనైవతుపిండేన
వృత్తికాయాయథాసురాః।
విజ్ఞాతంమృణ్మయంసర్వం
మృదభిన్నత్వతస్సదా॥ ౩॥
ఏకేనలోహమణినా
సర్వంలోహమయంయథా।
విజ్ఞాతంస్యాద్యథైకేన
నఖానాంకృంతనేనవ॥

బ్రహ్మదేవుఁడు చెప్పుచున్నాఁడు, ఓ దేవతలారా పరమరహస్యంబును పరమార్థప్రకాశంబును ఐన తత్త్వరహస్యంబు మీకెఱింగించెద శ్రద్ధతోఁ గూడి వినుండు॥ ౧॥

ఏతత్త్వంబు విన్నమాత్రంబున వినని యర్థంబు వినినదానివలె నగుచున్నదో, మతంబు గానిది మతంబగునో తెలియని యర్థంబెల్ల విశదంబగునో దాని నెఱింగించెద॥ ౨॥

ఒక మృన్మయపిండంబున సకల మృన్మయంబుల భేదం బెఱింగినట్లు నొక లోహమణిం గాంచి సకల లోహభేదంబు నెఱింగినట్లును॥ ౪॥

సర్వం కార్యాయసంజ్ఞాతం
తదభిన్నత్వతస్సురాః। ౪౫॥
కార్యంతు కారణాభిన్నం
నభిన్నం నోభయాత్మకం॥ ౬॥

భిన్నపక్షేతు సద్భావ
కార్యం నవ సదేవ వా।
సత్త్వే కారణసత్తాచ
కార్యసత్తాథవాపరా॥ ౭॥

యదికారణసత్తైవ
కార్యసత్తా నచాపరా।
తర్హికారణసత్తైకా
కథం సత్తాభిధాభవేత్॥ ౮॥

సత్తైకాపిభవేద్భిన్నా
కారణాత్కార్యసంజ్ఞితా।
ఇతివాతావదవాచ్యైవ
కార్యసంజ్ఞమసత్తము॥ ౯॥

సఖకృతనంబున సర్వ నకాభిన్నత్వంబు గాంచి నట్లును॥ ౪౪॥

కార్యకారణంబులకు భయంబున కభేదంబుగలుగుచున్నది॥ ౫॥

భిన్నపక్షంబున సత్కార్యంబనియు నసత్కార్యంబనియు చెప్పవలయును కారణసత్తయు కార్యసత్తయు రెండువిధంబులగు॥ ౬॥

అట్లైన నానావిధంబగు కారణసత్తా సత్తాఖ్య యెట్లగు॥ ॥

సత్తాహీనస్య కార్యస్య
సత్త్వమేవ హి యుజ్యతే।
ప్రాగసత్త్వాత్కార్యస్య
సత్తాకార్యైక్యవృథా భవేత్॥ ౯॥

నైవ కారణసత్తైవ
కార్యసత్తా పరైవ చేత్।
తర్హి న సా కార్యసత్తా తు
తయా కారణసత్తయా॥ ౧౦॥

సద్రూపిణ్యైవ భిన్నా స్యా
దసద్రూపిణా వా భవేత్।
సద్రూపిణీ చేదేకా
సత్తా భిన్నా న సా భవేత్॥ ౧౧॥

అసద్రూపిణా సా భిన్నా
కార్యసత్తా తయా యది।
తర్హి కా సా నైవ సత్తా స్యా
దసత్త్వాచ్ఛశశృంగవత్॥ ౧౨॥

సత్తాహీనంబయిన కార్యంబునకు సత్వంబెట్లు గలుగును ముందు కార్యంబునకసత్వంబుగలిగెనేని సత్తాకార్యోత్పత్తివ్యర్థంబగు॥ ౯॥

కారణసత్తయు కార్యసత్తయు సద్రూపాసద్రూపంబులని రెండువిధంబులగుచున్నది॥ ౧౦॥

సద్రూపంబయ్యేనేని సత్తాభిన్నంబుగాదు॥ ౧౧॥

కార్యసత్త అసద్రూపంబునను భిన్నంబగునేని అదిసత్తగాదు॥ ౧౨॥

యద్యసత్కార్యమిష్యేత
న కార్యం తద్ధి తద్భవేత్ ।
వంధ్యాపుత్రో నికస్యాపి
వస్తునః కార్యమిష్యతే ॥ ౧౩ ॥

ప్రధ్వంసోఽపి న కార్యం స్యా
త్తస్యోత్పత్త్యసంభవాత్ ।
నాస్తి కారణసంబంధః
ప్రధ్వంసస్య సురోత్తమాః ॥ ౧౪ ॥

శూన్యవన్నిరుపాఖ్యత్వా
త్తతో నాసిజః క్రియాః
అసత్త్వేఽపి విశేషోఽస్తి
కార్యస్యేతి మతిర్యది ॥ ౧౫ ॥

కో విశేషోఽస్య సంబంధః
కారకైర్యది తన్నహి ।
విశేషే సతి సంబంధ
స్సంబంధోఽస్య న హి ॥ ౧౬ ॥

సత్కార్యంబుతోఁ గూడెనేని యది యసత్కా ర్యంబుగాదు, గాఢాత్రి ప్రత్యుత్రింపు ఏ వస్తువునకయిన కార్యంబగునే॥ ౧౩॥

ప్రధ్వంసంబున కుత్పత్తి లేక ప్రావృటచే కార్యం బుగాదు ఓ దేవతలారా దానికి కారణసంబంధంబు లేదు।

శూన్యంబువలెఁ నిరూపాఖ్యంబయిన క్రియాహీ నంబగు అదిలేక పోవునే విశేషంబుగలదు॥ ౧౫॥

దానికే విశేషంబు సంబంధంబో దానికి కారకం బుతోఁ జేరదు, విశేషంబు గలిగనేని సంబంధంబుగలుగు చున్నది॥ ౧౬॥

జనిక్రియాశ్రయత్వం చే
ద్విశేషోస్య తథాపితు।
పూర్వోక్తదోషస్సంప్రాప్త
స్తస్యానాస్తినివారకః॥ ౧౭॥

సత్తాసంబంధవత్త్వం చె
ద్విశేషోస్య న తత్క్వచిత్।
తథాపి దోషః పూర్వోక్తః
ప్రాప్నోత్యేవ న సంశయః॥ ౧౮॥

అతో సతో న కార్యత్వం
సదసత్త్వేన సంగతం।
ఉక్తదోషద్వయాపత్తే
రతః కార్యం తు కారణాత్॥ ౧౯॥

అభిన్నమేవ భేదస్యా
సంభవాదేవ వస్తుతః।
భేదాభేదసమాఖ్యాతు
సుతరాం నైవ సిధ్యతి॥ ౨౦॥

దీనికి క్రియాశ్రయంబుగలిగినని విశేషంబులుగు అస్థైర్యనపూర్వోక్తదోషంబులుగలుగుచున్నది దానికిని వారికంబులేదు దానికిసత్తాసంబంధంబుగలిగినని యొకా నొకస్వము దానికి విశేషంబుగలుగు అస్థైర్యనపూర్వోక్తదోషంబుగలుగుచున్నది॥ ౧౮॥

అందువల్ల సత్తునకు కార్యంబులేదు సదసత్త్వం బులేదు యీరెండుదోషంబులకారణంబువలన కార్యంబుగలుగు॥ ౧౯॥

వస్తువులకు భేదంబులేకపోవుటచే అభిన్నంబేక ముగునన్నది భేదాభేదంబుగలుగనేరదు॥ ౨౦॥

కారణాత్కార్యజాతస్య
భేదాభావాచ్చ వస్తుతః।
కార్యకారణభావశ్చ
కారకవ్యావృతిస్తథా॥ ౨౧॥

ఉత్పత్తిశ్చ వినాశశ్చ
తథైవాఖిలక్రియాపి చ।
నామరూపవిశేషశ్చ
సర్వం భ్రాంత్యా ప్రసిధ్యతి॥ ౨౨॥

అతస్సర్వో వికారశ్చ
వాచా కేవలమాస్తికాః।
అస్తిత్వారభ్యతే నామ
ధేయమాత్రం హి తత్సదా॥ ౨౩॥

ప్రాతీతికేన రూపేణ
వికారోఽసత్య ఏవ హి।
కారణాకార ఏవాస్య
సత్యస్సాక్షాత్సదా సురాః॥ ౨౪॥

కారణకార్యంబులయొక్క వస్తుత్వ భేదాభావం
బులవలన కార్యకారణభేదంబును కాలికవ్యావృత్తియు,
ఉత్పత్తివినాశంబులు అర్థక్రియలునాను రూపవిశేషం
బులు యీసర్వంబును భ్రాంతిచేతంగలుగు॥ ౨౨॥

అందువలన సర్వవికారంబులు వాఙ్మాత్రంబేకలు
గుననియారంభింపుటనామమాత్రంబేయగుచున్నది॥ ౨౩

ప్రాతీతికరూపంబున వికారంబునత్యంబే యగు
చున్నది, ఓదేవతలారా కారణాకార్యంబె సత్యంబని
తెలియుఁడు॥ ౨౪॥

కారణాభిన్నరూపేణ
కార్యం కారణమేవహి।
సద్రూపేణసదాసత్యం
భేదేనోక్తిర్మృషాఖిలు॥ ౫॥

అతః కారణవిజ్ఞానా
త్సర్వవిజ్ఞానమాస్తికాః।
సుతరాముపపన్నం హి
నసందేహో ఽస్తి కశ్చన॥ ౬॥

తచ్చకారణమేకం హి
నభిన్నం నోభయాత్మకమ్।
భేదస్సర్వత్రమిథ్యైవ
ధర్మ్యాదేరనిరూపణాత్॥ ౭॥

భేదానిరూపణాదేవ
ధర్మ్యాదేరనిరూపణమ్।
భేదజ్ఞాతేహిధర్మ్యాది
విభాగస్యచవేదనమ్॥ ౮॥

కార్యంబు కారణాభిన్నరూపంబున కార్యంబు కా
రణంబె యగు నన్యము, సర్వంబు సమాశ్రితంగాను యున్నది
భేదంబు వ్యక్తంబయి వెలయు॥ ౨౫॥

అందువలన కారణంబెఱుంగుటచే సర్వంబు విజ్ఞాతం
బగు యుపపన్నంబగు సందియంబు లేదు॥ ౨౬॥

కావున కారణంబేకంబు యుభయంబు భిన్నంబుగా
దు ధర్మ్యాదినిరూపణంబున అంతట భేదంబు మిథ్య
యగు॥ ౨౭॥

భేదానిరూపణంబుచే ధర్మ్యాదినిరూపణంబు లేమి
భేదంబు జ్ఞాతంబగుచున ధర్మ్యాదిసభాగంబును దెలియ
వలయు॥ ౨౮॥

విభేదస్త్వైకధర్మ్యాద్యో
విజ్ఞాతే భేదవేదనం।
భేదానిరూపణాదేవ
భేదాభేదౌ న సంగతౌ॥ ౨౯॥

అతశ్చ కారణం నిత్య
మేకమేవాద్వయం సురాః।
కులాలాదేర్ఘటాదేశ్చ
భేదదృష్టేపి భూతలే॥ ౩౦॥

అచైతన్యాన్మృదాదేస్తు
కులాలాదిరపేక్షతే।
అతః కారణమద్వైతం
శుద్ధం చైతన్యమేవహి॥ ౩౧॥

తేననాపేక్ష్యతేహ్యన్య
త్కారణం చేతనాత్మకం।
స్వయం చేతనమప్యేత
త్కారణం న కులాలవత్॥ ౩౨॥

ఽభేదంబుచేతనైక ఘటాదులయందు భేదంబు
నుతెలియుటచే భేదాభేద రూపంబులు గానగు కావున
నిత్యంబన్యాయంబగు నద్వైతంబు కులాలాదులయందున
తెలియంగనగు॥ ౩౦॥

అచైతన్యంబులగు మృదాదులయందు కులాలా
ద్యపేక్షగలుగునట్లుఇచ్చటనద్వైతంబుకారణంబగు॥ ౩౧॥

అపేక్షితైవ హ్యదాతుల్య
మచిద్రూపంతు కారణం।
ప్రతీత్యా కేవలం శక్తి
రచిద్రూపాతి మోహమయీ॥ ౩౩॥

సర్వప్రకారైర్వ్యవచ్ఛి
రనిరూప్యాతు శాంకరీ।
తయామఘటకారిణ్యా
తాదాత్మ్యేనైవ సంగతం॥ ౩౪॥

కారణం సకలస్యాస్య
సర్వసంహాతృకా చాస్తికాః।
పాలకంచ సదా సచ్చ
చిద్రూపత్వాత్సురోత్తమాః॥ ౩౫॥

చిద్రూపస్యాతు సత్యత్వా
ద్యుక్తమేవాస్తికాస్సదా।
అచిద్రూపా హి రజ్వాది
వ్యాపాత్వం సంమతం ఖలు॥ ౩౬॥

దానిచే నష్టంబయిన చైతన్యంబు కలాదులవలె కారణంబగు సర్వవిధంబుల పండితులు దుర్ఘటకారిణి యయి శాంకరియునైన మాయచే తాదాత్మ్యంబుతోఁగూడిన బ్రహ్మాండంబుసకలంబును సృజించి పాలించి సంహరించి ప్రకాశింపుచుండు॥ ౩౫॥

చిద్రూపంబు సత్వయుక్తంబు అచిద్రూపంబు సర్పరజ్జువులవలె వ్యాప్తమైయుండు॥ ౩౬॥

అత స్తత్కారణం దేవా
స్సదైవైకంచ శాశ్వతః।
ఇదం సర్వం జగత్పూర్వం
సదేవాసీత్సురర్షభాః॥ ౩౭॥

అసదాసీదితిభ్రాంతా
వదంతిసురపుంగవాః।
అసన్నకారణంయుక్తం
వస్తుతస్త్వనిరూపణే॥ ౩౮॥

వంధ్యాపుత్రోఽపిసర్వేషాం
కారణంస్యాత్స్వయంఖలు।
స్వశక్త్యాసచ్చసర్వేషాం
కారణంభవతిచేత్॥ ౩౯॥

శక్తిరప్యసతో నాస్తి
సతోబీజస్యదర్శనాత్।
అంకురోత్పాదికాశక్తి
స్సద్రూపస్యైవదృశ్యతే॥ ౪౦॥

ఓ దేవతలారా అందువలన తత్కారణంబును శాశ్వతంబును ఏకరూపంబున జగత్పూర్వంబునునైయున్నది సత్తని చెప్పుదురు భ్రాంతులు సకలవస్తుతత్వనిరూపణంబున నసత్తును వంధ్యాపుత్రుని రీతి సర్వకారణంబని వచింతురు సత్తుస్వశక్తిచే సర్వకారణంబయ్యెను అసత్తుకిశక్తిలేదు సత్తును బీజాంకురదర్శనంబున ప్రకాశంబుగలుగును॥ ౪౦॥

ఖలుబీజస్యసాన్వతే
నాసతస్తదదర్శనాత్।
సాపిశక్తిస్సతీకింవా
సతీసదసతీతువా॥ ౪౧॥

సతీచేత్సా స్వతశ్శక్తిః
కథంవధ్యాసుతాశ్రయా।
ఆశ్రయత్వంసతోదృష్టం
ఖలులోకేనచాసతః॥ ౪౨॥

సాసతీచేత్కథంశక్తిః
కార్యనిర్వాహకాభవేత్।
వంధ్యాపుత్రస్స్వయంనైవ
కార్యనిర్వాహకఃఖలు॥ ౪౩॥

నిర్వాహకత్వధర్మశ్చ
సత ఏవహిదృశ్యతే।
శక్తిస్సదసతీసాచే
ద్దోషద్వయసమాగమః॥ ౪౪॥

అంతట నిజంబునకు అసత్తుకు దర్శనంబులేనం దున శక్తి - సతియో అసతియోయని సందియంబుగలిగె దు అసతియయ్యెనేని వంధ్యాపుత్రునిరీతి కార్యనిర్వా హకయేలకానేరదు॥ ౪౩॥

కార్యనిర్వాహకత్వంబు సత్తునకేకలుగుచున్నది, శక్తిసదసతియయ్యెనేని దోషద్వయంబుగలిగెను॥ ౪౪॥

అతస్స్వశక్త్యావాసత్తు
సర్వేషాంనైవకారణం।
తస్మాత్స్వయమసద్వాదో
జల్పమాత్రేణయుక్తిమాన్॥ ౮౫॥

అతస్సదేవసర్వేషాం
కారణంవాసదాస్తికాః।
సృష్టేస్తుప్రాగిదంసర్వం
సదేవాసీత్తుకారణం॥ ౮౬॥

తచ్చకారణమాద్యంత
వినిర్ముక్తంసదద్వయం।
పూర్వకల్పప్రపంచోత్థ
సంస్కారేణానురంజితం॥ ౮౭॥

కాలకర్మవిపాకేన
సత్వవృత్తిసమాశ్రితం।
సృష్ట్యర్థమైక్షతప్రాజ్ఞో
బహుస్యామితిశక్తిమాన్॥ ౮౮॥

ఓ దేవతలారా సత్త్వసర్వంబునకు కారణంబుగా నగు సర్వసృష్టికి కారణంబునునగుచున్నది॥ ౭౬॥

అది యేకారణంబున కార్యంబయి యుద్భూతంబయి పూర్వకల్పంబుననున్న ప్రపంచసంస్కారంబుచే రంజితంబయి కాలకర్మ విపాకంబున సత్త్వవృత్తిం గూడి సృష్టింపంగోరెను॥ ౭౭॥

పునస్తత్పార్గ్వసంసారా
దాకాశం వాయుమాదితః।
సృష్ట్వా తేజస్తతస్సృష్ట్వా
పునస్సృష్ట్వాత్వ్యపస్తతః॥ ౪౯॥

అస్మాచ్ఛబ్దాదికాం దేవా
స్సృజత్పృథివీం పరాం।
తత్పునః కారణం బ్రహ్మ
తాసి భూతాని పంచ చ॥ ౫౦॥

ఏకైకం ద్వివిధం కృత్వా
తేషాం చ ద్వ్యగుణోత్తమాః।
అంశాన్యం చ సమాధాయ
తేషామేకైకయా స్త్రికాః॥ ౫౧॥

కృత్వా చతుర్ధాం స్త్రైవ్యంశా
నాదాయ చతురస్స్రగాః।
అధార్ద్రక్షేణ భూతానామే
నైకైనైకం కరోతి తత్॥ ౫౨॥

మొదట నాకాశంబును సృజించి తేజంబుగల్పించి పిమ్మట నుదకంబును గలుగంజేసె॥ ౪౯॥

అన్నశబ్దంతో గూడినభూమినెల్ల సృజించె మరల సకలకారణంబయిన పరబ్రహ్మంబు పంచభూతంబుల నిభజించి వాని నొక్కొకటిని రెండు విధంబుగాఁజేసియా పంచభూతంబులమధ్యంబున పంచాంశంబులేర్పరచి॥౫౧॥

ఏవమంశాంతరానేతా
నాదాయచతురస్స్వయం।
ఏకంభూతాంతరాంశేన
కరోతిక్రమశస్సురాః॥ ౫౩॥

ఏవంభూతానిసర్వాణి
పంచీకృత్యసురర్షభాః।
అండానిభువనాన్యాశు
కరోతిబ్రహ్మకారణమ్॥ ౫౪॥

అండజంజారుజంచైవ
స్వేదజంచోద్భిజంతథా।
కరోతికాలపాకేన
ప్రాణికర్మవశేనచ॥ ౫౫॥

బ్రహ్మాసర్వత్రచిద్రూపో
చైవానుప్రాప్యసాత్వికాః।
పృథఙ్నామానియాన్యాణి
కురుతేపూర్వకల్పవత్॥ ౫౬॥

ఆయంశంబుల నాలుగువిధంబులు గాఁగ జేసెనిట్లు
నా పంచభూతంబుల పంచీకరణంబు జేసి, అండంబుల
సకల భువనంబులనిర్మించె॥ ౫౪॥

ఆభువనంబులందు ప్రాణికర్మవశంబున అండ
జంబనియు జారుజంబనియు స్వేదజంబనియు ఉద్భిజంబ
నియు నాలుగువిధంబులేర్పడె॥ ౫౫॥

ఆ బ్రహ్మంబు చిద్రూపంబున సర్వభూతంబులఁ
బ్రవేశించి వానికెల్ల ననేక నామంబులపూర్వంబురీతియే
ర్పరచెను॥ ౫౬॥

ఇదంసర్వంజగత్సత్య
మివభాతమపిస్వతః।
కారణవ్యతిరేకేణ
నాస్త్యేవాత్రనసంశయః॥ ౫౭॥

యదగ్నేర్లోహితంరూపం
తద్రూపంతేజసస్సదా।
యచ్ఛుక్లంతదపాంరూపం
యత్కృష్ణంభౌమమేవతత్॥ ౫౮॥

నాస్తిరూపాతిరేకేణ
సదాసోఽగ్నిస్స్వగతంభాః।
వాచారంభణమాత్రోహి
వికారోవహ్నిసంజ్ఞితః॥ ౫౯॥

త్రీణిరూపాణిహేదేవా
ఏవసత్యంనచానలః॥ ౫౯౪॥
యద్భానోర్లోహితంరూపం
తద్రూపంతేజసస్సదా॥ ౬౦॥

ఈసర్వజగంబులు సత్యంబులుగా నగుపడుచుం
గాని కారణావ్యతిరేకంబున సత్యంబులు గావు సందియం
బులేదు॥ ౫౭॥

అగ్నిదేవునికి లోహితరూపంబేదికలదో యది తే
జోరూపంబు ఉదకంబులకు శుక్లరూపంబేదికలదో యు
ది భూమంబు॥ ౫౮॥

అగ్నికి రూపంబులు లేవు, రూపాతిరేకంబున నాయ
గ్నివెలుంగు, వాడుకలజెప్పుటచేతనె వికారంబు॥ ౫౯॥

మూడు రూపంబులసత్యంబులు అగ్నియుంగాదు॥ ౫౯ ౧॥

అగ్నిసూర్యుఁడును రూపాతిరేకంబుల వెలుంగు॥ ౬౦॥

యచ్ఛుక్లంతదపాంరూపం
యత్కృష్ణంభౌమమేవతత్।
నాస్తిరూపాతిరేకేణ
సదాదిత్యోనసంశయః॥ ౬౧॥
భ్రాంత్యాకేవలమాదిత్య
ఇత్యాహురవివేకినః।
ఏవంచంద్రశ్చవిజ్ఞేయో
విద్యుచ్చసురపుంగవాః॥ ౬౨॥
ఘటకుడ్యాదయోభావా
భూతానిభువనానిచ।
సర్వంబ్రహ్మాతిరేకేణ
నాస్తిబ్రహ్మైవసత్సదా॥ ౬౩॥
పూర్వపూర్వభ్రమోత్పన్నా
వాసనాయాబలేనతు।
దేహేంద్రియాదిసంఘాతే
హంమతిర్జాయతేదృఢా॥ ౬౪॥

భ్రాంతులయి యవివేకు లెఱుంగంజాలరు యిట్లుదం
ద్రుమందును మెఱుములు వెలుంగునని యెఱుంగవలయు॥ ౬౨॥

భూతంబులెల్ల ఘటకుడ్యాదిభావంబుల వెలుంగు
సర్వంబు బ్రహ్మాతిరేకంబుగాదు॥ ౬౩॥

వాసనాబలంబున పూర్వభ్రమచే దేహేంద్రియా
దుల దృశ్యంబయిన యహంకారంబుగలుగుచున్నది॥ ౬౪॥

దేహేంద్రియాదయో భావా
నాహంమమతథా నిరూపణే|
భౌతికత్వాచ్చ భూతాంశైః
స్వదైవాప్యాయితత్వతః॥ ౬౫॥

మృదంభసా యథా భిత్తి
ర్లిపితా వై మృదంభసా।
ఆప్యాయతే తథా భూతైః
భూతైర్దేహాదయోఽపిచ॥ ౬౬॥

అతో దేహాదిసంఘాతే
హంమమేత్యాత్మికాం మతిం।
విసృజ్య సాక్షిచైతన్యే
విద్వాన్కుర్యాదహంమతిం॥ ౬౭॥

దధ్నస్సర్పిర్యథా జాతం
మంథనేన సురర్షభాః।
తథా బుద్ధ్యాదయో భావా
భూతేభ్యశ్చోద్భవంతి హి॥ ౬౮॥

దేహేంద్రియాదులు నిరూపింప నహంపదంబులుగావు మృదుదకంబుల భిత్తులు నిర్మితంబులగు రీతి భూతంబులచే దేహంబులుగలుగు॥ ౬౬॥

కావున దేహాదులయందహం మతిమాని విద్వాంసుండు సర్వచైతన్యంబున నహంమతినుంచవలయు ౬౭॥

దధివలన మంథనంబున నెయ్యికలిగినట్లు భూతంబులవలన బుద్ధ్యాదిభావంబుగలిగెడు॥ ౬౮॥

భౌతికం దేహసంఘాతం
విసృజ్యామతిమాన్మునిః।
సర్వసాక్షిణిచిద్రూపే
కుర్యాత్స్వాత్మమహాంమతిం॥ ౬౯॥

అన్నేనాప్యాయతే బుద్ధి
రధీతం తస్యభాసతే।
తతో౽పిబుద్ధిరన్నస్య
కార్యమేవ న సంశయః॥ ౭౦॥

అతో౽పిబుద్ధిమన్నస్య
కార్యంమత్వావిరక్తధీః।
సర్వసాక్షిణిచిద్రూపే
కుర్యాత్స్వాత్మమహాంమతిం॥ ౭౧॥

దేహేంద్రియాదిసంఘాతే
హంమమేత్యాదికాంమతిం।
త్యక్త్వాస్వాత్మనిచిద్రూపే
యదాప్రీతో భవత్యయం॥ ౭౨॥

బుద్ధిమంతుండగువాఁడు భూత సంఘాత సంజాతంబులగు దేహంబుల నభిమానంబు విడిచి సర్వసాక్షియగు పరమాత్మయందు మనంబునుంచవలయు। ౬౯॥

అన్నంబుచేత బుద్ధికాప్యాయంబుగలుగు ఆబుద్ధి శోధితంబు భాసకంబు ఇందుకు సంశయంబు లేదు, కావున మనుజుండు బుద్ధియున్న కార్యంబు నెఱింగి విరక్తుండయి సర్వసాక్షియై చిన్మాత్రుండయి వెలుంగు పరమాత్మయందు అహంమతినుంచవలయు॥ ౭౧॥

నరుండు దేహేంద్రియాదుల నహం మతిమాని ఆత్మ రూపుండయిన చిన్మాత్రునియందు మనంబునుంచవలయు దానిచే నాదేవుండు ప్రీతిఁబొందు॥ ౭౨॥

తదాస్యాపి తిదుఃఖాది
దర్శనం చ న విద్యతే।
స్వాత్మరూపసుఖప్రాప్తి
రేవం దృష్టాస్య దేహినః॥ ౭౩॥

అతోఽపి మతిమాన్నిత్యం
త్యక్త్వా దేహాదికాం ధియం।
సర్వసాక్షిణి చిద్రూపే
సాక్షాత్కుర్యాదహంమతిం॥ ౭౪॥

యదిదం సాక్షిణా వేద్యం
తత్సర్వం బ్రహ్మ కేవలం।
తత్సత్యం పూర్ణచైతన్యం
తత్త్వమర్థో న సంశయః॥ ౭౫॥

త్వంశబ్దార్థో య ఆభాతి
సోఽహంశబ్దార్థ ఏవ హి।
యోఽహంశబ్దార్థ ఆభాతి
తత్త్వంశబ్దార్థ ఏవ హి॥ ౭౬॥

ఆనరునికి దుఃఖాదులులేవు ఆత్మరూపసుఖంబు నొందు॥ ౬౩॥

కావునబుద్ధిమంతుండగువాడు దేహాదులనభిమానంబువిడిచి చిద్రూపుండయిన పరమాత్మయందు మనంబుంచవలయు, యేదిసర్వసాక్షియై వెలుంగు అదియేసత్యంబు పరిపూర్ణచైతన్యంబు పరతత్వార్థంబు పరబ్రహ్మంబయి వెలుంగు సందియంబులేదు॥ ౬౪॥

యేత్వంశబ్దార్థంబు వెలుంగు నదియే అహంశబ్దార్థంబగు యే అహంశబ్దార్థంబుగలదో యదియె త్వంశబ్దార్థంబయి వెలుంగు॥ ౬౫॥

త్వమహంశబ్దలక్ష్యార్థః
సాక్షాత్ప్రత్యక్చితిః పరా।
తచ్ఛబ్దస్య చ లక్ష్యార్థః
సైవ నాత్ర విచారణా॥ ౭౭॥

త్వమహంశబ్దవాచ్యార్థ
సైవ దేహాదివస్తునః।
న తచ్ఛబ్దార్థతాం వక్తి
శ్రుతిస్తత్త్వమసీతి సా॥ ౭౮॥

తదర్థైక్యవిరుద్ధాంశం
త్యక్త్వా వాక్యగతం శ్రుతిః।
అవిరుద్ధచిదాకారం
లక్షయిత్వా బ్రవీతి హి॥ ౭౯॥

తదర్థే చ త్వమర్థైక్య
విరుద్ధాంశం వినైవ తు।
కారణత్వాదివాచ్యస్థం
లక్షయిత్వా తు కేవలం॥ ౮౦॥

త్వమహంశబ్దార్థంబు సాక్షిప్రత్యగాత్మయగు
సందియంబులేదు॥ ౭౭॥

తురీయు తత్త్వసీతియని వచించు॥ ౭౮॥

ఆయర్థంబున కయిక్య విరుద్ధాంశంబువిడిచి అవి
రుద్ధచిత్స్వరూపంబును లక్షించి తదర్థత్వమర్థ ఐక్యవి
రుద్ధాంశంబువినా కారణత్వాది వాచ్యస్థునిలక్షించి॥ ౭౯॥

చిదాకారం పునస్తస్య
త్వముక్త్యైక్యం బ్రవీతి చ।
తత్త్వం శబ్దార్థలక్ష్యస్య
చిన్మాత్రస్య పరాత్మనః॥ ౮౧॥

ఏకత్వం యత్స్వతస్సిద్ధం
స హి వాక్యార్థ ఆస్తికాః।
ఇతోఽన్యథా యో వాక్యార్థః
సోఽవాక్యార్థో న సంశయః॥ ౮౨॥

ఏకత్వప్రమితిం వాక్యం
న కరోతి సురర్షభాః।
వ్యావహారికమజ్ఞానం
బాధతే విద్యయైవ తు॥ ౮౩॥

సదా ప్రమితమేకత్వం
స్వత ఏవ న చాన్యతః।
అతో న ప్రమితిం వాక్యం
కురుతేఽజ్ఞానబాధకం॥ ౮౪॥

చిదాకారణంబును త్వమస్యైక్యంబును తత్వార్థలక్ష్యంబయిను ఏకత్వంబు స్వతస్సిద్ధంబు దీనికన్న మఱియొకటిలేదు॥ ౮౨॥

ఏకరూపపరిమాణంబును విడిచివ్యావహారికార్థంబు వచించునది యజ్ఞానంబువల్లప్పుడేక రూపంబుస్థిరంబు కావున జ్ఞానబాధక వాక్యంబుల వినువవలయు॥౮౪॥

వస్తుతోనాస్తిచాజ్ఞానం
చిత్ప్రకాశవిరోధతః।
అతో వాక్యం న చాజ్ఞాన
బాధకం చ నిరూపణే॥ ౮౫॥

ఏకత్వం యత్పరాప్రోక్తం
తత్స్వయం సిద్ధుమర్హతి।
న ప్రమాణేవమానాని
తస్మింస్తుఠంతీభవంతి హి॥ ౮౬॥

వ్యావహారికమజ్ఞాన
మపి బ్రహ్మైవ వస్తుతః।
అజ్ఞానమితి వార్తాఽపి
త్వర్థసద్భావ ఏవ హి॥ ౮౭॥

సత ఏవ హి సద్భావో
నాసతస్సూత్రదర్శనే।
సదసత్కోటినిర్ముక్త
మిత్యాత్వేకిశ్చర్భాసనే॥ ౮౮॥

చిత్ప్రకాశవిరుద్ధంబయిన వాక్యంబు లేదు, ఏకత్వంబే ప్రసిద్ధంబు॥ ౧౭॥

వ్యావహారికాజ్ఞానంబును విచారింప బ్రహ్మంబె యగు॥ ౧౮॥

సత్తునకే సద్భావంబుగలదు అసత్తుసూత్మదర్శనంబు సదసత్తులు రెండును వెలుంగుగాని॥ ౧౯॥

ఖలునాభాసతేభాసం
బ్రహ్మైవాస్త్యేవకేవలం।
భానసంబంధతోభాన
మితివాంతాప్యసంగతా॥ ౮౯॥

సంబంధిరూపసద్భావే
సతిసంబంధసంభవః।
సద్భావేసతిసంబంధి
రూపంబ్రహ్మైవకేవలం॥ ౯౦॥

అనిరూపితరూపేణ
సద్భావఇతిచేన్మతం।
అనిరూపితరూపస్య
రూపంతుబ్రహ్మకేవలం॥ ౯౧॥

బ్రహ్మైవరూపంనైవాన్య
న్నరూపంపరమస్యహి।
అస్తిచేదపరస్యాపి
రూపంతహింసురోత్తమాః॥ ౯౨॥

బ్రహ్మంబు లేనంతట వెలుంగు॥ ౮౯॥

సర్వంబును బ్రహ్మసంబంధంబున వెలుంగు గాని
బ్రహ్మయొకటియ॥ ౯౦॥

బ్రహ్మంబని రూపితంబును నిరూపితంబును అగు॥ ౯౧

రూపరూపేణరూపంచ
బ్రహ్మారూపంభవేత్తథా|
బ్రహ్మరూపేణనాన్యస్య
రూపంరూపాంతరేణచేత్|| ౯౩

తస్మింరూపాంతరాదిరూపా
ద్భిన్నంవాభిన్నమేవవా|
భిన్నాభిన్నంతువాభిన్నం
యదిరూపాద్ద్విభేదతః|| ౯౪||

తుచ్ఛత్వత్తదరూపంస్యా
దభిన్నంచెత్తదేవతత్|
ఉక్తదోషద్వయాపత్తె
ర్భిన్నాభిన్నంనతద్భవేత్|| ౯౫||

అతఏవసురశ్రేష్ఠా
అనిరూపనిరూపతః|
సద్భావఇతివాతాదృశ
హాత్త్రైణవకులకేవలం|| ౯౬||

ఆ బ్రహ్మవలన రూపాంతరంబు భిన్నంబునం
గలుగు॥ ౯౨॥

దానిచే అనిరూప నిరూపణంబులు సద్భావం
బులుగలుగు॥ ౯౩॥

తస్మాదజ్ఞానమేవైత
దృష్ట్యైవసతతోదితం।
అజ్ఞానమయమేవేదం
సర్వమిత్యపిభాషణం॥ ౯౭॥

నైవభాషణమజ్ఞానా
ద్భావాదేవశివంవినా।
తస్మాదజ్ఞానమజ్ఞాన
కార్యంచసురపుంగవాః॥ ౯౮॥

ఏతద్దృష్ట్యైవనైవాన్య
దితిమేనిశ్చితామతిః।
ఏతదాత్మ్యమిదంసర్వ
మిత్యాహాహిపరాశ్రుతిః॥ ౯౯॥

సాక్షాదర్థస్వభావేన
శ్రుతిస్సేయంప్రవర్తతే।
శ్రోత్రుశ్చిత్తవిపాకేన
విషహ్యావివశాశ్రుతిః॥ ౧౦౦॥

సర్వంబజ్ఞానంబు బ్రహ్మంబు సుజ్ఞానంబు॥ ౯౭॥

కాన జ్ఞానాజ్ఞానంబులు రెండును కార్యంబులు॥ ౯౮॥

సర్వం బీరెంటితో గూడియుండు॥ ౯౯॥

అర్థస్వభావంబున యీశ్రుతిప్రకాశించు విను వారి చిత్తపరిపాకంబున విషయంబ విషయంబుగా నుండు॥ ౧౦౦॥

క్వచిత్కదాచిదన్యార్థతాం
వక్తిచ బ్రహ్మణః పృథక్।
సాధ్యసాధనసంబంధ
కథనం ఫలభాషణం॥ ౧౦౧॥

జగద్వైచిత్ర్యనిర్దేశో
ధర్మాధర్మార్థభాషణం।
వర్ణాశ్రమవిభాగోక్తి
స్తద్ధర్మోక్తిస్తథైవచ॥ ౧౦౨॥

శోభనాశోభనోక్తిశ్చ
భూతభౌతికభాషణం
శబ్దానాం భేదనిర్దేశ
స్తదర్థానాంచ భాషణం॥ ౧౦౩॥

ఆత్మనోన్యస్య సర్వస్య
సద్భావోక్తిస్సురర్షభాః।
మిథ్యాత్వభాషణం తస్య
మాయాసద్భావలక్షణం॥ ౧౦౪॥

యీశ్రుతియ యొకప్పుడన్యార్థంబొకప్పుడు బ్ర
హ్మపరార్థంబునుం జెప్పు॥ ౧౦౧॥

జగద్వైచిత్ర్యనిర్దేశంబున ధర్మాధర్మా
ర్థంబులుగలుగు వర్ణాశ్రమంబులుగలుగు॥ ౧౦౨॥

మరియు శుభాశుభంబులు భూతభౌతిక భావ
నంబులు శబ్దార్థభేదంబులు॥ ౧౦౩॥

ఆత్మయొక్కయు సత్యంబునకు సద్భావంబును
మిధ్యాభావంబు మాయాప్రవృత్తియుంగలుగు॥ ౧౦౪॥

మాయాతోవ్యక్తిశ్చ మాయాయా
బంధ ఇత్యపి భాషణం।
గురుశిష్యకథోక్తిశ్చ
బ్రహ్మవిద్యాభిభాషణం॥ ౧౦౫॥

శాస్త్రాణామపి నిఃశే
షశాఖానామపి భాషణం।
అన్యద్వికల్పజాతంయ
త్తదుక్తిశ్చ సమాసతః॥ ౧౦౬॥

అస్యార్థో న పరంబ్రహ్మ
కర్తృత్వాద్యవతత్పరా।
చిత్తపాకానుగుణ్యేన
శ్రోతౄణాం పరమా శ్రుతిః॥ ౧౦౭॥

సోపానక్రమతో దేవా
మందం మందం హితం నృణాం।
ఉపదిశ్యపి వజ్ఞాపి
తతః పక్వాధికారిణః॥ ౧౦౮॥

మాయాబాధకంబు గురుశిష్యకథయు బ్రహ్మవి
ద్యాధిభాషణంబునుగలుగు॥ ౧౦౫॥

శాస్త్రంబులనిజేశంబు తరలిభాషణంబు అన్య
వికల్పజాతంబునుంగలుగు॥ ౧౦౬॥

పరిపాకంబునశ్రుతి వినువారిచిత్తానుగుణ్యంబున ఆ
న్యార్థణంబులంజెప్ప నాశ్రుతిపరమసాధ్వియు పరతత్వ
నిరూపిణియునగు॥ ౧౦౭

నరునకశ్రుతిసోపానక్రమంబున మెల్లమెల్లగా హి
తంబయి పక్వంబగు॥ ౧౦౮॥

ఏతచ్చాత్మ్యమిదంసర్వ
మిత్యాహపరమాద్వయం।
జగజ్జీవేశ్వరత్వాది
విచిత్రవిభవంవినా॥ ౧౦౯॥

కేవలంచిత్సదానంద
బ్రహ్మాత్మైకపరాశ్రుతిః।
జగజ్జీవేశ్వరత్వాది
సర్వంబ్రహ్మైవకేవలం॥ ౧౧౦॥

ఇతిస్వపూర్ణతాజ్ఞానం
పరమాద్వైతవేదనం।
ఇతోన్యద్యత్పరిజ్ఞానం
తవజ్ఞానంనసంశయః॥ ౧౧౧॥

విచారేణాయమేవార్థ
స్త్వయమేవావిచారణే।
నకదాచిద్విశేషోస్తి
త్యేనజ్ఞానంసుదుర్లభం॥ ౧౧౨॥

పరమాద్వయంబు జగజ్జీవవిభవంబులచే విలసితంబయి బ్రహ్మానందకారణంబయి పరిపూర్ణ జ్ఞానాస్పదంబయి వెలుంగు, దీనికన్నమరియొక జ్ఞానంబజ్ఞానంబు సందియంబులేదు॥ ౧౧౧॥

విచారించ విచారించ నీయర్థంబుప్రకాశించుదును॥౧౧౬॥

యథాయథాస్వభావేన
యద్యద్భాతిసురర్షభాః।
తథాతథాశివోఽభాతి
స్వయమేవనచాపరః॥ ౧౧౩॥

యథాయథాప్రభాసాక్షా
చ్ఛాంభవీసానచాపరా।
ఇతినిశ్చయవిజ్ఞానం
పరమాద్వైతవేదనం॥ ౧౧౪॥

యథాయథావభాసోఽయం
శివఏవేతి పశ్యతి।
తథాతథామహాదేవం
భజతేయత్నతస్తుసః॥ ౧౧౫॥

యథాయథాప్రభాపుంస
స్స్వాయమేవవ్యవస్థితా।
తథాతథానుసంధానం
స్వభావేనైవపూజనం॥ ౧౧౬॥

యెట్లెట్లుస్వభావంబునవేది ప్రకాశించునో అట్ల
నట్ల శివుండు వెలుంగు॥ ౧౧౩॥

యెట్లీశ్వర ప్రభ వెలుంగు యింతరం బెద్దియు
లేదనుట నిశ్చయంబె యద్వైతంబు॥ ౧౧౪॥

దీని నెరింగినవాడే ప్రకాశంబెట్లు వెలుంగునదియు
పరమేశుండని యెరుంగు॥ ౧౧౫॥

మనుష్యునికి యీశ్వరప్రభ యేవిధంబు నదృష్టం
బగునో యదియు పూజించుటయగు॥ ౧౧౬॥

శివరూపతయా సర్వా
ఽయో వేదగహితత్వతః|
అశివం వేదయత్కించి
త్స ఏవ పరిమోహితః|| ౧౧౭||

శివాదన్యతయా కించి
దపి యో వేదసోఽధమః|
శివస్యైవాపచారం హి
కురుతే స పశుర్నరః|| ౧౧౮||

శివరూపతయా సర్వం
యస్య భాతి స్వభావతః|
స్వేచ్ఛాచారసమాచార
స్తస్యాచార్చ శూలినః|| ౧౧౯||

యథా యథా ప్రధా శంభోః
ప్రధానా తద్విదశ్శనం|
ఇత్యయత్నేనః జ్ఞానా
త్పూజ్యతే పరమేశ్వరః|| ౧౨౦||

ఏపరుండయిన సర్వంబు శివరూపంబుగా నెఱుం
గు నాతండు తత్త్వవేత్తయగు అట్లు యెఱుంగక పోయె
నేని యాతండధముండు ఏనరుండయిన యా దేవుని కప
కారంబు చేయునో యాతండు నరపశువనంబరగు॥ ౧౮॥

యేనరుని స్వభావంబు సర్వంబును శివరూపంబ
ని భావించునాతండు స్వేచ్ఛావిహారుండయిన అతని పూ
జించుట శివుని పూజించునట్లు యెల్లెట్లు యీశ్వర ప్రభ
ప్రకాశంబు మనదియు దర్శనంబని విజ్ఞానంబున భావించు
టయే పరమేశ్వరుని పూజించుటయగు॥ ౧౯॥

క్రీడయా జగదాకారా
నాన్యథాశ్చాత్మదేవతా।
క్రీడత్యేవాత్మనాత్మానం
భుక్తే స్వాత్మద్ధి వేదనం॥ ౧-౨౧॥

ఇంద్రియాకారభాసా చ
విషయాకారభాసనం।
క్రీడయా దేవతా భుక్తే
స్వాత ఇత్యేవం మతం॥ ౧-౨౨॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞాన
మిదం భవభయాపహం।
భవప్రసాదతో లభ్యం
భావనారహితం పరం॥ ౧-౨౩॥

యథా నక్తం దృశ్యసూర్య
ప్రకాశో నావభాసతే।
తథేదం పరమాద్వైతం
మనుష్యాణాం న భాసతే॥ ౧-౨౪॥

జగంబెల్ల నాకారంబుగలిగి ఆత్మ జీవత్వమై క్రీ
డించు జీవత్వమెఱుంగుటయే వివేకంబు॥ ౧౨౧॥

ఇంద్రియాకారంబుల విషయాకారంబులవిలాసం
బుగా క్రీడించుచు భుజించునది యెంచుటయే పూజించు
టయగు॥ ౧౨౨॥

ఇది పరమాద్వైతంబు సకలసంసారనాశనకరం
బు ఈశానుగ్రహ లభ్యంబు భావనా రహితంబయి
వెలయు॥ ౧౨౩॥

రాత్రిళ్ల సూర్యుండు ప్రకాశింపనియట్లు యీ
పరమాద్వైతంబు మనుష్యులకు ప్రకాశింపదు॥ ౧౨౪॥

ప్రసాదాద్దేవరుద్రస్య
శ్రద్ధయా స్వస్య స్థైర్యతః।
దేశికాలోకనాచ్చైవ
కవణసామ్యే ప్రకాశతే॥ ౧౨౫॥

బహుప్రకారం బహుశ
శ్శ్రుతిస్సాధ్వీ సనాతనీ।
ఏవమేతం మహాయాసా
ద్బద్ధం వదతి దుఃఖితాం॥ ౧౨౬॥

శివ ఏవాస్తి నైవాన్య
దితి యోనిశ్చయః స్థితః।
సదా స ఏవ సిద్ధాంతః
పూర్వపక్షస్తథాపరః॥ ౧౨౭॥

అయమేకో హి వేదార్థో
నాపరః పరమాస్తికాః।
గృహ్ణామి పరశుం హస్తా
సత్యేనైవ న సంశయః॥ ౧౨౮॥

యీశ్వరానుగ్రహంబునను శ్రద్ధచేతను స్థైర్యం
బునను గురూపదేశ క్రమంబుల యీ యద్వైతంబు
లభ్యంబగు॥ ౧౨౫॥

బహుప్రకారంబుల సనాతనియునయిన శ్రుతిసా
ధింపనగు దుష్టాత్ములకు యీయర్థంబు అత్యాయాసం
బునను సాధింపఁదరంబుగాదు॥ ౧౨౬॥

శివునికన్న వేఱొండు లేదని భావించుటయే
సిద్ధాంతంబు అట్లులేకపోవుట పూర్వపక్షంబు॥ ౧౨౭॥

యిదియే వేదార్థంబిది నిశ్చయంబని కాలిసూన్న
పరశువుఁబట్టి వచించెను॥ ౧౨౮॥

అయమేవ హి వేదార్థో
నాపరః పరమాస్తికాః।
విశ్వాధారం శివం స్పృష్ట్వా
త్రిస్వేష్ట పథయా వ్యహం॥ ౧౨౯॥

అయమేవ హి వేదార్థో
నాపరః పరమాస్తికాః।
అన్యథా చేత్సురాస్సత్యం
మయాథాఞ్మే త్రపతిష్యతి॥ ౧౩౦॥

అయమేవ హి సత్యార్థో
నాపరః పరమాస్తికాః।
అత్రైవ సంస్థితిం దేవో
విశ్వాసార్థం కరిష్యతి॥ ౧౩౧॥

సూతః॥ ఏవముక్త్వాతు భగవాన్
బ్రహ్మా సర్వహితే రతః।
ప్రణమ్య దండవద్భూమౌ
భక్త్యా పరవశో భవత్॥ ౧౩౨॥

యీ యర్థంబే పరమార్థంబని శివునివిశ్వాసం
బున స్మరించి ముముక్షువచించెద॥ ౧౨౯॥

యీయర్థంబే నిశ్చయంబు మరియొండులేదిది
సత్యంబు అస్సలుగానుండిన నాశంబు వేయి విధంబుగా
బాగుగు॥ ౧౩౦॥

యీయర్థంబే సత్యంబు వేరొండులేదు యిప్పటికి
మహాదేవుండు సన్నిధినొసంగు అప్పుడు మిరుసమ్ముడు ౧౩౧

యీప్రకారంబుగా సలువవచించి సర్వభూత
హితంబుగోర మహేశుంగూర్చి భక్తిచే బ్రహ్మిష్ఠపర
మానందభరితుండయియుండె॥ ౧౩౨॥

అస్మిన్నవసరే శ్రీమాం
చ్ఛంకరశ్శశిశేఖరః।
నీలకంఠో విరూపాక్షః
సాంబస్సాక్షాద్ఘృణానిధిః॥ ౧౩౩॥

బ్రహ్మవిష్ణుమహాదేవై
రుపాస్యో గుణమూర్తిభిః।
అవిభక్తభూవసర్వజ్ఞ
స్తత్రైవ సురసన్నిధౌ॥ ౧౩౪॥

ఆసనం విమలం దివ్యం
శివాహ్వానం హైమమద్భుతం।
ఆగతం తత్ర భగవా
న్నాస్థితస్మిన్స్వభాసుఖః॥ ౧౩౫॥

విష్ణుర్విశ్వజగత్కర్తా
శివస్యామితతేజసః।
బుద్ధ్వోద్యోగం మహాప్రీత
స్తత్ర సన్నిహితోభవత్॥ ౧౩౬॥

ఆ సమయంబున చంద్రశేఖరుండును నీలకంఠుండును విరూపాక్షుండును అంబికానాథుండును భక్తజనదయానిధియు బ్రహ్మవిష్ణ్వాదులకు పూజ్యుండయినమహాదేవుండావిర్భవించెను॥ ౧౩౪॥

ఆసమయంబున నిర్మలంబును దివ్యంబును సువర్ణమయంబయిన. యాసనంబు ఆవిర్భవించె దానిపై నీశుండతిసుఖంబుగాఁగూర్చుండెను॥ ౧౩౫॥

ఆసమయం సకల జగత్కర్తయయిన విష్ణుదేవుండు అమహాదేవు నుద్యోగంబొంగి యచటి కరుదెంచెను॥ ౧౩౬॥

పుష్పవృష్టిరభవత్పునఃపునః
శబ్దితంచమునిభిస్సనాతనైః।
శుద్ధవేదవచనైస్సుశోభనై
ర్భక్తిమద్భిరపిపూజనంకృతమ్॥ ౧౩౭॥

ఉచ్చమందమృదుతీవ్రకాహళైః
శబ్దితంచపటహాదిభిస్తదా।
తాలమానకుశలైస్తథాపరై
ర్భేరికాదికుశలైస్సుఘోషితం॥ ౧౩౮॥

అప్సరోభిరపినర్తనంకృతం
గాయనైశ్చసహితైర్మహాత్మభిః।
గీతమాతుకవిభిశ్చకీర్తితం
స్థానమీశదృశిగోచరంవ్రజాః॥ ౧౩౯॥

విస్మితాశ్చమునయశ్చకేచన
శ్రద్ధయైవశిరసాచనతతాః।
హృష్టియుద్ధవఃపితుర్వ్యరాస్తికాః
శ్రద్ధయైవపరయాచకేచన॥ ౧౪౦॥

అప్పుడు పుష్పంబులు వర్షించెను సనాతనులగు మహామునులు వేదవచనంబుల స్తుతించి పూజించిరి ॥ ౧౩౭ ॥

అప్పుడనేక ప్రకారంబుల కాహళ భేరికాది వాద్యంబులు మ్రోసె ॥ ౧౩౮ ॥

అప్సరలాడిరి గాయకులు గీతంబులు పాడిరి కవులనేక విధంబుల వర్ణించిరి ॥ ౧౩౯ ॥

మహామునులతి విస్మితులయి యతిశ్రద్ధచే నర్తనంబులు జేసిరి, కొందరు ముష్టియుద్ధంబు గావించిరి ॥ ౧౪౦ ॥

హస్తకేనసమనుజానతి ప్రియాన్
స్పృష్టతశ్చరణేనపాణినా।
దండరజ్జుశిబికాదిభిస్తథా
కేచిదశ్వనికరైర్వహంతి చ॥ ౧౪౧॥

బంధనంచనిగళైస్తుకృత్వాతా
న్మోచనంచమనుజానతి ప్రియాన్।
కుర్వ్యాక్రస్త్రసికరైశ్చకర్త్వతా
శ్ఛేదనంచవివశాశ్చకేచన॥ ౧౪౨॥

అన్యోన్యమాలింగనమాచరంతి
ప్రియేణకేచిన్మునయశ్చకేచన।
ధావంతివేగేనపటంవిసృజ్య
ప్రియేణచాన్యానపితాడయంతి॥ ౧౪౩॥

విలోక్యసర్వంశివయాశివోఽపి
ప్రహృష్టచిత్తస్తునివార్యసర్వాన్।
హరింవిరించించసురానశేషా
నతిప్రియైఃశైవసరిత్యవిష్టః॥ ౧౪౪॥

కొందరు కొందరివిప్రుల చరణంబులచేతుల దంతంబుల రజ్జువుల పహించిరి బంధనంబులు విమోచనంబులు గావించిరి అస్త్రంబులఁ గొందరు గర్వంబున ఛేదించిరి॥ ౧౩౨॥

కొందరానందంబుననొకరికొకరాలింగనంబులు గావించిరికొందఱు వస్త్రంబులవిదిర్చికొనిపరువిడుచునొకరినొకరు తాడనంబులు గావించుకొనిరి మహాదేవుండు మహాదేవింగూడి యానందంబున వారల నెల్లంగాంచి బ్రహ్మవిష్ణువుల నిరీక్షించి॥ ౧౩౩॥

ఉవాచ సత్యంకరుణానిధానః
శ్రుతిప్రియాశ్రైకసునిశ్చితార్థం।
హితాయ లోకస్య సురాసురాద్యైః
ప్రపూజనీయశ్చ సదా మహేశ్వరః॥ ౧౪౫

ఈశ్వరః॥ అహం హి సర్వం న చ కించిదన్య
న్నిరూపణీయామనిరూపణీయామ్।
ఇయం హి వేదస్య పరా హి నిష్ఠా
మమానుభూతిశ్చ న సంశయశ్చ॥ ౧౪౬॥

అహం సదాధశ్చ తథాహమూర్ధ్వం
త్వహం పురస్తాదహమేవ పశ్చాత్।
అహం చ సవ్యేతరమాస్తికాస్తథా
త్వహం తథైవోత్తరతోంతరాళే॥ ౧౪౭

పరోక్షరూపేణ సుసంస్థితోఽహం
తథాపరోక్షేణ సుసంస్థితోఽహం।
అనాత్మరూపేణ సుసంస్థితోఽహం
సదాత్మరూపేణ సుసంస్థితోఽహం॥ ౧౪౮॥

కరుణాకరుండును సురాసురసేవితుండును ఐన మహేశుండు లోకహితంబునకయి శ్రుత్యర్థంబువారల కెరుంగించెను॥ ౧౮౫

సర్వంబు నిరూపింపనిరూపింపకపోయినను సర్వంబునేన మరయొకటియును లేదు, ఇది వేదార్థంబు మదీయైశ్వర్యంబు సందియంబులేదు నేను అధోలోకంబు ఊర్ధ్వంబుముందు వెనక సర్వేతరంబంతరాళం బిదియెల్లనేన॥ ౧౮౬॥

ఓ దేవతలారా నేపరోక్షస్వరూపిని అపరోక్షస్వరూపిని అనాత్మరూపిని సదాత్మరూపిని నయియుందు॥ ౧౮౭॥

జైవేనరూపేణ సుసంస్థితోహం
తద్ఘోరరూపేణ సుసంస్థితోహం।
అజ్ఞానరూపేణ సుసంస్థితోహం
విజ్ఞానరూపేణ॥ సంస్థితోహం॥ ౧౪౯॥

వేదాదిరూపేణ
స్మృత్యాదిరూపేణ।
పురాణరూపేణ
కల్పాదిరూపేణ॥ ౧౫౦॥

ప్రమాతృరూపేణ
ప్రమేయరూపేణ।
ప్రమాణరూపేణ
మితిస్వరూపేణ॥ ౧౫౧॥

భోగ్యస్వరూపేణ
భోక్తృస్వరూపేణ।
భోగ్యస్వరూపేణ
తద్ధేతురూపేణ॥ ౧౫౨॥

జీవరూపిని ఈశ్వరరూపిని అజ్ఞానరూపిని విజ్ఞాన రూపిణినయియుందు॥ ౧౪౯॥

మరియు వేదాంతరూపిని స్మృత్యాదిరూపిని పురాణరూపిని కల్పాదియునైయుందు॥ ౧౫౦॥

ప్రమాతయు ప్రమేయంబును ప్రమాణంబునింతియునయియుందు॥ ౧౫౧॥

భోగ్యంబుభోక్తయు భోగంబు తద్ధేతువు నేనయయియుందు॥ ౧౫౨॥

కర్తృస్వరూపేణను
క్రియాస్వరూపేణసు।
తద్ధేతురూపేణసు
ఫలస్వరూపేణసు॥ ౧౫౩॥

పుణ్యస్వరూపేణసు
పాపస్వరూపేణసు।
సుఖస్వరూపేణసు
దుఃఖస్వరూపేణసు॥ ౧౫౪॥

రుద్రప్రభేదేనసు
విష్ణుప్రభేదేనసుసం।
బ్రహ్మప్రభేదేనసుసం
దేవప్రభేదేనసుసం॥ ౧౫౫॥

మర్త్యప్రభేదేనసుసం
తిర్యక్ప్రభేదేనసుసం।
క్రిమిప్రభేదేనసుసం
కీటప్రభేదేనసుసం॥ ౧౫౬॥

కర్తయు క్రియయు తద్ధేతువు ఫలంబును నేన
యయియుందు॥ ౧౫౩॥

పుణ్యపాపంబులు సుఖదుఃఖంబులు నేనయయి
యుందు॥ ౧౫౪॥

శివవిష్ణుబ్రహ్మాది భేదంబులనొందుదు, దేవతలును
నేనయయియుందు॥ ౧౫౫॥

మనుష్యులు పశుపక్ష్యాదులు క్రిమికీటాదులుయీ
భేదంబులెల్లను నేనయయియుందు॥ ౧౫౬॥

వృక్షప్రభేదనసుసం
గుల్మప్రభేదనసుసం।
లతాప్రభేదనసుసం
తృణప్రభేదనసుసం॥ ౧౫౭

కాలప్రభేదనసుసం
ఘటప్రభేదనసుసం।
పటప్రభేదనసుసం
కుడ్యాదిభేదనసుసం॥ ౧౫౮

అన్నప్రభేదనసుసం
పానప్రభేదనసుసం।
వనప్రభేదనసుసం
గిరిప్రభేదనసుసం॥ ౧౫౯

నదీప్రభేదనసుసం
నదప్రభేదనసుసం।
సముద్రభేదనసుసం
తటప్రభేదనసుసం॥ ౧౬౦

వృక్షగుల్మ లతాతృ ణాది భేదంబులు నేనవ హాంతు॥ ౧౫౭॥

కాలభేదంబులు ఘటపటకుడ్యాదిభేదంబులు నేన యయియుయుందు॥ ౧౫౮॥

అన్నపానంబులు వనంబులు గిరులు యీభేదంబులెల్ల నేనయయియుయుందు॥ ౧౫౯॥

నదీనదంబులు సముద్రంబులు తటంబులు నారూపంబులయియుందు॥ ౧౬౦॥

తటాకభేదేనసుసం
అభ్రప్రభేదేనసుసం।
నక్షత్రభేదేనసుసం
గ్రహప్రభేదేనసుసం॥ ౧౬౧॥

మేఘప్రభేదేనసుసం
విద్యుత్ప్రభేదేనసుసం।
యాతుప్రభేదేనసుసం
రక్షఃప్రభేదేనసుసం॥ ౧౬౨॥

గంధర్వభేదేనసుసం
సిద్ధిప్రభేదేనసుసం॥ ౧౬౨½॥
అండప్రభేదేనసుసం
లోకప్రభేదేనసుసం॥ ౧౬౩॥

దేశప్రభేదేనసుసం
గ్రామప్రభేదేనసుసం।
గృహప్రభేదేనసుసం
మఠప్రభేదేనసుసం॥ ౧౬౪॥

తటాకంబు లాకాశంబు నక్షత్రంబులు గ్రహంబు
లు యివియెల్ల నేనయయియుందు॥ ౧౬౧॥

మేఘంబులు మెరుపులు యక్షరక్షో గంధర్వసి
ద్ధాదులు నేనయయియుందు॥ ౧౬౩॥

అండంబులు లోకంబులు దేశంబులు గ్రామంబు
లు గృహంబులు మఠంబులు నారూపంబులు॥ ౧౬౪॥

కటప్రభేదేనసుసం
ప్రాకారభేదేనసుసం।
పురప్రభేదేనసుసం
పురీప్రభేదేనసుసం॥ ౧౬౫॥

వ్యోమప్రభేదేనసుసం
శబ్దాదిభేదేనసుసం॥ ౧౬౫౪॥
శరీరభేదేనసుసం
ప్రాణప్రభేదేనసుసం॥ ౧౬౬॥

శ్రోత్రాదిభేదేనసుసం
పాదాదిభేదేనసుసం।
వాగాదిభేదేనసుసం
బుద్ధిభేదేనసుసం॥ ౧౬౭॥

అహంకారభేదేనసుసం
చిత్తవృత్తిభేదేనసుసం।
సంఘాతభేదేనసుసం
జన్మప్రభేదేనసుసం॥ ౧౬౮॥

కటంబులు ప్రాకారంబులు పురంబులు ఆకాశం
బులు బ్దంబులు సేనయయియుండు ||౧౬౫౪||

ప్రాణంబులు శ్రోత్రంబులు పాదంబులు మనం
బుద్ధియు అండంబులు నారూపంబులు|| ౧౬౭౪||

జాగ్రత్ప్రభేదేనసుసం
స్వప్నప్రభేదేనసుసం।
సుషుప్తిభేదేనసుసం
తురీయభేదేనసుసం॥ ౧౬౯॥

దృశ్యప్రభేదేనసుసం
ద్రష్టృప్రభేదేనసుసం।
సాక్షిస్వరూపేణసుసం
సర్వస్వరూపేణసుసం॥ ౧౭౦॥

అస్తినాస్తివచనేనభాషితం
భాతిశబ్దపరిభాషితంతథా।
భానహీనపరిభాషితంచమే
రూపమేవనహిసంశయఃక్వచిత్॥ ౧౭౧॥

శబ్దగోచరతయాస్థితంసదా
శబ్దగోచరవిహీనరూపతః।
యస్థితంతదహమేవసంతతం
ప్రత్యహేపిగతిరేవమేవహి॥ ౧౭౨॥

సమూహంబులు జన్మంబులు జాగ్రత్స్వప్నంబు
లు సుషుప్తియు నివియెల్ల నేనయైయుందు॥ ౧౬౯॥

దృశ్యంబు ద్రష్టయు సాక్షియు నేన ముఖ్యంబుగా
వచించెద సర్వరూపంబులు నేనయైయుందునిదినిశ్చ
యంబు॥ ౧౭౦॥

అస్తినాస్తివచనంబులు శబ్దపరిభాషలు కాంతి
హీనభావయు సర్వంబును నారూపంబులు॥ ౧౭౧॥

శబ్దగోచరహీనంబయిన రూపంబు నాయదియు
నిరంతరంబు నిత్యసుద్ధముక్తిత్వంబు నేనాసంగుడు॥ ౧౭౨

నిత్యశుద్ధపరిబుద్ధముక్తతాం
యస్యనిత్యమితివక్తివాఙ్మతేః।
తస్యసత్యసుఖబోధపూర్ణతా
సత్యమేవమమనాస్తిసంశయః॥ ౧౭౩॥

యత్స్వరూపమిదమాత్మనాతథా
యత్స్వరూపమిదమాత్మనైవతు।
భాతితత్తుమమచిద్వపుస్సదా
భాతినాన్యదితినిశ్చయోమమ॥ ౧౭౪॥

అహంసమస్తంమమరూపతఃపృథక్
నకించిదస్తీతిసునిశ్చయఃకృతః।
మయాతువేదాంతవచోభిరంజసా
పితామహేనాపిచసత్యమీరితం॥ ౧౭౫॥

అత్రసంశయమతిర్వ్యవస్యతి
భ్రష్టఏవపరమార్థదర్శనాత్।
అత్రనిశ్చయమతిస్తుముచ్యతే
కష్టరూపభవపాశబంధనాత్॥ ౧౭౬॥

సత్యసుఖబోధపూర్ణతత్వంబు నాయదియ ఇంచు
క సందియంబులేదు॥ ౧౭౩॥

ఆత్మరూపంబేదియో అదిమదీయంబయిన చిత్స్వ
రూపంబిందుకు సందియంబులేదు॥ ౧౭౪॥

సమస్తంబును నేన నన్నువిడిచి వేరొకటియును
లేదు, ఇదినిశ్చయంబు వేదాంతవాక్యములచేత బ్రహ్మచే
తను నాచేతను సత్యంబు చెప్పంబడియె॥ ౧౭౫॥

ఈవిషయంబయి సందియంబునొందినవాడు పర
మార్థంబెఱుంగనేరక భ్రష్టుండగు ఈవిషయంబు నమ్మిన
వాడు కష్టంబయిన సంసారపాశబంధంబులవిముక్తుండు॥

శ్రీసూతః॥ ఏవముక్త్వామహాదేవః
సాంబస్సంసారమోచకః।
సమాలింగ్యమహావిష్ణుం
బ్రహ్మాణమపిసాదరం॥ ౧౭౭॥

విలోక్యదేవానఖిలాన్
విశుద్ధేనైవతేజసా।
భద్రమస్తుసురశ్రేష్ఠా
యుష్మాకమితిచాబ్రవీత్॥ ౧౭౮॥

దేవాశ్చదేవదేవేశం
ప్రసన్నంకరుణానిధిం।
పూజయామాసురాహ్లాదా
త్పత్రపుష్పఫలాదిభిః॥ ౧౭౯॥

విష్ణుర్విశ్వజగత్కర్తా
విశ్వేశాంఘ్రిసరోరుహం।
స్వమూర్ధ్నిభక్త్యానిక్షిప్య
పునఃపరవశోభవత్॥ ౧౮౦॥

ఈప్రకారంబుగాఁజెప్పి సంసారవినాశనకారియైన మహాదేవుండు మహావిష్ణువును బ్రహ్మను నాలింగనంబుగావించి సకలదేవతలను సాదరంబుగా నిరీక్షించి ఓ దేవతలారా మీకెల్ల శుభంబుగలుగుననివచించెను॥ ౧౭౮॥

అంతదేవతలెల్ల దయాళుండును దేవదేవేశుండునునయిన యామహాదేవుని నాహ్లాదంబున పత్రపుష్పఫలాదులఁబూజించిరి॥ ౧౭౯॥

సర్వజగత్కర్తయైన విష్ణుదేవుండును యాశివునిపాదంబుల తనశిరంబుననుంచుకొని పరవశుండయ్యె॥

పితామహోపి సద్ధ్యాత్వా
శివపాదాంబుజద్వయం।
స్వయమాధిక్షణభక్త్యానిషేవ్య
పునఃపరవశోభవత్॥ ౧౮౧॥

దేవదేవో మహాదేవ
స్సాంబస్సంసారమోచకః।
ననర్త పరమంభావ
మైశ్వర్యం సంప్రదర్శయన్॥ ౧౮౨॥

కరతాలం మహాదేవీ
కరుణాసాగరా పరా।
చకార పరమప్రీత్యా
సమాలోక్య మహేశ్వరం॥ ౧౮౩॥

విష్ణుబ్రహ్మాసురాస్సర్వే
తత్రసన్నిహితాజనాః।
సర్వేసంతోషతస్తత్ర
నృత్యంతిస్మ యథాబలం॥ ౧౮౪॥

అంత బ్రహ్మదేవుండును శివపాదాంబుజ ద్వయం బు తనశిరంబాదుంచుకొని భక్తిపరవశుండయ్యె॥ ౧౮౧॥

అంత మహాదేవుండును సంసార నాశకుండును అం బాసహితుండయిన మహేశ్వరుండానందంబున తన ఈ శ్వరభావంబెరింగించుచు నృత్యంబు గావించె॥ ౧౮౨॥

అప్పుడు కరుణానిధియు మహాదేవియునయిన పార్వతి యతిప్రీతిచే కరతాలంబును జేసెను॥ ౧౮౩॥

అంతవిష్ణుదేవుండును బ్రహ్మయు మొదలగు దేవత లెల్ల నానందంబున తమతమశక్తికొలంది నర్తనంబులు జేసిరి॥ ౧౮౪॥

దేవదేవో మహాదేవో
మహానందోదధిర్ద్విజాః।
విలోక్య సర్వాన్ సుప్రీత
స్తత్రైవాంతర్హితో ఽభవత్॥ ౧౨౫॥

విష్ణుః బ్రహ్మాణమాలింగ్య
విలోక్య సకలాన్ సురాన్।
ప్రసన్నః పద్మయా సార్ధం
వైకుంఠమగమత్ప్రభుః॥ ౧౨౬॥

బ్రహ్మాపి విస్మయాపన్నో
విలోక్య సకలాన్ సురాన్।
అహశ్శన్ పునశ్చాహ
శ్రద్ధయా యుపతు కేవలం॥ ౧౨౭॥

బ్రహ్మోవాచ॥ విద్యాస్సర్వాప్రణాం సాక్షా
త్సంసారస్య ప్రవర్తకాః।
ఆత్మవిద్యాతు సంసార
తమసః ప్రతిఘాతినీ॥ ౧౨౮॥

పిమ్మట కొంతసేపు నతిఘనంబుగావించి మహా
దేవుండత్యాదరంబునవారినెల్లంజూచి యంతర్ధానం
బునొందెను॥ ౧౮౫॥

అంతవిష్ణుదేవుండు ప్రసన్నచిత్తుండయి బ్రహ్మాదే
వు నాలింగనంబుజేసికొని సురలనెల్ల నతిప్రీతింజూచి
లక్ష్మీసమేతుండయి వైకుంఠంబునకేగెను॥ ౧౮౬॥

అంతబ్రహ్మయు విస్మయమానసుండయి పరవశ
చిత్తుండయి యాదేవతలంగాంచి శ్రద్ధతోగూడి యిట్లని
పలికెను॥ ౧౮౭॥

ఓదేవతలారా సకలవిద్యలు జనంబులకు సంసా
రప్రవర్తకంబులుగానగు ఆత్మవిద్యయొకటియె సంసా
రాంధకారనిబర్హిణియయియుండు॥ ౧౮౮॥

ఆత్మవిద్యావిహీనస్య
శోకసాగర ఏవహి।
ముక్తిరేవాత్మనిష్ఠస్య
నాస్తిసందేహకారణం॥ ౧౮౯॥

యత్రాన్యత్పశ్యతి ప్రాణీ
శృణోత్యన్యత్తథైవచ।
అన్యజ్జానాతిచాత్యల్పం
యదల్పంమర్త్యమేవతత్॥ ౧౯౦॥

యత్రపశ్యతినాన్యచ్చ
నశృణోత్యన్యదాస్తికాః।
అన్యచ్చనవిజానాతి
సభూమాసురపుంగవాః॥ ౧౯౧॥

యోవైభూమాసుఖంతద్ధి
తద్ధికైవల్యముత్తమం।
నాల్పేచాపిసుఖంతస్మా
స్వపాద్వైతపరోభవేత్॥ ౧౯౨॥

ఆత్మజ్ఞానంబులేనివానికి యెల్లప్పుడు దుఃఖమేకలుగు అజ్ఞానంబుగలవానికి మోక్షంబుగలుగుసందేహంబులేదు॥ ౧౮౯॥

నరుండు యెచ్చటనయిన స్వల్పంబయిన నిశరంబుగాంచువిను నదియెల్లనశించునదియు॥ ౧౯౧॥

మానవుండు శివునికన్యంబేదియులేవని దేనింజూచుసిద్ధియుంగానక యీశ్వరాధీన మానసుండయియుండునతనికి కయివల్యంబుగలుగు॥ ౧౯౨॥

మహాద్వైతపరస్యాస్య
ననాశోజన్మనైవచ।
నైవగత్యాగతేచాస్య
ద్బంధనంనవిమోచనం॥ ౧౯౩॥

అత్రైవలీనాత్తేసమ్య
క్సర్వంసర్వశయాస్థితః।
ఘృతకాఠిన్యవత్స్వప్న
ప్రపంచప్రతిభానవత్॥ ౧౯౪॥

సర్వమేతదతిశోభనంపరం
కేవలంకరుణయైవభాషితం।
దేవదేవచరణప్రసాదతో
నైతదధికధనీయమాస్తివః॥ ౧౯౫॥

ఇతి స్కాందేమహాపురాణే సూతసంహితాయాం
యజ్ఞవైభవఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం పంచమోధ్యాయః॥

అద్వైతపరుండగు వానికి నాశనంబును జన్మాదులు లేవు॥ ౧౯౩॥

అతనికి సర్వంబు యిచ్చుటనే నశించు॥ ౧౯౪॥

ఓ దేవతలారా శుభకరంబయిన యద్వైతంబెఱింగించితి ఇది యీశ్వరానుగ్రహంబునంగలిగె, యిక నెఱింగింపదగిన దెద్దియును లేదు అని బ్రహ్మవచించె॥ ౧౯౫॥

ఇది స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు
యజ్ఞవైభవ ఖండంబున బ్రహ్మగీతయం
దైదవ యధ్యాయము.

—*—

బ్రహ్మోవాచ॥ అస్మిన్ బ్రహ్మపురే వేశ్మ
దహరం యదిదం సురాః।
పుండరీకం తు తన్మధ్యే
ఆకాశో దహరోఽస్తి తు॥ ౧॥

స శివస్సచ్చిదానంద
స్సోఽన్వేష్టవ్యో ముముక్షుభిః।
స విజిజ్ఞాసితవ్యశ్చ
వినా సంకోచమాస్తికాః॥ ౨॥

స్వాభివ్యంజక సంకోచా
త్సంకోచప్రతిభాత్మనః॥ ౨½॥
స స్వరూపేణ చిద్రూపం
సర్వవ్యాపి సదా శివః॥ ౩॥

జ్ఞాతరూపేణ చాజ్ఞాత
స్వరూపేణ చ సాక్షిణః।
సర్వం భాతి తదా భాతి
తతస్తద్వ్యాపి సర్వదా॥ ౪॥

బ్రహ్మదేవుండు చెప్పుచున్నాడు॥ ఓ దేవతలారా ఈ బ్రహ్మపురంబునందహారంబును పుండరీకంబను పేరుగల గృహంబుగలదు, దానిమధ్యంబునదహారంబను నాకాశంబుగలదు॥ ౧॥

అవిద్యయసచ్చిదానందరూపుండయి శివుండు ఆకాశంబు ముముక్షువులకారాధ్యుండు అన్వేష్టవ్యుండు సంకోచంబులేక నిరూపింపనగు। ౭॥

అతండు స్వరూపంబుచేత చిన్మాత్రుండయి జ్ఞానఘనుండయి సర్వరూపియై వెలుంగు॥ ౮।

స్వయంసేద్ధుమశక్యంహి
జడాత్మకమిదంజగత్ ।
చిత్సంబంధబలేనైవ
ఖలుభాతినచాన్యథా ॥ ౫ ॥

అతోవభాస్యంసకలం
వ్యాప్యతద్భాసకశ్శివః ।
స్వతోవ్యాపినచావ్యాపి
సంకోచశ్చాన్యసంగమాత్ ॥ ౬ ॥

యావాన్వాఅయమాకాశ
స్తావానాకాశఅంతరః ।
ద్యావాపృథ్వీఉభేఅస్మి
న్నంతరేవసమాహితే ॥ ౭ ॥

ఉభావగ్నిశ్చవాయుశ్చ
సూర్యాచంద్రమసావుభౌ ।
నక్షత్రాణిచవిద్యుచ్చ
యచ్చాస్తిత్వేనభాసతే ॥ ౮ ॥

యీజగంబు జడరూపంబయినను చిత్తుచే ప్రకా
శించు ఆచిత్తుస్వయం ప్రకాశంబుదాని ప్రకాశింపంజే
యువాడు శివుండు॥ ౬॥

ఆకాశంబె తమోనంత యంతరాళంబు గలదు,
ద్యానిద్యావాభూములావరించియుండు॥ ౭॥

అగ్నియు వాయువు, సూర్య్య చంద్రులు నక్షత్రం
బులు మెరుములు యివియెల్ల నావరించుచుండు॥ ౮॥

యచ్ఛన్నాస్త్రితయాభాతి
సర్వంతస్మిన్సమాహితం।
అతస్సర్వత్రశబ్దశ్చభూ
స్సర్వవ్యాపిస్వభావతః॥ ౯॥

ఏషఆత్మాపరో వ్యాపి
పాప్మభిస్సకలైస్సదా।
అసౌనాపహతస్సాక్షీ
విమృత్యుర్విరజాస్సురాః॥ ౧౦॥

విశోకో విజితసోఽపి
పాప్మస్సత్యాదిలక్షణః।
సత్యకామస్తథాసత్య
సంకల్పశ్చసురర్షభాః॥ ౧౧॥

యథాకర్మజితోలోకాః
క్షీయంతేభువిసత్తమాః।
తథాపుణ్యచితోలోకాః
క్షీయంతేహపరత్రచ॥ ౧౨॥

సర్వంబును యేతేజంబు సమాహితంబగునదియే సర్వాశ్రయుడయిన మహేశుండు॥ ౯॥

ఓదేవతలారా ఆశివుండు సకలపాపంబులంగూడి యుఅపహతుండుగాకవిశోకుండువిరజుండు విమృత్యుం డుసత్యాది లక్షణయుతుండుసర్వకాముండు సత్యసంక ల్పుండయివెలుంగు॥ ౧౦॥

కర్మేతరతులగువారికిని దుర్గ్యారతులకును, లోకం బుగతంబులగుదుండు॥ ౧౨॥

యేవిదిత్వా పరాత్మానం
ప్రజంతిసకలాః క్రియాః।
తేషాంసర్వేషులోకేషు
కామచారోనవిద్యతే॥ ౧౩॥

యేవిదిత్వాపరాత్మానం
ప్రజ.తీవక్రియాఃస్థితాః।
తేషాంసర్వేషులోకేషు
కామచారస్తువిద్యతే॥ ౧౪॥

యథాహిరణ్యంనిహితం
క్షేత్రజ్ఞానవివర్జితాః।
ఉపర్యుపరిగచ్ఛంతో
నవిందేయుఃప్రజాఇమాః॥ ౧౫॥

తథాసుషుప్తాగచ్ఛంతో
బ్రహ్మలోకంస్వయంప్రభం।
నవిందంతిమహామోహా
దహోమోహస్యవైభవం॥ ౧౬॥

యేనరులయిన పరమాత్మ నెరుంగుదురో వారికి క్రియలులేవు సకలలోకంబుల సంచారంబుగలదు, ఆప మాత్మ నెరుంగక క్రియలునాచరించువారికి సకలలోక కామంబులుగలవు॥ ౧౪॥

జనులెల్ల జ్ఞానంబులేక సమీపంబుననుండు హిర ణ్యంబును ఉపర్యుపరిగతులయి నెరుంగంజాలరు॥ ౧౫॥

అట్లనుషుప్తిహొంది స్వయంప్రకాశంబగు బ్రహ్మ లోకంబును మహామోహంబున నెరుంగరు॥ ౧౬॥

అహంప్రత్యస్థితస్సాక్షీ
సర్వేషామపి దేహతః|
తేనాహంప్రత్యయః ప్రోక్తం
శివస్సంసారమోచకః॥ ౧౬॥

రూపం వేదసస్సర్వగం
లోకమేతన్న సంశయః|
అస్మాచ్ఛరీరాదుత్థాయ
సుషుప్తౌ యత్స్వరశ్మిభాః॥ ౧౭॥

పరంజ్యోతిస్స్వరూపం తం
శివం సంపద్యతే సురాః| ౧౮½॥
అభినిష్పద్యతే స్వేన
రూపేణైవ స్వభావతః॥ ౧౯॥

ఏష ఆత్మా నచైవాన్య
స్తత్త్వమేవమయోదితం| ౧౯½॥
ఏతదేవామృతం సాక్షా
దభయం బ్రహ్మ హే సురాః॥ ౨౦॥

సంసారనాశకుండగు నా శివుండు సర్వాధారు
గతుండయి సర్వసాక్షియై యుండు॥ ౧౪॥

ఓ దేవతలారా ఎవరుండాతని నెఱుంగు నతండీశ
శరీరంబు విడిచి స్వర్గంబు జేరి శివస్వరూపంబు జెందు॥ ౧౫॥

ఆపరమాత్మ తనరూపంబుచేత వెలుంగు నాతని
కన్యంబెద్దియు లేదిది సత్యంబు॥ ౧౬॥

ఆ దేవుండే అమృతంబును ఉభయ లోకంబులు

యఆత్మాదహరాకాశ
స్స సేతుర్విధృతిస్సురాః।
అసంభేదాయలోకానా
మేషామేతం మహేశ్వరం॥ ౨౧॥

అహోరాత్రేణతరతో
నమృత్యుర్నజరాపిచ।
నశోకో నైవసుకృతం
నదుష్కృతమపీశ్వరాః॥ ౨౨॥

అతస్సర్వేనివర్తంతే
పాప్మానస్సురపుంగవాః।
ఏషోపహతపాప్మాహి
బ్రహ్మలోకస్స్వయంప్రభః॥ ౨౩॥

తస్మాద్వైసేతుమేతంతు
తీర్త్వాంధస్సన్ సురర్షభాః।
భవత్యనంధో విద్వాన్స
న్నపిదగ్ధస్త్వదేవతు॥ ౨౪॥

దహరాకాశంబు సేతువు అసంభేదంబు సర్వంబునయి యుండు॥ ౨౧॥

అతనికి హిమారాత్రులు మృత్యుజరయు శోకం బు పుణ్యపాపంబులు సర్వంబును లేదు॥ ౨౨॥

అతండే అపహతపాప్ముండయి స్వయంప్రభం బయిన బ్రహ్మలోకంబున వెలుంగు॥ ౨౩॥

ఉపతాపిసుసర్వదా
నోపతాపిభవత్యపి।
స ఏకోదహరాకాశ
ఇత్యుక్తః పరమేశ్వరః॥ ౨౫

సదహాదివిశేషేభ్యః
పృథగ్భూతస్సనాతనః।
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాఖ్య
వస్థాయాం భాతి దేహినాం॥ ౨౬

తస్యాప్యపిమహాదేవః
సాక్షీభిన్నస్స్వయంప్రభః।
తస్మిన్నధ్యస్తరూపేణ
సాపిభాతినభాతిచ॥ ౨౭

స్వప్నజ్ఞేనశరీరేణ
నశరీరస్యసర్వదా।
ప్రియంప్రియాభ్యాంసంబంధో
భవత్యేవనసంశయః॥ ౨౮

కావున విద్వాంసుండీసేతువుం దాటియంధుండై
పిమ్మట నశ్శైన్యాపిఁ బడుడు॥ ౨౫॥

దహరాకాశజ్యోతిరూపుఁడగు పరమేశ్వరుం డా
నందు ఘనానందుండు సకలదేహంబుల జాగ్రత్స్వప్న
సుషుప్తుల వేఱుగానుండు॥ ౨౬॥

అతండు స్వయంప్రకాశుండయి సర్వసాక్షిగా
నుండు॥ ౨౭॥

శరీరధారికి ప్రియాప్రియంబులుగలుగు నంటియుం
బులేదు॥ ౨౮॥

అశరీరంవావసంతం
విద్యాయానప్రియాప్రియే।
స్పృశతస్సత్యమేవోక్తం
నాత్రసందేహకారణం॥ ౨౯॥

యఏషదహరాకాశ
స్సఏవసురపుంగవాః।
నామరూపస్యనిర్వాతా
తదేవబ్రహ్మశాశ్వతం॥ ౩౦॥

అమృతంచతదైవైత
త్సఆత్మాసర్వదేహినాం।
తతోనాన్యత్పరంకించి
న్నాపరంనాస్తికించన॥ ౩౧॥

సఏషసర్వరూపేణ
విభాతినవిభాతిచ।
అహోరుద్రస్యదేవస్య
పూర్ణతాంకోనవేదతాం॥ ౩౨॥

శరీరాంతర్గతుండగుచుయుండువానికి ప్రియాప్రియంబులు లేవు॥ ౨౯॥

యేదిదహరా కాశంబాయని నామరూపంబుల తోఁ గూడియుండు॥ ౩౦॥

అదియు యనృతం బనంబరగి సకలదేహంబుల కాత్మయయియుండు దానికన్న వేరొండు లేదు॥ ౩౧॥

అతండే సర్వరూపంబుల ప్రకాశించుదు నపరికాశుండుగానుండు ఈశ్వరమాహాత్మ్యంబాశ్చర్యకరం బది యెఱుంగనేరికిం దరంబుగాదు॥ ౩౨॥

యథా పృథ్వీ స్వవికారేషు
తత్తద్రూపేణ సంస్థితా।
తథా సర్వత్ర తత్సాక్షీ
తత్తద్రూపేణ సంస్థితః॥ ౩౩॥

యథా వారి వికారేషు
జలం తత్తత్స్వరూపతః।
తథా సర్వత్ర తత్సాక్షీ
తత్తద్రూపేణ సంస్థితః॥ ౩౪॥

యథాగ్నిస్స్వవికారేషు
తత్తద్రూపేణ సంస్థితః।
తథా సర్వత్ర తత్సాక్షీ
తత్తద్రూపేణ సంస్థితః॥ ౩౫॥

యథా సర్వవికారేషు
వాయుస్తత్తత్స్వరూపతః।
తథా సర్వత్ర తత్సాక్షీ
తత్తద్రూపేణ సంయుతః॥ ౩౬॥

మృత్తు ఒకటియయ్యును అనేకవిధ వికారంబుల ప్రకాశించునట్లు ఆదేవుండొకటై నాయా రూపంబులం గూడి వెలుంగు॥ ౩౩॥

ఘృతకంబొకటియయ్యును తనవికారంబుల నేకంబులనొందినట్లు సర్వసాక్షియగు నాదేవుం డొకటై నుండు॥ ౩౪॥

అగ్నిదేవుం డొకండయ్యు నసేకరూపంబులనొందురీతి నాదేవుండొకటనుండి నాయారూపంబుల వెలుంగు॥

వాయువుదేవుం డొకండయియుండి అనేకరూపంబులనొందురీతి నాదేవుం డొకటనుండి సర్వసాక్షియయినయు యనేకరూపంబులనొందు॥ ౩౬॥

యథావాసర్వగంవ్యోమం
స్వాకారేణైవసంస్థితం।
తథాసర్వాత్మకస్సాక్షీ
సాక్షిరూపేణసంస్థితః॥ ౩౭॥

ఘటాకాశాదిభేదేన
విభిన్నోహ్యవిభాగవాన్।
ఆకాశస్తద్వదీశానో
విభిన్నోహ్యవిభాగవాన్॥ ౩౮॥

మహాదేవోవిభాగేన
విభాగేనచభాసతే।
అన్యథాచేన్మహాదేవో
మహాదేవఃకథంభవేత్। ౩౯॥

మహాదేవోమహాదేవ
ఏవనైవమహానయం।
తథాసతిమహాదేవ
ఏవసర్వంనచాపరం॥ ౪౦॥

ఆకాశంబు సర్వవ్యాపియైయున్నట్లు ఆదేవుం
డు సర్వసాక్షియై అంతటనుండు॥ ౩౭॥

అంతరిక్షంబు ఘటాకాశాదిభేదంబుల భిన్నం
బయ్యును వేరుగాని యట్లు ఆదేవుండు భిన్నుండయి
యుండియు భిన్నుండు గాడు॥ ౩౯॥

మహాదేవుండు వేరుగానుండియు వేరుగాడు గా
న మహాదేవుండని చెప్పంబడు॥ ౪౦॥

*

యేనకేనాపిరూపేణ
యద్యద్భాతివిభాతిచ।
తేనతేనైవరూపేణ
శివఏవావభాసతే॥ ౪౧॥

యథాభాతేనరూపేణ
శివఏవేతియామతిః।
సాశివాపరమాసంవి
న్నాపరాహీనసంశయః॥ ౪౨॥

అహమితిశివఏవసద్ఘుచ
స్స్ఫురతిసదాపృథగస్తినైవవస్తు।
ఇదమితివపుషాచతేనబంధో
నహిమనుజస్యవిమోచకంహికించిత్॥

శివఇతిసకలంయదావిభాసతే
నచమరణంజననంతదాస్తికించిత్।
ఇతిహృదయేవచనంమదీయమేత
న్నిశితమతిస్సతతంనిధాయతిష్ఠేత్॥ ౪౪॥

యీమహాదేవుండే అనంతుండు అనేక రూపంబు
లవెలుంగునవియెల్ల శివరూపంబుగా ప్రకాశించు॥ ౪౧॥

సర్వప్రకాశంబు శివరూపంబని గాంచుటయే ప
రమజ్ఞానంబు సందియంబు లేదు॥ ౪౨॥

నేనశివుండనుట చిత్స్వరూపంబు ఇదియనుట
బంధంబగు దానికి విమోచనంబు లేదు॥ ౪౩॥

ఏవరుండైన సకలంబు శివుండని యెఱుంగు నాతనికి
జననమరణంబులు లేవు॥ ౪౪॥

పరమశివః పరమేశ్వరః ప్రసన్నో
యది విమలా పరమానుభూతి రేషా ।
సహి సకలై రపరై రుపాయజాలై-
ర్న చ హరిణా న మయా న చాపరేణ ॥ ౮౫॥

పరమశివః పరమేశ్వరః స్వతంత్రో
యది కురుతే మనుజస్య వేదనం తత్ ।
పరమపదం విమలం ప్రయాతి మర్త్యో
యది కురుతే న శివః ప్రయాతి బంధం ॥ ౮౬॥

దినకరకిరణై ర్హిమం శార్వరం తమో
నిబిడతరం ఝటితి ప్రణాశమేతి ।
ఘనతరభవకారణాంతరం తమః
శివదినకృత్ప్రభయా న చాపరేణ ॥ ౮౭॥

హరిరహమప్యపరే సురాసురాద్యాః
పరమశివప్రభయా తిరస్కృతాశ్చ ।
రవికిరణై రఖిలాని భాంతి యద్వ-
త్పరమశివస్స్వరూపబోధకాలే ॥ ౮౮॥

పరమశివుండు ప్రసన్నుండయిన పరమానుభూతి కలుగు అట్లుకాకపోయెనేని యెన్నియుపాయంబులఁజేసినవి ష్ణువుచేత నాఁచేతంగలుగదు॥ ౪౫॥

పరమశివుండు స్వతంత్రుం డాతని దెలియుట యే పరమపదంబునొందుటకు సాధకంబు అట్లు లేకపో యెనేని బంధనంబుగలుగు॥ ౪౬॥

సూర్యకిరణంబులనిబిడంబయిన యంధకారంబు నుపోగొట్టునట్లు శివునెఱింగినసంసారతమంబణంబగు॥ ౪౭

నేను విష్ణుదేవుండు మొదలగు దేవతలెల్ల శివప్ర కాశంబున నణంగయుండుదుము దేవుండు సూర్యకిరణం బులరీతి ప్రకాశకుండయి బోధకారుండయి వెలుంగు॥ ౪౮

శివచరణస్మరణేన పూజయా వా
స్వకతమసః పరిముచ్యతే హి జంతుః ।
న హి కరణప్రథమప్రణాశ
హేతుశివచరణస్మరణాదృతేస్తి కించిత్ ॥ ౪౯ ॥

పరమశివః ఖలు సమస్తహేతుః
పరమశివః ఖలు నస్సమస్తమేతత్ ।
పరమశివః ఖలు సస్వరూపభూతః
పరమశివః ఖలు సః ప్రమాణభూతః ॥ ౫౦ ॥

పరమశివః సకలాగమాదిస్థో
పరమశివః సకలానుభూతిగమ్యః ।
పరమశివః సకలానుభూతిరూపః
పరమశివః పరమానుభూతిదశ్చ ॥ ౫౧ ॥

పరమశివసముద్రే హంహారిస్సర్వదేవా
మనుజపశుమృగాద్యాః శీకరా ఏవ సత్యం
విమలమతిభిరేవం వేదవేదాంతసిద్ధైః
హృదయకుహరసంస్థం వేదితుం శక్యతే హి ॥ ౫౨

శివనామస్మరణంబుచేతను ఆదేవుని పూజించుట చేతను నరుండు సకలపాపంబుల విముక్తుడగు అట్లుగాకపోయిన జన్మమరణాదిదుఃఖంబులవిడువనేరడు॥ ౪౯॥

యీపరమశివుండే నాకెల్ల సమస్తహేతువు సమస్తంబాతండే సకలాగమంబులాతండు సర్వభూతుల తండే ఐశ్వర్యప్రదుండాతండు॥ ౫౦॥

పరమశివసముద్రంబున నేనును విష్ణువు సకలదేవతలు శీకరంబులుగానుందుము నిర్మలమనంబుగలవారు వేదాంతనిష్ఠులు తమమనఃస్థితుండగు పరమశివు నెఱుంగుదురు॥ ౫౧॥

మాయాబలేనైవ మహాశివేన
సమానమాహుః పురుషాధమాశ్చ।
మోహేన కేచిన్ను సమానమాహు
ర్మాయాతునైవ ఖిలదుస్తరేయం॥ ౫౩

ఖద్యోతో యది చండభానుసదృశ స్స్యాల్లోక్యహారిశ్శంభునా
కింవా కో యది చందనేన సదృశ స్త్రైలోక్యహామీశేనచ
అజ్ఞానం యది వేదనేన సదృశం దేవేన తుల్యా జనాః
కింవక్ష్యే సురపుంగవా అహముహో
మోహస్య దుశ్చేష్టితం॥ ౫౪

అపశ్యవేనైవ సమస్తమేత
ద్భవస్య వంతేన చాపరేణ।
శివస్వభావేన శివస్సమస్తం
శివప్రభావేన జగద్విచిత్రం॥ ౫౫
తత్త్వదృక్సకలమద్వయం సదా
పశ్యతిస్మ పరమోహినః పుమాన్।
కష్టశిష్టఘటకుడ్యరూపతః
కష్టమేవ ఖలు తస్య వేదనం॥ ౫౬

మాయచేసన్నను విష్ణుదేవుని ఈశ్వరసమానుల
నుగ చెయించువారధములు అమాయయనెడు స్తంభము ౫౩॥

మిణుంగురు సూర్యునికి సమానంబవ్వునే విష్ణు
వుశివునికిసమానుండగు కంపాకంబు చందనసదృశంబవు
ననేనిచనికి సమానుండనగునెఱుజ్ఞానంబుజ్ఞాన తుల్యంబ
వ్వనేని వెల్లరునాశివునికి సమానులగు దివిచెల్లరు
త్త మోహంబునంగలుగు॥ ౫౪॥

కావున సకలంబాశివునివలనం గలుగు యిచిచి
త్రంబగును॥ ౫౫॥

తత్వవేత్తయీయాద్వైతంబునెఱుంగు జన్మమర
ణమోహితుండైయుంగజాలడు॥ ౫౬॥

ఇదం జగదితిస్ఫూర్తిః సకలజంతోః ప్రతీతి
స్పష్టా పరం జగదితిస్ఫూర్తిస్త్వమలబోధస్యభావేన చ|
ఇదం హి పరవేదనం విమలచిత్తస్య పుంసః
సదా భవంతరతిమానసాః పామబోధేః స్థితేన హి॥ ౫౭॥

ఛందోగస్య శ్రుతిస్తు కేవలవిహితం విజ్ఞానమేతన్మయా
జంతూనామవివేకినామతితరామజ్ఞానవిధ్వస్తయే|
జ్ఞానానన్యదమరాధిపా అతిశుభ బ్రహ్మవ్రతావాప్తయే|
దేవానామధిపాధిపస్య వచనాదుక్తం మహాశక్తయే॥

ఇతి శ్రీస్కాందే మహాపురాణే సూతసంహితాయాం
యజ్ఞవైభవఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం షష్ఠోఽధ్యాయః॥

మనుజుండు ఈజగంబెల్ల జడంబని భావించి విను
తజ్ఞానంబున పరతత్త్వంబెఱుంగు॥ ౨౭॥

సకలాగమశిరోభాగంబునందు విజ్ఞానంబు సకల జంతువులకజ్ఞాననివృత్తికై నాచే నెఱుంగింపఁబడినది, ఇది శివానుగ్రహంబున బ్రహ్మానందప్రాప్తికై నే నెఱింగించితి॥

ఇది స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు
యజ్ఞవైభవఖండంబున బ్రహ్మగీతయందలి
ఆఱవ యధ్యాయము.

—*—

బ్రహ్మోవాచ॥ అస్తితత్త్వంపరంసాక్షా
దశేషస్థిరవస్తునాం।
అధిష్ఠానమనౌపమ్య
మవాఙ్మానసగోచరం॥ ౧॥

తస్మిన్సువిదితేసర్వం
విజ్ఞాతంస్యాదిదంసురాః।
తదాత్మకత్వాత్సర్వస్య
నాస్త్యేవహీభిదాస్వతః॥ ౨॥

ద్వేవిద్యేవేదితవ్యేహి
పరాచైవాపరాపిచ।
తత్రాపరాతువిద్యైషా
ఋగ్వేదోయజురేవచ॥ ౩॥

సామవేదస్తథాథర్వ
వేదశ్శిక్షాసురర్షభాః।
కల్పోవ్యాకరణంచైవ
నిరుక్తంఛందఏవచ॥ ౪॥

బ్రహ్మదేవుండు చెప్పుచున్నాడు అక్షరంబును సక
లవస్తువుల కధిష్ఠానంబును వాచ్యంబులకగోచరంబు నైన
పరతత్త్వంబుగలము॥ ౧॥

ఓ దేవతలారా దానినెరింగిన విజ్ఞానంబుగలుగు
ను దానిచే భేదంబులు నశించు॥ ౨॥

మనుజునకు పరాపరంబులను రెండువిద్యలనెరుం
గవలయు అందు రెండవది॥ ౩॥

ఋగ్వేదంబనియు యజుస్సామంబు అధర్వం
బుశిక్షలు॥ ౪॥

జ్యోతిషం చ తథా నాత్మా
విషయా అపి బుద్ధయః।
అథ్యైషా పరమా విద్యా
యయా తత్పరమక్షరం॥ ౫॥

గమ్యతే సుదృఢం ప్రాజ్ఞై-
స్స్వాత్మాచ్ఛంభోః ప్రసాదతః।
యత్తదద్రేశ్యమగ్రాహ్య-
మగోత్రం రూపవర్జితం॥ ౬॥

అచక్షుశ్శ్రోత్రమత్యర్థం
తదపాణిపదం సదా।
నిత్యం విభుం సర్వగతం
సుసూక్ష్మం చ తదవ్యయం॥ ౭॥

యద్భూతయోనిం ధీమంతః
పరపశ్యంతి చాత్మనా।
యథోర్ణనాభిస్సృజతే
గృహ్ణాతే చ సుతంతుభిః॥ ౮॥

కల్పవ్యాకరణంబులు నిరుక్తంబు ఛందంబు జ్యోతిషంబు మొదలయిన అనాత్మ విషయంబులంగూడియుండు న్నట్టివి అపరవిద్య దాని చేనత్తరంబెఱుంగనగు॥ ౫॥

అది యీశ్వరానుగ్రహంబుగల వానికి బ్రాప్తంబగు అది అదేశ్యంబగ్రాహ్యంబు అగోత్రంబురూపహీనంబు దృష్ట్యగోచరంబు అపాణిపాదంబు సర్వగతంబు సూక్ష్మంబు అవ్యయంబయిన తత్వంబు॥ ౬॥

యేతత్వంబుచే సకలభూతకారణంబయిన శివ్రుని నాత్మజ్ఞానబుచే నెఱుంగనగు యుక్తుల్బూర్ణానాధిష్ఠించి ప్రపించుదునో॥ ౮॥

యధాపృథ్వ్యామోషధయ
స్సంభవంతియధాసతః।
పురుషాత్కేశలోమాని
తధాచైవాక్షరాత్స్వరాః॥ ౯॥

విశ్వంసంభవతీహైవ
తత్సర్వంస్వప్నోపమం।
తపసాచీయతేబ్రహ్మ
తదన్నమభిజాయతే॥ ౧౦॥

అన్నాత్ప్రాణోమనస్సత్యం
లోకాః కర్మసుచామృతం।
యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిద్యో
యస్యజ్ఞానమయంతపః॥ ౧౧॥

తస్మాదేతత్పరాబ్రహ్మ
నామరూపాన్నపూర్వకం।
జాయతేసత్యవత్స్వప్న
ప్రపంచోపమమేవతత్॥ ౧౨॥

భూమినుండి యోషధులు వొడమురీతి మనుష్యులకురో
గాములెల్ల కలుగునో॥ ౯॥

అట్టి దివ్యంబెల్ల కలుగు తపంబుచే బ్రహ్మ నెఱుంగ
నగు దాని వలనన్నంబు వొడవు॥ ౧౦॥

నా యన్నంబున ప్రాణంబు దానివలన మనంబు
గలుగు కర్మంబుల నమృతంగలుగు నెవ్వండు సర్వజ్ఞుం
డును సర్వవిద్యాయుతుండు ఆతనివలన సర్వంబు గల్గు
స్వప్నంబురీతి సర్వప్రపంచోత్పత్తి యంబెఱుంగరు॥ ౧౧॥

తదేతదక్షరం సత్యం
తద్విజ్ఞాయ విముచ్యతే।
కర్మణాం నాస్తి తత్ప్రాప్తి
స్సంసారస్య వినాశనం॥ ౧౩॥

ప్లవా హ్యేతే సుదా యజ్ఞా
అదృఢాశ్చ వసంశయః।
ఏభిరేవ పరం శ్రేయ
ఇతి జానంతి యే జనాః॥ ౧౪॥

తే మూఢా అనిశం మృత్యుం
జరాం చైవాపి యాంతి హి। ౧౪౫॥
కర్మనిష్ఠాస్స్వయం ధీరా
మత్యాః పండితమానినః॥ ౧౫॥

మూఢా ఏవ న విద్వాంస
స్తేషాం నాస్తి పరాగతిః। ౧౫౫॥
అంధేనైవ యథా చాంధా
నీయమానాస్సదా రుజౌ॥ ౧౬॥

ఆ అక్షరంబగు బ్రహ్మమెఱింగినవాడు విముక్తుం డగు సకలకర్మంబుల సంసార నాశనంబును ముక్తియుం గలుగదు॥ ౧౩॥

యజ్ఞాదికర్మంబులెల్ల ప్లవంబులవలె సంసార సముద్రంబుతరింప దృఢంబులు గావు అట్టికర్మంబులతరింపంగోరువారు మూఢులుసందియంలేదు॥ ౧౪॥

కర్మనిష్ఠులై పండితమన్యమానులయిన వారలకు పరమగతిలేదు॥ ౧౫॥

గుడ్డివాండ్రు తా మెఱుంగక అంధులవెంటబెట్టుకొని పోవుదు॥ ౧౬॥

అంధకూపే పతంత్యేవ
తథా కర్మరతా జనాః।
కర్మణాస్థాపయం సర్వే
కృతార్థా ఇతి మోహితాః॥ ౧౭॥

అభిమన్యంత తే కర్మ
తదయే వశ్యం పతంతి హి।
వినా నాస్తి పరం జ్ఞానం
తేషాం కైవల్యముత్తమం॥ ౧౮॥

ఇష్టాపూర్తం వరం మన్యమానా
వరిష్ఠమితరే జనాః।
తే మూఢాః పరమం శ్రేయో
నైవ యాంతి న సంశయః॥ ౧౯॥

అనేకజన్మసంసిద్ధః
శాంతస్తత్పరాయణః।
అనిత్యమితి విజ్ఞాయ
జగద్వైరాగ్యమాప్నుయాత్॥ ౨౦॥

అంధకారకూపంబున వారలుం దాముం బడిన రీతికర్మరతులు మోహితులయి కృతార్థులమని యెంచుదు కర్మక్షయంబయిన నశింతురు యెట్టివారికిని జ్ఞానంబులేక ముక్తిగలుగదు॥ ౧౮॥

ఇష్టాపూర్తాదికర్మంబులెల్ల శ్రేయంబులని తలందువారలు మూఢులు వారలకు శ్రేయంబులేదు సందేహంబులేదు॥ ౧౯॥

అనేకజన్మంబులపరిశుద్ధుండయి సకలకర్మంబులాచరించుచు నవియెల్ల ననిత్యంబులనిదలంచువాడు వైరాగ్యంబునొందు॥ ౨౦॥

జ్ఞానాదేవహిసంసార
వినాశోనైవకర్మణా।
ఇతిజ్ఞాత్వాశివజ్ఞాన
సిద్ధ్యర్థంపురనాస్తికాః॥ ౨౧॥

శ్రోత్రియంబ్రహ్మనిష్ఠంచ
గురుంగత్వాప్రియేణచ।
గురుస్తస్మైపరాంవిద్యాం
దద్యాచ్చసురపుంగవాః॥ ౨౨॥

విస్ఫులింగాయథాచాగ్నే
స్సుదీప్తాత్ప్రభవంతిచ।
అపియంతతథాభావా
అక్షరేశివసంజ్ఞితే॥ ౨౩॥

దివ్యోహ్యమూర్తఃపురుష
స్సబాహ్యాభ్యంతరోహ్యజః।
అప్రాణోహ్యమనాశ్శుభ్రో
మాయయాజీవతఃపరః॥ ౨౪॥

జ్ఞానంబువలన సంసారనాశనంబగు గానికర్మం
బులంగా నేరదు॥ ౨౧॥

ఓ దేవతలారా నరుండు శ్రోత్రియుండు బ్రహ్మ
నిష్ఠుండును అగుగురుని వినయంబున జేరిన నాతండుపర
మవిద్యోపదేశంబు జేయును॥ ౨౨

అగ్నివలన విస్ఫులింగంబులుకలిగి ప్రకాశించురీతి
అక్షరుండయినశివునివలననేకభావంబులుగలుగును॥ ౨౩

జన్మాదులులేకసకలగతుండయి ప్రాణుండయి ది
వ్యుండయి శుభ్రుండయి మాయకువెలియయి పరమా
త్మ వెలుంగు॥ ౨౪॥

ఏతస్మాజ్జాయతే ప్రాణో
మనస్సర్వేంద్రియాణి చ।
ఖం వాయుర్జ్యోతిరాపశ్చ
భూమిర్విశ్వస్య ధారిణీ॥ ౨౫॥

అగ్నిర్మూర్ధా చక్షుషీ చంద్రసూర్యౌ
దిశశ్శ్రోత్రే వాగ్వివృతాశ్చ వేదాః।
వాయుః ప్రాణో హృదయం విశ్వమస్య
పద్భ్యాం భూమిశ్శంకరోయం హి సత్యః॥ ౨౬॥

తస్మాదగ్నిస్సమిధో యస్య సూర్య
స్సోమాద్వృష్టిశ్చౌషధయః పృథివ్యాం।
పుమాన్ రేతస్సించతి యోషితాయాం
బహ్వీః ప్రజా బహుధా సంప్రసూతాః॥ ౨౭॥

తస్మాదృచస్సామ యజూంషి దీక్షా
యజ్ఞాశ్చ సర్వే క్రతవో దక్షిణాశ్చ।
సంవత్సరో యజమానశ్చ లోకః
సోమో యత్ర పవతే యత్ర సూర్యః॥ ౨౮॥

దానివలన ప్రాణంబులు మనంబునింద్రియంబులు ఆకాశంబు వాయువు జ్యోతియు నుదకంబు భూమియు గలుగును॥ ౨౫॥

ఆతని శిరంబగ్నియు నేత్రంబులుచంద్రసూర్యులు దిశలుశ్రోత్రంబులు వాయువుప్రాణంబుమనంబు విశ్వంబునయియుండు ఆతండేశంకరుండు॥ ౨౬॥

ఆతనివలన నగ్నియుసూర్యునివలన సమిధలుచంద్రునివలన వృష్టియునోషధులుగలుగుపురుషుండు స్త్రీలయందు రేతంబువిడుచు దానిచే జనులు పుట్టుచురు॥ ౨౭

ఆపరమాత్మవలన సామంబులు యజుస్సు సకలక్రతువులు దక్షిణంబు సంవత్సరంబు సకలంబును గలుగు సూర్యచంద్రులుప్రకాశింతురు॥ ౨౮॥

తస్మాద్దేవాబహుధాసంప్రసూతాః
సాధ్యామర్త్యాః పశవః పక్షిణశ్చ।
ప్రాణాపానా వ్రీహియవౌతపశ్చ
శ్రద్ధాసత్యంబ్రహ్మచర్యంవిధిశ్చ॥ ౨౯॥

తస్మాత్ప్రాణాఅగ్నయఃసప్తహోమాః
సురశ్రేష్ఠాఃసమిధస్సప్తచైవ।
లోకాస్సర్వేచోద్భవంత్యాహుపూర్వం
యథాతద్వత్స్వప్నతుల్యంతథాపి॥ ౩౦॥

అతస్సముద్రాగిరయశ్చనద్య
స్తథాసర్వాఓషధయోరసాశ్చ।
సర్వస్యాత్మాసర్వసాక్షీపరాత్మా
సత్యానందోయఃపురాణస్సుపూర్ణః॥ ౩౧॥

ఇదంసకలమూర్తికాఃపురుషఏవనైవాపరం
నకించిదపరంతతస్సతతమస్తిసత్యంహితత్।
ఇదంహినుమవేదనంమునిగణస్యశంభోర్హరే
ర్నకించిదపిసంశయఃశ్రుతిమతస్యయుక్తఃఖలు॥ ౩౨॥

ఆతనిలో సకలదేవతలు మనుష్యులు పశుపక్ష్యాదులు ప్రాణంబు పాకంబు వ్రీహియవంబులు తపంబు శ్రద్ధాసత్యంబులు బ్రహ్మచర్యాదివిధులుగలుగు॥ ౨౯॥

ఆదేవతలను ప్రాణంబులు తేజంబులు హోమంబులు సమిధలు సకలలోకంబులు వేదము అవియెల్ల స్వప్నంబులవలెనుండు॥ ౩౦॥

సముద్రంబులోషధులు పర్వతంబులు నదీనదంబులుమొదలగు వానికెల్ల నాత్మయయి సర్వసాక్షియయి నిత్యానంద స్వరూపుండయి పురాతనుండయి శివుండు వెలుంగు॥ ౩౧॥

ఓ దేవతలారా సకలజగంబులు యీదేవుని రూపంబులుగాని మరియొకటిలేదిది సత్యంబు మునిసమూహంబునకు హరిహరులకు నెరుంగదగిన శ్రుతిమతంబిదియు॥ ౩౨॥

అహో విషయమాయయా మరణపూర్వదుఃఖో
దధౌ పతంతి మనుజా అమీ పరశివస్య విద్యాం వినా|
తరంతి జననార్ణవం పరశివస్య విద్యాబలా
దిదం తు శివ వెదనం శివపదస్య సేవాబలాత్|| ౩౩||

గుహాయాం నిహితం సాక్షా
దక్షరం వేద చేన్నరః|
ఛిత్త్వావిద్యామహాగ్రంథిం
శివం గచ్ఛేత్సనాతనం|| ౩౪||

తదేతదక్షరం బ్రహ్మ
స ప్రాణ స్తదు వాఙ్మనః|
తదేతదమృతం సత్యం
తద్వేద్ధవ్యం మనీషిభిః|| ౩౫||

ధనుస్తారః శరో హ్యాత్మా
బ్రహ్మ తల్లక్ష్యముచ్యతే|
అప్రమత్తేన వేద్ధవ్యం
శరవత్తన్మయో భవేత్|| ౩౬||

మనుజులు మాయచే విషయాదులం బొంది పర
మవిద్య నెరుంగ నేరరు పూర్వదుఃఖార్ణవంబునం బడు
చుందురు కొందరీశ సేవాబలంబున జననార్ణవంబు తరిం
తురు॥ ౩౩॥

నరుండు గుహానిహితంబయిన అక్షరు నెరింగె నేని
అవిద్యాగ్రంధి భేదనంబు గావించి యాశివుం జేరును॥ ౩౪॥

అది యమృతంబు అక్షరంబు సత్యంబు ప్రాణంబు
పండితులు దాని నెరుంగవలయు॥ ౩౫॥

ధనుస్సు తారంబును ఆత్మ బాణంబు బ్రహ్మ లక్ష్యం
బు అప్రమత్తుండయి యెరుంగవలయును॥ ౩౬॥

లక్ష్యంసర్వగతంచైవ
శరోయంస్సర్వతోముఖః।
వేద్ధాసర్వగతశ్చైవ
విద్ధంలక్ష్యంనసంశయః॥ ౩౭॥

ఆత్మానమరణింకృత్వా
ప్రణవంచోత్తరారణిం।
ధ్యాననిర్మథనాభ్యాసా
ద్దేవంపశ్యేన్నిగూఢవత్॥ ౩౮॥

ద్యౌరంతరిక్షంభూమిశ్చ
మనఃప్రాణస్సరోత్తమాః।
అస్మిన్నోతంతమేవైకం
విద్యాత్ప్రాజ్ఞస్సమాహితః॥ ౩౯॥

బ్రహ్మైకవిషయాంవాదం
వదేత్సతతమాస్తికాః।
అన్యవాదస్త్యజేదేవ
సేతురేవామృతస్యచ॥ ౪౦॥

సర్వగతంబులక్ష్యంబు శరంబు సర్వతో ముఖంబు
వేద్ధసర్వగతుండుఇదిసత్యంబు సందియంబులేదు॥ ౩౭॥

ఆత్మ నరణింగా జేసి ప్రణవంబు త్తరారణింగా విం
చినిగూఢుండయి ధ్యానంబను మథనంబుచేత దేవదేవు
నెరుంగవలయు॥ ౩౮॥

భూామ్యంతరిక్షంబులు మనంబు సర్వంబును ఆ దే
వునందునోతంబులయియుండు ఆతండొకండని ప్రాజ్ఞుం
డెరుంగును॥ ౩౯॥

ఓ దేవతలారా బ్రహ్మవిషయంబగున వాక్కుల
వచింపవలయు ఇతరంబుల విడువవలయు॥ ౪౦॥

యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిద్యో
యస్యైషమహిమా భువి।
దివ్యేబ్రహ్మపురేవ్యోమ్ని
శివస్సాత్మాప్రతిష్ఠితః॥ ౪౧

మనోమయఃప్రాణశరీరనేతా
ప్రతిష్ఠితస్సర్వహృదంబుజాంతః।
తద్విజ్ఞానేనపరిముచ్యాంతిధీరా యద్భాతి
చానందవత్స్వస్వభావాత్॥ ౪౨

భిద్యతేహృదయంగ్రంధిః
ఛిద్యంతేసర్వసంశయాః।
క్షీయంతేచాస్యకర్మాణి
తస్మిన్దృష్టేపరావరే॥ ౪౩

హిరణ్మయేపరేకోశే
విరజంబ్రహ్మనిష్కళం।
తచ్ఛుభ్రంజ్యోతిషాంజ్యోతి
స్తద్యదాత్మవిదోవిదుః॥ ౪౪

ఎవ్వండు సకలవిద్యలు గలిగి బ్రహ్మపురంబున ప్రతిష్ఠితుండయి యుండు నాతని నెఱుంగుటయే మోక్షంబు॥ ౪౧॥

మనోమయుండు సర్వశరీర నేతయు నయిన శివు నెఱింగిన వాఁ డానందంబున ముక్తుండగు॥ ౪౨॥

ఆ దేవుండు గానంబడిన సకలహృత్సంశయంబులు బాయు సకలకర్మంబులు నశించు॥ ౪౩॥

హిరణ్మయకోశంబున విరజుండయి నిష్కళుండయి శుభ్రుండయి పరంజ్యోతియయి వెలుఁగువాని తత్త్వవేత్త లెఱుంగుదురు॥ ౪౪॥

నతత్రసూర్యశ్చంద్రశ్చ
తారకావిద్యుతోనలః।
విభాంతిశంకరస్యాత్రా
త్స్వయంభాతెచిదాత్మకె॥ ౪౫॥

తమెవసకలంభాంత
మనుభాతిస్వభావతః।
తస్యభాసాసర్వమిదం
విభాతితతఏవహి॥ ౪౬॥

నతత్రచంద్రార్క వపుఃప్రకాశతె
నవాంతివాతాస్సకలాఃదెవతాశ్చ।
సఏవదెవఃకృతభూతభావనః
స్వయంవిశుద్ధోవిరజాఃప్రకాశతె॥ ౪౭॥

బ్రహ్మైవెదమమృతంపురస్తా
ద్బ్రహ్మానంతంపరమంచైవపశ్చాత్।
బ్రహ్మానంతంపరమందక్షిణెచ
బ్రహ్మానంతంపరమంచోత్తరెచ॥ ౪౮॥

అచ్చట సూర్యుండు చంద్రుండు నక్షత్రంబులు మెరుపులు ప్రకాశింపవు యాశంకరుండొకండే ప్రకాశించుచుండు॥ ౪౫॥

ఆతని కాంతిచే సకలంబును వెలుంగు॥ ౪౬॥

అచ్చట సూర్యాచంద్రములు వాయువు సకలదేవతలు వెలుంగంజాలరు ఆతండొకండయి స్వయంజ్యోతియై వెలుంగు॥ ౪౭॥

బ్రహ్మయమృతరూపంబది పూర్వదక్షిణపశ్చిమోత్తరంబుల ననంతంబయియుండు॥ ౪౮॥

ద్వాసుపర్ణౌ శరీరేస్మిన్
జీవేశాఖ్యౌ సహస్థితౌ।
తయోర్జీవః ఫలంభుంక్తే
కర్మణో న మహేశ్వరః॥ ౪౯॥

కేవలం సాక్షిరూపేణ
వినాభోగం మహేశ్వరః।
ప్రకాశతే స్వయం భేదః
కల్పితో మాయయా తయోః॥ ౫౦॥

యథాకాశో ఘటాకాశ
మహాకాశప్రభేదతః।
కల్పితః పరచిజ్జీవ
శ్శివరూపేణ కల్పితః॥ ౫౧॥

తత్వతశ్చిచ్ఛివస్స్వాత్మా
చ్చిజ్జీవశ్చ స్వతస్సదా।
చిచ్చిదాకారతో భిన్నా
నభిన్నా చిత్త్వహానితః॥ ౫౨॥

శరీరంబున జీవేశనామంబులుగల రెండుసుపర్ణం బులుండు అందుజీవుండు కర్మఫలంబనుభవించు ఈశుం డుసాక్షియయి మాయాకల్పితుండయి భోగంబులమాని తనంతట ప్రకాశించుచుండు॥ ౫౦॥

ఆకాశంబు ఘటాకాశ మహాకాశభేదంబులనొం దురీతి జీవుండు శివరూపంబునొందు॥ ౫౧॥

చిత్తశ్చిన్న చిదాకారా
దృశ్యతే జడరూపతః।
భిద్యతే చేజ్జడే భేద
శ్చిదేకా సర్వదాఖిలా॥ ౫౨॥

తర్కతశ్చ ప్రమాణాచ్చ
చిదేకత్వవ్యవస్థితేః॥ ౫౩॥
అపి పాపవతాం పుంసాం
విపరీతా మతిర్భవేత్॥ ౫౪॥

శ్రౌతస్మార్తసమాచారై
ర్విశుద్ధస్య మహాత్మనః।
ప్రసాదాద్దేవరుద్రస్య
చిదేకత్వమతిర్భవేత్॥ ౫౫॥

చిదేకత్వపరిజ్ఞానా
న్న శోచతి న ముహ్యతి।
అద్వైతం పరమానందం
శివం యాతి తు కేవలం॥ ౫౬॥

ఓదేవతలారా తర్కప్రమాణంబుల జీవుండు చిత్తుగా చిత్తుజీవుండుగా జెప్పంబడు చిదచిత్తులకు భేదంబు లేదు॥ ౫౩౯॥

పాప కారులగు వారికి విపరీతంబయిన బుద్ధి గలుగు॥ ౫౪॥

శ్రౌతస్మార్తాదుల పరిశుద్ధుండగువానికి ఈశ్వరానుగ్రహంబున చిత్స్వరూపుండయిన శివునియందు భక్తిగలుగు॥ ౫౫॥

నరుండు ఏకత్వంబెరుంగుటచే దుఃఖమోహంబులు నశించు అద్వైతరూపుండయిన శివునిఁ జేరు॥ ౫౬॥

శివస్థానేశరీరేస్మిన్
స్థితోపిస్వాత్మమాయయా।
దుఃఖాదిసాగరేమగ్నో
ముహ్యమానశ్చశోచతి॥ ౫౭॥

స్వస్మాదన్యతయాభాత
మీశంస్వేనైవసేవితం।
అధిష్ఠానంసమస్తస్య
జగతస్సత్యచిద్ఘనం॥ ౫౮॥

అహమస్మీతినిశ్చిత్య
వీతశోకోభవత్యయం॥ ౫౮½॥
అస్యచిన్మాత్రరూపస్య
స్వస్యసర్వస్యసాక్షిణః॥ ౫౯॥

మహిమానంయదావేద
పరమాద్వైతలక్షణం।
తదైవవిద్యయాసాక్షా
ద్వీతశోకోభవత్యయం॥ ౬౦॥

శివస్థానంబయిన శరీరంబునందున్న మనుజుండు మాయా బలంబున దుఃఖ సముద్రంబున మునింగి దుఃఖించు॥ ౨౭॥

కావున మానవుండు సమస్తంబునకధినాథుండును స్వప్రకాశుండును సత్యచిత్స్వరూపుండయి శివుండు నేనయని దలంచువాడు శోకంబు నీడుచు॥ ౨౮-౯॥

చిన్మాత్రరూపుండును సర్వసాక్షియు నైనశివుని ప్రభావం బెఱింగిన శోకంబు మాని యానందంబు నొందును॥ ౩౦॥

బ్రహ్మయోనింసదాపూర్ణం
రుక్మవర్ణంమహేశ్వరం।
అపశ్యన్నైవపశ్యంతం
కర్తృత్వేనప్రకాశితం॥ ౬౧॥

అనేకకోటిభిఃకల్పై
రార్జితైఃపుణ్యకర్మభిః।
తర్కతశ్చప్రమాణాచ్చ
ప్రసాదాత్పారమేశ్వరాత్॥ ౬౨॥

పశ్యతిశ్రద్ధయాచాపి
యథావిద్వాన్సురర్షభాః।
పుణ్యపాపేవిధూయాయ
మసక్తస్సర్వహేతుభిః॥ ౬౩॥

సర్వాకారతయాసామ్యం
పరమాద్వైతలక్షణం।
ఉపైతినాత్రసందేహః
కర్తవ్యశ్చమనీషిభిః॥ ౬౪॥

బ్రహ్మయోనియు రుక్మవర్ణుండును సకలకర్తయునయిన శివుని॥ ౬౧

అనేకపూర్వకల్పంబుల నార్జించిన పుణ్యంబులచే తిరరప్రమాణంబులయీశ్వరానుగ్రహంబునఁగాంచి పాపంబులనిరసించిసకలంబునందసక్తుండయి॥ ౬౩

సర్వాకారరూపుఁడయిన అద్వైతలక్షణుంజేరు సందియంబులేదు అట్లుపండితులుచేరుందగు॥ ౬౪॥

చిన్మాత్రేం హి సదారూప
ముభయోశ్శివజీవయోః।
తథాసతి కథం సామ్యం
చిన్మాత్రే భేదవర్జితే॥ ౬౫॥

ఉపాధియుక్తరూపే తు
తయోస్సామ్యం భవేద్యది।
తథాపి నైవ సామ్యం స్యా
జ్జీవస్య పరమాత్మనః॥ ౬౬॥

మహాకాశసమత్వం తు
ఘటాకాశస్య సర్వదా।
యథా నాస్తి తథా సామ్యం
న జీవస్య శివేన తు॥ ౬౭॥

అస్తు వా సామ్యమీశేన
జీవస్యాస్య తథాపి తు।
కర్మణా విద్యయా వాత
త్సామ్యం సిధ్యతి నాన్యథా॥ ౬౮॥

ఓ దేవతలారా మహాకాశ ఘటాకాశంబు లకు సామ్యంబులేనియట్లు శివజీవులకు సామ్యంబులేదు॥ ౬౭॥

అట్లు గలిగెనేని కమలంబుల విద్య సామ్యంబు గలుగు॥ ౬౮॥

కర్మణాంచైవనాశస్స్యా
తత్ఫలస్సాధ్యంహినశ్వరం।
విద్యాయామేవతుతత్సామ్యం
పురస్తాదేవచాస్తిహి॥ ౬౯॥

పురస్తాదేవసిద్ధస్య
బోధకంఖలువేదనం।
అథాతోర్థస్యచోత్పత్తిః
నకరోతికదాచన॥ ౭౦॥

తత్రైవపరంసతుసామ్యంతు
తయోస్సర్వాత్మనైవతు।
పురస్తాదేవచాస్త్యేవ
తథాపిశివజీవయోః॥ ౭౧॥

పురస్తాదేవచైకత్వం
లక్షణైకత్వమస్తిచ।
తథాసతిశివోభిన్నో
విద్యయాభిన్నవత్స్థితః॥ ౭ ॥

కమలాంబులగలిగసేని నాశనంబబ్బును విద్యచేతం
గలిగిన బోధసిద్ధించును॥ ౬౯॥

జ్ఞాన శివజీవులకు సామ్యంబు గలగజేరదు॥ ౭౧॥

మొదట ఐక్యంబుగలుగు అద్వైతనసీతుందుభిన్నం
ము విద్యలచేనభిన్నుండుగానుండు॥ ౭౨॥

విద్యయాతద్వినాశేన
స్వసామ్యంయాతినాన్యథా।
అతస్సామ్యంతయోస్సాక్షా
దైక్యమేవనచేతరత్॥ ౭౩॥

ఏవంజీవస్స్వకంరూపం
శివంపశ్యతిచేద్ధ్రువం।
స్వాత్మన్యేవరతంక్రీడా
మన్యచ్చకురుతేసదా॥ ౭౪॥

బహిశ్చేష్టాశ్చయుయ్యేవ
శివేసత్యసుఖాత్మకే।
ఇతిజానాతిసర్వంతు
స్వాత్మన్యేవహిభాసతే॥ ౭౫॥

స్వాత్మన్యేవస్వయంసర్వం
యదాపశ్యతినిర్భయః।
తదాముక్తోనముక్తశ్చ
బద్ధస్యేహావిముక్తతా॥ ౭౬॥

విద్యచే నాశనంబుచేత సామ్యాంబగుంగాని ఐక త్వంబు సిద్ధంబగును॥ ౭౩॥

జీవుండు తనరూపంబుచే నాత్మయందు క్రీడించుచుండును॥ ౭౪॥

బహిశ్చేష్టలు ఈషనంద వెలుంగు నధివసింగువాడు నిర్భయుండయి ముక్తుండగు అట్లైయుంగనివాడు సంసారబద్ధుండగు వానికి ముక్తిలేదు॥ ౭౫॥

ఏవంరూపాపరావిద్యా
సత్యేనతపసాపిచ।
బ్రహ్మచర్యాదిభిర్ధర్మై
ర్లభ్యావేదాన్తవర్త్మనా॥ ౭౭॥

శరీరేంతస్స్వయంజ్యోతి
స్స్వరూపంస్వకమైశ్వరం।
క్షీణదోషాఃప్రపశ్యంతి
నేతరేమాయయావృతాః॥ ౭౮॥

ఏవంరూపపరిజ్ఞానం
యస్యాస్తిపరయోగినః।
కుత్రచిద్గమనంనాస్తి
తస్యసంపూర్ణరూపిణః॥ ౭౯॥

ఆకాశమేకంసంపూర్ణం
కుత్రచిన్నైవగచ్ఛతి।
తద్వత్స్వాత్మవిభుస్స్వజ్ఞః
కుత్రచిన్నైవగచ్ఛతి॥ ౮౦॥

ఈపరమవిద్య సత్యంబుచే తపంబుచే బ్రహ్మచ
ర్యాది ధర్మంబుల లభ్యంబగు॥ ౭౭॥

పుణ్యాత్ములు పాపంబుల నిరసించి స్వశరీరంబుల
స్వయంజ్యోతియయి ప్రకాశించువానింగాంతురు పాపు
లుమాయాసమేతులయి నెఱుంగంజాలరు॥ ౭౮॥

యీరూపంబెఱింగి సంపూర్ణరూపియగు యో
గికి నెచ్చటికి బోవనేల॥ ౭౯॥

ఆకాశంబు సంపూర్ణంబయి యెచటికిపోవకుం
మునటు ఆత్మజ్ఞానియగు వాఁడు యెచటికింబోవఁడు॥ ౮౦॥

నచక్షుషాగృహ్యతేనాపివాచా
నాన్యైర్దేవైస్తపసాకర్మణావా।
జ్ఞానప్రసాదేనవిశుద్ధసత్వః
సనిష్కళంపశ్యతిరూపమైశం॥ ౮౧॥

ధ్యానేనపరమేశస్య
సాంబమూర్తిధరస్యచ।
స్వనిష్కళపరిజ్ఞానం
జాయతేనాన్యహేతునా॥ ౮౨॥

ఏషఆత్మాణుసూక్ష్మోపి
వేదితవ్యోగ్ర్యయాధియా।
పంచధాసన్నివిష్టోసు
ర్యస్మిన్సర్వాశ్రయేసురాః॥ ౮౩॥

సంభావితస్యచిత్తేన
యంయంలోకంవిశుద్ధధీః।
సదాకామయతేయాంశ్చ
తజ్జయంత్యఖిలాంస్తతః॥ ౮౪॥

నేత్రంబుల వచనంబుల కర్మంబుల తపంబున
శివుం గాననేరరు విశుద్ధజ్ఞానంబును నెఱుంగుదురు॥ ౮౧॥

ధ్యానంబున నీశు నెఱింగినట్లు యితరంబుల నెఱుం
గ నేరరు॥ ౮౨॥

ఆ పరమాత్మ సూక్ష్మరూపియయ్యును సూక్ష్మబుద్ధి
గలవారికి నగుపడును॥ ౮౩॥

యేయే లోకంబుల పరిశుద్ధబుద్ధిగలవారు గోరు
నవి యెల్ల వారికగపడును॥ ౮౪॥

తస్మాదాత్మవిదస్వాత్మా
దీక్ష్వారంభవతారకం।
అర్చయేద్భూతికామస్తు
స్వశరీరేణ చార్థతః॥ ౮౫॥

నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో
న మేధయా న బహునా శ్రుతేన।
యమేవైష వృణుతే తేన లభ్య
స్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వాం॥ ౮౬

నాయమాత్మా బలహీనేన లభ్యః
ప్రమాదత స్తపసో నాప్యలింగాత్।
ఏతైర్యత్నం యః కరోత్యేవ ధీమాం
స్తస్యాత్మాయం విశతే బ్రహ్మధామ॥ ౮౭॥

సంప్రాప్యైనమృషయో జ్ఞానతృప్తాః
కృతాత్మానో వీతశోకాః ప్రశాంతాః।
తే సర్వగతం సర్వశః ప్రాప్య ధీరాః
యుక్తాత్మానః సర్వమేవావిశంతి॥ ౮౮॥

దాపిచే అఖిలాత్మ యగువాడనుభవ తారకుం డయిన పరమేశుని నెఱుంగుదురు॥ ౮౫॥

యీపరమాత్మ వేదంబులచే యజ్ఞాదులచేత అభ్యంబుగాదు॥ ౮౬॥

ఈయాత్మ బలహీనులకు లభ్యంబుగాదు బహు యత్నస్థలబహువిధంబుల జ్ఞానదృష్టిచే నెఱుంగనగు॥ ౮౭

వేదాంతవిజ్ఞానసునిశ్చితార్థాః
సన్న్యాసయోగాద్యతయశ్శుద్ధసత్త్వాః।
తేబ్రహ్మలోకేతు పరాంతకాలే
పరామృతాత్పరిముచ్యంతిసర్వే॥ ౮౯॥

గతాః కలాః పంచదశ ప్రతిష్ఠా
దేవాశ్చ సర్వే ప్రతిదేవతాశ్చ।
కర్మాణి విజ్ఞానమయశ్చ ఆత్మా
పరేవ్యయే సర్వఏకీభవంతి॥ ౯౦॥

యథానద్యస్స్యందమానాస్సముద్రే
అస్తంగచ్ఛంతినామరూపేవిహాయ।
తథావిద్వాన్నామరూపాద్విముక్తః
పరాత్పరంపురుషంబ్రహ్మయాతి॥ ౯౧॥

సయో హ వై తత్పరమం
బ్రహ్మవేదసురనః భాః।
బ్రహ్మైవభవతిజ్ఞానా
ద్వ్యాప్తిసంశయకారణం॥ ౯౨॥

వేదాంత జ్ఞానంబు గలవారు బ్రహ్మలోకంబు జేరుదురు॥ ౮౯॥

సకల వేదశాస్త్రంబులు సర్వదేవతలు యజ్ఞాదులేకీభవంబులగును॥ ౯౦॥

సకల నదులెల్ల సముద్రంబుఁ జేరి తమతమనామంబులెట్లు విడుదునో అట్లు విద్వాంసుండు నామరూపంబులవిడచి పరమాత్మం జేరును॥ ౯౧

ఏవరుండాత్మ నెరుంగునాతండే పరబ్రహ్మరూపియగు॥ ౯౨॥

సునిశ్చితం పరంబ్రహ్మ
వేదచేత్స్వానుభూతితః।
కులేభవతి నాబ్రహ్మ
విత్తస్య మునిపుంగవాః॥ ౬౩॥

శోకం తరతి పాప్మానం
గుహాగ్రంధిర్వినశ్యతి।
అమృతోభవతి ప్రాజ్ఞ
స్తస్యైవమయోదితం॥ ౬౪॥

సర్వముక్తమతిశోభనం మయా
శోకమోహపటలస్య భేదకం।
అస్యసత్యసుఖబోధవస్తుదం
వేదమానసనిరతస్యభాసతే। ౬౫॥

ఇతి శ్రీస్కాందే మహాపురాణే సూతసంహితాయాం
యజ్ఞవైభవ ఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం సప్తమోధ్యాయః॥

బ్రహ్మవేత్తయగువాడు దేహంబువిడిచి మరలబ్ర
హ్మనిష్ఠమందిరంబునంబుట్టు॥ ౬౩॥

ఈయద్వైతంబు శోకంబులనణంచు పాపంబుల
బోగొట్టు అమృత తుల్యంబగు నిందుకు సందేహంబు
లేదు॥ ౬౪॥

ఓ దేవతలారా! అతిశుభకరంబును శోకమోహ
నాశనకరంబును సుఖసత్యబోధనంబుల త్వరితంబుగాని
ష్పనదియయిన యీయద్వైతంబు వేద నిష్ఠనియందు
వెలుంగు॥ ౬౫॥

ఇది స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు
యజ్ఞవైభవఖండంబున బ్రహ్మగీతయందలి
ఏడవయధ్యాయము.

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ అస్తి తత్త్వం పరం సాక్షా
చ్ఛివరుద్రాదిసంజ్ఞితం।
తదవాచ్యం మహాయాసా
ద్వేదితవ్యం మనీషిభిః॥ ౧॥

తత్త్వవిద్యాధునిభిస్సర్వ్య
నిగూఢాత్మప్రబోధనా।
అచిరాత్సర్వపాపఘ్నం
పరబ్రహ్మప్రదాయినాం॥ ౨

శ్రద్ధయా చ మహాభక్త్యా
ధ్యానేన చ సుగోత్రయాః।
యోగేన చ పరా విద్యా
లభ్యా సా నైవ కర్మణా॥ ౩॥

న సత్రిజాభిర్న చ ధ్యే న
తర్కైర్నైషాం సుకర్మభాః। ౩౪॥
యే వేదాంతమహావాక్య
శ్రవణోత్పన్నవిద్యయా॥ ౮॥

బ్రహ్మదేవుండు చెప్పుచున్నాడు ఓ దేవతలారా శివరుద్రాదినామంబుల పరతత్త్వంబు వెలుంగు దాని పండితులెఱుంగవలయు॥ ౧॥

యతని గూఢంబును శుభకారిణియు పరబ్రహ్మప్రదయునయిన విద్య శ్రద్ధచేతను భక్తిచేత ధ్యానంబుచేత యోగాదులచే నెఱుంగందగుం గాని కర్మణంబుల సంతానముల త్యాగంబుల లభ్యంబు గాదు॥ ౩౪॥

యేనరులయిన వేదాంతవాక్యశ్రవణంబున విశుద్ధస్వాంతులయియుందురు॥ ౪॥

సునిశ్చితార్థాః మతయో
విశుద్ధహృదయాశ్చ యే।
బ్రహ్మాద్యశ్చేశ్వరీ తేస్మి
న్నంతకాలే పరస్యతు॥ ౫॥

అజ్ఞానాఖ్యస్య తేనస్యే
మాచ్ఛ్యం తే హి పరాత్పరాత్। ౬।
అతోపి వాక్యసిద్ధ్యర్థం
ముముక్షుణాం తిముత్తమాః॥ ౭।

వివిక్తం దేశమాశ్రిత్య
సుఖాసీనో మహాశుచిః।
సమగ్రీవశిరఃకాయ
స్స్థితస్థాపకుంరవః॥ ౮।

ఇంద్రియాణి సమస్తాని
నిరుధ్య సురపుంగవాః।
ప్రణవస్య స్వగురుం భక్త్యా

సునిశ్చితార్థులయి తమశరీరంబునున్న పరబ్రహ్మ నెరింగియంతకాలంబున అజ్ఞానంబువలన విముక్తులౌగుదురు॥ ౫౪।

కావున విద్వాంసుండు ముక్తింగోరవలయు॥౬॥

జ్ఞానియగువాడు వివిక్తదేశంబున నాసీనుండయి శుచియయి కంఠశిరఃకాయంబుల సమంబులు గావించి శరీరంబెల్ల భూతినలంది॥ ౭॥

ఇంద్రియంబులనెల్ల నణంచి యతిభక్తి గురుపాదవందనంబు గావించి తనమనంబున॥ ౮॥

విశుద్ధం విరజం తస్య
మధ్యే విశదమీశ్వరం।
అనంతం శుద్ధమవ్యక్త
మచింత్యం సర్వజంతుభిః॥ ౯॥

శివం ప్రశాంతమమృతం
వేదయోనిం సురర్షభాః।
ఆదిమధ్యాంతనిర్ముక్త
మేకం సాక్షాద్విభుం తథా॥ ౧౦॥

అరూపం సచ్చిదానంద
మద్భుతం పరమేశ్వరం।
ఉమాసహాయమోంకారం
ప్రభుం సాక్షాత్త్రిలోచనం॥ ౧౧॥

నీలకంఠం ప్రశాంతం చ
ధ్యాయేన్నిత్యమతంద్రితః।
ఏవం ధ్యాత్వా పరం సాక్షాత్
మానస్బ్రహ్మష్ఠాత్మ విద్యయా॥ ౧౨॥

విశుద్ధుండును విరజుండును అనంతుండును అవ్య
క్తుండును అచింత్యుండును॥ ౯॥

ప్రశాంతుండును అస్పృశ్యస్వరూపియు వేదయో
నియు ఆదిమధ్యాంతరహితుండును సకలవిభుండును॥ ౧౦

సచ్చిదానందరూపియు ఉమాసమేతుండును సర్వ
జ్ఞుండును త్రినేత్రుండును॥ ౧౧॥

నీలకంఠుండును అతిశాంతుండును అయిన శివుని
ధ్యానంబుజేసి బ్రహ్మవిద్యచేమునినైరి॥ ౧౨॥

భూతయోనిదసమాస్తస్య
సాక్షిణంతమసః పరం।
గచ్ఛత్యేవనసందేహా
స్సాయ్యముక్తంమయాసురాః॥ ౧౩

యోయంధ్యేయశ్చవిజ్ఞేయ
శ్శివస్సంసారమోచకః।
సబ్రహ్మాసశివస్సేంద్ర
స్సోక్షరఃపరమస్స్వరాట్॥ ౧౪

సఏవవిష్ణుస్సప్రాణ
స్సకాలోగ్నిస్సచంద్రమాః।
సఏవసర్వంయద్భూతం
యచ్చభవ్యంసమాసతః॥ ౧౫

సఏవవిద్యావిద్యాచ
నతతోన్యత్తుకించన।
జ్ఞాత్వాంమృత్యుమత్యేతి
నాన్యఃపంథావిముక్తయే॥ ౧౬

సకలభూతకారణుండును సకలసాక్షియు నయిన యీదేవుండె యిదినిజంబు సందియంబులేదు॥ ౧౩॥

యేదేవుండు ధ్యానింపందగునో అతండుసంసారనాశకుండు బ్రహ్మయు శివుండు ఇంద్రుండక్షరుండు పరముండు స్వరాట్టునయియుండు॥ ౧౪॥

అతండే విష్ణువు ప్రాణంబు కాలుండు అగ్నియు చంద్రుండుభూతభవిష్యద్వర్తమానకాలంబులు సర్వంబాతండు॥ ౧౫॥

అతండే విద్యావిద్యలునయియుండు అతనికన్న మరియొకటిలేదు ఇదియెరింగినవాడు మృత్యువుం జయించు మరియొకమార్గంబున ముక్తిలేదు॥ ౧౬॥

సర్వభూతస్థమాత్మానం
సర్వభూతానిచాత్మని।
సంపశ్యన్బ్రహ్మపరమం
యాతినాన్యేనహేతునా॥ ౧౭॥

ఆత్మానమరణింకృత్వా
ప్రణవంచోత్తరారణిం।
ధ్యాననిర్మథనాదేవ
పాపందహతిపండితః॥ ౧౮॥

సఏవభగవానీశో
మాయయైవాత్మభూతయా।
ముహ్యమానఇవస్థిత్వా
స్వస్వాతంత్ర్యబలేనతు॥ ౧౯॥

శరీరమిదమాస్థాయ
కరోతిసకలంపునః।
జాగ్రత్స్వప్నమిదంధామా
ప్రకల్ప్యస్వీయమాయయా॥ ౨౦॥

ఆశివుండు సర్వభూతంబులనుండును అట్టిశివుని సర్వభూతంబులందునని యెఱింగినవాఁడు ముక్తుండగు శరీరపాతభయము లేదు॥ ౧౭॥

పండితుండాత్మ నరణింగా జేసి ప్రణవంబును ఉత్తరారణిం గావించి ధ్యానంబుచే సర్వపాపంబుల దహించును॥ ౧౮॥

ఆశివుండు తనమాయచేత స్వతంత్ర్యంబుగా దనవాసనవలనుండును॥ ౧౯॥

ఆశివుండు తనమాయచే శరీరంబునం బ్రవేశించి జాగ్రత్స్వప్నంబుల ధ్యానంబు గావించి సర్వంబును జేయును॥ ౨౦॥

రాజపుత్రీవివత్సృష్టి
క్రియయాకేవలంహరః।
అన్నపానాదిభిః స్త్రీభి
స్తృప్తిమేతిసుంవఖాః॥ ౨౧॥

స్వప్నకాలేతథాశంభు
ర్జీవత్వేనప్రకాశితః।
సుఖదుఃఖాదికాన్భోగా
న్భుక్తేస్వేనైవనిర్మితాన్॥ ౨౨॥

సుషుప్తికాలేసకలే
విలీనేతమసావృతః।
స్వస్వరూపమహానందం
భుంక్తేదృశ్యవివర్జితః। ౨౩

పునఃపూర్వక్రియాయోగా
జ్జీవత్వేనప్రకాశితః।
జాగ్రత్స్వప్నమిదంధామ
యాతిస్వప్నమథాపివా॥ ౨౪॥

ఓ దేవతలారా! ఆ జాగ్రదవస్థాకాలంబున రాజపుత్రులవలె విహరించుచు అన్నపానాదుల భుజించుచు స్త్రీలంగూడి భోగించుచుండు॥ ౨౧॥

ఆకంఠమందు స్వప్నదశయందు జీవరూపుండయి వెలుంగుచు సుఖదుఃఖాదుల ననుభవించును॥ ౨౨॥

ఆ జీవుండు సుషుప్తిదశయందు సకలంబును లీనంబగు తమోగ్రస్తంబయియుండ స్వరూప మహానందం బనుభవించుచుండు॥ ౨౩॥

ఆ జీవుండు క్రియాయోగంబున యాత్రాక్షేత్రంబులనుండి భోగంబుల ననుభవించు॥ ౨౪॥

పుత్రత్రయమిదంపుంసో
భోగాయైవవినిర్మితం।
భోగశ్చాస్యసదాక్రీడా
నదుఃఖాయకదాచన॥ ౨౫

విశ్వాధికో మహానంద
స్స్వతంత్రోనిరుపద్రవః।
అసక్తస్సర్వదోషైశ్చ
కథందుఃఖీభవేద్ధరిః॥ ౨౬॥

సనజీవశ్శివాదన్యో
యోభుఙ్క్తే కర్మణాంఫలం।
భేదాభావాచ్చితశ్చైత్యం
నకర్మఫలమాప్నుతి॥ ౨౭॥

అతస్సర్వజగత్సాక్షీ
చిద్రూపస్సపరమేశ్వరః।
అద్వితీయో మహానందః
క్రీడయాభోగమాప్నుతి॥ ౨౮॥

ఆతనికెల్ల దశల భోగంబులేకాని దుఃఖంబులు
లేవు॥ ౨౫॥

విశ్వాధికుండు స్వతంత్రుండును నిరుపద్రవుండును
సకలదోషంబులం జేరనివాఁడైన యాదేవునికెల్లు దుఃఖం
బుగలుగు॥ ౨౬॥

అజీవుండు శివునికన్యుండుగాక కర్మఫలం బను
భవించుచునుండు॥ ౨౭॥

సర్వసాక్షియు చిన్మాత్రుండయిన పరమేశ్వరుం
డద్వితీయుండు మహానందుండయియుండు॥ ౨౮॥

ధామత్రయమిదం శంభో
ర్న దుఃఖాయ కదాచన।
క్రీడారామతయా భాతి
న చోద్వాహాయ మహేశ్వర॥ ౨౯॥

ఇదం ధామత్రయం శంభో
ర్వ్యక్తే దేన న విద్యతే।
శంభురేవ తదా భాతి
న హ్యస్మాత్పరమేశ్వరాత్॥ ౩౦॥

జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాఖ్యా
దవస్థారూపిణో భావ్యయః।
స విశ్వతైజసప్రాజ్ఞ
సమాఖ్యః క్రమశో భవేత్॥ ౩౧॥

విశ్వో హి స్థూలభుఙ్నిత్యం
తైజసః ప్రవివిక్తభుక్।
ప్రాజ్ఞస్త్వానందభుక్సాక్షీ
కేవలం సుఖలక్షణః॥ ౩౨॥

యీపురత్రయంబును అతని ధామంబు క్రీడాస్థానం
బనకే గాని దుఃఖంబునకుం గాదు॥ ౨౯॥

ఈధామత్రయంబును భేదంబులేక శంభుండు వి
హరించు॥ ౩౦॥

ఈజాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థల ప్రకాశించుచు
మహేశుండు విశ్వతైజసప్రాజ్ఞులనంబరగు॥ ౩౧॥

విశ్వుండు స్థూలంబుగా భుజించు తైజసుండు ప్ర
విముక్తభోక్తయగు ప్రాజ్ఞు డానంద భోక్త గాను శివ
లుండు సుఖలక్షణుండు గానుండు॥ ౩౨॥

ప్రథమాసుయదోర్భ్యాం
భోక్తా యస్య ప్రకీర్తితః।
ఉభయం బ్రహ్మణో వేద
సభుంజానోనలిప్యతే॥ ౩౩॥

అస్త్యప్యేనసహాప్రీతి
బ్రహ్మణాత్యశతానిచ।
కుర్వన్నపినలిప్యేత
యోన్యాఃత్వా ప్రపద్యతి। ౩౪॥

జీవరూపఇవస్థిత్వా
యఃక్రీడతిపరంత్రయే।
సనజీవస్సదా శంభు
స్సత్యమేవనసంశయః॥ ౩౫॥

తతస్తుజాతంసకలం
విచిత్రంసత్యవత్పురాః।
ససత్యాసత్యసాక్షిత్వా
త్సాక్షిత్వాచ్చిత్సుఖంతథా॥ ౩౬॥

యీ నవరాత్రి గుణంబున బోధ్యుండయి ప్రకాశించు వాని నెరింగినవాడు జేసితో జేరుండు। 33॥

ఏకత్వంబెరింగినవాడు అశ్వమేధసహస్రంబులను అనేకబ్రహ్మహత్యలను కావించియు దానింగూడడు॥ 34॥

యే దేహమందు జీవుండయి పుర త్రైగుణంబుల విహరించు ఆతండు జీవుండు ఆ సత్యంబు సంబంధంబు లేదు॥ 35॥

ఆ దేవునివలనం గలిగిన సకలంబును విచిత్రంబును సత్యంబుగానుండు ఆతండు సత్యసాక్షియయి సత్యాండము సాక్షీరూపంబున చిద్రూపుండునగు॥ 3౬।

భ్రమాస్పదత్వాదద్వైతం
భేదాభావాత్సురర్షభాః।
తస్మిన్నేవ లయం యాతి
పురత్రయమిదం తథా॥ ౩౭॥

న జీవో జీవవద్భాతి
సాక్షాద్బ్రహ్మైవ కేవలం।
అజ్ఞానాజ్జీవరూపేణ
భాసతే న స్వభావతః॥ ౩౮॥

బ్రహ్మణో జాయతే ప్రాణో
మనస్సర్వేంద్రియాణి చ।
ఖం వాయుర్జ్యోతిరాపశ్చ
భూమిర్విశ్వస్య ధారిణీ॥ ౩౯

యతస్సర్గం బ్రహ్మ సర్వాత్మా
విశ్వస్యాయతనం మహత్।
సుజ్ఞాత్వాత్స తేనాఽనిత్యం
తత్త్వం శబ్దార్థ ఏవ హి॥ ౪౦

ఓ దేవతలారా యీయద్వైతంబు భేదంబులేక పోవుటచే పేర్మియాస్పదంబగు దీనియందఖండప్రత్యయంబు వెలుంగు॥ ౩౭॥

ఆదేవుండు జీవునివలె ప్రకాశించుగాని జీవుండు గాడు॥ ౩౮॥

ఆపరబ్రహ్మవలన ప్రాణంబు మనంబు ఇంద్రియంబులు ఆకాశంబు జ్యోతియునుదకంబుభూమియు సకలంబును గలుగు॥ ౩౯॥

సర్వాత్మయగు విశ్వంబున కాయతనంబయి సూక్ష్మంబునకు సూక్ష్మంబయిన బ్రహ్మతత్త్వం శబ్దార్థంబగు॥ ౪౦॥

యస్త్వంశబ్దస్యలక్ష్యార్థః
సతచ్ఛబ్దార్థ ఏవహి।
తత్త్వంశబ్దార్థయోస్సిద్ధే
చిన్మాత్రే పర్యవస్యతి॥ ౪౧॥

యఃపదద్వయలక్ష్యార్థ
స్తస్మిన్భేదఃప్రకల్పితః।
మాయావిద్యాత్మకోపాధి
భేదాన్నైవనవస్తుతః॥ ౪౨॥

స్వతస్సిద్ధైకతాజ్ఞానం
వ్యదస్యశుద్ధిరాదరాత్।
స్వభావసిద్ధమేకత్వం
బోధయత్యధికారిణః॥ ౪౩॥

జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాది
ప్రపంచత్వేనభాతియత్।
తద్బ్రహ్మాహమితిజ్ఞాత్వా
సర్వబంధైఃప్రముచ్యతే॥ ౪౪॥

త్వంశబ్దంబునకు లక్ష్యార్థంబు తత్పదార్థం
బగు యీ రెంటను చిన్మాత్రంబునసందు॥ ౪౧॥

యీపదద్వయార్థంబునమాయచేనందు భేదం
బుగలుగు॥ ౪౨॥

శ్రుతులు స్వభావసిద్ధంబయిన యేకత్వంబును
జెప్పుచున్నది॥ ౪౩॥

జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాదులనెవి ప్రకాశించునది
యోబ్రహ్మంబనియెఱింగినవాఁడు సర్వబంధవిముక్తుండగు ౪౪

యస్తు బ్రహ్మవిజ్ఞానాత్
స్వాత్మనా సుస్పృశం నరః।
తస్య స్వానుభవస్త్వేవం
స్వభావాదనువర్తతే॥ ౪౫॥

త్రిషు ధామసు యద్భోగ్యం
భోక్తా భోగశ్చ యద్భవేత్।
తేభ్యో విలక్షణస్సాక్షీ
చిన్మాత్రోఽహం సదాశివః॥ ౪౬॥

మయ్యేవ సకలం జాతం
మయి సర్వం ప్రతిష్ఠితం।
మయి సర్వం లయం యాతి
తద్బ్రహ్మాద్వయమస్మ్యహం॥ ౪౭॥

అణోరణీయానహమేవ తద్వ
న్మహానహం విశ్వమిదం విచిత్రం।
పురాతనోఽహం పురుషోఽహమీశో
హిరణ్మయోఽహం శివరూపమస్మి॥ ౪౮॥

ఏనరుండు బ్రహ్మ నెఱుంగు నతనికి స్వానుభవం
బు స్వభావసిద్ధంబగు॥ ౪౫॥

పురత్రయంబులభోక్తయు భోగంబును వానికి
విలక్షణుండును సాక్షియు చిన్మాత్రరూపియయిన సదాశివుం
డు వెలుంగు॥ ౪౬॥

నాయందు సకలంబు జనించు నుండు నణంగు నేన
ద్వయరూపుండ పరబ్రహ్మనగుదు॥ ౪౭॥

అణువున కణువు మహత్తునకు మహత్తునయినచి
త్రంబుగా విశ్వంబు నేన నెప్పురాతనుం డశివుండ
నగుదు॥ ౪౮॥

అపాణిపాదోహమచింత్యశక్తిః
పశ్యామ్యచక్షుస్సశృణోమ్యకర్ణః।
అహంవిజానామివివిక్తరూపో
నచాస్తివేత్తామమచిత్సదాహం॥ ౪౯॥

వేదైరనేకైరహమేవవేద్యో
వేదాంతకృద్వేదవిదేవచాహం।
నపుణ్యపాపేమమనాస్తినాశో
నజన్మదేహేంద్రియబుద్ధయశ్చ॥ ౫౦॥

నభూమిరాపోమనవహ్నిరస్తి
నచానిలోమేస్తినచాంబరంచ।
సదాహమేవాహమితిస్ఫురామి
స్వభావతశ్చేదమితిస్ఫురామి॥ ౫౦॥

అభాతరూపేణతథైవసర్వత్ర
భాతరూపేణచభాసరూపః।
అభాసరూపేణచసర్వరూపః
స్ఫురామిదేవోహమతఃపురాతనః॥ ౫౨॥

నేనచింత్యశక్తిగలవాఁడ పాణిపాదహీనుండ నేత్రంబులులేక చూచువాఁడ చెవులులేకవినువాఁడ నేసర్వజ్ఞుఁడ వేదవాక్యంబుల నెఱుంగందగినవాఁడ॥ ౪౯॥

నాకుపుణ్యపాపంబులు జన్మంబులు నాశనంబు ఇంద్రియాదులుఁ॥ ౫౦॥

భూమియు నుదకంబుఅగ్నివాయువులాకాశంబు నులేవు, నేస్వభావంబున వెలుంగుచు సర్వంబును ప్రకాశింపజేయుచుందు॥ ౫౧॥

నేపురాతనుండనిరంతరంబునేననేక రూపంబుల వెలుంగుచుందు॥ ౫౨॥

ఏవంవిదిత్వాపరమాత్మరూపం
గుహాశయంనిష్కళమద్వితీయం।
సమస్తభాసంసదసద్విహీనం
ప్రయాతిశుద్ధంపరమాత్మరూపం॥ ౫౩

అతశ్చవేదాంతవచోభిరంజసా
ముముక్షుభిర్నిత్యమశేషనాయకః।
గురూపదేశేనచతత్కళతస్తథా
విచింతనీయశ్చవిశేషతశ్శివః॥ ౫౪

కైవల్యోపనిషత్పరాపరకృపా యుక్తాయదుచ్చైర్ము
ఖాంశ్రివాంచప్రథితాసురైరపిహరిబ్రహ్మాదిభిశ్చాదృతం।
హేదేవా అహముక్తవానతిశుభబ్రహ్మపరోఝాయత
త్సర్వేషామధికారిణాంముఖమిదంవిత్తాతిభక్త్యాసహ॥

ఇతి స్కాందేమహాపురాణే సూతసంహితాయాం
యజ్ఞవైభవఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం అష్టమోఽధ్యాయః

=(*)=

గుహాశయంబును నిష్కళంబును సదసద్విహీనంబు పరిశుద్ధంబును రూపంబు నెఱుంగువాఁడు సుఖించుచుండు॥ ౫౩॥

కావున వేదాంతవాక్యములచేత ముముక్షువులు తర్కప్రమాణంబుల గురూపదేశంబున ఆసదాశివు నెఱుంగుదురు॥ ౫౪॥

కైవల్యోపనిషత్సారంబును ప్రకాశించునదియు బ్రహ్మమలకామృతంబును ఏదియో దానిని కెఱింగించితి ఇది పరోక్షంబులకు సమస్తపండితమతంబై యదిని భక్తిచే నెఱుంగుదు॥ ౫౫॥

ఇది స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు
యజ్ఞవైభవఖండంబున బ్రహ్మగీతయందలి
ఎనిదవ అధ్యాయము.

=(✻)=

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ ప్రత్యగాత్మస్వభావస్సాక్షా
త్పరమానందలక్షణం।
పరప్రేమాస్పదత్వేన
ప్రతీతత్వాత్సురర్షభాః॥ ౧॥

పరప్రేమాస్పదానంద
స్స్వరా ఆనందఏవ హి। ౧౫॥
ప్రియో భవతి భార్యాయాః
పతిస్స్త్రీణాం సురర్షభాః॥ ౨॥

పతిర్న పత్యుః కామాయ
ప్రియో భవతి సర్వదా।
కింత్వాత్మనస్తు కామాయ
పతిః ప్రియతమస్స్వయం॥ ౩॥

జాయాయాస్తు న కామాయ
న హి జాయా ప్రియా మతా।
కింత్వాత్మనస్తు కామాయ
భతః ప్రియతమస్స్వయం॥ ౪॥

బ్రహ్మదేవుండు చెప్పుచున్నాఁడు॥ ఓ దేవతలారా ప్రత్యగాత్మప్రియము పరమానందలక్షణుండును పరప్రేమాస్పదుండునునయినశివుండానందరూపిణియై వెలుంగు॥ ౧౪॥

లోకంబున భార్యకు భర్త ప్రియుఁ డయినవిధంబున సకలంబునకు శివుండు ప్రియుండగు॥ ౨॥

పెనిమిటియగువాఁడు నిరంతరంబు ప్రియుండుగా నేరఁడు ఆత్మకాముని కీశ్వరుండు మిక్కిలి ప్రియుండయి యుండు॥ ౩॥

భార్యకు భర్త మిక్కిలి ప్రియుండు గాఁడు భర్తకు భార్య మిక్కిలి ప్రియురాలుగా నేరదు ఆత్మకామునికీశ్వరుండు మిక్కిలి ప్రియుండగు॥ ౪॥

పుత్రాణాంతునకామాయ
ప్రియాయాప్రభవంతివ।
కింత్వాత్మనస్తుకామాయ
తతఃప్రియతమస్త్వయం॥ ౫॥

బ్రహ్మణస్త్వైవకామాయ
నబ్రహ్మభవతిప్రియం।
కింత్వాత్మనస్తుకామాయ
తతఃప్రియతమస్త్వయం॥ ౬॥

క్షేత్రస్యైవతుకామాయ
నక్షేత్రంభవతిప్రియం।
కింత్వాత్మనస్తుకామాయ
తతఃప్రియతమస్త్వయం॥ ౭॥

విత్తస్యైవతుకామాయ
నవిత్తంభవతిప్రియం।
కింత్వాత్మనస్తుకామాయ
తతఃప్రియతమస్త్వయం॥ ౮॥

లోకంబు తంమ్రిలకు పుత్రులు మిక్కిలి ప్రియులు
గా నేరదు ఆత్మ కామునికీశ్వరుండు మిక్కిలి ప్రియుండగు॥ ౫

బ్రహ్మ కామునికి ఆ బ్రహ్మ మిక్కిలి ప్రియంబుగా నే
రదు ఆత్మ కామునికీశ్వరుండతి ప్రియుండయి యుండు॥ ౬॥

ఆత్మ కాముని కీశ్వరుండు ప్రియుండయినట్లు క్షే
త్ర కామునికా క్షేత్రంబు ప్రియంబుగా నేరదు॥ ౭॥

ఆత్మ కామునికీశ్వరుండు ప్రియుండయినట్లు స్వర్గ
కాముని కా స్వర్గంబు ప్రియంబుగా నేరదు॥ ౮॥

లోకానామేవ కామాయ
న భవంతి ప్రియాశ్చ తే।
కిం త్వాత్మనస్తు కామాయ
తతః ప్రియతమస్స్వయం॥ ౯॥

దేవానామపి కామాయ
ప్రియా దేవా భవంతి న।
కిం త్వాత్మనస్తు కామాయ
తతః ప్రియతమస్స్వయం॥ ౧౦॥

వేదానామేవ కామాయ
ప్రియా వేదా భవంతి న।
కిం త్వాత్మనస్తు కామాయ
తతః ప్రియతమస్స్వయం॥ ౧౧॥

భూతాన్యపి చ భూతానాం
కామాయ న భవంతి చ।
కిం త్వాత్మనస్తు కామాయ
తతః ప్రియతమస్స్వయం॥ ౧౨॥

ఆత్మకాముని కీశ్వరుండు ప్రియుండయినరీతిలో
కకాముని లోకంబులు ప్రియంబులుగా నేరవు॥ ౯॥

ఆత్మకామునికీశ్వరుండు ప్రియుండయినరీతి దేవ
కామునికా దేవతలు ప్రియులుగా నేరరు॥ ౧౦॥

ఆత్మకాముని కీశ్వరుండు ప్రియుండగునట్లు వేదా
భిలాషికి వేదంబులు ప్రియంబులుగా నేరవు॥ ౧౧॥

ఆత్మకాముని కీశ్వరుండు ప్రియుండగునట్లు భూత
కామునికా భూతంబులు ప్రియంబులుగావు॥ ౧౨॥

సర్వస్యైవతుకామాయ
నసర్వంభవతిప్రియం।
కింత్వాత్మనస్తుకామాయ
తతఃప్రియతమస్స్వయం॥ ౧౩॥

అతఃప్రియతమోహ్యాత్మా
సుఖవత్సుఖలక్షణః।
సుఖాభిలాషిభిస్సోయం
త్యక్త్వాకర్మాణిసాదరం॥ ౧౪॥

ద్రష్టవ్యస్తుసదానిత్యం
శ్రోతవ్యశ్చతథైవచ।
మంతవ్యశ్చవిచింత్యశ్చ
సర్వంతద్దర్శనాదిభిః॥ ౧౫॥

విదితంతదభేదేన
నభవత్యత్రసంశయః।
దుఃఖరాశేర్వినాశాయ
పరమాద్వైతవిద్యకాత్॥ ౧౬॥

ఆత్మ కాముని కీశ్వరుండు ప్రియుండగురీతి సర్వ
కాముని కా సర్వంబును ప్రియంబుగాదు॥ ౧౩॥

కావున బుద్ధిమంతులు సకలకర్మంబులమాని సు
ఖలక్షణుండును ఆనందరూపియయిన దేవుని సాదరంబు
గా చూడందగువినందగు ధ్యానింపదగు పూజింపదగు॥ ౧౪

ఇదియు భేదంబుగా నెరుంగవలయు సందియంబు
వలదు పరమాత్మైక్యవిజ్ఞానంబుగలవాడు దుఃఖపుంజం
బులనిరసించు॥ ౧౫॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞానా
త్సంసారఃప్రవినశ్యతి।
స్వతస్సిద్ధాద్వయానంద
స్స్వయమేవవిభాతిచ॥ ౧౬॥

పరాదాత్తంసురాబ్రహ్మా
స్వతోన్యబ్రహ్మవేదగాః।
తదాపరాచాత్తత్రింతం
లోకాఅపితథైవచ॥ ౧౭॥

వేదావేదాశ్చభూతాని
పరాదాత్తత్తంపరం।
స్వస్వరూపాత్పరంకించి
దపిపశ్యన్ప్రణశ్యతి॥ ౧౮॥

బ్రహ్మక్షత్త్రాదిభేదేన
ప్రతీతాహ్యఖిలాఅపి।
వర్ణాస్తథాశ్రమాస్సర్వే
సంకరాస్సకలాఅపి॥ ౧౯॥

ఆయద్వైతజ్ఞానంబున సంసారనాశనంబును అ
ఖండానందంబును స్వాత్మప్రకాశతయుంగలుగును॥ ౧౮॥

నరుండు వేదంబుల దేవతల సమస్తభూతంబుల
నొకటిగా నెంచవలయు అట్లుగాక వేరుగా నెంచెనేని
వాడు పశుప్రాయుండయి శీఘ్రంబున నశించు॥ ౧౯॥

బ్రహ్మక్షత్రాదిభేదంబులుగలసకలనరులును వర్ణా
శ్రమాచారంబులు సంకటంబులు॥ ౨౦॥

దేవగంధర్వపూర్వాశ్చ
భూతానిభువనానిచ।
అస్తినాస్తీతిశబ్దార్థౌ
తద్వైవాస్త్యన్యకించన॥ ౨౧॥

మాయావిద్యాతమోమోహ
ప్రభేదాఅఖిలాఅపి।
సర్వమాత్మైవనైవాన్య
దస్తిబుద్ధిహీనసంస్కృతిః॥ ౨౨॥

నిర్వికల్పేపరేతత్త్వే
విద్యయాబుద్ధివిభ్రమః।
గహీసంసారవిచ్ఛిత్తి
ర్యాపరాపురుషార్థికా॥ ౨౩॥

ప్రోక్తమవిశేషేణ
సకలంబ్రహ్మాయుఃపుమాన్।
వేదతంశరసానిత్యం
ప్రణమామిజగద్గురుం॥ ౨౪॥

దేవగంధర్వాదులు సకలభూతంబులు అస్తినా
స్తిశబ్దంబులు.   ౨౧॥

మాయయు అవిద్యత్వంబు మొదలయిన భేదం
బులు ఇవియెల్ల పరమాత్మస్వరూపంబులుగాని వేరుగా
దు భేదంబుగలవానికి సంసారబంధకంబుగలుగు॥   ౨౨॥

ఓ దేవతలారా నిర్వికల్పుండును పరతత్వరూపి
యైన శివునందు విద్యాపరిశ్రమంబు జేయు వానికి సంసా
రవిచ్ఛిత్తికల్గు॥   ౨౩॥

యేనరుండయిన సకలంబును పరబ్రహ్మరూపం
బుగా నెరుంగునాతండు జగద్గురువగు నాతనికే నిరతంబు
నమస్కరించెద॥   ౨౪॥

వేదాబహుముఖాభాంతి
స్మృతయశ్చతథైవచ।
పురాణానిసమస్తాని
బుద్ధాపహేళాద్యాగమాంతరాః॥ ౨౫॥

శైవాశ్చవైష్ణవాశ్చైవ
మదుక్తాఆగమాఅపి।
అపభ్రంశాస్సమస్తాశ్చ
కేవలంలౌకికీమతిః॥ ౨౬॥

తర్కాశ్చవివిధాస్సూక్ష్మాః
స్థూలాశ్చసకలాఅపి।
పరస్పరవిరోధేన
ప్రభాంతిసకలాత్మనాం॥ ౨౭॥

తేషామేవవిరోధేషు
కాలేయాతిచధీమతాం।
కథంచితార్కలిపద్భావే
ష్వవిరోధోనసిద్ధ్యతి॥ ౨౮॥

వేదంబులు శాస్త్రంబులు స్మృతులుశైవాద్యాగ
మంబులు యివియెల్ల బహువిధంబులు నపభ్రంశంబులు
ప్రాకృతంబులయియున్నవి॥ ౨౬॥

తర్కంబులెల్ల స్థూలంబులు సూక్ష్మంబులునయి
పరస్పరవిరోధంబులునయియున్నవి॥ ౨౭॥

పండితులకు అవియెల్ల విరోధంబులుగానున్నది
[illegible]ంతకాలంబాలోచింపవానికి విరోధంబులేదు॥ ౨౮॥

అతస్సర్వం పరిత్యజ్య
మనసో మలకారణం।
యథాభాతేన రూపేణ
శివం పశ్యేత్సునిశ్చలః॥ ౨౯॥

క్రిమికీటపతంగేభ్యః
పశవః ప్రజ్ఞయాధికాః।
పశ్వాదిభ్యో నరాః ప్రాజ్ఞా-
స్తేషు కేచన కోవిదాః॥ ౩౦॥

తథా తేభ్యశ్చ గంధర్వాః
పితరో మతిమత్తమాః।
అన్యే చ తారతమ్యేన
పండితా ఉత్తరోత్తరం॥ ౩౧॥

యూయం సర్వోత్కటాః ప్రాజ్ఞాః
సర్వేషామపి హే సురాః।
యుష్మభ్యోహం మహాప్రాజ్ఞో
మత్తః ప్రాజ్ఞో జనార్దనః॥ ౩౨॥

కావున నరుండు నిశ్చలచిత్తుండయి సర్వకర్మంబు
లమాని స్వప్రకాశమానుండయి సశివుంగా నవలయు॥ ౨౯॥

క్రిమికీటాదులకన్న పశువులు మేలు వానికన్నమ
నుష్యులు మేలు వారిలో విద్యగలవారధికులు॥ ౩౦॥

వారికన్న గంధర్వులు మేలు వారికన్న పితరులు మే
లు యిట్లు తారతమ్యంబుగా నొకరికొకరధికులు॥ ౩౧॥

వారిలో నెల్ల మీరధికులు మీకంటె నేనధికుండ
నాకన్న జనార్దనుండధికుండు॥ ౩౨॥

జనార్దనాదపి ప్రాజ్ఞ
శ్శంకరో గురుమూర్తిషు।
తతః ప్రాజ్ఞతమస్సాక్షా
చ్ఛివస్సాంబస్సనాతనః॥ ౩౩॥

సఏవసాక్షీ సర్వజ్ఞ
స్తతోన్యో నాస్తికశ్చన।
తస్మాద్విద్యామిమాం త్యక్త్వా
బ్రహ్మాసర్వం విలోకయేత్॥ ౩౪॥

ఆయాసస్తావదత్యల్పః
ఫలంముక్తిర్మహావతు।
తథాపి పరమాద్వైతం
నైవ వాంఛంతి మానవాః॥ ౩౫॥

కదాచిదపి చిత్తస్య
భయం కించిన్న విద్యతే।
తథాపి పరమాద్వైతం
నైవ వాంఛంతి మానవాః॥ ౩౬॥

ఆవిష్ణువుకంటే శంభుండధికుండాతనికి సదాశి
వుండు శ్రేష్ఠుండు॥ ౩౩॥

ఆతండు సర్వసాక్షియునయి సర్వజ్ఞుండయి ప్రకా
శించు నాతనికన్న మరియొకండు లేడు కావున ఈవిద్య
లన్నియు మాని పరబ్రహ్మంబు గానవలయు॥ ౩౪॥

అవివరకే నాయాసంబు గలుగు పిమ్మటముక్తిగ
లుగు అద్వైతపరమార్థ్యంబుగోరనేరరు॥ ౩౫॥

మానంబున కొక్కప్పుడు భయంబుగలుగకుఅద్వైత
పరమార్థ్యంబుగోరరు॥ ౩౬॥

స్వస్వరూపాతిరేకేణ
నాస్తిన్యూనంవిరోధిచ।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౩౭॥

స్వస్వరూపాతిరేకేణ
తరకాశ్చనహివిద్యతే।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౩౮॥

శ్రుతిస్మృతిపురాణాని
ప్రాహురేకత్వమాత్మనః।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౩౯॥

అనుగ్రహంకతరకాశ్చ
కురులెద్వైతవేదనం।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౪౦॥

తనరూపాతిరేకంబుగా తర్కంబులునేదియులే
దు అక్లైనను పరమాద్వైతంబుగోరరు॥ ౩౮॥

శృతులు స్మృతులు పురాణంబులు పరమా
త్మైకత్వంబెఱుంగించు అక్లైనపరమాద్వైతంబు గో
రరు॥ ౩౯॥

అనుగ్రాహకంబులయిన తర్కంబులుద్వైతం
బెఱుంగనగు నక్లైనదానినయుంగఁగోరరు॥ ౪౦॥

శైవాగమేపిచాద్వైతం
బభాషేపరమేశ్వరః।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౪౧॥

నారాయణోపిచాద్వైతం
బభాషేస్వాగమేషుచ।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౪౨॥

అహంచావోచమద్వైతం
మదుక్తేష్వాగమేషుచ।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౪౩॥

అన్యేచయోగినస్సర్వే
ప్రాహురద్వైతమాత్మనః।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౪౪॥

పరమేశుండు శైవాగమంబుల నద్వైతవిధంబు
జెప్పె నట్లైనదాని నెఱుంగంగోరరు॥ ౪౧॥

శ్రీవిష్ణుదేవుండు తనయాగమంబుల నద్వైతంబు
జెప్పె నట్లైనదాని నెఱుంగంగోరరు॥ ౪౨॥

నేనును మదీయాగమంబులపరమాద్వైతంబెఱుం
గించితి నట్లైనదాని నెఱుంగంగోరరు॥ ౪౩॥

మహాయోగులు పరమాద్వైతంబెఱింగించిరియైన
ను దానిమానవు లెఱుంగంగోరరు॥ ౪౪॥

విశుద్ధజ్ఞానినాందేవాః
నిష్ఠాప్యద్వైతగోచరా।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౪౫॥

కేచిత్సామాన్యమద్వైతం
వదంతభ్రాంతచేతసః।
తథాపిపరమాద్వైతం
నైవవాంఛంతిమానవాః॥ ౪౬॥

ద్వైతమేవహిసర్వత్ర
ప్రవదంతిహికేచన।
ఇమేమనుష్యాః కీటాశ్చ
పతంగాశ్చఘటాహితే॥ ౪౭॥

అవిశేషేణసర్వంతు
యఃపశ్యతిమహేశ్వరం।
సఏవసాక్షాద్విజ్ఞానీ
సశివస్యాతుదుర్లభః॥ ౪౮॥

విశుద్ధజ్ఞానులెల్ల పరమాద్వైతనిష్ఠులు దానినె
ఱుంగంగోరరు॥ ౪౫॥

కొందరు సామాన్యంబుగా భ్రాంతులయియద్వై
తంబు వచింతురు అట్లైన దాని మానవు లెఱుంగం
గోరరు॥ ౪౬॥

మానుజులం పశువులం కీటాదులం॥ ౪౭॥
సర్వం బేక రూపంబయిన మహేశుని రూపం

బుగా నెఱుంగువాడు విజ్ఞానియగునా తండు శివునికయిన
దుర్లభుండు॥ ౪౮॥

జగదితిప్రతిభావ్యవహారతః
పరతరఃపరమఃపరమార్థతః॥
ఇతిమతిర్నభవస్యతుకస్యచి
చ్ఛశిధరస్మరణేనహిసిధ్యతి॥ ౪౯

జగదితిప్రతిభాతిచశాంకరీ
మతిమతాంమతిమేసువినిశ్చయః॥
ఇతిమతిర్విమలాతిశుభావహా
శశిధరస్మరణేనహిసిద్ధ్యతి॥ ౫౦

జగదితిప్రతిభాసముపేక్ష్యచ
శ్రుతిరపిప్రియమేతుమిహామహా।
నహిజగత్ప్రతిభానపరాశ్రుతిః
ప్రియతరస్సకలస్యహినస్వతః॥ ౫౧

ఇతిమతిర్విమలాతువిజాయతే
యదిజనశ్శివఏవహితాదృశః।
నహికృతిస్సకలాపిమహాత్మనో
యదికృతిఃపశురేవసమానవః॥ ౫౨

జగత్తున వ్యవహారంబున పరశివుండు విహరించు
ననిపరమార్థంబు శివస్మరణంబునం గాని కలుగదు॥ ౪౯॥

శంకరుని మాయ జగద్రూపంబున వెలుంగు నని ని
ర్మలచిత్తంబు శివస్మరణంబునం గల్గు॥ ౫౦॥

వేదంబులు జగద్రూపంబున శివుండు వెలుంగు
ననివచించు నని తెలంచువాఁడు శివునికిం దుల్యుండు గాని ఆ
తండే గాని యగు నట్లుగాకున్న వాఁడు పశుప్రాయుండు॥ ౫౧॥

నహిజనిమరణంనగమాగమౌ
నహిమలంవిమలంనచవేదనం।
శివమిదంసకలంహివిభాసతే
స్ఫుటతరంపరమస్యతుయోగినః॥ ౫౩॥

విసృజ్యసందేహమశేషమాస్తికాః
ప్రతీతమేతన్నిఖిలంజడాజడం।
గురూపదేశేనశివంవిలోకయే
ద్విలోకనంచాపిశివంవిలోకయేత్॥ ౫౪॥

విలోకనంచాపిశివంవిలోకయ
స్వాలోకనంచాపివిసృజ్యకేవలం।
స్వభావభూతస్స్వచితావశిష్యతే
చితావశేషశ్చనతస్యతత్వతః॥ ౫౫॥

నిష్ఠాతస్యమహాత్మనస్సురవరా వక్తుంమయాశక్యతే
నప్రాథేనశివేనవామునిగణై ర్నారాయణేనాపిచ।
వేదేనాపిశ్రుతానేనపరయాశక్త్యాపరేణాథవా
మూకీభావముపైతితత్రవిదుషాంనిష్ఠాహితాదృగ్విధా॥

మహాయోగికి జననమరణాదులుసర్వంబును లేదు సకలంబు శివమయంబయియుండు॥ ౫౩॥

కావున ఓ దేవతలారా సర్వకర్మంబులమానిగురూపదేశంబునశివునాలోకింపవలయు॥ ౫౪॥

అస్లువిలోకనంబుగావించిన చిత్స్వరూపంబు దృష్టంబగు॥ ౫౫॥

ఆయద్వైతనిష్ఠనెరింగింపనాదరంబుగాదుమునులుశివుండునారాయణుండును దానినెరింగింపమాకీభావంబునొందుదురు వేదంబులకుల దరంబుగాదు॥ ౫౬॥

సర్వశాస్త్రమివస్ఫురద్వర్ణభాః
కేవలేనకరుణాబలేనచ।
వేదపరసకలార్థబోధక
స్సైవపవనవదనంచతస్యమే॥ ౫౭॥

ఇతి స్కాందమహాపురాణే సూత సంహితాయాం
యజ్ఞవైభవ ఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం నవమోధ్యాయః

=(*)=

ఓ దేవతలారా కరుణచే సర్వంబెఱుఁగించితి వేదార్థబోధకంబునేఁగూడి సంతవరకెఱింగించితి అని బ్రహ్మ పలికెను॥ ౫౭॥

ఇతి స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు

యజ్ఞవైభవఖండంబున బ్రహ్మగీతయందలి

తొమ్మిదవఅధ్యాయము.

=(*)=

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ అస్తి సర్వాంతరస్సాక్షీ
ప్రత్యగాత్మా స్వయంప్రభః।
తదేవ బ్రహ్మ సంపూర్ణ
మపరోక్షతమం సురాః॥ ౧॥

ప్రాణాపానాదిభేదస్య
యస్సత్తాస్ఫురణప్రదః।
యస్య సన్నిధిమాత్రేణ
చేష్టతే సకలం సురాః॥ ౨॥

యస్య సర్వస్య చేష్టాయా
మసక్తో నిష్క్రియస్స్వయం।
సహి సర్వాంతరస్యాత్మా
సోఽహమర్థోఽనవిగ్రహః॥ ౩॥

ప్రత్యక్చిదితి సస్సాక్షా
దాత్మా నాన్యస్స్వరూపభాః।
యోఽయం సర్వాంతరస్స్వాత్మా
సోఽహమర్థోఽనవిగ్రహః॥ ౪॥

సర్వసాక్షియై సర్వాంతర్యామియయి ప్రత్యగా
త్మరూపుండయి స్వయంప్రకాశుండయి అపరిచ్ఛుతముం
డయి శివుండు వెలుంగు॥ ౧॥

ప్రాణాపానాదిభేదంబులకు సత్తయయి ప్రకా
శించువాని సన్నిధిచే సకలంబు సంచరించు॥ ౨॥

సర్వబంధసంరక్తుండయి సిద్ధప్రియుండయి వెలుం
గువాడు సహామధ్యవాద్యుండు॥ ౩॥

అతండే ప్రత్యగాత్ముండు సర్వాంతర్యామియయి
యుండు॥ ౪॥

దృశ్యత్వాదస్యదేహస్య
ద్రష్టాయోన్యస్సఏవసః।
యోయంసర్వాంతరస్స్వాత్మా
సోయంనప్రాణపూర్వకః॥ ౨౧

దృశ్యత్వాత్ప్రాణపూర్వస్య
ద్రష్టాయోన్యస్సఏవసః।
దృష్టిద్రష్టాతుత్రితేశ్వ్యాత్రితా
ఏతేమఙ్గంతాచయస్స్వరాః॥ ౨౨

విజ్ఞాతైరపివిజ్ఞాతా
సహిసర్వాంతరఃపరః।
అతోన్యదార్తంసకలం
నసత్యంతునిరూపణే॥ ౨౩

సఏవసర్వంస్తైకాస్య
ఇతిసమ్యజ్ఞిరూపణం॥ ౨౪
యాభాప్రధీన్యమోతంచ
ప్రోతంచసకలంసురాః॥ ౨౫

గానంబనుచుండు శరీరంబునకన్యుండయి ప్రాజ్ఞ
రూపుండయి సకలద్రష్టయయి యానందుడై వెలుంగు చూ
పుకు ద్రష్టయు శ్రుతికి శ్రోతయు మతికి మంతయునయి
వెలుంగు॥ ౬॥

అతండే సర్వాంతర్యామియయి యుండు నారూపిం
పనాతనికన్న వేరొండును లేదు॥ ౨౫॥

తథావ్యాప్తసకలందేవా
ఓతంప్రోతంనసంశయః।
ఆపశ్చవాయామహాదేవా
ఓతప్రోతాస్తథైవచ॥ ౯॥

అంతరిక్షేషువాయుశ్చ
లోకేషుసురపుంగవాః।
అంతరిక్షాశ్చలోకాశ్చ
తథాగాంధర్వకేషుచ॥ ౧౦॥

లోకేష్వాదిత్యలోకేషు
స్థితాగంధర్వసంజ్ఞితాః।
చంద్రలోకేషుచాదిత్యా
లోకాఓతాస్తథైవచ॥ ౧౧॥

చంద్రలోకాశ్చనక్షత్ర
లోకేషుసురపుంగవాః।
దేవలోకేషునక్షత్ర
లోకాఓతాస్తథైవచ॥ ౧౨॥

సకలంబు భూమియందు శీతంబయినరీతి నుద
కంబుల సకలంబునోతంబగు ఆయుదకంబులు వాయువు
అణంగియుండు॥ ౯॥

నాకాశంబున వాయువులీనంబగు నాయంతరి
క్షంబు గాంధర్వాదిలోకంబునణంగు॥ ౧౦॥

ఆగంధర్వాదిలోకంబులు ఆదిత్యలోకంబులనణం
గు ఆదిత్యలోకంబులుచంద్రలోకంబునవోతంబులగు॥ ౧౧

చంద్రలోకంబులు నక్షత్రలోకంబునణంగు ఆ
నక్షత్రలోకంబులు దేవలోకంబులీనంబులగు॥ ౧౨॥

దేవలోకాశ్చ హే దేవా
ఇంద్రలోకేషు సంస్థితాః।
ప్రాజాపత్యేషు లోకేషు
స్థితా ఐంద్రాస్సురర్షభాః॥ ౧౩॥

ప్రాజాపత్యాస్తథా లోకా
బ్రహ్మలోకేషు సంస్థితాః।
విష్ణులోకేషు హే దేవా
బ్రహ్మలోకాస్సుసంస్థితాః॥ ౧౪॥

విష్ణులోకాస్తథా ఓతా
రుద్రలోకేషు హే సురాః।
రుద్రలోకాస్తథా లోకే
శివస్యైవ సురర్షభాః॥ ౧౫॥

సదాశివస్య లోకేషు
స్థితా హ్యైశాస్సురర్షభాః।
ఓతాః ప్రోతాశ్చ తే లోకా
బ్రహ్మసంస్థే పరే శివే॥ ౧౬॥

ఆ దేవలోకంబు లింద్రలోకంబుల లీనంబులగు ఆ
యింద్రలోకంబులు ప్రాజాపత్యలోకంబునణంగు॥ ౧౩॥

ఆప్రజాపత్యలోకంబులు బ్రహ్మలోకంబుననుండు
ఆబ్రహ్మలోకంబులు విష్ణులోకస్థితంబులగు॥ ౧౪॥

విష్ణులోకంబులు రుద్రలోకంబులనణంగు రుద్ర
లోకంబుల ఈశ్వరలోకంబులనణంగు॥ ౧౫।

ఆ ఈశ్వరలోకంబులు సదాశివలోకంబులనుండు ఆ
సదాశివలోకంబులు పరశివరూపంబయిన బ్రహ్మమందు
లీనంబగు॥ ౧౬॥

ఏవం సర్వే సదా సాక్షి
స్వరూపే ప్రత్యగాత్మని।
సర్వాంతరతమే ప్రోతా
ఓతా అధ్యాసతః స్థితాః॥ ౧౭॥

సర్వాధిష్ఠానభూతస్తు
ప్రత్యగాత్మా స్వయంప్రభః।
న కస్మింశ్చిత్స్థితస్సాక్షీ
సత్యరూపస్స్వరక్షణాధాః॥ ౧౮॥

యస్మిన్నధ్యస్తరూపేణ
స్థితం సర్వం నిరూపితే।
స ఏవ సకలం నాన్య
దితి సమ్యఙ్నిరూపణం॥ ౧౯॥

యోయమాత్మా స్వయంభాతి
సత్తయాన్యావివర్జితః।
స ఏవ సాక్షాత్సర్వేషాం
అంతర్యామిణాబాపరః॥ ౨౦॥

యిట్లుసర్వంబును ప్రత్యగాత్మరూప సర్వాంత ర్యామియునయిన పరశివునియందడంగు అశిలుంగా స్వ యంప్రభుండయి సర్వాధారుండయి సర్వసాక్షియుం వెలుంగు॥ ౧౮॥

నాతనికన్న వేరొండులేదు ఇదినిశ్చయంబు॥ ౧౯॥

యేపరమాత్మ అన్యరహితుండయి సర్వాంత ర్యామియయి సత్తారూపుండైయుండు నాతనియొకండు ను లేదు॥ ౨౦॥

పృథివ్యామపి యస్తిష్ఠ
న్పృథివ్యా అంతరస్సదా।
యం న వేద సురాః పృథ్వీ
శరీరం యస్య ధూరపి॥ ౨౧॥

యోంతరో యమయత్యేతాం
భూమం శిషిరా యరూపతః।
ఏవ ఏవ హి నస్వాత్మా
దంతర్యామిపరామృతః॥ ౨౨॥

అప్సుతిష్ఠన్నపాం దేవా
అంతరో యాన తావిదుః।
ఆపశ్శరీరం యస్యైతాః
యోంతరో యమయత్యపః॥ ౨౩॥

ఏష ఏవ హి నస్వాత్మా
దంతర్యామిపరామృతః॥ ౨౩½
ఏవమగ్న్యాశ్రయోక్తా
చాంతరిక్షస్య హేసురాః॥ ౨౪॥

భూమియందంతర్యామియైయున్న నాసేవని
భూమిమెఱుంగదు॥ ౨౨॥

ఉదకంబుల నంతర్యామియగువాని నాజలంబు
నెఱుంగదు॥ ౨౩॥

వాయుపూర్వస్యసర్వస్య
చేతనాచేతనస్యచ।
ఏషఏవహినస్స్వాత్మా
దంతర్యామీపరావృతః॥ ౨౫॥

అదృష్టోయంసురాద్రష్టా
శ్రోతాచాయంతథాశ్రుతః।
అమతశ్చతథామంతా
విజ్ఞాతాకేవలంసురాః॥ ౨౬॥

రవిసోమాగ్నిపూర్వేషు
వినష్టేష్వయమాస్తికాః।
చిత్తసాక్షితయాభాతి
స్వప్రకాశేనకేవలః॥ ౨౭॥
చిత్తవ్యాపారనాశేతు
తదభావంసురర్షభాః।
స్వప్రకాశేనజానాతి
సుషుప్తావేదతామపి॥ ౨౮॥

ఈవిధంబున నగ్నియందాకాశంబున వాయువు నందంతర్యామియయి వెలుంగుదు॥ ౨౫॥

ఓ దేవతలారా ఆశివుండు కానంబడక సర్వంబును చూచుచుండు వినక వినుచుండు సూర్యచంద్రాగ్ని ప్రముఖులు నశించినను ఆతనికి నాశంబులేదు అతండు చిత్తసాక్షియయి స్వప్రకాశుండయి వెలుంగు॥ ౨౬॥

ఆవిర్భావతిరోభావ
రహితస్తుస్వయంప్రభః।
భావాభావాత్మకంసర్వం
సబాహ్యంవేదకేవలం॥ ౨౯॥

భావాభావాత్మనావేద్యం
సమస్తంసురపుంగవాః।
చిత్త్వైవాయంనచైవాన్య
దితిసవ్యాజ్ఞరూపణః॥ ౩౦॥

ఏవంచైతంవిచారేణ
స్వాత్మనావేదయఃపుమాన్
సయోగీసర్వదాద్వైతం
పశ్యన్నపినపశ్యతి॥ ౩౧॥

ద్రష్టుర్దృష్టేర్నానాశోస్తి
దృశ్యమేవహినశ్యతి।
తచ్చాద్వైతందృశేర్దృశ్యం
నాస్తిద్రష్టాస్తికేవలః॥ ౩౨॥

మరియు ఆవిర్భావతిరోభావ రహితుండయి
వెలుంగుచుండు॥ ౨౯॥

ఓ దేవతలారా యిదియె విచారించి ఆత్మజ్ఞానియ
గువాడు అద్వైతంబెఱుంగు॥ ౩౧॥

పరమాత్మజ్ఞానికెన్నండును నాశనంబులేదు దృ
శ్య పదార్థంబులెల్ల నశించు॥ ౩౨॥

ఏషాస్యాపరమాసంప
ద్గతిశ్చపరమాస్యతు।
ఏషోస్యపరమోలోక
ఏతద్ధిపరమంసుఖం॥ ౩౩॥

ఆహింస్రిలయనీంముక్తాం
యథాహింస్యాత్మనాపునః।
నపశ్యతితథావిద్వా
న్నదేహాహంమతిర్భవేత్॥ ౩౪॥

సర్వాధారేస్వతస్సిద్ధే
శివసంజ్ఞేసునిర్మలే।
ప్రత్యగాత్మేపరానంద
నేహానానాస్తికించన॥ ౩౫॥

మృత్యోస్సమృత్యుమాప్నోతి
యఇహనానేవపశ్యతి।
తస్మాదధ్యాస్తమజ్ఞానం
తత్కార్యంచాత్మరూపతః॥ ౩౬॥

ఇదియ పరమసంవిత్తు యిదియపరలోకంబుఇది
యపరమపదంబు॥ ౩౩॥

సర్వంబు ఈబుసంబువిడుచునట్లు విద్వాంసుండు
దేహభ్రాంతివిడుచు॥ ౩౪॥

సర్వాధారుండును స్వాత్మసిద్ధుండును ప్రత్యగ్రూ
పియునయిన శివునికన్న వేరొయొకటియు లేదు॥ ౩౫॥

ఆతండు వృత్త్యావృతుఁడు వృత్త్యావృతాన సజ్ఞానం
బుహాని॥ ౩౬॥

ఏకశ్చైవమహాయోసౌ
దృష్టవ్యోహిముముక్షుభిః।
అయమాత్మాపరిజ్ఞేయశ్చ
విరజాశ్చమహాధ్రువః॥ ౩౭॥

తమేవధీరోవిజ్ఞాయ
ప్రజ్ఞాంకుర్వీతబ్రాహ్మణః।
నానుధ్యాయాద్బహూంచ్ఛబ్దా
న్వాచోవిజ్ఞాపనంహితత్॥ ౩౮॥

సవాఏవమహానాత్మా
జన్మనాశాదివర్జితః।
వశీసర్వస్యలోకస్య
సర్వస్యేశానఏవహి॥ ౩౯॥

సర్వస్యాధిపతిశ్శుద్ధో
నభూయాన్సాధుకర్మణా।
కర్మణాసాధునానైవ
కనీయాన్స్యాదసంగవాన్॥ ౪౦॥

యత్నప్రయాసంబున నాదేవు గానందగు నాతం
డప్రమేయుండు విరజుండు ధ్రువుండు ఆతని నెఱింగి
ధ్యానించుటయే విజ్ఞానంబు॥ ౩౮॥

అతండు జన్మనాశంబులు లేనివాడు సర్వాధిపతి
యగునాతని ఘనకార్యంబులనతని నెఱుంగందగు॥ ౪౦॥

ఏష సర్వేశ్వరస్సాక్షా
ద్భూతాధిపతిరేవచ।
భూతపాలశ్చలోకానా
మసంభేదాయహేసురాః॥ ౪౧॥

ఏష సేతుర్విధరణ
స్తమేవబ్రాహ్మణోత్తమాః।
వేదానువచనేనాపి
యజ్ఞేనసకలేనచ॥ ౪౨॥

దానేనతపసానేహా
తగ్గైవానశనేనచ।
వేత్తుమిచ్ఛతియోవిద్వా
న్సమునిర్నేతరోజనః॥ ౪౩॥

నేతినేతీతినిర్దిష్టో
యఏషస్సర్వసాధకః।
సోఽయమాత్మాసదాగ్రాహ్య
స్వరూపోనహిగృహ్యతే॥ ౪౪॥

సర్వేశ్వరుండును భూతపతియు పాలకుండును అభేదసేతువు అగు దేవునిని వేదవచనంబుల యజ్ఞదానతపాదుల అనశనంబున నెరుంగగోరువాడు మునియనంబగు అట్లుగానివాడు మునిగానేరడు॥ ౪౩॥

లేదులేదనుటచే నిష్ప్రత్యస్తుండయి సర్వపాలకుండయిన దేవుండు నిరంతరంబుగా బ్రహ్మ్యుడగు పాపాను లెల్లనశించు॥ ౪౪॥

తథాశక్యస్య భావశ్చ
హే దేవా నైవ శక్యతే।
అసంగరూపో భగవా
న్సర్వదా న హి సజ్జతే॥ ౪౫॥

సమనిత్యో మహామహాబ్రహ్మణస్య
నవర్ధతే కర్మణా నో కనీయాన్।
తస్యైవస్యాత్పదవిత్తం విదిత్వా
నలిప్యతే కర్మణా పాపకేన॥ ౪౬॥

తస్మాద్బ్రహ్మజ్ఞానలాభాయ విద్వాన్
శాంతో దాంతస్స్యాదితి వేద్య।
కర్మత్యాగీ సర్వవేదాంతసిద్ధం
విద్యాహేతుం సతతం త్వభ్యపేయాత్॥ ౪౭॥

త్రిపుండ్రముద్ధూళనమాస్తికోత్తమః
సదాచరేచ్ఛంకరవేదనీరతః।
శివాదిశబ్దం చ జపేద్విశేషతః
సపూజయేద్భక్తియుతస్సరంహరం॥ ౪౮॥

ఆదేశుండసంగుండయి నిరంతంబు ప్రకాశించు॥ ౪౫

బ్రహ్మజ్ఞుండు కర్మంబులవాని నెఱుంగనేరఁడు॥ ౪౬

కాన విద్వాంసుండు బ్రహ్మజ్ఞానంబుకొఱకు శాంతుండు దాంతుండయి కర్మంబుల నెల్ల విడిచి వేదాంతసిద్ధంబయిన విద్యాహేతువగు పరతత్వంబెఱుంగవలయు॥ ౪౭॥

శంకరు నెఱుంగంగోరువాఁడు త్రిపుండ్రధారణంబును శివాదిజపంబును జేయుచు నిరంతరంబు భక్తిచేఁ బూజింపవలయు॥ ౪౮॥

సాధనైస్సకలైస్సహితస్సురాః
వేదనేనసమస్తమిదంజగత్ ।
దేవరూపతయైవసునిశ్చితం
వేదహస్తతలస్థితబిల్వవత్ ॥ ౪౯ ॥

నైనంపాప్మాతరతిబ్రహ్మనిష్ఠం
సర్వంపాపంతరతిపారిప్లవంచ ।
నైనంపాప్మాతపతిబ్రహ్మనిష్ఠం
సర్వంపాపంతరతిపారిప్లవంచ ॥ ౫౦ ॥

ఇత్థంబ్రహ్మాస్వాత్మభూతంవిదిత్వా
శ్రద్ధాపూర్వందేహమేతంస్వకీయం ।
అర్థంసర్వంక్షేత్రజాతంసమస్తం
దద్యాత్తస్మైదేశికేంద్రాయమర్త్యః ॥ ౫౧ ॥

యఆవృణోత్త్యవితథేనకర్ణౌ
వదుఃఖంకుర్వన్నమృతంసంప్రయచ్ఛన్ ।
తంవిద్యాత్పితరంమాతరంచ
తస్మైనద్రుహ్యేత్కృతమస్యజానన్ ॥ ౫౨ ॥

సకలసాధనంబులంగూడిసమస్తంబీశ్వర రూపం బుగా దలంచువానికి చేతనుందు బిల్వంబువలె తత్త్వం బెఱుంగును॥ ౪౯॥

అట్టి బ్రహ్మనిష్ఠునికి పాత్రిత్యాదిపాపంబులు దొలంగు॥ ౫౦॥

ఇట్లాత్మభూతుండగుయిన సేవ నెరింగి మత్సుగాంధు శ్రద్ధచే తనదేహంబును ధనక్షేత్రాదులనెల్ల గురువున కొసంగవలయు॥ ౫౧॥

వితథంబుగాని కమణంబున దుఃఖంబుదొలంగించి అమృతంబిచ్చుటయు మాతృపితృరూపుండయిన గురుని కొరకు ద్రోహంబుశేయందగదు॥ ౫౨

స్వదేశికస్యైవశరీరచింతనం
భవేదనంతస్యశివస్యచింతనం।
స్వదేశికస్యైవతుపూజనంతథా
భవేదనంతస్యశివస్యపూజనం॥ ౫౩॥

స్వదేశికస్యైవతునామకీర్తనం
శివాదిశబ్దస్యచకీర్తనంభవేత్।
స్వదేశికస్యైవతుబాధనంతథా
భవేదనంతస్యశివస్యబాధనం॥ ౫౪॥

తస్మాద్విద్వాన్సర్వమేతద్విహాయ
శ్రద్ధాయుక్తస్సద్గురుంసత్యనిష్ఠం।
విద్యాకోశంవేదవేదాంతనిష్ఠం
గచ్ఛేన్నిత్యంసత్యధర్మాదియుక్తః॥ ౫౫॥

వక్తవ్యంసకలంమయాపరిస్ఫుటా
యుక్తైనసంకీర్తనం
కర్తవ్యంసకలంసురానహిమునే
బ్రహ్మాత్మనిష్ఠస్యతు।

గురుని ధ్యానించుట యీశ్వరచింతనంబు గురుని పూజించుట శివపూజయగు॥ ౫౩॥

గురుని నామకీర్తనంబు శివనామకీర్తనంబు గురుని బాధించుట యీశ్వరబాధయగు॥ ౫౪॥

కావున విద్వాంసుండు కర్మంబులనెల్ల విడిచి శ్రద్ధతోఁగూడి సత్యవేదాంతనిష్ఠుండగు గురుని పూజింపవలయు॥ ౫౫॥

నేఁజెప్పినరీతి శివనామస్మరణంబుఁజేయుచు బ్రహ్మనిష్ఠుంబూజించుచు సకలం బ్రహ్మమయంబని యెంచుచు॥

స్మర్తవ్యం సకలం తథా న హి సదా
బ్రహ్మైవ సచ్చిత్సుఖం
సంపూర్ణం సతతోదితః సమరసం
శశ్వత్స్వయం భాసతే॥ ౫౬

ఇతి స్కాందే మహాపురాణే సూతసంహితాయాం
యజ్ఞవైభవ ఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం దశమోధ్యాయః॥

=(*)=

పరమసుఖంబనుభవించుచు నుండువాడు సంపూర్ణుండయి సమరసంబుగా స్వప్రకాశమానుండయి వెలుంగు॥ ౫౬॥

ఇది స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు
యజ్ఞవైభవఖండంబున బ్రహ్మగీతయందలి
పదియవ అధ్యాయము.

=(*)=

ఓమ్ బ్రహ్మోవాచ॥ అస్తితత్త్వంపరంసాక్షా
ద్దుర్దర్శంగూఢముత్తమం।
అనుప్రవిష్టంసర్వత్ర
గుహాయాంనిహితంపరం॥ ౧॥

తద్విదిత్వామహాధీరో
హర్షశోకౌజహాతివై॥ ౧½॥
ధర్మాదిభ్యఃపరంతత్తు
భూతాద్భవ్యాచ్చసత్తమాః॥ ౨॥

యదామనంతివెదాశ్చ
తపాంసిపరమంపదం।
బ్రహ్మచర్యంయదిచ్ఛంత
శ్చరంతిశివఏవసః॥ ౩॥

ఏతద్ధ్యేవాక్షరంబ్రహ్మ
ఏతద్ధ్యేవాక్షరంపరం।
ఏతద్ధ్యేవాక్షరంజ్ఞాత్వా
యోయదిచ్ఛతితస్యతత్॥ ౪॥

తత్స్వరూపంబని నిగూఢంబు యెట్టివారికిందుదర్శనంబు సర్వస్థితంబుగు సాహితంబయిన పరమాత్మ నెఱింగినవాడు హర్షశోకంబులవిడుచు॥ ౧౪॥

యేనరుండయిన ధర్మాదులకు పరంబును భూతభవిష్యత్తులకు పరంబును బ్రహ్మచర్యాది తపంబులచే ప్రాప్తంబగు పరమపదంబేదియో యాయదియశివుండు॥ ౩॥

ఇట్టియ అక్షరంబయిన బ్రహ్మంబుదీని నెఱింగినవాడు యేదికోరిన నదియెల్లంగలుగు॥ ౮॥

ఏతదాలంబనం శ్రేష్ఠం
ఏతదాలంబనం పరం।
ఏతదాలంబనం జ్ఞాత్వా
బ్రహ్మలోకే మహీయతే॥ ౫॥

న జాయతే మ్రియతే వా విపశ్చి
న్నాయం కుతశ్చిన్న బభూవ కశ్చిత్।
అజో నిత్యశ్శాశ్వతోఽయం పురాణో
న హన్యతే హన్యమానే శరీరే॥ ౬॥

య ఏవం వేత్తి హంతారం
యశ్చైనం మన్యతే హతం।
తావుభౌ న విజానీతో
నాయం హంతి న హన్యతే॥ ౭॥

అణోరణీయాన్మహతో మహీయా
నాత్మాస్య జంతోర్నిహితో గుహాయాం।
తమక్రతుః పశ్యతి వీతశోకో
ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమస్య॥ ౮॥

పరంబును అతిశ్రేష్ఠంబును దీని నెఱింగినవాఁడు బ్రహ్మలోకంబున వెలుఁగు॥ ౫॥

జన్మమరణంబులు లేవు అతఁడజుండు శాశ్వతుండు పురాణపురుషుండునయియుండు అతండు శరీరంబులెల్ల నశింపుచుండ నాశంబునొందఁడు॥ ౬॥

అతఁడు అణువునకణువు మహాత్ముఁడగు మహాతేజోమహితుఁడయి వెలయు॥ ౭॥

దూరం వ్రజతి చాసీన
శ్శయానో యాతి సర్వతః।
కస్తం మదామదం దేవం
మదన్యో జ్ఞాతుమర్హతి॥ ౯

అశరీరం శరీరేషు
వ్వనవస్థేష్వవస్థితం।
మహాంతం విభుమాత్మానం
మత్వాధీరో న శోచతి॥ ౧౦

నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో
న మేధయా న బహునా శ్రుతేన।
యమేవైష వృణుతే తేన లభ్య
స్తస్యైష ఆత్మా వృణుతే తనూం స్వాం॥ ౧౧

నావిరతో దుశ్చరితా
న్నాశాంతో నాసమాహితః।
నాశాంతమానసో వాపి
ప్రజ్ఞానేనైవమాప్నుయాత్॥ ౧౨

ఆతం డాసీనుండైయును దూరంబరుగు శయానుం డయ్యును సకలంబున సంచరించు నాకన్న నితరుం డెవ్వం డు వాని నెఱుంగంజాలడు॥ ౯॥

తా శరీరంబులేనివాడయ్యును సకలశరీరస్థితుండై నతిశయుండయి విభుండగు పరమాత్మ నెఱింగిన వానికి దుఃఖంబులేదు యీ పరమాత్మ బుద్ధిచేత వేదంబులచే లభ్యంబుగాదు జ్ఞానంబుచె లభ్యంబగు॥ ౧౧॥

పాపంబులువిడిచినవనుశాంతింబొందినబ్రహ్మనెఱుం గంటదుర్లభంబు అవిజ్ఞానలభ్యంబు॥ ౧౨॥

యస్యబ్రహ్మచక్షత్రంచ
ఉభేభవతఓదనః।
కఇదందేవదేవోవా
మనుష్యాశ్చయత్రసః॥ ౧౩॥

ఋతంపిబంతౌసుకృతస్యలోకే
గుహాంప్రవిష్టౌపరమేపరార్ధ్యే।
ఛాయాతపౌబ్రహ్మవిదోవదంతి
శరీరభృత్కంకరసంజ్ఞితౌతౌ॥ ౧౪॥

శరీరభృత్కర్మఫలం
భుంక్తేభోజయితాశివః।
ప్రతీతౌవిరుద్ధౌతౌ
భేదస్త్వౌపాధికస్తయోః॥ ౧౫॥

ఆత్మానంరథినంవిద్యా
చ్ఛరీరంరథమేవతు।
బుద్ధింతుసారథింవిద్యా
న్మనఃప్రగ్రహమేవచ॥ ౧౬॥

బ్రహ్మక్షేత్రంబులు రెండు దేవతలు మనుష్యులు గారుఆ రెండును ఛాయాతపంబులరీతి నొకటినొకటితో గూడు గుహాలీనంబులగుయుండు వానివేదవేత్తలెఱుంగుదురు॥ ౧౪॥

జీవుండు కర్మఫలంబు లనుభవించు శివుండనుభ వింపఁజేయు నారెంటికవిరుద్ధంబుప్రసిద్ధంబయినది అదియౌపాధికంబు॥ ౧౫॥

నరుండాత్మసురథికుంగా శరీరంబును రథంబుగా బుద్ధినిసారథిగా మనంబుపగ్గంబుగా॥ [illegible]

ఇంద్రియాణిహయాన్వాద్వా
ద్విషయానపిగోచరాన్॥ ౧౬॥
ఆత్మేంద్రియమనోయుక్తం
విద్యాద్భోక్తారమాస్తికాః॥ ౧౭॥

యస్త్వవిజ్ఞానవాన్భవత్యయు
యుక్తేనమనసాసదా।
తస్యేంద్రియాణ్యవశ్యాని
దుష్టాశ్వా ఇవసారథేః॥ ౧౮॥

యస్తువిజ్ఞానవాన్భవత్య
యుక్తేనమనసాసదా।
తస్యేంద్రియాణ్యవశ్యాని
సదశ్వాఇవసారథేః॥ ౧౯॥

యస్త్వవిజ్ఞానవాన్భవత్యయు
స్త్వమనస్కస్సదాశుచిః।
నసతత్పరమాప్నోతి
సంసారంచాధిగచ్ఛతి॥ ౨౦॥

యింద్రియంబుల గుఱ్ఱంబులుగా విషయంబులు గోచరంబులుగా నెఱుంగవలయు॥ ౧౬॥

యిట్టి రథంబుతో గూడిన వాని నెఱుంగని మనుజునకు దుష్టాశ్వంబులవలె నింద్రియంబులవశ్యంబులుగావు॥ ౧౭

జ్ఞానియగు నరుండు సుమనంబుతో గూడియుండు వానికింద్రియంబులు సారథికి మంచిగుఱ్ఱంబులవలే స్వాధీనంబులయియుండు॥ ౧౮॥

జ్ఞానహీనుండు విమనుఁడశుచియునై పరంబు నొందంజాలక సంసారనిమగ్నుండగు॥ ౨౦॥

యస్తువిజ్ఞానవాఙ్మర్త్య
స్సమనస్కస్సదాశుచిః।
సతుతత్పరమాప్నోతి
యస్మాద్భూయోనజాయతే॥ ౨౧॥

విజ్ఞానసారథిర్యస్తు
మనఃప్రగ్రహవాన్నరః।
సోఽధ్వనః పారమాప్నోతి
తద్విష్ణోః పరమంపదం॥ ౨౨॥

పదంయత్పరమంవిష్ణో
స్తదేవాఖిలదేహినాం।
పదంపరమమద్వైతం
సశివస్సాంబవిగ్రహః॥ ౨౩॥

రుద్రవిష్ణుప్రజేశానా
మన్యేషామపిదేహినాం।
ఋతేసాంబంమహాదేవం
కింభవేత్పరమంపదం॥ ౨౪॥

విజ్ఞానియగు నరుండు నెల్లప్పుడు శుచియయి
పరమపదంబుఁజేరి మరలభవంబునొందడు॥ ౨౧॥

యేనరుండు విజ్ఞానసారథిగూడి మనంబనుపగ్గం
బుచే మార్గపారంబునొందు నదియె విష్ణుపదంబు॥ ౨౨॥

దేహధారులకెల్ల విష్ణుపదంబోయది యద్వై
తంబు నదియశివరూపంబు॥ ౨౩॥

రుద్రునకు విష్ణుబ్రహ్మలకు దేవమనుష్యాదులకెల్ల
శివునివిడిచి వేరేపరమపదంబులేదు॥ ౨౪॥

ఇంద్రియేభ్యః పరాహ్యర్థా
అర్థేభ్యశ్చ పరంమనః।
మనసస్తు పరాబుద్ధిః
బుద్ధేరాత్మా మహాన్పరః॥ ౨౫॥

మహతః పరమవ్యక్త
మవ్యక్తాత్పురుషః పరః।
పురుషాన్నపరంకించి
త్సాకాష్ఠాసాపరాగతిః॥ ౨౬॥

పురుషో నామ సంపూర్ణ
శ్శివస్సత్యాదిలక్షణః।
సాంబమూర్తిధరో నాన్యో
రుద్రోవిష్ణురజోపివా॥ ౨౭॥

ఏషసర్వేషు భూతేషు
గూఢాత్మా న ప్రకాశతే
దృశ్యతే త్వగ్ర్యయా బుద్ధ్యా
సూక్ష్మయా సూక్ష్మదర్శిభిః॥ ౨౮॥

ఇంద్రియంబులకన్న యర్థంబులు మేలు వానికి శ్రోత్రంబు మనంబు యామనంబునకు బుద్ధి మేలు ఆబుద్ధికి పరంవ్యక్తంబు మేలు దానికన్న పరమపురుషుండు మేలు ఆతనికన్న పరంబేదియును లేదు అదియ పరాకాష్ఠ యననంబడు॥ ౨౬

సంపూర్ణుండయిన పురుషుండు సత్యాదిలక్షణంబులుగలిగి శివుండనంబడు రుద్రవిష్ణుబ్రహ్మలకు అట్లుగాదు ఆశివుండు సర్వభూతాని గూఢుండయి వెలుంగు వాతని సూక్ష్మబుద్ధిగలవారె యెరుంగుదురు॥ ౨౭॥

యశ్ఛేద్వ్యాఙ్మనసీప్రాజ్ఞః
తద్యచ్ఛేత్ జ్ఞానమాత్మని।
మహాత్మ్యాత్మనివిజ్ఞానం
తద్యచ్ఛేచ్ఛాంతఆత్మని॥ ౨౯॥

అశబ్దమస్పర్శమరూపమవ్యయం
తథారసంనిత్యమగంధవచ్చ యత్।
అనాద్యనంతంమహతః పరంధ్రువం
నిచాయ్యతంమృత్యుముఖాత్ప్రముచ్యతే॥

పరాంచిఖానివ్యతృణన్మహేశ
స్తస్మాత్పరాఙ్పశ్యతినాత్మరూపం
కశ్చిద్ధీరః ప్రత్యగాత్మానమైక్ష
దావృత్తచక్షురమృతత్వమిచ్ఛన్॥ ౩౧॥

పరాచః కామానసుయంతిబాలా
మృత్యోః పాశంతేపియాంతిస్వమోహాత్
అథధీరాఅమృతత్వంవిదిత్వా
ధ్రువంతత్త్వంయాంతికామైరసక్తాః॥ ౩౨॥

ప్రాజ్ఞుండువాఙ్మనంబులనణచిజ్ఞానంబాత్మయం
దుంచి ఆయాత్మయందు విజ్ఞానంబునుంచవలయు॥ ౨౯॥

అశబ్దంబస్పర్శంబు అరూపంబు అగంధంబవా
వ్యంతంబు మానఃపరంబు ధ్రువంబగు బ్రహ్మానెంగువాడు
మరణంబునొందడు॥ ౩౦॥

ధీరుండు సకలంబు తృణసమానంబుగానెంచి అ
మృతతత్వంబుగోరి పరమాత్మంగాంచు॥ ౩౧॥

అజ్ఞానులు కామంబులంగోరి మృత్యుపాశబద్ధుల
గుదురు పండితులు కామంబుల విడచి పరంబు నొందు
దురు॥ ౩౨॥

యేనరూపాన్ రసాన్ గంధాన్
శబ్దాన్ స్పర్శాంశ్చ మైథునాన్।
ఏతేనైవ విజానాతి
కిమత్ర పరిశిష్యతే॥ ౩౩॥

జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాఖ్యం
పురం యేనానుపశ్యతి।
మహాంతం పరమానందం
మత్వా ధీరో న శోచతి॥ ౩౪॥

జాగ్రదాదిత్రయం యస్తు
విజానాతి విదాత్మనా।
తస్యో భేదం నైవాస్తి
పురత్రయమిదం సదా॥ ౩౫॥

చైతన్యమాత్రో భగవాన్
శివ ఏవ స్వయం ప్రభుః।
పురత్రయాత్మనా భాతి
స భాతి స మహాప్రభుః॥ ౩౬॥

యేపుశివునికే రూపరసగంధశబ్దాదుల నెఱుంగం
దగు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులను పురత్రయంబు నేశివునిచే
నెఱుంగందగు నట్టి పరమానందరూపుండయిన దేవుని
నెఱింగినవాఁడు దుఃఖంబునొందఁడు॥ ౩౪॥

అపురత్రయంబు నెఱింగినవానికి భేదంబు లేదు॥ ౩౫॥

భా[illegible]ంతుం [illegible] స్వప్[illegible] [illegible]ను ఆయా నశి
వుండు పురత్రయమూ[illegible] [illegible]॥ ౩౬॥

ఇహాముత్ర స్థితస్తస్వం
స దేవోఽనంతతః పరః।
మృత్యోస్స మృత్యుమాప్నోతి
యోఽన్య దేవ ప్రపశ్యతి॥ ౩౭॥

అగ్నిర్యథైకో భువనం ప్రవిష్టో
రూపం రూపం ప్రతిరూపో బభూవ
ఏకస్తథా సర్వభూతాంతరాత్మా
రూపం రూపం ప్రతిరూపో బహిశ్చ॥ ౩౮॥

వాయుర్యథైకో భువనం ప్రవిష్టో
రూపం రూపం ప్రతిరూపో బభూవ।
ఏకస్తథా సర్వభూతాంతరాత్మా
రూపం రూపం ప్రతిరూపో బహిశ్చ॥ ౩౯॥

సూర్యో యథా సర్వలోకస్య చక్షు
ర్న లిప్యతే చాక్షుషైర్బాహ్యదోషైః।
ఏకస్తథా సర్వభూతాంతరాత్మా
న లిప్యతే లోకదుఃఖేన బాహ్యః॥ ౪౦॥

సకలస్థితుండైన దేవుని యెవ్వం డెఱుంగు నా
[illegible] హృత్స్వభావంబు లేను॥ ౩౭॥

అగ్నియొకండైనను అనేకరూపంబుల నొంది
[illegible] పరమాత్మ యొకండయ్యును అనేక రూపంబులగా
బడు॥ ౩౮॥

వాయువొకండైనను అనేకరూపంబు నొంది
[illegible]ను॥ ౩౯॥

సూర్యుండొకండయ్యు బహుభంగులగానంబడు
[illegible]ని॥ ౪౦॥

ఏకో వశీ సర్వభూతాంతరాత్మా
ఏకం రూపం బహుధా యః కరోతి।
తమాత్మస్థం యేఽనుపశ్యంతి ధీరా
స్తేషాం సుఖం శాశ్వతం నేతరేషాం॥ ౪౧॥

యే నైవ నిత్యాశ్చ సచేతనాశ్చ
యస్మిన్ స్వభక్త్యా ప్రవిభాంతి మోహాత్।
తమాత్మస్థం యేఽనుపశ్యంతి ధీరా
స్తేషాం శాంతిః శాశ్వతీ నేతరేషాం॥ ౪౨॥

తదేతదితి మన్యంతే
నిర్దేశ్యం పరమం సుఖం।
కథం ను తద్విజానీయాం
కిము భాతి విభాతి వా॥ ౪౩॥

ఆదిత్యచంద్రానలతారకాద్యా
న భాంతి యస్మిన్ననిశం మహాంతః।
ప్రకాశమానం తమను ప్రభాంతి
ప్రభావతస్తస్య హి నేతరేషాం॥ ౪౪॥

పరమాత్మ యొకండె యీ బహురూపంబులన్ని
నొందు నట్టివాని నెఱింగిననరునకు మెల్లప్పుడు సుఖం
బుగలుగు నితరులకుం గలగదు॥ ౪౧॥

చేతనులకెల్ల చేతని కృపగ్గైసేసి శాశ్వతులయి
శాంతినొందుదురు॥ ౪౨॥

[illegible]మాత్మ పరాకాశంబు యో[illegible]
[illegible]మానస[illegible]ంబు। ౪౩॥

ఊర్ధ్వమూలమవాక్శాఖ
ఏషోశ్వత్థస్సనాతనః।
తదేవశుక్రంతద్బ్రహ్మ
తదేవామృతముచ్యతే॥ ౪౫॥

తస్మింల్లోకాఃశ్రితాస్సర్వే
తదునాత్యేతికశ్చన।
ఏతద్వైతత్సురశ్రేష్ఠా
స్సమ్యగేవమయోదితం॥ ౪౬॥

ఇదంసర్వంజగత్ప్రాణా
చ్ఛివకంపతెధ్రువం।
మహద్భయమిదంవజ్రం
విదిత్వాముచ్యతేనరః॥ ౪౭॥

తపత్యస్యభయాదగ్ని
ర్భయాత్తపతిభాస్కరః।
భయాదింద్రశ్చవాయుశ్చ
మృత్యుర్ధావతిపంచమః॥ ౪౮॥

పూర్వాపరాలంబును అధశ్శాయుగలిగిన అశ్వత్థంబొండుగలదదియు బ్రహ్మంబమృతంబునయి వెలుంగు॥

ఆ బ్రహ్మంబు నందు సకలంబునందు నిదినిశ్చయంబు॥ ౪౬॥

దీని నెరింగినవానికి భయంబును లేదు॥ ౪౭॥

ఆదేవుని భయంబున అగ్నిజ్వలించు భాస్కరుండు తపించు వాయువు వీచునిందుండును వెలుంగు మృత్యువు పరువిడు॥ ౪౮॥

వర్తమానేశరీరేస్మిన్
అశక్తోబోద్ధుమీశ్వరం।
నరస్సర్వేషులోకేషు
శరీరత్వాయకల్పతే॥ ౪౯॥

యథాదర్శే స్వకంరూపం
యథాపస్మిమణౌలేనరః।
తథాపశ్యంతిదేహేస్మిన్
ఆత్మానంబ్రహ్మకేవలం॥ ౫౦॥

జన్మనాశవతాంభావానాం
పృథగ్భావంపరాత్మనః।
తేషాంజన్మవినాశౌచ
విదిత్వానాత్మరూపతః॥ ౫౧॥

పశ్చాదనాత్మరూపేణ
విదితంకేవలాత్మనా।
విదిత్వాస్వానుభూత్యైవ
సధీరస్తునశోచతి॥ ౫౨॥

సర్వశరీరంబుల నంతర్యామియగువాని మనుజుం
డెఱుంగంజాలఁడు॥ ౪౯॥

విద్వాంసుఁడు నిశ్చలంబయిన యద్దంబున ము
ఖంబుఁజూచునట్టుల తన శరీరంబునందు పరమాత్మం
గాంచు॥ ౫౦॥

అక్షరమాత్మ నెఱుంగనివారలకెల్ల జన్మమరణం
బులుగలుగు॥ ౫౧॥

ఆత్మరూపంబుచేత స్వానుభూతిచే పరమాత్మ
నెఱింగినధీరుండు యెల్లప్పుడు దుఃఖంబుఁబొందఁడు॥ ౫౨॥

ఇంద్రియేభ్యో మనశ్శ్రేష్ఠం
మనసస్సత్త్వముత్తమః।
సత్త్వాదధి మహానాత్మా
మహతోఽవ్యక్తముత్తమం॥ ౫౩॥

అవ్యక్తాత్తు పరం సాక్షా
ద్వ్యాపకోఽలింగ ఏవ చ।
యం విదిత్వా వరస్సాక్షా
దమృతత్వం హి గచ్ఛతి॥ ౫౪॥

న సందృశే తిష్ఠతి రూపమస్య
న చక్షుషా పశ్యతి కశ్చనైనం।
హృదా మనీషా మనసాభిక్లృప్తః
సాక్షాదాత్మా శక్యతే వేదితుం సః॥ ౫౫॥

ఏవం సాక్షాచ్చిదానందరూపం
భావాభావ విశేషలోకస్య హేతుం।
జ్ఞాత్వా యుక్త్యా బ్రహ్మ జానంతి మర్త్యా
విద్యాయోగా దేవ ముక్తా భవంతి॥ ౫౬॥

ఇంద్రియంబులకన్న మనంబు శ్రేష్ఠంబు మనంబునకంటె సత్వంబుత్తమంబు దానికంటె నాత్మ మేలు దానికన్న నవ్యక్తంబు మేలు॥ ౫౩॥

దానికన్న లింగంబు మేలు దాని నెఱింగినవానికి మోక్షంబుగలుగు॥ ౫౪॥

ఆశివరూపంబు నేత్రంబు నెఱుంగదరంబు గాదు మనంబుచేత బుద్ధిచేత నెఱుంగనగు॥ ౫౫॥

పరమానందరూపిణియయిన నాపరశివుని శ్రుతులచేత విద్యాతిశయంబున మనుజులెఱింగిరేని ముక్తులగుదురు॥ ౫౬॥

విద్యావేద్యంబ్రహ్మయద్వైదసిద్ధం
సత్యాచింత్యాకాచిదస్యైవశక్తిః।
శక్త్యాభిన్నంశోద్భవత్యద్వయంత
త్సత్యానందాసంగభోక్త్రైకరూపం॥ ౫౭॥

ఏకంరూపంబ్రహ్మణోజీవరూపం
భోగ్యంవిశ్వంబ్రహ్మణస్త్వన్యరూపం।
అన్యద్రూపంబ్రహ్మణస్స్వాశాస్త్రం
ప్రజ్ఞామాత్రంబ్రంహరూపంపరస్య॥ ౫౮॥

సర్వాజీవేసర్వసంస్థేబృహంతే।
తస్మిన్జీవోభ్రామ్యతేబ్రంహచక్రే
బ్రహ్మాత్మానంప్రేరితారంచయద్వా
మత్వాద్వైకంయాతిమర్త్యోఽమృతత్వం॥ ౫౯॥

జ్ఞాజ్ఞౌజీవాజీవసంజ్ఞౌప్రతీత్యా
శ్రుత్యాయుక్త్యాస్వానుభూత్యాహ్యజస్రం।
మాయాభోక్తృర్భోగహేతుఃపరాత్మా
రూపైరేభిర్విశ్వరూపోప్యకర్తా॥ ౬౦॥

విద్యావేద్యంబును వేదసిద్ధంబును శక్తిభిన్నంబును స్వరూపంబానందమయంబునై యద్వయంబు వెలుంగు॥

ఆబ్రహ్మము జీవరూపంబొకటి యీశ్వరరూపంబొకటి శాస్త్రరూపంబొకటి గలిగియుండు॥ ౫౮॥

సర్వజీవాత్మకంబయిన బ్రహ్మచక్రంబున జీవుండు సంచరించుచుండు నరుండు సకలశాస్త్రజ్ఞుండగు బ్రహ్మ నెరింగిన మృతుండు గాడు॥ ౫౯॥

జీవాజీవులిర్వుర ప్రసిద్ధంబుగ శ్రుతిచేతను యుక్తిచేత అనుభవంబుచేత జ్ఞానులనంబడు దురుమాయ భాగ్యంబు భోగ్యహేతువనాత్మ॥ ౬౦॥

క్షరంమాయాచాక్షరంజీవరూపం
క్షరాత్మనాభిద్యతేజీవః।
తస్యధ్యానద్యోజనాత్తత్త్వభావా
ద్భూయశ్చాంతేవిశ్వమాయానివృత్తిః॥ ౬౧॥

జ్ఞాత్వాదేవంసర్వపాశాపహానిః
క్షీణైఃక్లేశైర్జన్మమృత్యుప్రహాణిః।
తస్యాభిధ్యానస్థూలమాయావిభేదే
విశ్వైశ్వర్యంయాతికైవల్యరూపః॥ ౬౨॥

ఏతత్జ్ఞేయంనిత్యమేవాత్మసంస్థం
నాతఃపరంవేదితవ్యంహికించిత్।
భోక్తాభోగ్యంప్రేరితారంచమత్వా
సర్వంప్రోక్తంత్రివిధంబ్రహ్మమేతత్॥ ౬౩॥

వహ్నేర్యథాయోనిగతస్యమూర్తి
ర్నదృశ్యతేనైవచలింగనాశః।
సభూయఏవేంధనయోనిగృహ్య
స్తద్వోభయంవైప్రణవేనదేహే॥ ౬౪॥

క్షరంబుమాయ అక్షరంబాత్మ అక్షరుని ధ్యానం
బుచే మాయ నశించు॥ ౬౧॥

ఆ దేవు నెరింగిన సర్వపాపంబులు పాశంబులు జన్మం
ములు నశించు కైవల్యంబు గల్గు॥ ౬౨॥

భోక్తయు భోగ్యంబు ప్రేరకుండు యని మూడు
ను శివుండె దీని నెరింగినవాడు సుఖించు మఱి యేమి నందగు॥

అగ్నిదేవుండు అణంగియు నగుపడడు లింగంబు
నశించదు ఆశండింధనాదులంగూడిన ఉభయరూపంబు
పొందు॥ ౬౪॥

స్వదేహమరణిం కృత్వా
ప్రణవం చోత్తరారణిం|
ధ్యాననిర్మథనాభ్యాసా
ద్దేవం పశ్యేన్నిగూఢవత్|| ౬౫

తిలేషు తైలం దధినీవ సర్పి
రాపస్స్రోతస్స్వరణీషు చాగ్నిః|
ఏవమాత్మాత్మని గృహ్యతేఽసౌ
సత్యేనైనం తపసా యోఽనుపశ్యతి|| ౬౬||

సర్వవ్యాపినమాత్మానం
క్షీరే సర్పిరివార్పితం|
ఆత్మవిద్యాతపోమూలం
తద్బ్రహ్మోపనిషత్పరం|| ౬౭||

ఓమ్|| యజ్ఞదానాదిభిః పుణ్యై
ర్స్వర్గసిద్ధిర్భవిష్యతి|
భోగాన్స్వర్గాయుతే జ్ఞానం
జ్ఞానాత్ ముక్తిర్న సంశయః|| ౬౮||

తన దేహంబున రణింగావించి ప్రణవంబుత్తరార
ణింజేసి జ్ఞానంబున మథించిన బ్రహ్మాగ్నంబు చూచును॥ ౬౫॥

నువ్వులలో నూనెవలెను పెరుగున నేతివలెను నుద
కంబుల సికతంబులవలె శరీరంబులనుండు నాత్మ నెఱుంగవ
లయు॥ ౬౬॥

సర్వవ్యాపియునయిన యాత్మను క్షీరంబున నేతివ
లె ఆత్మజ్ఞానంబున నెఱుంగనగు॥ ౬౭॥

యజ్ఞ దానాది పుణ్యంబుల యోగంబుగలుగు దా
నికే జ్ఞానంబబ్బు ఆజ్ఞానంబున ముక్తిగలుగు కర్మాదు
లంగలుగనేరదు॥ ౬౮॥

అత్యాశ్రమిభ్యశ్శాంతేభ్యో
వక్తవ్యంబ్రహ్మవేదనం।
నాపరిశాంతాయదాతవ్యం
నాభక్తాయకదాచన॥ ౬౯॥

అగ్నిరిత్యాదిభిర్మంత్రై
భస్మనోద్ధూళనంతథా।
త్రిపుండ్రధారణంచాపి
ప్రవదంత్యాశ్రయంబుధాః॥ ౭౦॥

యస్యదేవేపరాభక్తి
ర్యథాదేవేతథాగురౌ।
తస్యైతేకథితాహ్యర్థాః
ప్రకాశంతేమహాత్మనః॥ ౭౧॥

యీజ్ఞానంబును శాంతులకాశ్రమంబుల విడిచిన వారికి కెఱంగింపందగు అశాంతులకశ్రుతుల్లకు నెరింగింపవగదు॥ ౬౯॥

అగ్నిరిత్యాదిమంత్రంబులు భస్మంబుబూయుట త్రిపుండ్రధారణంబును చేయుటయు త్యాజ్యంబు ౭౦॥

సకలాధారంబుల నెఱింగించినగురుని దేవునివలె నెంచవలయు॥ ౭౧॥

శ్రుతివచనేన మయైవ సమస్తం
పరమకృపాబలతః పరితం చ।
యది విదితం స నరః స్వకమోహం
తరతి శివం విశతి ప్రియరూపం॥ ౭౨॥

ఇతి స్కాందే మహాపురాణే సూత సంహితాయాం
యజ్ఞవైభవ ఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం ఏకాదశోఽధ్యాయః

నేనతికరుణచే వేదార్థంబెఱింగించితి దీనివినిన వారలు సకలమోహంబులవిడిచి సర్వేశ్వరుంజేరుదురని బ్రహ్మపలికెను॥ ౭౨॥

ఇది స్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు
యజ్ఞవైభవఖండంబున బ్రహ్మగీతయందలి
పదునొకండవఅధ్యాయము.

=(*)=

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ వక్ష్యే సారతరం సాక్షా
త్సర్వశాస్త్రార్థసంగ్రహం।
శ్రద్ధయా సహితా యూయం
శృణుతాతీవ శోభనం॥ ౧॥

అస్తి తావదహం శబ్దః
ప్రత్యయాలంబనం సురాః।
సర్వేషాం నః పరం జ్ఞానం
స ఏవాత్మా న సంశయః॥ ౨॥

సోఽయం స్వావిద్యయా సాక్షా
చ్ఛివస్సన్నపి వస్తుతః।
స్వవిశ్వాశ్వమవిజ్ఞాయ
సంసారీవావభాసతే॥ ౩॥

వేదోదితేన మార్గేణ
పారంపర్యక్రమేణ తు।
ముముక్షుత్వం దృఢం ప్రాప్య
శ్రవణశ్శాంత్యాదిసాధనైః॥ ౪॥

ఓదేవతలారా సకలశాస్త్రసారం బెఱింగించెద ఆదరణంబుగా వినుండు॥ ౧॥

సమస్తప్రశ్నయంబుల కాలయంబయి పరజ్ఞానరూపంబయిన అహంశబ్దార్థంబుగల వదియు పరమాత్మయనంబడు॥ ౨॥

అవిద్యతోగూడి సంసారంబుగా గానంబడు॥ ౩॥

వేదచోదిత మార్గంబుల పరంపరాక్రమంబున శాంత్యాదిసాధనంబులంగూడి॥ ౪॥

సహితః శివభక్త్యా చ
గురోః పాదప్రణత్యా చ।
వేదాంతానాం మహావాక్య
శ్రవణేన తథైవ చ॥ ౫।

మననేన తథా దేవా
ధ్యానేన పరమాత్మనః।
ప్రత్యగ్బ్రహ్మైక్యతాజ్ఞానం
లబ్ధ్వా యాతి శివం పరం॥ ౬॥

ప్రత్యగాత్మానమద్వంద్వ
మహాంశబ్దోపలక్షితం।
శివరూపేణ సంపశ్య
న్నేవ యాతి స్వపూర్ణతాం॥ ౭॥

శివరూపతయా భాతే
హాంశబ్దాభిధే సతీశ్వరాః।
అవిద్యావిలయం యాతి
విద్యయా పరయైవ తు॥ ౮॥

భక్తిచేతను గురూపదేశంబునను వేదాంతవచన శ్రవణంచేత ధ్యానంబున మననంబున ప్రత్యగ్బ్రహ్మజ్ఞానంబున ఆశివుండు గానంబడు॥ ౧॥

ప్రత్యగ్రూపియు అద్వంద్వుండహం శబ్దవాచ్యుండయినశివుంగాంచుచుమానవుండుసంపూర్ణుండగు॥ ౨॥

అహంశబ్దంబు శివరూపంబయి వెలుంగు అవిద్యానశించు॥ ౩॥

పరయావిద్యయావిద్యా
నివృత్తౌబ్రహ్మకేవలం।
శిష్యతేఖలునాభావో
భావోవాన్యస్తథాపిచ॥ ౯॥

వ్యవహారదృశావిద్యా
తన్నివృత్తిశ్చకథ్యతే। ౯౫
తత్త్వదృష్ట్యాతునావిద్యా
తన్నివృత్తిశ్చహేసురాః॥ ౧౦॥

బ్రహ్మరూపతయాసర్వం
కేవలంప్రతిభాసతే।
జగద్రూపతయాప్యేత
ద్బ్రహ్మైవప్రతిభాసతే॥ ౧౧॥

విద్యావిద్యాదిభేదేన
భావాభావాదిభేదతః।
గురుశిష్యాదిభేదేన
బ్రహ్మైవప్రతిభాసతే॥ ౧౨॥

ఆయవిద్యచే వ్యవహారంబుగలుగు జ్ఞానంబున
నది నశించు॥ ౯౪॥

పరబ్రహ్మజగద్రూపంబుగా విద్యావిద్యాదిభేదంబును భా
వాభావభేదంబున గురుశిష్యాదిభేదంబున ప్రకాశించదు॥ ౧౦

బ్రహ్మసర్వమితి జ్ఞానం
బ్రహ్మప్రాప్తేస్తు సాధనం।
జగన్మాయేతి విజ్ఞాన
మజ్ఞానఫలతో భవేత్॥ ౧౩॥

తథాపి పరమాద్వైత
జ్ఞానస్యేదం తు వేదనం।
ఉపకారకమత్యంతం
తద్దృష్ట్వా వ్యక్తిబుద్ధితః॥ ౧౪॥

యథాభాతస్వరూపేణ
సత్యత్వేన జగద్భ్రాంతిః।
అంగీకృత్యాపి తం నృణాం
కదాచిద్వ్యక్తిసాదరం॥ ౧౫॥

సత్యత్వేన జగద్భానం
సంసారస్య ప్రవర్తకం।
అసత్యత్వేన భానం తు
సంసారస్య నివర్తకం॥ ౧౬॥

సకలంబు బ్రహ్మయనియు లోకంబులు మాయ
యనియు ఎఱుంగుటజ్ఞానంబు ఇట్లువేదంబువచింపు॥౧౪॥

సకలం బసత్యంబు సత్యంబుగా గానంబడు॥౧౫॥

ఇదిసంసారప్రవర్తకంబు అది యసత్యంబుగా
ందుటనె సంసారనివర్తకంబు॥ ౧౬॥

అతస్సంసారనాశాయ
కదాచిత్పరమాశ్రుతిః।
జగత్సర్వమిదంమాయా
వదత్యత్యంతనిర్మలా॥ ౧౭

అతీవపక్వచిత్తస్య
చిత్తపాకమపేక్ష్యసా।
సర్వంబ్రహ్మేతికల్యాణీ
శ్రుతిర్వదతిసాదరం॥ ౧౮

బ్రహ్మైవకేవలంశుద్ధం
విద్యతేతత్త్వదర్శనే।
నచవిద్యానచావిద్యా
నజగచ్చనచాపరం॥ ౧౯

అతఃపరమనిర్వాణ
నిష్ఠస్యపరయోగినః।
యథాయథావభాసోఽయం
శివఏవనచాపరం॥ ౨౦

కాన జగంబెల్ల మాయయని వేదంబు పలుకు॥ ౧౭॥

పక్వమనంబు గలవానికి సర్వంబు బ్రహ్మరూ
పంబగు॥ ౧౮॥

విచారించవిచారించ మహాయోగులకు పరమప
దంబుగానంబడు ఆవిష్ణుశివుండు మరియొండు గాదు॥ ౨౦॥

భూతపూర్వాఽనుసంధానా
తద్ధ్యతేనచవస్తుతః।
యథా౽యథావభాసో౽యం
శివ ఇత్యపి వేదనం॥ ౨౧॥

సహి నిర్వాణనిష్ఠస్య
శివస్య పరయోగినః।
యథాయదేవయత్కించి
ద్భాసతే పరమార్థతః॥ ౨౨॥

తథాతథావభాసేన
స్వేనరూపేణ కేవలం।
స్థితత్వాదధిశద్యోగి
స్వయం తిష్ఠతి నాన్యథా॥ ౨౩॥

పరం నిర్వాణనిష్ఠస్య
యోగినః పరమాస్థితః।
స్వయం దనవిజానాతి
సహారిర్న మహేశ్వరః॥ ౨౪॥

మహాయోగికి మేషేయప్రభాసంబులు గలుగున
దియెల్ల శివరూపంబులు॥ ౨౧॥

ఆట్టియోగి సకలంబులు తనరూపంబని యెఱుంగుచు
విశ్వలంబయిన సముద్రంబురీతి వెలుంగు॥ ౨౩॥

ఆట్టియోగులస్థితిని నేనును హరియు పరమేశ్వ
రుండును నెఱుంగఁజాలము॥ ౨౪॥

నసమ్యక్చపరిజ్ఞాతుం
శక్యతేయోగినఃస్థితిః।
నాపివేదేనమానేన
నచస్మృతిపురాణకైః॥ ౨౫॥

అహోనిర్వాణనిష్ఠస్య
యోగినఃపరమాస్థితిః।
యాదృశీపరమానిష్ఠా
తాదృశ్యేవహికేవలం॥ ౨౬॥

ఏవంరూపాపరానిష్ఠా
శివస్యాత్తత్స్వభావతః।
శివాయాశ్చాంబికాభర్తుః
ప్రసాదేనమహేశ్వరి॥ ౨౭॥

యథామమాపిచాన్యేషాం
నచోద్యాహోజమాహేశ్వరః।
తాదృగ్రూపోమహాదేవః।
ఋషిసాక్షాత్సనాతనః॥ ౨౮॥

దానినెఱుంగుటకు తర్కాంబులగు శాస్త్రాదులవలనం
బుగాదు యీలాటి శివజ్ఞానంబు ఈశ్వరానుగ్రహంబున
ను విష్ణుదేవప్రసాదంబునను మీయనుగ్రహంబునను
అంబికాప్రసాదంబునను నెఱుంగందగు ఆశివుండు సంసార
నాశకుండు ॥ ౪౮॥

ఈదృశీపరమానిష్ఠా
గురోస్సాక్షాన్నిరీక్షణాత్ ।
క్రమాత్సామ్యక్త్వరాయాసా
సిద్ధ్యత్యేవనసంశయః॥ ౨౯॥

దేశికందేవదేవేశం
శివంవింద్యాద్విచక్షణః ।
తదిష్టంసర్వయత్నేన
పరికుర్యాత్సదాదరాత్ ॥ ౩౦॥

స్వస్యానిష్టమపిప్రాజ్ఞః
ప్రకుర్యాద్గురుణోదితం।
గురోరిష్టంతుకుర్వాణః
పరంనిర్వాణమృచ్ఛతి॥ ౩౧

స్వాశ్రమంచస్వజాతించ
స్వకీర్తించపుష్టైవచ।
స్వాదృష్టంలోకదృష్టం
బంధుపుత్రాదిసంజ్ఞితమ్॥ ౩౨॥

యీవిద్య గురూపదేశంబున సిద్ధించు సంశయం బులేదు॥ ౨౯॥

నరుండు తన గురువును శిష్యుంగాఁ దలంచుచు వాని యిష్టంబాదరంబుగాఁ జేయవలయు॥ ౩౦॥

గురుండు గోరినది తనక యిష్టంబయిన జేయువాఁడు ముక్తినొందు॥ ౩౧॥

తన యాశ్రమంబునను జాతియుక్తిత్వము ...స్థవిధా ధంబును బంధుత్వాదివిరుద్ధంబు॥ ౩౨॥

గృహక్షేత్రధనాదీనాం
హానిం క్లేశం సుఖం తథా।
అనపేక్ష్య గురోరిష్టం
కుర్యాన్నిత్యమతంద్రితః॥ ౩౩॥

గురౌ ప్రీతే శివస్సాక్షా
త్ప్రసన్నః ప్రతిభాసతే।
గురోర్దేహే మహాదేవ
స్సాంబస్సన్నిహితస్సదా॥ ౩౪॥

గురోరనిష్టం మోహాద్వా
నకుర్యాత్కుత్రచేద్యది।
పచ్యతేఽంరకేతి ప్రి
యావదాభూతిసంప్లవం॥ ౩౫॥

శివక్రుద్ధే గురుస్త్రాతా
గురౌ క్రుద్ధే నః కశ్చన।
తస్మాదిష్టం గురోః కుర్యా
త్కాయేన మనసా గిరా॥ ౩౬॥

కృశాక్షేత్రజ్ఞనాశనమును ఎఱుగునది యిష్ట
ంబు జేయునదగు॥ ౩౩॥

ఆగమోక్త పీఠములయందు శిష్యుండు ప్రియుండగు ఆశ్ర
నిషేవనంబు సేయుంబుచుండు॥ ౩౪

యెవ్వండైనను మోహంబుమానితాత్పర్యంబుజే యేకాం
యును తనందు ఘోరనరకంబునందుబడు॥ ౩౫॥

శిష్యునకోపించిన గురుండు రక్షించు గురుండు
కోపించిన రక్షకుండు లేడు కావున శిష్యులు గురుని
యిష్టంబుజేయుచుండగు॥ ౩౬॥

గురుర్నమాత్మనోనాన్య
స్సత్యమేవనసంశయః।
ఆత్మలాభాత్పరోలాభో
నాస్తినాస్తినసంశయః॥ ౩౭॥

అనాత్మరూపందేహాది
యోదదాతిపితాతుసః।
నగురుఃకథితఃప్రాజ్ఞైః
క్లేశహేతుప్రదోహిసః॥ ౩౮

అష్టైశ్వర్యప్రదస్తద్వ
ద్గంధర్వాదిపదప్రదః।
సార్వభౌమపదస్యాపి
నగురుఃక్లేశదోహిసః॥ ౩౯॥

మంత్రతంత్రాదిదస్తద్వత్
లౌకికోపాయదస్తథా।
నగురుఃకథితఃప్రాజ్ఞైః
క్లేశహేతుప్రదోహిసః॥ ౪౦॥

ఆగురువేయాత్మరూపంబు సందియంబులేదు ఆత్మలాభం
బుకన్న మరియొకలాభంబుగల్గదు॥ ౩౭॥

దేహాదులవనాత్మరూపంబెరింగించువాడు శత్రు
అతండు క్లేశకారిగాని గురుండుగాడు॥ ౩౮

గురుండష్టైశ్వర్యంబుల గంధర్వాదిలోకంబుల
సార్వభౌమాదులనిచ్చు క్లేశకారిగాడు॥ ౩౯॥

మంత్రతంత్రాదివ్యసాధనంబులగలుగంజేసి సకలంకష్టం
బులంబాపు॥ ౪౦॥

సత్యజ్ఞానైకలంభాతం
నిశ్చిత్యానన్దరూపతః।
సర్వసాక్షితయాత్మానం
వీక్ష్యపరచేతసం॥ ౪౧॥

యస్త్వంతత్త్వమితి వేదాంత
ప్రతిపాద్యస్వకంనిజం।
నిత్యంబోధయతి వ్యేష
గురుస్సాక్షాన్నసంశయః॥ ౪౨॥

దృశ్యమానమిదంసర్వం
దృగ్రూపేణకలాస్వత।
దృగ్రూపంబ్రహ్మరూపేణ దర్శయే
సగురుర్నాత్రసంశయః॥ ౪౩॥

పరమాద్వైతవిజ్ఞానం
కృపయైవదదాతియః।
సోఽయంగురుస్సాక్షా
చ్ఛివఏవనసంశయః॥ ౪౪॥

సకలంబును మాయచేసత్యంబుగా దోచునదిన
త్యంబుగాదు పరమాత్మ సర్వసాక్షినిత్యంబుగానుండు॥

ఎవ్వండు వేదాంతవాక్యంబులనన్నిశిక్ష నిరూపించె
రించిందు నాతండేగురుండు మరియొకండుగాడు॥ ౪౨॥

పరమాద్వైతంబు కృపచేనెఱుంగించువాడుగురు
నకుంగురుండగు సందియంబులేదు॥ ౪౪॥

తాదృశం దేశికం సాక్షా
ద్వేదాంతాంబుజభాస్కరం।
తోషయేత్సర్వయత్నేన
శ్రేయసే భూయసే నరః॥ ౪౫॥

సర్వవేదాంతవాక్యానా
మర్థం సంగ్రహరూపతః।
కథితశ్చ మయా దేవా
మహావాపరమేశ్వరః॥ ౪౬॥

సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్సాక్షా
చ్ఛాస్త్రకారశ్చ పాకరః।
సర్వదోషవినిర్ముక్తః
సత్యమేవాబ్రవీన్మమ॥ ౪౭॥

యథాహ సర్వవేదానా
మర్థం సర్వజ్ఞ ఈశ్వరః।
తథైవ కథితోఽస్మాభి
స్సత్యమేవ న సంశయః॥ ౪౮॥

అట్టి వేదాంతోపదేశకుండయినగురుని ప్రయత్నంగా నెవ్వండు పూజించువానికి శుభంబును శ్రేయంబునుం గ లుగు॥ ౪౫॥

ఓ దేవతలారా శంకరుండు నాకెఱింగించిన వే దార్థంబుసంగ్రహంబుగా మీకెఱింగించితి ఇదిసకలదో షనివారణంబు సందియంబులేదు॥ ౪౬॥

స్వప్రకాశస్వరూపస్య
స్వతస్సిద్ధస్య శూలినః।
కరామలకవత్సర్వం
ప్రత్యక్షం న హి సంశయః॥ ౪౯॥

వేదానామన్యథార్థం
యే వదంతి విమోహితాః।
మహాసాహసికా ఏవ
తే నరా హి న సంశయః। ౫౦॥

మదుక్తార్థపరిజ్ఞానం
వినా యో మాం ప్రపంచతి।
అంధకారాస్థితిరాంతే
ఫలం ప్నోవ న సంశయః॥ ౫౧॥

వేదాభ్యంతరమాద్వైతం
నేతరత్సురపుంగవాః।
నాచేవ త్రైన మమార్థా
పతిష్యతి న సంశయః॥ ౫౨॥

ఇది స్వయంప్రకాశమానందను మహాదేవునియందు
కరతలామలకంబు రీతిగాననగు॥ ౪౯॥

ఈ వేదార్థంబును మోహంబునమరియొకవిధం
బుగాఁజెప్పు వారలు మహానాస్తికులు॥ ౫౦॥

నే జెప్పినయీయర్థంబు వేఱుగాఁ జెప్పువారలు ని
రాలంబనంబగు అంధకూపంబను నరకంబునఁబడుదురిది
నిశ్చయంబు॥ ౫౧॥

వేదార్థంబు పరమాద్వైతంబు అట్లుగాకున్న
నాశిరంబు శకలంబులుగానగు॥ ౫౨॥

అన్యథా వేదవాక్యానా
మర్థా ఇత్యభిశంకయా।
అనిశ్చితార్థాశ్చేన్మూఢా
యుష్మాకంచ పతిష్యతి।

ఇతః పరం న వక్తవ్యం
విద్యతే సురపుంగవాః।
సత్యమేవ మయా ప్రోక్తం
శంభోః పాదం స్పృశామ్యహం॥ ౫౪॥

శ్రీసూతః॥ ఏవముక్త్వా మహాతేజా
బ్రహ్మోచ సురపుంగవాన్।
ప్రత్యగ్భూతం పరానందం
పార్వతీపతిమీశ్వరం॥ ౫౫॥

పరమాద్వైతరూపం తం
భవరోగస్య భేషజం।
స్మృత్వా నత్వా పునస్తుత్వా
భక్త్యా పరవశోభవత్॥ ౫౬॥

మాయధర్మంబునకన్యంబుగామీరలు దలంచితిరేని
కరతలంబులు వగులునిశ్చయంబు॥ ౫౩॥

ఇట్టి యీశ్వరాగ్రహంబున మీకెఱింగించితి ఇక
జెప్పందగినదిలేదు ఇదిసత్యంబనిశివునిపాదంబులం బట్టిచె
ప్పెద॥ ౫౪॥

శ్రీసూతుండుచెప్పుచున్నాడు ఓ శౌనకాదిమునిం
ద్రులారా ఈప్రకారంబుగా బ్రహ్మదేవుండు పరమా
ద్వైతంబగు వేదార్థంబును దేవతలకెఱింగించి భక్తి
చేమహాదేవునిధ్యానించి॥ ౫౬॥

నమస్కరించి భక్తిపరవశుండయ్యె

దేవాశ్చదేవదేవేశం స్తృత్వాసాంబంత్రియంబకం।
ప్రణమ్యదండవద్భూమౌ వివశాస్త్రైభవన్ముదా॥ ౫౭॥
దేవదేవోమహాదేవో మహాకారుణికోత్తమః।
తత్రైవాపిరభూద్దేవ్యా సహాసత్యతపోధనాః॥ ౫౮॥
విష్ణుశ్చపద్మయాసార్ధం తత్రైవబ్రహ్మవిత్తమాః।
అగతోభగవాన్ద్రష్టు మశేషసురనాయకం॥ ౫౯॥

పుష్పవృష్టిరభవద్యథాపురా
స్వస్తిపూర్వవచనానిచాభవన్।
తత్రభక్తిసహితేనవిష్ణునా
పద్మయాచపరిపూజితశ్శివః॥ ౬౦॥
శంకరోపిశశిశేఖరఃపర
స్త్వంబయైవసహితఃసనాతనః।
తత్రసత్తమకరోదతిప్రభుః
స్వస్యరూపపరవేదనప్రియాత్॥ ౬౧॥
సర్వలోకజననీశివాపరా
పాపనాశకరబోధదాయినీ।
బ్రహ్మవజ్జనరపూర్వకానిమాన్,

సకలదేవతలును దేవదేవుండయిన శివునకు సాష్టాంగనమస్కారంబులు గావించి భక్తిపరవశులయిరి॥

ఓమునీంద్రులారా మహాదయాళుండగు మహాదేవుండు ఆదేవతలకప్పుడు ప్రసన్నుండయి ప్రత్యక్షంబు నొందె॥ ౫౮॥

అప్పుడు విష్ణుదేవుండు లక్ష్మీసమేతుండయి యావిర్భవించె॥ ౫౯॥

పుష్పంబులు వర్షించె మునులెల్ల స్వస్తివచనంబులాడిరి విష్ణుదేవుండా దేవదేవుని ననేకవిధంబులం బూజించె॥ ౬౦॥

శంకరుండును పార్వతింగూడి తనస్వరూపంబెరుంగింప మహానర్తనంబు గావించె సకలలోకమాతయు పరాశక్తియగు పార్వతియు ఈశ్వర మహాత్మ్యంబెరుంగించుచు బ్రహ్మాదిదేవతల నతిప్రీతి విలోకించెను॥ ౬౧

స్వానుభూతిసహితేనచక్షుషా॥ ౬౨॥ విలోక్యకారుణ్య
బలేనకేవలంప్రబోధయామాస సురోత్తమా నిమాన్।
పునఃప్రజానాథపురస్సరాస్సురాః ప్రసృత్యమాసంతుశి
వంశివామపి॥౬౩॥ త్వక్చక్షుషైవదదృశుశ్శ్రుతిమస్తకో
త్థవిజ్ఞానరూపపరలోచనగోచరాహ్వణం। భక్త్యాపునః
పరమకారుణికంమహాంతం పంచాక్షరేణభవపాశహారే
ణపూజ్యం॥౬౪॥ తుష్టువుశ్శ్రీశివచోభిరాదరా న్నష్టక
ష్టభవపాశబంధనాః॥ ౬౪½॥

ఇష్టసిద్ధిరభవద్దివస్సురా ఇత్యవోచదశుభాపహాశ్శివః॥ ౬౫
శాంకరీచశరణాగతప్రియాబంధహేతుమలనాశకారిణీ|
తత్ప్రసాదబలలబ్ధచేతనా ఇత్యవోచదభవన్నతిప్రియా॥
కేశవోపిసురపుంగవాన్ప్రతి ప్రాహశంభురయమద్భుత
ప్రభుః। సర్వవేదశిరసామగోచరః ప్రీతఏవభవతామతి
ద్విజాః॥ ౬౬॥

అప్పుడు బ్రహ్మాదులెల్ల నతఙానంబు జేయుచున్న శివు నింబార్వతింగాంచి నిగమాంత వేద్యుండగు యీదేవుం డుదృగ్గోచరుండగుట కానందంబున పంచాక్షరీమంత్రం బుచే తమకష్టంబులంబాపి యిష్టంబులనొసంగు నాదే వునుతించిరి॥ ౬౫॥

అప్పుడు శరణాగతులకు ప్రియయు సర్వబంధ వినాశినియు యీశ్వరప్రసాద లబ్ధచేతనయునయిన పార్వతీ దేవియు విష్ణుదేవుండును దేవతలం గాంచి ఓసురలారా సర్వ వేదశిరోగోచరుండయిన శివుండు మీకుం బ్రీతుం డయ్యెనని పలికిరి॥ ౬౩॥

దేవోపికార్త్స్న్యేనసాదరమానస
స్స్వరానశేషానజపూర్వకాన్ప్రతి।
ఉవాచగీతామతిశోభనామిమాం
మమానుకూలామపియఃపఠేద్ద్విజః॥ ౬౮

సయాతిమామేవనిరస్తబంధనః
పరాశివావాచిసద్వైవవర్తతే।
దివాకరేణాపిసమశ్చతేజసా
శ్రియాముకుందేనసమఃశ్రియాభవేత్॥ ౬౯॥

ఏషాగీతాబ్రహ్మగీతాభిధానా
శ్రుత్యాయుక్తాసర్వగీతోత్తమాచ।
వేదాకారావేదనిష్ఠైర్ద్విజేంద్రైః
భక్త్యాపాఠ్యానైవశూద్రాదిభిశ్చ॥ ౭౦॥

ఇత్యేవంపరమశివఃప్రభావ్యనాథః
శిష్టానామశుభహరఃపురత్రయారిః।
భక్తానామమలసుఖప్రబోధకారీ
తత్రైవస్యాణసుఖితిర్బభూవ॥ ౭౧॥

అప్పుడు మహాకారుణికోత్తముండును దయార్ద్ర చిత్తుండునైన శివుండు దేవతలం గాంచి యిట్లనియె ఓసురలారా అతిశుభకరంబును వారల ప్రియంబునయిన ఈ బ్రహ్మగీతను ఏవరుండు పఠించు నతండు సకలబంధంబులం బాసినన్నుంజేరు ఆతనివాక్కున సరస్వతివసించు సూర్యుండు కాంతిచేతను విష్ణువు లక్ష్మిచేత వెలింగినట్లు సంపన్నుండయి వెలుంగు॥ ౬౯॥

శ్రోత్రార్థసమేతంబును సర్వగీతాశ్రేష్ఠంబునయిన యీ బ్రహ్మగీత వేదవేత్తలగు విప్రులు పఠింపందగు శూద్రులు పఠింపందగదు అనిపచించి భక్తులు శిష్టులగువారి యశుభంబులు బాపువాడును పురత్రయనాశకుండును భక్తులకమల బోధకుండునయిన శివుండు తిరోహితుండయ్యె॥ ౭౦॥

దేవీసాకమ్ములసహస్రపత్రనేత్రా
కారుణ్యాదఖిలసురానజంవిలోక్య।
సుప్రీతా పరమసుఖప్రబోధరూపా
తత్రైవస్ఫురణసుఖైతిరోబభూవ॥ ౭౨॥

విష్ణుశ్చ త్ర్యక్షస్సాకమాశ్వాస్యదేవాన్
తుష్టఃపుష్టస్స్వస్య వైకుంఠమాప।
బ్రహ్మా దేవానాత్మవిద్యానియుక్తాం
స్త్యక్త్వారుద్రధ్యాననిష్ఠో బభూవ॥ ౭౩॥

దేవాస్సర్వే దండవద్భూమిభాగే
భక్త్యా సార్ధం పద్మయోనిం ప్రణమ్య।
హృష్టాత్మానః తత్వబోధైకనిష్ఠా
స్సద్యస్స్వం స్వం దేశమీయుర్ద్విజేంద్రాః॥

ఇత్థం సాక్షాద్బ్రహ్మగీతా భవద్భి
శ్శ్రద్ధజ్ఞానైరాదరేణ శ్రుతైవ।
ముక్తిశ్శుద్ధా భక్తియుక్తస్య విప్రా
నిత్యం దేయానేతరస్యాతిశుద్ధా॥ ౭౫॥

సహస్రకమల పత్రనేత్రయయిన పార్వతియు
నా దేవతలనెల్ల బ్రీతింగాంచి యంతర్ధానంబునొందె॥

విష్ణుదేవుండును తుష్టుండయి వారలం గాంచి లక్ష్మీ
దేవింగూడి వైకుంఠంబునకరుగ బ్రహ్మయు దేవతలనా
శ్వాసించి శివధ్యాననిష్టుండయియుండె॥ ౭౩॥

అంత దేవతలెల్ల నా బ్రహ్మకుం బ్రణమిల్లి సంతుష్టు
లయి తత్వబోధంబుగలిగి తమతమస్థానంబులకరిగిరి॥ ౭౪

ఓమునీంద్రులారా యీపరిశుద్ధంబయిన బ్రహ్మ
గీతను మీకెరుంగించితి మీరలును శివభక్తులకు దీని నుపదే
శింపుడు అట్లుగాని వారలకు వలదు॥ ౭౫॥

ఇతిపరశివభక్త్యాప్రాప్తవిద్యస్తుసూతః
సుఖతరశివతత్వప్రాప్తికా శైవగీతాం।
మునిగణహితబుద్ధ్యాభాష్యనిర్వాణరూపం
పరతరమవలోక్యప్రజ్ఞయా మౌనమాప॥ ౭౬॥

మునయశ్చ గురుం పరవేదినం
ప్రణిపత్య సమస్తహితప్రదం।
హృదయస్థమహాంపదలక్షితం
పంతత్వతమైవవిదుఃస్థితం॥ ౭౭॥

ఇతి శ్రీస్కాందమహాపురాణే సూతసంహితాయాం
యజ్ఞవైభవఖండే ఉపరిభాగే
బ్రహ్మగీతాయాం ద్వాదశోధ్యాయః.
బ్రహ్మగీతా స్సమాప్తా.

=(*)=

ఇట్లు శివభక్తిచే సకలవిద్యల నెఱింగినవాఁడయిన సూతుండు శౌనకాదిమహామునులకు శివలోకప్రాప్తిసాధకంబయిన బ్రహ్మగీతం జెప్పి మౌనంబువహించెను॥ ౭౬॥

శౌనకాదిమునులును పరమగురుండును హితకారియు అహంపద శబ్దవాచ్యుండును నయిన శివుని దమ తమ మనంబులనుంచుకొని సుఖంబుగానుండిరి॥ ౭౭॥

ఇది—శ్రీమద్భారద్వాజవంశపయఃపారావారరాకాసుధాకర వేంకటేశవిద్వచ్చూడామణి పుత్త్రుండును॥ శ్రీమద్రామచంద్ర చరణారవిందద్వంద్వభజనాసక్తచిత్తుండును, శ్రీమత్పూర్ణరామసద్గురు కృపాకటాక్షసంప్రాప్త సంస్కృతాంధ్రభాషా సాహిత్యవిశారదుండును, సకలసజ్జనవిధేయుండును, అగు నే—వెంకటసుబ్బాశాస్త్రిలచే నాంధ్రంబున తాత్పర్యరూపంబుగా నేర్పాచంబడిన, శ్రీస్కాందపురాణంబున సూతసంహితయందు యజ్ఞవైభవ ఖండంబున బ్రహ్మగీతయందలి పండ్రెండవ యధ్యాయము.

బ్రహ్మగీతా తాత్పర్యము సంపూర్ణము